CHRONICON ORIENTALE, NUNC PRIMUM LATINITATE DONATUM AB...

Butrus Ibn al-Muhadhdhib, Abraham : Ecchellensis

Digitized by Google

10
74N
7

Ex Bibliotheca
majori Coll. Rom.
Societ. Jesu

K 262.

CHRONICON ORIENTALE.

Bibliotheca Secreta Coll. Rom. Soc. Iesu.

CHRONICON ORIENTALE,

Nunc primùm Latinitate donatum

AB ABRAHAMO ECCHELLENSI

SYRO MARONITA E LIBANO,

Linguarum Syriacæ, & Arabicæ in alma Pariſienſium Academia Profeſſore Regio, ac Interprete.

Cui acceſſit eiuſdem Supplementum Hiſtoriæ Orientalis.

PARISIIS,

E TYPOGRAPHIA REGIA.

M. DC. LI.

ILLVSTRISSIMO,

EXCELLENTISSIMOQVE VIRO

D. D.

PETRO SEGVIERIO,

FRANCIÆ

CANCELLARIO,

AC

LITERATORVM PARENTI

OPTIMO.

PRODIT in lucem tandem, VIR ILLVSTRISSIME atque EXCELLENTISSIME, Chronicon hocce noſtrum Orientale cum Hiſtoria Arabum, ſed

vix perductum ad exitum exitium offendet, niſi tuæ dignitatis, & amplitudinis ſuſcipiatur patrocinio. Prodit, inquam, in lucem Chronicon illud, quod ex Arabia tuus erga Orientalium literarum ſummus euocauit amor, & Latinum vt fieret, prouocauit par liberalitas, authoritas impulit. Ex quo ſub alterius nomine, & auſpiciis prodire, nec potuit, nec debuit; cum Arabicum tui ſit iuris, verſionem Latinam tot redemeris beneficiis, authoremque demum tot officiis obſtrinxeris, vt nihil non tuum eſſe conſtet. Hæc autem omnia tibi ſurripere, aut obliuioni tradere, non niſi cum maxima ingrati animi nota poſſunt, quod ab ingenui hominis longe abſit conditione. Non enim ſum ex eorum numero, qui ſecundam ſequuntur fortunam, aduerſæ verò vnà aduerſantur, nouorum

patronorum expiſcantes gratiam, cum populari aura, & antiquorum diſpendio aliam & aliam ſibi conciliantes, ac ſecundis ſemper vela explicantes ventis. Longe longe abſit improbum huiuſmodi hominum genus, quos paraſitos verius vocaueris, ex Mecœnatum aulis, ex proborum cœtu. Quod ſane vel barbaris ipſis exoſum valde fuit, vt his verſibus notauit Poëta Arabs,

Si non adeſtis nobis, dum amaris ardent omnia bellis,
Ne adſitis, dum dulcibus fruimur fructibus pacis.

Tuus igitur ſemper ero, vt aliquando fui, quocumque fata vocabunt, quandiu hæc vita manebit. Ideoque non parum mea intereſt, AVGVSTISSIME CANCELLARIE, publice omnibus teſtatum relinquere, quantum ſingulari benignitati tuæ,

beneuolentiæ, ac liberalitati debeam, quemadmodum in perpetuum me debere fatebor. Tot igitur nominibus tibi deuinctus, hoc munuſculum, licet exiguum, ac forte barbarum videatur, grati animi mei qualecunque monumentum tibi offero, addico, & conſecro. Illud autem, vt ſerena, qua ſoles, fronte ſuſcipias, méque in tuo amplecti pergas patrocinio, etiam, atque etiam efflagito, dum ego viciſſim Deum Opt. Max. vbicunque terrarum ero, indeſinentibus precibus ſollicitabo, vt te, VIR ILLVSTRISSIME atque EXCELLENTISSIME, Reipublicæ, Literis, Literatiſque quam diutiſſime ſeruet incolumem.

Tuus addictiſſimus, & obſequentiſſimus ſeruus,

ABRAHAMVS ECCHELLENSIS.

AD BENEVOLVM

LECTOREM.

FVSIOREM, *quam conceperamus, præfationem de hocce noſtro Orientali Chronico, ac eius authore, deque ampliſſimis in illud Notis, atque Hiſtoriæ Orientalis Supplemento, nunc tibi exhibere, beneuole Lector, per temporis anguſtias, ac noſtrum inſtans in Italiam, quo vocamur, iter, non licet. Quamobrem hæc paucis accipe. Noſtrum exemplar anonymum eſt, at eius authorem fuiſſe quendam nomine filium Monachi, ex prima parte Chronici Georgij Homaidi planè colligitur. Quoties enim (quod paſſim facit) hunc laudat, non ſolum ſententia ſemper eadem eſt, ſed numerata quoque verba. Eum autem fuiſſe Ægyptium Cophtitam, indicant ſtilus, numeri, ac Patriar-*

charum Gentis vitæ, quorum pro Dioſcoriana ſecta labores, ac certamina celebrat. Notæ quas in illud adſtruximus, differentur quidem ad commodius tempus, quemadmodum & Hiſtoriæ Orientalis Supplementum. Quid autem diligentiæ, & laboris in illis Notis concinnandis præſtitimus ad varia Hæreticorum noſtri temporis explodenda figmenta, ac mendacia ex omnium Orientalium placitis, & conſenſione, ipſæ Notæ prædicabunt. Interim his, qualiacunque ſunt, fruere, atque vale.

INDEX CHRONICI ORIENTALIS.

DE Ætatibus Patriarcharum. *fol.* 1
De Iudicibus Filiorum Iſraël. 9
De Regibus duodecim Tribuum. 15
De Regibus Iuda, & Regibus Iſraël. 17
De Regibus poſt captiuitatem. 31
Hiſtoria Machabæorum, id eſt Mœrentium. 39
De Imperatoribus Romanis, deque Regibus Herodianis. 45
Ieſu Chriſti Natiuitas. 48
De excidio Templi & Vrbis Hieroſolymitanæ. 52
De numero eorum, qui mortui ſunt ex Iudæis ſpatio obſidionis; itemque de numero eorum, qui interfecti ſunt, & in captiuitatem ducti, præter eos, quos ſecuritate donauit Titus. 52
De Moſlaminorum Imperio. 61
De Caliphis Omaytis. 66
De Caliphis Habbaſidis. 71
De Caliphis Ægypti, ſiue Fatemitis. 87
De Caliphis Aiiubitis. 99
Hiſtoria Patriarcharum Cophtitarum Alexandriæ. 107

HISTORIÆ ORIENTALIS
SVPPLEMENTI
CAPITVM INDEX.

PRÆFATIO totius Operis. fol. 143

CAPVT I. *De Arabum gentis diuiſione.* 149.

CAP. II. *De origine & nomine Arabum.* 152

CAP. III. *De Arabum Genealogia.* 154

CAP. IV. *De Arabum ſtudiis ante Mahometiſmum.* 161

CAP. V. *De Arabum moribus & inſtitutis.* 164

CAP. VI. *De Arabum religione ante Mahometiſmum.* 171

CAP. VII. *Antiquorum Arabum philoſophorum de mundi origine, & duratione ſententia.* 177

CAP. VIII. *De eiuſdem mundi origine, & duratione antiquorum Arabum Aſtronomorum ſententia.* 181

CAP. IX. *Chronographorum, atque Hiſtoricorum Arabum de eiuſdem mundi origine, & duratione ſententia.* 188

CAP. X. *De Arabum vtriuſque ſeculi Epochis, ſiue Æris.* 199

CAP. XI. *De Arabum vtriuſque ſeculi Annis, Menſibus, Hebdomadis, Diebus, ac Noctibus.* 203

CAP. XII. *Arabum vtriuſque ſeculi de Animarum origine quænam fuit ſententia.* 208

CAP. XIII. *De Animarum quidditate, ſubſtantia, ſiue Eſſe.* 214

CAP. XIV. *An vna Anima ſit aliâ perfectior, nobiliorque.* 218

CAP. XV. *De Animarum mortalitate, & immortalitate.* 228

CAP. XVI. *De* Μετεμψύχωσι, *ſiue Animarum Tranſmigratione.* 236

CAP. XVII. *De ſtatu Animarum poſt diſceſſum ex ſuis Corporibus: & primò de illarum beatitudine.* 238

CAP. XVIII. *De Damnatis, eorum loco, & ſuppliciis.* 243

Cap. XIX. *De Reſurrectione Mortuorum.* 249

Cap. XX. *De Prophetia.* 254

Cap. XXI. *De Vaticinationibus, Ariolatione, diuinatione, auſpiciis, ac eiuſmodi aliis.* 261

Cap. XXII. *De Viſionibus per ſomnia.* 265

Cap. XXIII. *De Spectris, ſeu Nocturnis Laruis.* 268

HISTORIÆ ARABVM PARS ALTERA, QVÆ EST DE IPSORVM REGIBVS.

Prooemium.

Capvt I. De *Arabiæ felicis Regibus ab ipſorum origine vſque ad Mahometum.* 275

Cap. II. *De Hiræ, ſiue Arabiæ maritimæ Regibus.* 284

Cap. III. *De Regibus Gaſſan.* 287

Cap. IV. *De Regibus Alhagiazi, ſiue Giarham.* 288

In nomine Dei clementiſsimi, miſericordis, Patris, & Filij, & Spiritus ſancti.

CHRONICON ORIENTALE,

IN QVO

PATRIARCHARVM AB ADAMO vſque ad Moyſem, ex Hebraica, & LXX. Editione proponuntur Ætatum Paralleli, & Annorum accuratiſſime notatur differentia.

Agitur deinde de Iudicibus Iſraël, Regibus Iuda, ac decem Tribuum, à Saule vſque ad finem Babylonicæ Captiuitatis.

Necnon de Regibus Chaldæorum, Perſarum, Medorum, Græcorum, Machabæorum, & Herodianorum.

Item de Romanis Imperatoribus poſt Chriſtum Dominum natum, tam Paganis, quàm Chriſtianis, vſque ad Heraclij annum vndecimum.

Tum de Mahometanorum Sectæ exordio, deque illorum Caliphis, tam qui regnarunt in Arabia, quàm in Ægypto, & Babylone, vſque ad annum Hegiræ DCLV.

Necnon de Patriarcharum Alexandrinorum Cophtitarum Hiſtoria à D. Marco Euangeliſta, vſque ad Athanaſium LXXVI.

DE PATRIARCHARVM ÆTATIBVS.

DE ÆTATIBVS PATRIARCHARVM.

Numerus.	Nomina Patrum, & Vitæ eorum ſecundùm Septuaginta.	Anni eorum.	Summa.	Computus Iudæorũ ſecundùm verſionem Abibahri Almontaſſeri. Anni eorum.	Summa.	Defectus.	Summa defectus.
I.	ADAM ducentorum & triginta annorum erat cùm genuit Seth : & vixit Adam poſt hoc ſeptingentis annis ; tota itaque vita Adæ fuit nongentorum ac triginta annorum.	230 700 930	230	130 800 930	130	100	100
II.	SETH ducentorum quinque annorum erat cùm genuit Enos : & vixit poſt hoc ſeptingentis & ſeptem annis ; tota itaque vita Seth fuit annorum nongentorum duodecim.	205 707 912	435	105 807 912	235	100	200
III.	ENOS centum & nonaginta annorum erat cùm genuit Caïnan : & vixit poſt hoc ſeptingentis & quindecim annis ; tota itaq; vita Enos fuit nongentorum & quinque annorum.	190 715 905	625	90 815 905	325	100	300
IV.	CAINAN centum ſeptuaginta annorũ erat cùm genuit Mahlaël : & vixit poſt hoc ſeptingentis & quadraginta annis ; tota itaq; vita Caïnan fuit nongentorum & decem annorum.	170 740 910	795	70 840 910	395	100	400
V.	MAHLAEL autem cùm genuit Iared erat centum ſexaginta quinque annorum, & vixit poſt hoc ſeptingentis triginta annis ; tota itaque vita Mahlaël fuit octingentorum & nonaginta quinque annorum.	165 730 895	960	65 830 895	460	100	500

Numerus.	*Nomina Patrum, & Vitæ eorum, ſecundùm Septuaginta.*	*Anni eorum.*	*Summa.*	*Computus Iudæorũ ſecundùm verſionem Abibahri Almontaſſeri.*			
				Anni eorum.	*Summa.*	*Defectus.*	*Summa defectus.*
VI.	IARED centum ſexaginta duorum annorum erat cùm genuit Enoch: & vixit poſt hoc octingentis annis; tota itaque vita Iared fuit nongentorum ſexaginta duorum annorum.	162 800 962	1122	162 800 962	622	✠	500
VII.	ENOCH erat cùm genuit Matuſaleh centum ſexaginta quinque annorum: & vixit poſt hoc ducentis annis; cùm autem eum ad ſe ſuſtulit Deus viuum, erat trecentorum ſexaginta quinque annorum.	165 200 365	1287	65 300 365	687	100	600
VIII.	MATVSALEH centum octoginta ſeptem annorum erat cùm genuit Lamech: & vixit poſt hoc ſeptingentis octoginta duobus annis; tota itaque vita Matuſaleh fuit nongentorum ſexaginta nouem annorum.	187 782 969	1474	187 782 969	874	✠	600
IX.	LAMECH cùm genuit Noë erat cẽtum octoginta duorum annorum: & vixit poſt hoc quingẽtis nonaginta quinque annis; tota itaque vita Lamech fuit ſeptingentorum ſeptuaginta ſeptem annorum.	182 595 777	1656	182 595 777	1056	✠	600
X.	NOE cùm genuit Sem, Cham, & Iaphet erat quingentorum annorum: & vixit donec venit Diluuium cẽtum annis: vixitque poſt hoc trecentis quinquaginta annis; tota itaq; vita Noë fuit nõgentorum quinquaginta annorum.	500 100 350 950	2256	500 100 350 950	1656	✠	600

Numerus.	*Nomina Patrum, & Vitæ eorum, ſecundùm Septuaginta.*	*Anni eorum.*	*Summa.*	*Computus Iudæorũ ſecundum verſionem Abibahri Almontaſſeri.* *Anni eorum.*	*Summa.*	*Defectus.*	*Summa defectus.*
XI.	SEM cùm genuit Arphaxad erat centum & duorum annorum : & vixit poſt hoc quingentis annis; tota itaque vita Sem fuit ſexcentorum & duorum annorum.	102 500 602	2258	102 500 602	1658	✠	600
XII.	ARPHAXAD cùm genuit Caïnan erat centum triginta quinque annorum : & vixit poſt hoc quadringentis triginta annis ; tota itaque vita Arphaxad fuit quingentorum & ſexaginta quinque annorum.	135 430 565	2393	35 403 438	1693	100	700
XIII.	CAÏNAN cùm genuit Saleh erat centum triginta nouem annorum : & vixit poſt hoc trecentis triginta annis ; tota itaque vita Caïnan fuit quadringentorum ſexaginta nouem annorum.	139 330 469	2532	Iudæi abraſerunt omninò Caïnan ex ſuis Codicibus.	✠	139	839
XIV.	SALEH cùm genuit Heber erat centum triginta annorum: & vixit poſt hoc trecentis triginta annis; tota itaque vita Saleh fuit quadringentorum & ſexaginta annorum.	130 330 460	2662	30 430 460	1723	100	939
XV.	HEBER cùm genuit Phaleg erat centum triginta quatuor annorum : & vixit poſt hoc ducentis ſeptuaginta annis ; tota itaque vita Heber fuit quadringentorum & quatuor annorum.	134 270 404	2796	34 430 464	1757	100	1039

Numerus.	*Nomina Patrum, & Vitæ eorum, ſecundùm Septuaginta.*	*Anni eorum.*	*Summa.*	*Computus Iudæorũ ſecundùm verſionem Abibahri Almontaſſeri.*			
				Anni eorum.	*Summa.*	*Defectus.*	*Summa defectus.*
XVI.	PHALEG cùm genuit Reü erat centum triginta annorum: & vixit poſt hoc ducentis nouem annis; tota itaque vita eius fuit trecentorum triginta nouem annorum.	130 209 339	2926	30 209 239	1787	100	1139
XVII.	REV̈ centum triginta duorum annorum erat cùm genuit Sarug: & vixit poſt hoc ducentis ſeptem annis; tota itaque vita Reü fuit trecentorum triginta nouem annorum.	132 207 339	3058	32 207 239	1819	100	1239
XVIII.	SARVG cùm genuit Nachor erat centum triginta annorum: & vixit poſt hoc annis ducentis; tota itaque vita Sarug fuit trecentorum triginta annorum.	130 200 330	3188	30 200 230	1849	100	1339
XIX.	NACHOR cùm genuit Tareh erat ſeptuaginta nouem annorum: & vixit poſt hoc centum viginti duobus annis; tota itaque vita Nachor fuit ducentorum, & vnius anni.	79 122 201	3267	29 119 148	1878	50	1389
XX.	TAREH cùm genuit Abraham erat ſeptuaginta annorum: & vixit poſt hoc centum triginta quinque annis; tota itaque vita Tareh fuit ducentorum quinque annorum.	70 135 205	3337	70 135 205	1948	+	1389

EX LIBRI GENES. Cap. XII.

DIXIT *autem Deus ad Abram : Egredere de terra tua natiuitatis , & de domo patris tui ad terram quam monſtrabo tibi. Faciamque te in gentem magnam , & extollam te , & benedicam nomini tuo , erisque benedictus ; & benedicam benedicentibus tibi , & maledicam maledicentibus tibi , atque in te benedicentur vniuerſæ nationes terra. Egreſſus eſt itaque Abram ſicut præceperat ei Deus, & adduxit ſecum Lot filium fratris ſui, & omnem ſuam ſubſtantiam, & animas. Erat autem Abram tunc temporis filius ſeptuaginta quinque annorum , cùm egreſſus eſt de Haran.*

A completis itaque ſeptuaginta quinque annis , ſumendum eſt initium quadringentorum triginta annorum egreſſionis filiorum Iſraël de Ægypto.

GENES. Cap. XV.

Tum dixit Deus Abram : Certò ſcias quòd peregrinum futurum ſit ſemen tuum in terra aliena , & ſubiicient eos , & male facient eis quadringentis annis. Verumtamen ego iudicabo populum illum , qui ſubiicient eos , & affligent ; & egredientur de medio eorum cum ſubſtantia magna. Tu autem efferens ad patres tuos in pace , & ſepelieris in ſenectute optima , ac venerabili.

EXOD. Cap. XII.

Dicitur quoquè in libro ſecundo Legis : *Habitatio autem filiorum Iſraël in terra Ægypti fuit quadringentorum triginta annorum. Itaque poſt quadringentos & triginta annos , hoc eodem die egreſſi ſunt milites Dei de terra Ægypti. Erat autem nox illa ſeruata apud Deum , vt illos educeret de terra Ægypti.* In ea etiam completum eſt tempus quadringentorum triginta annorum , ex quo locutus eſt Deus ad Abram. Anno autem ſeptuageſimo quinto vitæ ſuæ deſcendit Abram in Ægyptum propter penuriam quæ acciderat. In eius quoquè diebus conſtructa eſt Iericho à ſeptem Regibus.

Numerus.	*Nomina Patrum, & Vitæ eorum, ſecundùm Septuaginta.*	*Anni eorum.*	*Summa.*	*Computus Iudæorũ ſecundùm verſionem Abibahri Almontaſſeri.*			
				Anni eorum.	*Summa.*	*Defectus.*	*Summa defectus.*
XXI.	ABRAHAM cùm genuit Iſaac centum erat annorum: & vixit poſt hoc ſeptuaginta quinque annis; tota itaque vita Abrahæ fuit centum ſeptuaginta quinque annorum.	100 75 175	3437	100 75 175	2048	✠	1389
XXII.	ISAAC cùm genuit Iacob ſexaginta erat annorum: & vixit poſt hoc centum viginti annis; tota itaque vita Iſaac fuit centum octoginta annorum.	60 120 180	3497	85 120 147	2133	✠	1389
XXIII.	IACOB cùm genuit Leui erat octoginta quinque annorum: & vixit poſt hoc ſexaginta duobus annis; tota itaque vita Iacob fuit centum quadraginta ſeptem annorum.	85 62 147	3582	85 62 147	2218	✠	1389
XXIV.	LEVI cùm genuit Cahat erat quadraginta annorum: & vixit poſt hoc nonaginta ſeptem annis; tota itaque vita Leui fuit centum triginta ſeptem annorum.	40 97 137	3622	40 97 137	2258	✠	1389
XXV.	CAHAT cùm genuit Amran erat ſexaginta annorum: & vixit poſt hoc ſeptuaginta tribus annis; tota itaque vita Cahat fuit centum triginta trium annorum.	60 73 133	3682	60 73 133	2318	✠	1389

Numerus.	*Nomina Patrum, & Vitæ eorum, ſecundùm Septuaginta.*	*Anni eorum.*	*Summa.*	*Computus Iudæorũ ſecundùm verſionem Abibahri Àlmontaſſeri.*			
				Anni eorum.	*Summa.*	*Defectus.*	*Summa defectus.*
XXVI.	HAMRAN cùm genuit Moyſen erat octoginta annorum : & vixit poſt hoc quinquaginta ſeptem annis ; tota itaque vita Hamran fuit centum triginta ſeptem annorum.	80 57 137	3762	80 ✠ ✠	✠	Hic eſt finis annorum, quos Iudæi ex vitis Patrũ dempſerunt : atque hinc finem habuit ipſorum computus.	✠
XXVII.	MOYSES cùm allocutus eſt Pharaonem, & eduxit filios Iſraël de Ægypto, erat octoginta annorum, ex quibus quadraginta tranſegit in Ægypto, & alios quadraginta in Madian.	80 ✠ ✠	3842	80 ✠ ✠	✠		✠

DIES, qua præceperat Deus Moyſi, & Aaroni immolare Agnum in terra Ægypti, eâ nocte quâ egreſſi ſunt, fuit feria quarta vigeſima-tertia menſis Barmehati, & decima-nona Martij, & decima-quarta lunæ Niſan, quæ erat luna Di-Alhagia. Erat autem dies iſte in quo ſol ingreſſus eſt primum ſignum Arietis, & eſt initium annorum mundi ; eratque dies ille ſolemnis ac celeberrimus apud Ægyptios ; atque ideò præceperat Deus, vt immolarentur animalia, quæ colebant, & aſpergeretur ſanguis eorum ſuper portas filiorum Iſraël. Feriâ autem quintâ ſummo mane egreſſi ſunt filij Iſraël de Ægypto, & completi ſunt quadringenti & triginta illi anni. Moyſi verò, cùm compleuiſſet in deſerto quadraginta annos, dixit Deus : *Aſcende ad montem, & addere populo tuo, & aſſume Ioſuë filium Nun, & conſtitue illum, ipſe enim præcedet populum, donec introducat eos in terram promiſſionis, quemadmodum iuraui Patribus eorum Abraham, Iſaac, & Iacob.* Et mortuus eſt Moyſes agens centeſimum vigeſimum annum, nempe ab Orbis conditu anno 3882.

DE IVDICIBVS
FILIORVM ISRAEL.

DE IVDICIBVS FILIORVM ISRAEL.

Numerus.	*NOMINA IVDICVM FILIORVM ISRAEL,* *ex libro Iudicum.*	*Anni.*	*Summa.*
XXVIII.	IOSVE filius Nun rexit populum poſt mortem Moyſis Prophetæ triginta & vno anno: Tota autem vita eius fuit centum ac decem annorum.	31	3913
XXIX.	PHINEES filius Eleazari filij Aaron ſummi Sacerdotis erat cum Ioſue filio Nun, proptereáque aliud tempus ipſi non tribuitur.	*	*
XXX.	CHVSAN impius cognomento Raſathaïm Rex Tyri & Sidonis ſubiecit filios Iſraël octo annis, quoniam filij Iſraël mala perpetrarant coram Domino, & coluerant Baalim, & Aſtaroth Idola, & connubio tradiderant filias, & filios ſuos gentibus, & adorauerant Deos eorum; ideò tradidit eos in manu Chuſan, qui oppreſſit illos.	8	3921
XXXI.	OTHONIEL filius Cenez de Iudicibus filiorum Iſraël occidit Chuſan impium, & rexit eos. Dicitur enim: Et clamauerunt filij Iſraël ad Deum, & liberauit eos Othoniel filius fratris Caleb, cui opitulatus eſt Dominus, & factus eſt Iudex filiis Iſraël, & occidit Chuſan, quieuitque terra à bellis quadraginta annis.	40	3961
XXXII.	EGLON Rex Moab de filiis Lot ſubiecit eos octodecim annis, quia defuncto Othoniel reuerſi ſunt filij Iſraël ad opera ſua peſſima, ideóque oppreſſit eos Eglon octodecim annis.	18	3979

Numerus.	*NOMINA IVDICVM FILIORVM ISRAEL, ex libro Iudicum.*	*Anni.*	*Summa.*
XXXIII.	AHOD filius Gera fuit Iudex filiorum Iſraël, dicitur enim: Et clamauerunt ad Dominum, qui ſuſcitauit eis Ahod filium Gera de Tribu Beniamin, qui vtraque manu pro dextra vtebatur, qui, cùm munus obtuliſſet Eglon, & ingreſſus eſſet ad eum, percuſſit illum gladio ancipiti in ventre, & mortuus eſt, quem ſecuti ſunt filij Iſraël, & occiderunt ex Moabitis decem circiter millia virorum, & quieuit terra octoginta annis.	80	4059
XXXIV.	SAMGAR filius Ahod Iudex quoque fuit. Fertur enim in Textu, Ahod interfecto Eglon Iudicem fuiſſe poſt illum octoginta annis.	+	+
XXXV.	IABIN Rex Chanaan, & Siſara Dux exercitus eius oppreſſerunt filios Iſraël viginti annis; quoniam filij Iſraël reuerſi ſunt ad opera ſua peſſima coram Domino; quamobrem poſt mortem Ahod tradidit eos Dominus in manus Iabin Regis, qui regnabat in Aſor, cuius exercitus Ducis nomen erat Siſara, habebatque nongentos falcatos currus, & ſubiecit filios Iſraël viginti annis.	20	4079
XXXVI.	BARAC de Tribu Nephthali, & Debbora quadraginta annis rexerunt filios Iſraël. Dicitur enim: Erat autem Debbora Propheteſſa iudicans filios Iſraël eo tempore, quæ miſit Barac cum decem millibus de filiis Nephthali, & occidit Siſaram.	40	4119
XXXVII.	MADIANITÆ, qui ſunt Arabes Hozib, & Zib ſubiecerunt filios Iſraël ſeptem annis, quoniam perpetrauerant mala coram Domino, itavt coacti ſint fugere in montes, & habitare in ſpeluncis, atque diſpergi per varias regiones.	7	4126
XXXVIII.	GEDEON filius Ioas quadraginta annis iudicauit Iſraël. Hunc Angelus Dei adhortatus eſt ad ſaluandum Iſraël, quamobrem egreſſus eſt contra Madianitas, eoſque fugauit, itavt poſthàc nunquam ſint auſi caput attollere. Et quieuit terra à bellis omnibus diebus Gedeonis.	40	4166

Numerus.	NOMINA IVDICVM FILIORVM ISRAEL, ex libro Iudicum.	Anni.	Summa.
XXXIX.	ABIMELECH regnauit ſuper filios Iſraël tribus annis, miſitque Dominus ſpiritum peſſimum ſuper Abimelech, quoniam interfecerat ſeptuaginta fratres ſuos, & vindictam ſumpſit de illo Dominus, ac de habitatoribus Sichem, qui opitulati ſunt ipſi, & fortem præbuerunt illi manum ad hoc; interfecitque illum mulier fragmine molæ, quo percuſſerat illum de mœnibus turris, & fregit caput eius. Qui vocauit Armigerum ſuum, & ait ad eum: Euagina gladium tuum, & occide me, ne fortè dicatur, quòd à fœmina interfectus ſim; qui iuſſa perficiens, interfecit eum. Adeóque euenerunt omnia mala habitatoribus Sichem, & maledicta, quibus maledixit eos Ioatham filius Gedeonis.	3	4169
XL.	THOLA filius Phua patrui Abimelech factus eſt Iudex viginti tribus annis, eratque de Tribu Iſſachar, qui mortuus, & ſepultus eſt in Samir.	23	4192
XLI.	IAIR Galaadites filius Galaad Iudicem egit viginti duobus annis, habebatque triginta filios ſedentes ſuper triginta pullos aſinarum, erantque illi etiam triginta Oppida, qui mortuus, & ſepultus eſt in Camon.	22	4214
XLII.	PHILISTHIIM, & filij Ammon de filiis Lot ſubiecerunt eos octodecim annis; quoniam filij Iſraël reuerſi ſunt ad perpetranda opera peſſima coram Domino, & coluerunt Baalim Idolum, & Aſtaroth relinquentes cultum Domini. Quamobrem accenſus eſt furor Domini contra eos, & tradidit ipſos Philiſtiim, & filiis Ammon octo annis, qui ſubiecerunt eos, & vehementer oppreſſerunt.	18	4232
XLIII.	IEPHTE fuit Iudex ſex annis, immolauitque filiam ſuam Domino ob votum quod vouerat. Decertauit autem Iephte cum filiis Ammon, quos tradidit Deus in manus eius, reportauitque de illis victoriam. Et contenderunt cum illo filij Ephraim dicentes: Cur egreſſus es ad debellandos filios Ammon, nos verò non vocaſti, igitur volumus incendere domum tuam; & congregauit Iephte viros Galaad, & pugnauit contra Ephraim, percuſſitque ex illis quadraginta duo millia.	6	4238

Numerus.	*NOMINA IVDICVM FILIORVM ISRAEL, ex libro Iudicum.*	*Anni.*	*Summa.*
XLIV.	APHSAN, qui & Nahſor de Bethlehem fuit Iudex ſeptem annis. Habebat autem triginta filios, & triginta filias, quas emittens foras maritis dedit, & introduxit triginta nurus triginta filiis ſuis, & mortuus eſt, ac ſepultus in Bethlehem.	7	4245
XLV.	AHIALON de Tribu Zabulon fuit Iudex decem annis, & mortuus eſt, ac ſepultus in terra Zabulon.	10	4255
XLVI.	ABDON filius Illel Aphrathæi quadraginta habebat filios, & triginta ex eis nepotes, aſcendentes ſuper ſeptuaginta pullos aſinarum, iudicauit filios Iſraël octo annis: mortuuſque eſt, ac ſepultus in terra Ephraim.	8	4263
XLVII.	PHILISTHIIM ſubiecerunt filios Iſraël quadraginta annis. Erat autem quidam vir de tribu Dan nomine Manue habens vxorem ſterilem, quæ nunquàm pepererat. Cui apparuit Angelus Domini, & dixit: Vtique concipies, & paries filium: caue ergo ne bibas vinum, nec ſiceram, nec immundum quicquam comedas. Cùm verò pepereris puerum, ne radas caput eius nouaculâ, nec tranſeat ſuper caput eius ferrum, quoniam ipſe erit gigas fortiſſimus, & Deus liberabit Iſraël à Philiſthiim per manus eius. Quæ concepit & peperit filium, vocauitque nomen eius Samſon.	40	4303
XLVIII.	SAMSON gigas fuit Iudex viginti annis, eratque gigas fortiſſimus, qui maxillâ aſini occidit mille viros: oppreſſo autem vehementi ſiti erupit aqua de maxilla aſini, bibitque. Vinctus catenis ferreis non ſecus eas rumpebat ac fila telarum.	20	4323
XLIX.	OCTO autem annis remanſerunt filij Iſraël poſt Samſonem abſque Iudice, aut Rectore.	8	4331
L.	HELI ſacerdos rexit filios Iſraël quadraginta annis. Filij autem eius perpetrabant mala coram Domino, ac ſcelera cum mulieribus in ipſo templo committebant: quamobrem ait ipſi Dominus: Loquens locutus ſum, vt tu, & filij tui miniſtrarent in conſpectu meo vſque in ſempiternum, nunc autem abſit hoc à me.	40	4371

Numerus.	*NOMINA IVDICVM filiorum Iſraël.*	*Anni.*	*Summa.*
LI.	SAMVEL Propheta rexit filios Iſraël viginti annis; & erat magnus in oculis eorum. Ipſe autem vnxit Saül, & Dauid in Reges ſuper filios Iſraël, & cognouerunt à Dan vſque ad Berſabee, quòd Dominus eſſet cum Samuele Propheta, & defunctus eſt, congregatique ſunt filij Iſraël, planxerunt illum, & ſepelierunt eum in ſepulchro eius in vrbe Ramatha.	20	4391
	DE REGIBVS DVODECIM TRIBVVM.		
LII.	SAVL filius Cis de Tribu Beniamin regnauit ſuper filios Iſraël quadraginta annis, & eſt primus Rex qui regnauit ſuper eos. Erant autem Saül iſti filij: Ionathas, Ieſſui, Melchisüa: habebat quoque duas filias: nomen primogenitæ Merob, & nomen minoris Melchal; & nomen vxoris eius Achinoam filiæ Achimaas, & nomen principis militiæ eius Abner filij Ner. Perpetuò autem verſatus eſt in bellis, donec occidit ſemetipſum.	40	4431
LIII.	DAVID Rex filius Iſaï regnauit ſuper filios Iſraël quadraginta annis, ex quibus ſeptem in Hebron, & triginta tribus Ieruſalem. Eius autem geſta notiſſima ſunt in libris Regum. Defunctus eſt in bona ſenectute, ac ſepultus in ciuitate Dauid.	40	4471
LIV.	SALOMON quadraginta regnauit annis cum quiete & pace, magnumque obtinuit regnum; & erat aurum in diebus eius in manibus plebis inſtar luti: at argentum nihili habebatur. Nouiſſimùm verò ſeduxerunt mulieres cor Salomonis, & irritauit Deum, mortuuſque eſt atque ſepultus cum patribus ſuis.	40	4511

DE REGIBVS IVDA,

ET

DE REGIBVS ISRAEL.

DIVISIO REGNI IVDA, BENIAMIN, ET ISRAEL.

DIVISVM eſt autem regnum poſt mortem Salomonis inter Reges Iuda, & Reges Iſraël. Nam Ieroboam filius Nabath Ephrathæus, qui erat filius mulieris viduæ, nomine Saruad, & ſeruus Salomonis, contra quem rebellauerat, cùm egrederetur aliquando de Ieruſalem, occurrit ipſi Ahias Propheta Silonites habens pallium nouum, quod apprehendens Ahias Propheta ſcidit in duodecim partes, & dixit Ieroboam: Tolle ex iſtis decem partes: quoniam ita dicit Dominus Deus Iſraël: Ecce ego auferam regnum de manu Salomonis, & dabo tibi decem Tribus. Porrò vna Tribus remanebit ei, vt ſit lucerna Dauid ſeruo meo coram me in ſempiternum in Ieruſalem. Quod cùm nunciatum eſſet Salomoni, quæſiuit Ieroboam, vt illum interficeret, qui è conſpectu eius fugiens ſe contulit in Ægyptum, & fuit in Ægypto donec nunciata eſt ipſi mors Salomonis, tunc enim reuerſus eſt in Ieruſalem. Populus autem poſt mortem Salomonis congregatus eſt ad Roboam filium eius, & dixit ei: Salomon pater tuus maximoperè nos oppreſſit, quamobrem imminue tu paululùm de iugo eius, erimúſque tibi ſerui. Quibus dixit Roboam: Digitus meus minimus groſſior eſt pollicibus patris mei, quamobrem ſi pater meus durâ ſeruitute vos oppreſſit, ego flagellis vos opprimam. Tunc conclamauit populus: Quæ nobis pars cum Dauid, aut quæ hereditas cum filio Iſaï? Et accitum Ieroboam Regem conſtituerunt, nec ſecutus eſt quiſquam filium Salomonis præter Tribum Iuda ſolùm. Et conflauit Ieroboam duos Vitulos aureos, & poſuit vnum in Bethel, & alterum in Dan; conſtituitque ibi altare ad ſacrificia, & ſacerdotes de extremis populi aſſumpſit Vitulo, conſtituitque diem ſolemnem in medio menſis octaui, ſicuti mos erat in terra Iuda. Hinc poſuimus Reges Iuda ex vna parte, & Reges Iſraël ex altera è regione; ſupputationem verò ſub Regibus Iuda.

Numerus.	*NOMINA REGVM IVDA, & Beniamin.*	*Anni.*	*Summa.*
LV.	ROBOAM regnauit ſuper Iuda, cùm quadrageſimum primum ageret annum; & regnauit ſeptemdecim annis in Ieruſalem. Filij autem Iuda perpetrarunt mala coram Domino, & extruxerunt aras Idolis ſuper excelſos colles, & ſubter altas arbores, & coinquinati ſunt in abominationibus Gentium. Tum defunctus eſt Roboam, & abiit ad patres ſuos, ſepultuſque eſt in ciuitate Dauid. Ante mortem verò ſuam coëgit ex Tribu Iuda & Beniamin centum octoginta millia virorum ferentium gladium, egreſſúſque eſt ad debellandas reducendaſque decem Tribus ad regnum ſuum; ſed prohibente Domino reuerſus eſt.	17	4528
LVI.	ET regnauit ABIAM filius eius poſt illum anno decimo octauo regni Ieroboam filij Nabath. Et regnauit in Ieruſalem tribus annis, & ambulauit in omnibus peccatis patris ſui peſſimis. Coëgitque quadringenta millia virorum iuuenum contra Ieroboam filium Nabath. Qui Ieroboam ex aduerſo coëgit octingenta millia bellatorum ſtrenuorum, & obuiam ipſi ad bellandum egreſſus eſt. Quem metuens Abiam reuerſus eſt. Eo tempore conſtruxit Ieroboam Sichem. Rursùs bellum commiſerunt, in quo filii Iuda victoriam reportauerunt de filiis Iſraël, & occiderunt ex illis quingenta millia virorum iuuenum, & diminuti ſunt filij Iſraël, & magnificati ſunt filij Iuda. Et mortuus eſt Abiam, & abiit ad patres ſuos.	3	4531
LVII.	ET regnauit ASA filius eius poſt eum quadraginta & vno anno, & rectè ambulauit, ac ſecundùm iuſtitiam, ſicut Dauid pater eius, & eradicauit omnia Idola, quæ fecerat pater eius, & accepit idolum Maachæ matris ſuæ, quod colebat, & conſcidit illud in fruſta, atque combuſſit in torrente Cedron; & erat cor eius perfectiſſimum cum Deo Domino ſuo, quieuitque terra à bellis, habebatque viros ſagittarios fortiſſimos ducenta triginta millia. Egreſſuſque eſt autem contra illum Zara Indus cum exercitu magno, qui conſtabat decies centenis millibus, & curribus trecentis. Orauitque Aſa coram Domino, & egreſſus eſt obuiam Indo, & fudit eum, infinitâ propemodùm occiſâ multitudine, & multos captiuos duxit, multáque tulit ſpolia, quoniam Dominus confregit eos coram ipſo. Et mortuus ſepultúſque eſt in ciuitate Dauid.	41	4572

Numerus.	*NOMINA REGVM Iſraël.*	*Anni.*
I.	REGNAVIT IEROBOAM, qui eſt primus Rex Iſraël, viginti duobus annis, & peſſimè ſe geſſit. Et mortuus eſt poſtquàm infinita perpetrauit mala, & induxit cultum Idolorum inter filios Iſraël.	22
II.	NADAB filius Ieroboam regnauit ſuper filios Iſraël anno ſecundo regni Abiæ Regis Iuda, quem poſt annum ſecundum regni occidit Baaſa filius Ahiæ anno tertio regni Abiæ Regis Iuda, & regnauit poſt illum. Cùm autem obtinuiſſet regnum occidit vniuerſam ſtirpem Ieroboam, nec quempiam ex illis reliquit, iuxta verbum Domini, quod locutus eſt per Ahiam Prophetam contra Ieroboam filium Nabath, qui ſcelera peſſima perpetrauit coram Domino.	2
III.	ANNO tertio regni Abiæ Regis Iuda regnauit BAASA filius Ahiæ ſuper vniuerſum Iſraël viginti quatuor annis in Therſa, & ſcelera perpetrauit, ac peſſima opera coram Domino, ambulauitque in via Ieroboam filij Nabath, & peccata ac crimina ſequutus eſt. Et defunctus eſt Baaſa, & abiit ad patres ſuos, ſepultúſque eſt in Therſa.	24
IV.	EXACTIS triginta & vno annis regni Aſæ regis Iuda, regnauit AMRI ſuper filios Iſraël duodecim annis, ex quibus ſex in Therſa, tùm emit montem Samaran à Somer duobus talentis argenti, & ædificauit ibi ciuitatem, & vocauit nomen eius Samariam. Fecit autem malum, & peſſimè ambulauit coram Domino in viis Ieroboam filij Nabath. Et mortuus eſt Amri, & abiit ad patres ſuos, ſepultuſque eſt in Samaria.	12
V.	REGNVM poſt illum ſuſcepit ACHAB filius eius, tenuitque octodecim annis, perpetrauitque crimina ac mala atrociora iis, quæ perpetrauerat Ieroboam filius Nabath. Inſuper vxorem duxit Iezabel, quæ occidit Prophetas Domini. Coluit etiam Idolum, & adorauit illud. Vrbem maledictionis, nempe Iericho, reſtaurauit.	18
VI.	OCHOZIAS filius eius regnauit poſt illum ſuper Iſraël duobus annis, anno decimo ſeptimo regni Ioſaphat Regis Iuda, fecitque malum in conſpectu Domini ambulans in via Ieroboam filij Nabath, & mortuus eſt.	2

Numerus.	*NOMINA REGVM IVDA, & Beniamin.*	*Anni.*	*Summa.*
LVIII.	IOSAPHAT filius Aſę regnum ſuſcepit anno quarto regni Achab Regis Iſraël, regnauitque annis 25. in Ieruſalem, optima opera edens coram Domino; ſed Idola, & aras ſuper quibus immolabant extra Domum Dei, non eradicauit. Erant autem duces exercitûs eius Ednas, qui habebat ſub ſe trecenta millia: Iohanan ſub quo ducenta octoginta millia: Amaſias ſub quo ducenta millia: Eliada ſub quo ducenta millia: Iozabad ſub quo centum octoginta millia, exceptis iis qui erant in vrbibus.	25	4597
LIX.	ANNO quinto regni Ioram filij Achab regis Iſraël, regnauit IORAM filius Ioſaphat ſuper Iuda in Ieruſalem octo annis; ambulauitque in viis Regum Iſraël, quemadmodum ambulauit Achab, & vxorem duxit filiam Achab, ac malum perpetrauit coram Domino. Noluit autem Dominus diſperdere Iudam propter Dauid ſeruum ſuum, ſicut promiſerat ei, vt daret lucernam domui eius cunctis diebus. Et mortuus eſt Ioram, & abiit ad patres ſuos, & ſepultus eſt in ciuitate Dauid.	8	4605
LX.	ET regnauit OCHOZIAS filius eius pro eo anno vndecimo regni Ioram filij Achab Regis Iſraël, anno vno in Ieruſalem ſuper Iuda, & ambulauit in via Achab, & malum fecit in conſpectu Domini, quia filius ſororis Achab erat. In hunc inſurgens Iehu occidit illum.	1	4606
LXI.	VIDENS autem ATHALIA mater Ochoziæ, quòd filius eius interfectus eſſet, occidit omnem maſculum ſtirpis regiæ. Soror autem Ochoziæ abſcondit Ioas filium eius ſpatio ſex annorum. Poſt hæc eduxerũt filium Regis, & conſtituerunt Regem. Quod audiens Athalia ad Domum Domini accurrit, & cùm vidiſſet Regem ſtantem, ſcidit veſtimenta ſua. Quæ præcipiente Ioiada ſacerdote ad portam Equorum educta interficitur ibi.	$6\frac{1}{2}$	$4612\frac{1}{2}$
LXII.	ANNO ſeptimo regni Iehu regnauit IOAS ſuper Ieruſalem quadraginta annis, fecitque rectum in conſpectu Domini; verumtamen altaria & ſacrificia eorum non abſtulit. Et conuocauit Ioiadas ſacerdos ſacerdotes, ac præcepit illis inſtaurare Domum Domini, & ædificare illam. Quod factum eſt anno vigeſimo-tertio regni Ioas. Surrexerunt autem ſerui Ioas in eum, & occiderunt, ſepultuſque eſt cum patribus ſuis. Et mortuus eſt Ioiadas ſacerdos centeſimum trigeſimum agens annum.	40	$4652\frac{1}{2}$

Numerus.	*NOMINA REGVM Iſraël.*	*Anni.*
VII.	HVIC ſuffectus eſt IORAM frater eius anno decimo-octauo regni Ioſaphat Regis Iuda, regnauitque duodecim annis, & fecit malum in conſpectu Domini. Hunc ſagittâ percuſſit Iehu inter ſcapulas, quæ egreſſa eſt per pectus eius, ſtatimque corruit, & mortuus eſt. Anno octauo regni eius ſublatus eſt Elias in cœlum. Et manſit populus vno anno abſque Rege.	12
VIII.	IEHV viginti octo annis regnauit in Samaria, occiditque vniuerſam Regiam ſtirpem; interfecit quoque Iezabel, & concidit eam, quam comederunt canes, quemadmodum dixerat Elias Propheta. Achab autem ſeptuaginta filij erant, qui occiſi ſunt, & capita eorum miſſa ſunt in cophinis. Combuſſit inſuper Baal Idolum, & eius altaria deſtruxit. Et defunctus eſt, abiitque ad patres ſuos, & ſepultus eſt in Samaria.	28
IX.	ET regnauit IOACHAZ filius eius poſt illum ſeptem-decim annos, & mortuus eſt, ac ſepultus in Samaria, fecitque malum in conſpectu Domini, extruxitque altaria Idolis.	17
X.	ET regnauit poſt illum filius eius IOAS anno trigeſimo-ſeptimo regni Ioas Regis Iuda. Regnauit autem ſexdecim annis ſuper Iſraël, fecitque malum coram Domino, nec declinauit à peccatis Ieroboam filij Nabath. Mortuus eſt Ioas, abiitque ad patres ſuos. In diebus eius defunctus eſt Eliſæus Propheta.	16
XI.	QVINDECIM annis ex regno Amaſiæ filij Ioas Regis Iuda exactis, regnum obtinuit IEROBOAM filius Ioas ſuper filios Iſraël in Samaria; & regnauit quadraginta & vno anno, fecitque malum coram Domino, & abiit ad patres ſuos anno vigeſimo-ſeptimo regni Azariæ Regis Iuda. Poſt eius obitum remanſit regnum abſque Rege vndecim annis.	41
XII.	ANNO trigeſimo-octauo regni Oziæ filij Amaſiæ Regis Iuda regnauit ZACHARIAS filius Ieroboam ſuper Iſraël in Samaria ſex menſibus. Perpetrauit autem mala coram Domino, nec declinauit à peccatis Ieroboam filij Nabath. Et interfecit illum Sellum filius Iabes, & regnauit poſt illum.	$\frac{1}{2}$
XIII.	SELLVM filius Iabes anno trigeſimo-nono regni Oziæ regnauit vno menſe, & interfecit illum Manahem in Samaria, & regnauit poſt illum.	1. menſe
XIV.	ANNO item trigeſimo-nono regni Oziæ Regis Iuda, regnauit MANAHEM ſuper filios Iſraël in Samaria decem annis, & defunctus eſt, abiitque ad patres ſuos.	10

Numerus.	*NOMINA REGVM IVDA, & Beniamin.*	*Anni.*	*Summa.*
LXIII.	ET regnauit AMASIAS filius eius poſt illum anno ſecundo Iehu Regis Iſraël, regnauitque in Ieruſalem 29. annis,& fecit rectum coram Domino. Confirmatus verò in regno occidit ſeruos ſuos, qui inſurrexerant in patrem ſuum, illúmque interfecerant. Expeditionem quoque fecit contra Edom, & interfecit ex illis decem millia. Ipſe autem interfectus eſt à ſuis militibus, & ſepultus in Ieruſalem cum patribus ſuis.	29	4681 $\frac{1}{2}$
LXIV.	REGNAVIT autem poſt illum OZIAS filius eius 52. annis in Ieruſalem, & rectè ambulauit in conſpectu Domini. Sed auſus eſt aliquando ingredi ad altare Dei, cùm non eſſet ſacerdos, quamobrem percuſſit eum leprâ Deus vſque ad diem ſui obitus, & latuit in domo ſua, nec apparebat hominibus; conſtituitque filium ſuum pro ſe, vt iudicaret populum. Et defunctus eſt Ozias, abiitque ad patres ſuos.	52	4733 $\frac{1}{2}$
LXV.	ANNO ſecundo Phacee Regis Iſraël regnauit IOATHAM filius Oziæ ſuper Iuda ſexdecim annis in Ieruſalem, & ambulauit rectè coram Domino. Bella commiſit cum filiis Ammon, & ſuperauit eos, & impoſuit illis ſingulis annis centum talenta argenti, decem millia coros tritici, ac totidem coros hordei. Et defunctus eſt Ioatham, abiitque ad patres ſuos.	16	4749 $\frac{1}{2}$
LXVI.	ANNO decimo-ſeptimo regni Phacee filij Romeliæ Regis Iſraël, regnauit ACHAZ filius Ioatham ſexdecim annis in Ieruſalem, nec fecit quod placitum erat coram Domino. Inſuper filium ſuum conſecrauit Idolis, transferens per ignem. Et mortuus eſt Achaz, ſepultuſque cum patribus ſuis in ciuitate Dauid.	16	4765 $\frac{1}{2}$
LXVII.	ET regnauit EZECHIAS filius eius poſt eum anno tertio regni Oſee Regis Iſraël, ſuper Iuda viginti-nouem annis, & ambulauit in omnibus ſecundùm Dauid patrem ſuum. Confregit ſtatuas Idolorum,& diſſipauit excelſa eorum, contriuitque ſerpentem æneum, quem fecerat Moyſes Propheta: quoniam filij Iſraël illum coluerant,& vocabant *ſerpentem ſuſpicionis*. Et auxit illum Deus quindecim annis vitæ, poſteà verò mortuus eſt, & abiit ad patres ſuos; nec fuit ſimilis illi ex Regibus Iuda neque ante, neque poſt illum. In diebus eius erat Eſaias Propheta.	29	4794 $\frac{1}{2}$

NO-

Numerus.	NOMINA REGVM Iſraël.	Anni.
XV.	ET regnauit PHACEIA filius eius poſt illum anno quinquageſimo Oziæ Regis Iuda ſuper Iſraël in Samaria duobus annis, & interfecit illum Phacee filius Romeliæ.	2
XVI.	EXACTIS regni Oziæ Regis Iuda quinquaginta duobus annis regnauit PHACEE in Samaria viginti annis, & interfecit illum Oſee filius Ela anno ſecundo poſt mortem Ioatham filij Oziæ, & remanſerunt ſine Rege decem annis.	20
XVII.	ANNO decimo-quarto regni Achaz Regis Iuda regnauit OSEE filius Ela ſuper filios Iſraël in Samaria nouem annis, fecitque malum coram Domino. Hic eſt vltimus Regum Iſraël, nec fuit illis poſt eum Rex vſque nunc.	9

HIC eſt finis Regum Iſraël, quibuſcum deperditæ quoquè ſunt decem Tribus vſque ad hanc hominum memoriam, remanſerúntque Reges Iuda tantùm. Huius cauſſa hæc eſt. Oſee, qui poſtremus eſt Regum Iſraël, ſubiecerat ſe Salmanaſar Regis Aſſyriorum obedientiæ, & ſtatuta reddebat illi tributa. Poſt hoc verò pacem iniuit Oſee cum Rege Ægypti, eiúſque implorauit opem contra Regem Aſſyriorum, & eius excuſſit obedientiam, & pacta fregit. Quamobrem aſcendit Rex Aſſyriorum, & venit in Samariam, eámque obſedit tribus annis, & expugnauit demum illam anno nono Oſee, ac captiuas duxit vniuerſas decem Tribus in Aſſyriam, & habitare fecit eos in ciuitatibus Haluan, & Aſphahan, & Medorum, nec reuerſi ſunt vſque ad hunc diem. Et congregauit Rex Aſſyriorum gentes de Cutha, & de Emath, & de Sapharuaïm, & collocauit eas in Samaria, & ciuitatibus eius; & iſti ſunt, quos nunc vocamus Samaritanos. Cúmque ibi habitare cœpiſſent, non timebant Dominum, quamobrem immiſit in eos leones, qui dilacerarunt ex ipſis quamplures. Et annunciauerunt hoc Regi Aſſyriorum, qui præcepit, vt mitteretur ad eos aliquis ſacerdotum, qui ex Samaria captiui ducti erant, vt doceret eos cultum Dei terræ, & iudicia eius. Venit igitur ad eos quidam de ſacerdotibus, & habitauit in Bethel, & docuit eos cultum Domini, & legem eius; adorabantque Deum, ac Idola quoque ſua.

Ezechias autem Rex Iuda fecit quod optimum erat in conſpectu Domini, quemadmodum fecerat Dauid pater eius, deleuitque Idola, eorum euertens altaria, & contriuit quoque ſerpentem æneum, quem fecerat Moyſes Propheta in deſerto, quoniam filij Iſraël ſeducti ſunt poſt illum, & coluerunt, appellantes nomen eius *ſerpentem ſuſpicionis*. Et timuit Ezechias Dominum confugiens ad illum, nec fuit in Regibus Iuda ſimilis ipſi, neque ante, neque poſt, eratque Dominus cum illo, & in cunctis ad quæ procedebat, ferebat ipſi opem. Rebellauit quoque contra Regem Aſſyriorum, & non ſeruiuit ei. In fugam vertit Philiſtæos, & eorum deuaſtauit vrbes.

Anno decimo-quarto regni Ezechiæ aſcendit Sennacherib Rex Aſſyriorum ad vniuerſas ciuitates Iuda munitas, & obſedit eas. Tunc miſit Ezechias Rex Iuda ad Regem Aſſyriorum nuncios, & ait illi: Recede à me, & ne inferas mihi malum, & ego quicquid impoſueris mihi tributi ad te feram. Indixit itaque Rex Aſſyriorum Ezechiæ Regi Iuda trecenta talenta argenti, & triginta talenta auri. Miſitque ad illum Ezechias quicquid repertum fuit in Domo Domini eo tempore. Rursùs miſit Rex Aſſyriorum aduersùs Ezechiam Regem in Ieruſalem ingentem exercitum; ſtetitque princeps exercitus, & exclamauit altâ voce ad Iudæos, dicens: Audite ſententiam Regis magni, Regis Aſſyriorum ita dicentis: Ne ſeducat vos Ezechias, non poterit enim vos liberare à manibus meis, nec ponat fiduciam veſtram in Domino, dicatque vobis: Vtique Dominus liberabit nos, & proteget, nec ſuperare nos poterit Rex Aſſyriorum in iſta ciuitate. Quamobrem egredimini ad me, & comedite vnuſquiſque fructum ficus ſuæ, vinearum veſtrarum, & oliuarum, nec decipiat vos Ezechias, dicens: Vtique Dominus liberabit vos. Quiſnam Deorum potuit eruere terram ſuam de manu mea, vt poſſit Dominus eruere Ieruſalem? Quod cùm audiuiſſet Ezechias Rex, ſcidit veſtimenta ſua, & opertus eſt ſacco, ingreſſúſque eſt Domum Domini; & miſit ad Eſaiam Prophetam, dicens: Dies iſte, dies ieiunij eſt. Cui reſpondit: Noli timere verba Regis Aſſyriorum, Ecce ego immittam contra eum ſpiritum, dicit Deus, & reuertetur in regionem ſuam vacuus, ibíque interficietur. Ingruente autem nocte egreſſus eſt angelus Domini, & interfecit de exercitu Regis Aſſyriorum ducenta octoginta quinque millia virorum in ictu oculi. Cæteri celeri fugâ ad ſuam regionem reuerſi ſunt. Contra autem Regem Aſſyriorum inſurrexerunt filij eius, & gladio interemerunt, quemadmodum dixerat Eſaias Propheta.

Numerus.	*NOMINA REGVM IVDA,* *& Beniamin.*	*Anni.*	*Summa.*
LXVIII.	DEFVNCTO Ezechia, & ad patres ſuos recepto, regnauit MANASSES filius eius poſt illum in Ieruſalem 55.annis,& incubuit peſſimis operibus,fecitque malum in conſpectu Domini, & coinquinatus eſt in abominationibus Gentium,& erexit aras Idolis,quas deſtruxerat pater eius,& adorauit militiam cœli atque coluit. Optimos quoſq; interfecit, & effudit ſanguinem innocẽtem, impleuitq; Ieruſalem ſanguine Sanctorum. Et quidem ea perpetrauit, quæ nec Amorrhæi. Quamobrem dixit Dominus per Prophetas ſeruos ſuos: Quoniam Manaſſes præuaricatus eſt, & perpetrauit opera huiuſmodi, excitans peccatum Iuda, ita dicit Dominus Deus Iſraël: Ecce ego inducam mala ſuper Iuda, & Ieruſalem, vt quicunque illa audierit, tinniant ambæ aures eius à timore: & immittam ſuper Ieruſalem, quæ immiſi ſuper Samariam, & appendam illis pondus, quod appendi domui Achab, & delebo reliquias hereditatis meæ, tradamque illos in manus inimicorum ſuorum. Et defunctus eſt Manaſſes, & abiit ad patres ſuos.	55	$4849\frac{1}{2}$
LXIX.	ET regnauit AMON filius eius poſt eum duobus annis, & fecit iuxta opera patris ſui peſſima. Contra quem inſurgentes ſerui ſui occiderunt illum in domo ſua, & congregatus populus interfecit eos, qui Regem occiderant, & ſepelierunt illum cum patribus ſuis.	2	$4851\frac{1}{2}$
LXX.	ET regnauit IOSIAS filius eius poſt illum triginta & vno anno in Ieruſalem, fecitque bonum,& rectè ambulauit coram Domino iuxta omnia, quæ fecit Dauid pater eius. In diebus eius reperit Helcias ſacerdos vnum librum de libris Legis,quem obtulit Regi. Qui aſcendit ad Domum Domini cum omni populo Iuda, & lectus eſt coram eis liber. Poſt quod collegit Idola, altaria, & vaſa eorum, & combuſſit ea omnia extra Ieruſalem in valle Cedron. Occidit inſuper ſacerdotes Idolorum, & eradicauit ea ex omnibus ciuitatibus Iuda. Celebrauit etiam anno 18. ſui regni Phaſe ſolemniſſimum Domino in Ieruſalem; veruntamen iram ſuam non auertit Deus à Iuda, neque placatus eſt ipſis, propter irritationes,quibus prouocauerat eum Manaſſes operibus ſuis peſſimis. Aſcendit itaque Pharao Claudus, egreſſúſque eſt Ioſias ad pugnandum cum illo, qui ſagittâ percuſſus interiit, & portauerunt eum ſerui eius mortuum, & ſepelierunt cum patribus eius.	31	$4882\frac{1}{2}$

Numerus.	*NOMINA REGVM IVDA,* *& Beniamin.*	*Anni.*	*Summa.*
LXXI.	POPVLVS autem tulit IOACHAZ filium eius, & conſtituerunt eum ſibi Regem pro patre ; qui regnauit tribus menſibus in Ieruſalem, fecitque malum coram Domino, ſicut Manaſſes, & veniens Pharao Claudus tranſtulit illum in Ægyptum captiuum, indixitque populo terræ tributum centum talenta argenti, & decem talenta auri, mortuúſque eſt Ioachaz in Ægypto.	menſes 3	4882 menſes 9
LXXII.	ET conſtituit Pharao Nechao, ſiue Claudus ELIACIM fratrem Ioachaz filium Ioſiæ Regem, vocauitque nomen eius IOAKIM, regnauitque vndecim annis, & fecit malum coram Domino, ac peſſimè ſe geſſit ſicut Manaſſes auus eius. In diebus eius aſcendit Nabuchodonoſor Rex Babylonis in Ieruſalem, & præſtitit ei obedientiam Ioakim tribus annis, tum rebellauit. Quamobrem reuerſus Nabuchodonoſor Rex Babylonis, vinxit eum catenis, & adduxit in Babylonem cum omnibus vaſis Domûs.	11	4893 menſes 9
LXXIII.	ET regnauit IOACHIN poſt illum tribus menſibus, & fecit malum coram Domino. Eo tempore aſcendit Nabuchodonoſor Rex Babylonis in Ieruſalem, & obſedit eam, atque in anguſtiam redegit. Egreſſúſque eſt Ioachin Rex Iuda ad Nabuchodonoſor cum ſeruis ſuis, & principibus, & conduxit eum Rex Babylonis anno octauo regni ſui. Et protulit ex Ieruſalem quicquid erat in domibus Regis, & in theſauris Domûs Domini. Captiuos quoque duxit omnes habitatores Ieruſalem, & vniuerſos principes, ac fortes exercitûs, qui in ea erant, & captiuos duxit decem millia virorum, & omnem artificem, & cluſorem, nec reliquit quempiam in terra illa, exceptis pauperibus populi.	menſes 3	4894

Numerus.	*NOMINA REGVM IVDA, & Beniamin.*	*Anni.*	*Summa.*
LXXIV.	ET conſtituit Rex Babylonis pro Ioachin MATTHANIAM patruum eius, & vocauit nomen illius SEDECIAM, qui regnauit in Ieruſalem vndecim annis. Rex verò Babylonis captiuum duxit Ioachin, & vna cum illo Danielem Prophetam, & tres pueros, Ananiam, Azariam, & Miſaëlem. Sedecias autem rebellauit contra Regem Babylonis, & noluit ampliùs præſtare ipſi obedientiam. Quamobrem aſcendit Nabuchodonoſor Rex Babylonis cum ducibus, & exercitibus ſuis in Ieruſalem, & obſedit eam anno vndecimo regni Sedeciæ; quem captum adduxerunt ad Regem Babylonis. Qui eruit oculos eius, & catenis vinxit illum, ac filios ſuos coram ipſo mactauit, & adduxit in Babylonem. Poſteà veniens Nabuzardan combuſſit Domum Domini, & domum Regis, & reliquam vrbem depopulatus eſt, & captiuos duxit, relictis tantùm pauperibus terræ, vt vineas colerent, & exercerent agriculturam. Et accepit aurum, argentum, & æs, miſitque in Babylonem. Apprehenſum quoque Saraïam ſummum ſacerdotem, & Sophoniam ſacerdotem ſecundum, miſit ad Regem Babylonis; Percuſſitque eos, & interfecit. Nec regnauit amplius Sedecias poſt captiuitatem, iuxta verbum Ieremiæ Prophetæ. Dies, quâ incenſa eſt Domus Domini, & in captiuitatem ducti ſunt filij Iuda, erat dies Martis, nona Lunæ Auguſti, qui eſt menſis quintus Hebræorum, qui reſpondet decimo-ſexto menſis Meſræ, anno quater milleſimo nongenteſimo-quinto, qui eſt nonus menſis Dil-haggia.	11	4905

DE REGIBVS,

POST

CAPTIVITATEM.

DE REGIBVS POST CAPTIVITATEM.

Numerus.	*NOMINA REGVM, ET HISTORIÆ EORVM poſt Captiuitatem.*	*Anni.*	*Summa*
LXXV.	SCRIPTVM eſt in fine Prophetiæ Ieremiæ Prophetæ ita: Cùm eſſet in anno trigeſimo-ſeptimo tranſmigrationis Ioachin Regis Iuda, menſe duodecimo, vigeſima-quintâ menſis, eleuauit Euilmerodach Rex Babylonis ipſo anno regni ſui, Ioachin Regem Iuda, & eduxit eum de domo carceris. Et loquutus eſt cum eo bona, & poſuit thronum eius ſuper thronos eorum, qui ſecum erant. Et mutauit veſtimenta carceris eius, & comedebat cum eo cibum ſemper cunctis diebus vitæ ſuæ. Fuit autem eius tranſmigratio ante vniuerſalem Captiuitatem vndecim annis; quos ſi addemus annis captiuitatis Nabuchodonoſor, qui ſunt viginti-ſex, ſumma erit triginta-ſeptem annorum, quibus exactis exordium ſumpſit regnum Euilmerodach filij Nabuchodonoſor, atque ita vera habebitur eius annorum ratio. Itaque Nabuchodonoſor Rex Babylonis regnum obtinuit ante captiuitatem viginti-ſex annos, & poſt illam nouem ac decem.	26	4931
LXXVI.	EVILMERODACH filius Nabuchodonoſor Regis regnauit viginti-tribus annis.	23	4954

Numerus.	*NOMINA REGVM, ET HISTORIÆ EORVM poſt Captiuitatem.*	*Anni.*	*Summa*
LXXVII.	TEMPORIS regni BALTASSAR rationem ad verum calculum reducere non potuimus ob diuerſitatem, quæ eſt inter Chronographos; tantùm habemus quod dicit Daniel Propheta, nempe Baltaſſar Regem Babylonis feciſſe grande conuiuium optimatibus ſuis poſt victoriam reportatam de Dario Medo, & Cyro Perſa, in quo afferri iuſſit vaſa Domûs Domini, quæ aſportauerat Nabuchodonoſor auus eius, & bibit in eis ipſe, & vxores eius, concubinæ, ac optimates regni. Statimque apparuit Manus ſcribens in muro characteres, quos nemo interpretari potuit, niſi Daniel Propheta. Scriptura autem eiuſmodi erat: *numerauit, appendit, diuiſit*. Quæ ita Daniel Regi interpretatus eſt: *numerauit*, nempe Deus numerauit regnum tuum, & compleuit illud: *appendit*, nempe Deus appendit te, & inuenit mancum: *diuiſit*, nempe diuiſum eſt regnum tuum, & datum eſt Medis, & Perſis. Eâdem nocte interfectus eſt Baltaſſar, & translatum eſt regnum ad Darium Medum annos natum ſeptuaginta-duos.	20	4974
LXXVIII.	DARIVS filius Aſſueri de ſtirpe Medorum obtinuit regnum Chaldæorum anno vno.	1	4975
LXXIX.	ERAT autem CYRVS Perſa cum Dario Medo cùm interfectus eſt Baltaſſar, & expugnauerunt ambo Babylonem, ſorte autem miſsâ contigit Babylon Dario, Cyro verò eius territorium. Cyrus autem vouerat, ſe remiſſurum captiuitatem Iudæorum, atque ædificaturum illis Templum, ſi regnum Babylonis obtineret aliquando. Defuncto Dario, & Rege conſtituto Cyro, completi ſunt ſeptuaginta anni. Itaque dimiſit Captiuitatem anno primo ſui regni, & Templum extruxit. Dicit quippe Eſdras ſacerdos: Anno ſecundo aduentûs eorum ad Domum Dei in Ieruſalem menſe ſecundo, cœperunt Zorobabel filius Salathiel, & Ioſue filius Ioſedec, & fratres eorum ſacerdotes, & fundamentum iecerunt Templi Dei. Completumque eſt ædificium die tertiâ menſis Adar, anno tertio regni Darij regis Perſarum. Solitus enim mos eſt, vt defuncto Rege Æra ab eius morte ſumatur, vti eſt Æra Alexandri, Æra Diocletiani, & eiuſmodi.	3	4978

Numerus.	*NOMINA REGVM, ET HISTORIÆ EORVM poſt Captiuitatem.*	*Anni.*	*Summa*
LXXX.	CAMBYSES filius Cyri regnauit annis quinque, & eſt Nabuchodonoſor ſecundus, cuius meminit Ptolomæus in libro Almageſti, eiuſque Æra vſus eſt.	5	4983
LXXXI.	DE quatuor Regibus, quorum ſinguli DARIVS vocabantur, prophetauit Daniel Propheta, eorúmque meminit dicens: In anno primo Darij Medi, tres Reges ſtabunt in Perſide, & quartus ditabitur opibus nimiis ſuper omnes, & cùm roboratus fuerit in ſua regione, concitabit omnes aduersùm regna Græcorum. Primus eſt Darius Medus, qui regnauit ſub regno Chaldæorum; reliqui tres ſunt Reges Perſarum.	30	5013
LXXXII.	SAMARDIVS Magus, in cuius diebus Magorum religio emerſit, fuitque primus Rex ex Magis, regnauit anno vno.	1	5014
LXXXIII.	ASSVERVS, cuius à conſiliis Aman erat, maritus Eſtheris Iudææ neptis Mardochæi, viginti regnauit annis. Sub eo interitum Iudæorum molitus eſt Aman, verumtamen eos liberauit Deus per manum Eſtheris Amano deperdito.	20	5034
LXXXIV.	ARTAXERXES filius Aſſueri, & Eſtheris Iudææ quadraginta regnauit annis. Huius Eſdras pincerna erat. Anno vigeſimo eius regni nunciatum eſt Eſdræ, portas Ieruſalem incenſas fuiſſe, & murum deſtructum; qui acceptis à Rege litteris, & omnibus neceſſariis eò profectus eſt, eamque reſtaurauit anno trigeſimo-ſecundo regni Artaxerxis, conſummauitque opus ſpatio duodecim annorum.	40	5074

DIXIT Eſdras ſacerdos : Et factum eſt in menſe Caſleü , anno vigeſimo , & ego eram in Suſis caſtro , venit quidam de iis , qui ſuperfuerant è captiuitate Ieruſalem nomine Hanani , & dixit mihi : Qui remanſerunt in Ciuitate , in afflictione magna ſunt , & in opprobrio : at murus Ieruſalem diſſipatus eſt , & portæ eius combuſtæ ſunt igni. Cúmque audiſſem verba huiuſcemodi , ſedi , & fleui , & luxi , diebus multis ieiunans , & orans coram Deo cœli. Ego autem eram pincerna Regis. Et factum eſt in menſe Niſan anno vigeſimo Artaxerxis Regis : Et vinum erat in manibus meis , impleuique calicem vino , & præbui Regi , & placuit illi. Dixitque mihi Rex : Eſdra , quare vultus tuus triſtis eſt præter morem , cùm non ſis ægrotus ? nequaquàm hoc procedit niſi à malis cogitationibus. Et timui à verbis eius , ac dixi : Viuat Rex in æternum : quomodò non mutetur vultus meus , atque alteretur , cùm mœror , & mœſtitia inſideant in intimo cordis mei , quoniam Ciuitas , in qua ſunt ſepulchra patrum meorum deſerta eſt , & portæ eius combuſtæ ſunt igni ? Et ait mihi Rex : Quid poſtulas ? Et imploraui opem Dei cœli , & dixi : Si rectè videtur Regi mittere me in regionem Iudææ , vt ædificem Ciuitatem , in qua ſepulchra ſunt patrum meorum. Dixitque mihi Rex , & Regina , quæ ſedebat ad latus eius : Vſque ad quod tempus erit iter tuum , & quando reuerteris ? Et conſtitui ei tempus , & placuit apud Regem , & miſit me , deditque mihi litteras , vt omnia neceſſaria ad ædificium Domûs mihi miniſtrarentur. Ingreſſuſque ſum Ieruſalem ciuitatem , & dixi populo : Vos videtis afflictionem , in qua verſamur , quamobrem venite , & ædificemus muros Ieruſalem , & non ſimus vltra opprobrium. Et indicaui eis manum Dei mei , quòd eſſet bona mecum , & litteras Regis. Et ſurrexit Eliaſib ſacerdos magnus , & fratres eius ſacerdotes , & ædificauerunt portam Gregis , & portas eius. Et diuiſerunt Ciuitatem , & ædificarunt illam , ac perduximus murum ad vmbilicum.

Factum eſt autem cùm audiſſent Sanaballat , & Tobias , & Gentes , ac Ammanitæ , quòd iam excitata eſſent mœnia , & obducta cicatrix , irati ſunt valdè , & decreuerunt inito conſilio , vt venirent , & pugnarent contra nos in Ieruſalem. Et factum eſt à die illa , vt quidam noſtrûm operi incumberent , & quidam parati eſſent cum armis , lanceis , ſcutis , arcubus , & loricis , ita omnes Iudæi parati erant : ædificantium enim vnuſquiſque gladio erat accinctus. Vigilabamus quoquè noctu , vices excubiarum ſubeuntes : Interdiu verò vnâ manu faciebamus opus , alterâ verò tenebamus gladium , donec abſoluta ſunt mœnia Ciuitatis , ac portæ eius , & fores. Factum eſt autem , cùm nunciatum eſſet Sanaballat , & Tobiæ , & Goſſem Arabi , & cæteris inimicis noſtris , quòd ædificaſſem ego murum , & non eſſet in ipſo reſidua interruptio , (vſque ad tempus autem illud valuas non poſueram in portis) miſerunt Sanaballat , & Goſſem ad me , dicentes : Veni , & conueniamus ſimul , & moliebantur , vt facerent mihi malum. Miſi ergo ad eos nuncios dicens : Non. Qui miſerunt iterùm ad me minitantes , ac dicentes : Tu , & Iudæi cogitatis , ac molimini rebellionem contra Regem , & properteà ædificas Domum hanc , & hunc murum , vt Regem ſuper eos te conſtituas. Verùm hæc Regi deferentur.

Abſoluta autem ſunt mœnia vigeſimâ-quintâ menſis Aïlul. Anno trigeſimo-ſecundo regni Artaxerxis veni ad Regem, & elapſo anno vno poſtulaui à Rege, & reuerſus ſum Ieruſalem.

Numerus.	*NOMINA REGVM, ET HISTORIÆ EORVM poſt Captiuitatem.*	*Anni.*	*Summa*
LXXXV.	ARTAXERXES maior regnauit triginta annis.	30	5104
LXXXVI.	SAADONIVS anno vno.	1	5105
LXXXVII.	DARIVS ſecundus ſeptem-decim annis.	17	5122
LXXXVIII.	ARTAXERXES frater Cyri Darij viginti & vno anno.	21	5143
LXXXIX.	ARTAXERXES, qui & Achos, viginti annis. Is extruxit in Ægypto palatium Sciamhi, ſeu Ceræ, quod illuuioni aquarum obnoxium erat, donec Hamrus filius Alaſi expugnauit Ægyptum, & quòd circa illud tentoria tetendit, perindè Alfoſtat, ſiue Tentorium vſque nunc dictum eſt.	20	5163
XC.	ASIS, cuius tempore extiterunt Plato, & Socrates, vndecim annis.	11	5174
XCI.	DARIVS quartus ex iis, quorum meminit Daniel, vt ſuprà notatum eſt, ſeptem annis. Hunc occidit Alexander, & à Perſis ad Græcos tranſlatum eſt regnum. Ac poſt illum cœpta eſt Æra Alexandrina.	7	5181
XCII.	ALEXANDER filius Philippi Macedonis, qui vocatur *Bicornis*, quoniam obtinuit duo cornua Solis, nempe regnauit ab Oriente ad Occidentem, ſexdecim annis.	16	5197

Numerus.	*NOMINA REGVM, ET HISTORIÆ EORVM poſt Captiuitatem.*	*Anni.*	*Summa*
XCIII.	PTOLOMÆVS frater Alexandri ſeptem annis.	7	5204
XCIV.	PTOLOMÆVS, qui nominatur & Alexander, viginti & vno anno. Is adduxit ex ſenioribus Iſraël ſeptuaginta duos ſenes, è quibus duo mortui ſunt in itinere, remanſeruntque Septuaginta, qui interpretati ſunt libros Legis, & Prophetarum. Ex horum numero extitit Eleazarus, quem occidit Antiochus, quia noluit adorare Idolum eius. Ex eodem quoquè numero erat Simeon Sacerdos, qui portauit Dominum ſuper brachia ſua.	21	5225
XCV.	PTOLOMÆVS cognomento Λαγὼς, ſeu Lepus, viginti-nouem annis.	29	5254
XCVI.	PTOLOMÆVS cognomento Philadelphus vigintiſex annis.	26	5280
XCVII.	PTOLOMÆVS cognomento Euergetes viginti-quinque annis.	25	5305
XCVIII.	PTOLOMÆVS cognomento Philopator ſeptem-decim annis.	17	5322

HISTORIA
MACHABÆORVM,
ID EST,
MŒRENTIVM.

HISTORIA
MACHABÆORVM,
ID EST MOERENTIVM.

ERAT inter Iudæos vir quidam nomine Mathathias filius Ioannis filij Simeonis Sacerdotis ex filiis Ioarib cognomento Haſmonæus, ipſeque erat ſummus Sacerdos, & rector populi, habebatque quinque filios. In eius diebus miſit Antiochus Epiphanes filius Antiochi maioris Rex Antiochiæ exercitum in Domum ſanctam, eámque dolo obtinuit, & contaminauit Templum ſuis Idolis, coëgitque filios Iſraël ad ea colenda. Occiditque Eleazarum ſacerdotem, & ſeptem fratres cum matre, quòd ipſi nequaquàm aſſentiri voluiſſent, vt colerent Idola; hoc autem fuit anno decimo-nono Ptolomæi, qui cognominatur Epiphanes. Eodem anno defunctus eſt Mathathias ſacerdos. Erat autem Mathathias filius Ioannis vir optimus, fugitque ad quemdam montium, & moratus eſt ibi cum quibuſdam Iudæis. Qui cùm audiſſet afflictionem, quam ſuæ genti intulerant Græci, ægerrimè id tulit, & maximo affectus eſt dolore, ac mœrore, zelatúſque eſt Deo, Sanctuario eius, & Genti ſuæ. Cúmque receſſiſſet Antiochus à Domo ſancta, miſit Mathathias Iudam filium ſuum clam ad ciuitates Iuda, præcipiens eis zelari Deo. Et ſurrexerunt ex eis quotquot ſtrenui erant, ac fortes, & religionis calore concitati, conuenitque ad illum populus multus. Qui cùm vidiſſet aliquando Iudæum quemdam immolantem ſuem ſuper altare, quod extruxerant Græci Idolo Regis, impetum fecit in illum Iudæum, & gladio amputauit collum eius. Tum occidit ducem, qui præerat ſacrificiis. Quod videntes ſocij Mathathiæ animo aſſumpto irruerunt in exercitum Græcorum, è quibus, Deo adiuuante, plures trucidarunt, fugientes verò inſecutus eſt Mathathias cum ſociis, & interfecerunt ad vltimum, defeceruntque à Græcis. Quod audientes Iudæi ad illum turmatim accurrerunt.

Inſtante obitu vocauit Mathathias filios ſuos, qui erant quinque, commendauitque ipſis quid agendum erat. Eo defuncto fecerunt filij eius iuxta ipſius præceptum, & præfecerunt ſibi fratrem ſuum Iudam. Quod cùm nunciatum eſſet Antiocho, eò miſit tres duces cum tribus fortiſſimis exercitibus, & præcepit eis, vt penitùs deperderent Iudæos. Quod cùm delatum eſſet Iudæ, & ſenioribus Iudæorum, conuenerunt ad Domum Dei, ieiunauerunt, ciliciis ſeſe induerunt, & ſtrauerunt cinerem. Abſolutis orationibus, & precibus, præcepit Iudas ſacerdotibus, vt buccinis Sanctuarij occinerent: quo facto impetum fecerunt in eos, ac Deo adiuuante, trucidarunt ex illis quamplures, & reliqui in fugam verſi ſunt, quos ſequentes Iudas, & ſocij occiderunt, acceperúntque eorum ſpolia. Antiochum verò vehementiſſimo morbo percuſſit Deus, quo mortuus eſt, & regnauit poſt illum filius eius Eupator, qui & Antiochus vocatus eſt à nomine patris ſui. Iudas autem filius Mathathiæ, & Iudæi purificauerunt Sanctuarium, & nouum condentes altare, impoſuerunt ſuprà illud ligna, & ſacrificia, tum orantes Deum deprecati ſunt, vt mitteret ignem ſuper altare; & apparuit ignis, combuſſitque ligna, & ſacrificia, manſitque in Domo accenſus vſque ad deſtructionem ſecundam. Fecerunt etiam ſolemnitatem dedicationis altaris octo diebus, ſtatutúmque id eſt in ſingulos ſequentes annos. Occidit etiam Iudas Nicanorem ducem Regis Demetrij. Ipſi ſucceſſit Ionathas frater eius, qui eſt tertius ex Haſmonæis, poſtquàm adminiſtrauit Principatum ſeptem annis. Quare in vna pagina collocabimus Reges Machabæos, & in altera è regione Reges Græcorum: ſupputatio verò annorum ſub Regibus Græcorum apponetur.

Numerus.	*NOMINA REGVM Machabæorum.*	*Anni.*
I.	MATHATHIAS filius Ioannis de filiis Ioarib ſacerdotis cognomento Haſmonæus liberauit Iudæos à iugo Antiochi, regnauitque ſuper eos, & defunctus eſt anno decimonono regni Ptolomæi, qui cognominatur Epiphanes, & poſt annum obtinuit regnum Iudas filius eius.	19
II.	IVDAS filius Haſmonæi ſacerdotis ſeptem regnauit annis. Eo autem offerente ſacrificium, & orante deſcendit ignis, & combuſſit illud, nec extinctus eſt vſque ad deſtructionem Domûs ſecundæ.	7
III.	IONATHAN frater eius, & eſt tertius ex filiis Haſmonæi, regnauit ſex menſibus.	menſes 6

Numerus.	*NOMINA REGVM Græcorum.*	*Anni.*	*Summa*
XCIX.	PTOLOMÆVS cognomento Epiphanes viginti-quatuor annis.	24	5346
C.	PTOLOMÆVS Philometor viginti-quinque annis.	25	5371
CI.	PTOLOMÆVS Euergetes viginti-tribus annis.	23	5394
CII.	PTOLOMÆVS cognomento Soter regnauit viginti annis.	20	5414
CIII.	PTOLOMÆVS Philometor decem annis.	10	5424
CIV.	PTOLOMÆVS Auletes octodecim diebus.	dies 18	✠
CV.	PTOLOMÆVS, qui dicitur & Dionyſius, regnauit viginti & vno anno.	21	5445
CVI.	CLEOPATRA filia Dionyſij regnauit triginta circiter annis. Hæc aquæductum Alexandriæ conſtruxit, & ad eam adduxit aquam dulcem ex flumine Nilo Ægypti. Eadem extruxit Pharum operâ cuiuſdam ſapientiſſimi hominis, qui Acaphius nominabatur. Ex triginta autem annis, quibus regnauit, octodecim fuerunt antè imperium Augusti Cæſaris, & poſtquàm ſecundò Imperium obtinuit, duodecim.	30	5475

Numerus.	NOMINA REGVM Machabæorum.	Anni.
IV.	SIMEON frater eius regnauit octo annis, tùm interfecit illum Ptolomæus filius Simeonis, qui dicitur & Hircanus, eius gener.	8
V.	HIRCANVS triginta & vno anno regnauit. Eius tempore deſtruxit Seleucius filius Antiochi Templum, quod extruxerat Sanaballat in Samaria.	31
VI.	ARISTOBVLVS filius Hircani regnauit vno anno tantùm.	1
VII.	ALEXANDER frater eius regnum obtinuit poſt illum viginti-ſeptem annis, reliquitque duos filios, Hircanum ſcilicet, & Ariſtobulum. In diebus eius Iudæi trifariam diſſecti ſunt, nempè in Phariſæos, Sadducæos, & Herodianos.	27
VIII.	ET regnauit poſt illum ALEXANDRA eius vxor nouem annis, & defuncta eſt. Cùm autem adoleuerint filij eius, conſtituit Hircanum primogenitum ſummum ſacerdotem, & Ariſtobulum filium minorem Ducem exercitûs.	9
IX.	REGNVM itaque tradidit (Alexandra) ARISTOBVLO, & ſummum ſacerdotium Hircano, quo contentus fuit, donec diſſenſiones diſſeminauit inter eos Antipater parens Herodis Idumæi, & malorum, ac inimicitiarum extitit auctor. Ariſtobulus itaque adminiſtrato Regno tribus annis cum dimidio, captiuus ductus eſt, atque mortuus.	$3\frac{1}{2}$
X.	ET regnauit HIRCANVS frater eius poſt illum quadraginta annis. Cùm autem regnum obtinuiſſet Cæſar Auguſtus Romæ, miſit ad illum Hircanus pretioſiſſima munera. Quamobrem Antigonus nepos Hircani profectus eſt ad Regem Perſarum auxilia petens contra patruum: & captus eſt Hircanus, ductúſque ad Regem Perſarum, manſitque ibi donec ab Herode Rege accerſitus, & dolo interfectus, qui vltimus extitit Rex filiorum Haſmonæi. Iudæi autem conſtituerant ſibi Regem ANTIGONVM, qui vno regnauit anno, tum ab Herode regno ſpoliatus eſt.	40

DE
IMPERATORIBVS
ROMANIS,
DEQVE
REGIBVS HERODIANIS.

DE IMPERATORIBVS ROMANIS, DEQVE REGIBVS HERODIANIS.

Numerus.	NOMINA CÆSARVM IMPERAT. ROMANORVM.	*Anni.*	*Summa*
CVII.	AVGVSTVS CÆSAR regnauit quinquaginta ſex annis cum dimidio, ex quibus quatuor cum dimidio antè necem Pompeij Ducis, quod eſt initium regni ſecundi; & donec Cleopatram regno ſpoliauit annis duodecim; & donec Chriſtus Dominus natus eſt, viginti-quinque annis; & poſt Chriſti Domini natiuitatem quindecim annis.	25	5500

IESV CHRISTI NATIVITAS.

NATVS eſt Dominus noſter IESVS CHRISTVS, cui gloria, nocte, quæ præceſſit diem Martis, vigeſima-nonâ menſis quarti Ægyptiorum, qui eſt Chihac, anno quinquies milleſimo quingenteſimo ab Orbe condito, & eſt decima Lunæ Sciahban menſis Arabum. Quo tempore Herodes profectus eſt in Ægyptum ad Cleopatram, & indè Romam, obtinuitque ab Auguſto Cæſare regnum Iudæorum in Ieruſalem, & conſtitutus eſt dies ille primus regni Herodis, & eſt dies decima-ſeptima menſis Tamuz; ſeu Iulij, qui eſt dies ieiunij. Acceptúmque Antigonum, & catenis vinctum ablegauit in Ægyptum ad Antonium maritum Cleopatræ amicum ſuum, miſitque illi etiam pecuniam rogans, vt Antigonum occideret; quod fecit anno tertio regni Herodis, & eſt item annus tertius regni Antonij mariti Cleopatræ. Siquidem cùm is eam in vxorem duxiſſet, rebellauit contra Auguſtum Cæſarem, qui cum ſuis exercitibus in Ægyptum traiecit, interfecitque Antonium & Cleopatram, & regnum eorum obtinuit. Anno decimo-octauo ſui regni deſtruxit Herodes Templum, illúdque iterùm ædificauit iuxtà formam, quâ extructum erat à Salomone Rege. Natus eſt autem Dominus noſter CHRISTVS anno vigeſimo-quinto regni eius, (Herodis) tùm defunctus eſt quinto die morbi poſt necem Antigoni filij ſui, ſeptuageſimum agens annum. Regnauit autem triginta & vno anno, ex quibus antè Natiuitatem Domini CHRISTI viginti-quinque, & poſt Natiuitatem Domini ſex.

Auguſtus autem Cæſar vnus ex ducibus Senioris, qui Romanam regebat vrbem, ad Occidentales ſubigendas plagas cum exercitibus profectus eſt, dum Pompeius Senioris vicarius in Oriente morabatur. Qui Auguſtus expugnato Occidente Romam reuerſus eſt, eámque domuit Cæſar, Seniore depulſo, & Collegis occiſis. Poſt hæc Cæſari denuntiatum eſt, Pompeium collectis exercitibus ad illum debellandum properare. Verùm prælio commiſſo victoria Cæſari ceſſit interfecto Pompeio; quo facto miſit in Ægyptum Antonium cum Antipatro, qui

eam regionem Cæſari ſubegerunt; & matrimonio copulata eſt Cleopatra Antonio duci exercitûs Cæſaris, deſciuitque à Cæſare. Quamobrem exercituum expeditione factâ perrexit in Ægyptum Auguſtus Cæſar, interfecitque Antonium ſui exercitûs ducem, ſimúlque Cleopatram, & regno ſpoliauit, ac Romana prouincia facta eſt exinde Ægyptus, & Alexandria. Imperauit autem Auguſtus annos quinquaginta ſex cum dimidio: quatuor, ac menſes ſex ab interfecto Seniore cum collegis (ex quo initium habuit imperium Cæſaris) ad necem Pompeij ducis; & à nece Pompeij ad excidium regni Cleopatræ filiæ Dionyſij duodecim; & ab excidio regni Cleopatræ ad Natiuitatem Domini noſtri CHRISTI in Bethlehem viginti-quinque annos; & vixit poſtquàm natus eſt Dominus noſter CHRISTVS annos quindecim, quibus completi ſunt anni quinquies mille quingenti ab Orbis conditu.

Numerus.	*NOMINA REGVM HERODIANORVM poſt Natiuitatem Domini.*	*Anni.*
XI.	HERODES poſt Natiuitatem Domini noſtri CHRISTI ſex regnauit annis, & antè Natiuitatem eius viginti-quinque, ex quibus ſex ſub regno Cleopatræ.	6
XII.	ARCHELAVS, qui ſe Herodem quoquè nominauit, paucis poſt ſuæ vxoris obitum diebus à miſſo duce ab Auguſto Cæſare Ieruſalem captus eſt, & catenis vinctus Romam adductus, vbi mortuus eſt, poſtquàm regnum adminiſtrauit ſeptem annis.	7
XIII.	REGNVM ſuſcepit poſt illum ANTIGONVS eius frater, qui & ipſe quoquè ſe Herodem nuncupauit, regnauitque viginti & vno anno, ſub quo cruci affixus eſt Dominus noſter CHRISTVS; tum mittens Tiberius Cæſar comprehendit Antigonum, illúmque ablegauit in Hiſpanias, ibíque mortuus eſt.	21
XIV.	AGRIPPAS filius Ariſtobuli interfecti, filij Herodis, regnauit viginti-tribus annis.	23
XV.	AGRIPPAS filius Agrippæ, cuius tempore fuit Captiuitas, & deſtructio Ieruſalem, regnum viginti tenuit annis. HIC vltimus eſt Regum Iudæorum, poſt quem exciſi ſunt, & ad nihilum redacti, & ducti captiui, corúmque deſtructum eſt Sanctuarium vſque in hodiernum diem.	20

Numerus.	*NOMINA CÆSARVM* *Imperatorum Romanorum.*	*Anni.*	*Summa.*
CVIII.	AVGVSTVS CÆSAR poſt Natiuitatem Domini noſtri CHRISTI regnauit quindecim annis.	15	5515
CIX.	TIBERIVS CÆSAR filius eius viginti-tribus regnauit annis, & eius anno decimo-quinto Dominus noſter CHRISTVS baptizatus eſt, anno verò decimo-nono cruci affixus.	23	5538
CX.	CAIVS CÆSAR quatuor annis.	4	5542
CXI.	CLAVDIVS CÆSAR quatuordecim annis. Eius tempore ſuum ſcripſit D. Matthæus Euangelium.	14	5556
CXII.	NERO CÆSAR tredecim annis; occidit Petrum & Paulum.	13	5569
CXIII.	GALBA CÆSAR ſeptem menſibus.	menſ. 7	✠
CXIV.	OTHO CÆSAR tribus menſibus.	menſ. 3	✠
CXV.	VITELLIVS CÆSAR octo menſibus.	menſ. 8	5571
CXVI.	VESPASIANVS CÆSAR nouem annis cum dimidio.	$9\frac{1}{2}$	$5580\frac{1}{2}$

DE EXCIDIO TEMPLI, ET VRBIS HIEROSOLYMITANÆ.

FVIT autem deſtructio Domûs Sanctæ die Martis nonâ menſis Auguſti, quæ eſt vigeſima-quinta Abibi, & nona Lunæ Ragebi, anno quinque milleſimo quingenteſimo ſeptuageſimo-ſeptimo ab Orbe condito: & eſt ſimilis diei, in qua combuſſerat Nabuchodonoſor Domum primam. Nam mala, & ſeditiones quotidiè magis magíſque gliſcebant in regione Iudæorum, donec eò profectus eſt Veſpaſianus dux exercitûs Romanorum Imperatoris, & obſedit Ieruſalem vſque ad mortem Neronis, tunc enim Romam reuerſus Imperium ſuſcepit relicto Tito filio, vt Vrbem obſidione vrgeret, quam obſedit donec expugnauit eam, & combuſſit Sanctuarium, ac captiuam duxit gentem Iudæorum. Reſcientes autem Iudæi qui remanſerant in Vrbe, Sancta Sanctorum iam incenſa fuiſſe, combuſſerunt omnia Ciuitatis palatia, pulcherrima quæque domicilia, ac atria regia cum omnibus, qui erant in eis, theſauris plurimis, armis, atque facultatibus. Poſtridiè autem diei, quâ Sanctuarium incenſum eſt, apparuit quidam in Vrbe ex Iudæis, qui ſeſe Prophetam deprædicabat, dicebatque: Hæc Domus vtiquè ædificabitur abſque manibus humanis, virtute ſcilicet Dei Optimi Maximi, vti priùs erat: reſiſtite igitur fortiter Romanis, eorúmque Imperium excutite. Quod audientes qui ſuperfuerant ex Iudæis, conuenerunt, & pugnauerunt cum Romanis, à quibus ſuperati ſunt, atque victi, & vſque ad vltimum trucidati. Multi quoquè ex plebe Iudæorum ceciderunt, quibus antehàc miſericordiâ moti Romani pepercerant, ac benè fecerant.

ET egreſſus eſt Oſeas ſacerdos ad Titum habens duo candelabra, duas menſas ex auro, & ingentem ſummam vaſorum Sanctuarij, omnia ex auro puriſſimo, quæ obtulit Tito. Titus verò ipſum comprehendit, ac oppreſſit plurimùm exigens ab illo theſauros; cui Oſeas tradidit theſauros quamplures refertos auro, argento, gemmis pretioſiſſimis, ſacerdotalibus veſtibus, ac multis aromatibus, quibus acceptis interfecit illum. Poſt hæc receſſit Titus ab Ieruſalem Romam petens; adduxitque ſecum ſpolia, & theſauros regionis Iudæorum, cum captiuitate.

De numero eorum, qui mortui ſunt ex Iudæis ſpatio obſidionis; itémque de numero eorum, qui interfecti ſunt, & in Captiuitatem ducti, præter eos, quos ſecuritate donauit Titus.

REFERT Manahem vnus cuſtodum vnius portæ Ciuitatis, ſe numeraſſe mortuos, qui elati ſunt ex porta, cui præerat, fuerúntque centum & viginti-quinque millia, atque octingenti. Referunt quoquè Principes Iudæorum, qui ad Romanos acceptâ fide tranſierant, ſe calculos ſubduxiſſe mortuorum, qui ex omnibus portis elati ſunt tempore obſidionis, vt ſepelirentur, fuerúntque ſexcenta millia, præter eos, qui in puteos proiecti ſunt, & in plateis, vicis, ac domiciliis defuncti, nec habuerunt qui eos

ſepulturæ traderent. Egreſſi ſunt etiam ex iis quidam ad Romanos, qui illos interfecerunt. Ioſeph Bencherion refert, ſe calculos ſubduxiſſe eorum, quos interfecerant Romani in bello, & eorum, quos occiderant ſeditioſi tempore obſidionis in Vrbe, & fuerunt decies centena millia, & centum homines; quos autem captiuos ſecum duxerat Titus, fuerunt nonaginta nouem millia hominum. Vbicunque autem Titus caſtra metabatur, proiiciebat ex illis feris, quas ſecum habebat, donec eos conſumpſit.

Numerus.	*NOMINA CÆSARVM* *Imperatorum Romanorum.*	*Anni.*	*Summa.*
CXVII.	TITVS CÆSAR filius Veſpaſiani, qui deſtruxit Domum ſanctam deſtructione ſecundâ, quatuor regnauit annis.	4	5584 $\frac{1}{2}$
CXVIII.	DOMITIANVS CÆSAR frater Titi regnauit quindecim annis. Iſte magnoperè oppreſſit Chriſtianos.	15	5599 $\frac{1}{2}$
CXIX.	NERVA CÆSAR vno regnauit anno.	1	5600 $\frac{1}{2}$
CXX.	TRAIANVS CÆSAR nouemdecim regnauit annis. Iſte occidit Ignatium Patriarcham Antiochenum; itémque Simeonem filium Cleophæ Epiſcopum Ieruſalem annum agentem centeſimum vigeſimum, poſtquàm Epiſcopatum rexit quadraginta duobus annis, decem nempè antè deſtructionem Ieruſalem, reliquis verò poſt deſtructionem. Eius tempore ſuum conſcripſit Euangelium Ioannes.	19	5619 $\frac{1}{2}$
CXXI.	ÆLIVS ADRIANVS CÆSAR regnauit viginti & vno anno. Hic columnam, ſeu titulum erexit ſuper portam Ieruſalem, in quo appendit tabulam cum hac inſcriptione: *Vrbs Ælia.* Columna autem nunc dicitur *Sacellum David.* Foſſam quoquè effodere curauit ex flumine Ægypti ad mare rubrum, eóque conduxit aquam dulcem.	21	5640 $\frac{1}{2}$
CXXII.	ANTONIVS CÆSAR regnauit viginti duobus annis.	22	5662 $\frac{1}{2}$

Numerus.	NOMINA CÆSARVM Imperatorum Romanorum.	Anni.	Summa.
CXXIII.	AVRELIVS CÆSAR regnauit decem & nouem annis.	19	5681 $\frac{1}{2}$
CXXIV.	COMMODVS filius Antonini duodecim regnauit annis. In eius diebus eduxerunt Perſæ Azdſcirum filium Tabechi filij Saſani Aſtacharenſis, & hoc eſt initium regni Perſarum ſuper terrâ Babylonis, Amedi, & Perſidis. Eius tempore floruit Galenus medicus auctor artis medicæ.	12	5693 $\frac{1}{2}$
CXXV.	PERTINAX CÆSAR tribus regnauit menſibus.	menſes 3	*
CXXVI.	IVLIANVS CÆSAR regnauit duobus menſibus.	menſes 2	*
CXXVII.	SEVERVS CÆSAR regnauit tredecim annis.	13	5706 $\frac{1}{2}$
CXXVIII.	ANTONINVS CÆSAR filius eius regnauit ſex annis.	6	5712 $\frac{1}{2}$
CXXIX.	MACRINVS CÆSAR vno regnauit anno.	1	5713 $\frac{1}{2}$
CXXX.	ANTONINVS CÆSAR tribus regnauit annis.	3	5716 $\frac{1}{2}$
CXXXI.	ALEXANDER CÆSAR tredecim annis regnauit. Anno autem eius Imperij nono regnauit Azdſcirus filius Tabechi filij Saſani.	13	5729 $\frac{1}{2}$

Numerus.	NOMINA CÆSARVM Imperatorum Romanorum.	Anni.	Summa.
CXXXII.	MAXIMINVS CÆSAR tribus annis. Sub eo martyrio coronati ſunt Sergius, & Bacchus.	3	$5732\frac{1}{2}$
CXXXIII.	PVPIENVS CÆSAR regnauit tribus menſibus.	menſ. 3	+
CXXXIV.	GORDIANVS CÆSAR regnauit quatuor annis. Sub eo apparuit Manes auctor hæreſis Manichæorum. Sub eo quoquè floruit Gregorius Thaumaturgus Cæſaræ Philippi.	4	$5736\frac{1}{2}$
CXXXV.	PHILIPPVS CÆSAR regnauit ſeptem annis. Primo eius Imperij anno regnauit Sapor filius Azdſciri in Perſide.	7	$5743\frac{1}{2}$
CXXXVI.	DECIVS CÆSAR vno regnauit anno. In diebus eius fugerunt ſeptem illi adoleſcentes, & latuerunt in antro vrbis Epheſi. Sub eo martyrio quoquè coronatus eſt ſanctus Mercurius.	1	$5744\frac{1}{2}$
CXXXVII.	GALLVS CÆSAR duobus regnauit annis.	2	$5746\frac{1}{2}$
CXXXVIII.	VALERIANVS CÆSAR quatuordecim regnauit annis. In eius diebus martyrij laureolâ coronati ſunt Coſmas, Damianus, & fratres eorum, ac mater. Sub eo apparuit Paulus Samoſatenus.	14	$5760\frac{1}{2}$
CXXXIX.	CLAVDIVS CÆSAR vno regnauit anno. Sub quo Paulus Patriarcha Antiochenus ſectæ Paulianiſtarum auctor fuit.	1	$5761\frac{1}{2}$

Numerus.	NOMINA CÆSARVM Imperatorum Romanorum.	Anni.	Summa.
CXL.	AVRELIANVS CÆSAR annis ſex regnauit, & anno ſexto eius Imperij natus eſt Conſtantinus Imperator.	6	$5767\frac{1}{2}$
CXLI.	TACITVS CÆSAR regnauit ſex menſibus.	menſes 6	5768
CXLII.	PROBVS CÆSAR regnauit ſex annis.	6	5774
CXLIII.	CARVS CÆSAR regnauit duobus annis.	2	5776
CXLIV.	DIOCLETIANVS CÆSAR, cuius tempore quadrifariam partitum erat Imperium. Diocletianus enim Antiochiæ degebat, Maximianus verò filius eius in Oriente, Maximinus Romæ, & Conſtantinus in Aſia, at Diocletianus præcipuus erat. Quoniam autem Ægyptij, & Alexandrini contra illum rebellauerant anno decimo-nono eius Imperij, Alexandriam miſſa ſunt eius edićta, vt clauderentur Eccleſiæ Chriſtianorum, & reſerarentur Idolorum templa, occiditque quotquot thura Idolis offerre noluerunt. Hinc infinita propemodùm multitudo martyrij coronam aſſecuta eſt. Interfecit quoquè Petrum Patriarcham Alexandrinum, & filios Regum, ac Principum, exilio mulćtauit in Ægyptum, nempe Claudium, Vićtorem, & Baſilidem. Poſtquàm autem Imperium tenuit viginti & vno anno, percuſſit eum cæcitate Deus, vt eleemoſynam peteret ad portas vrbis Antiochiæ, & mortuus eſt morte peſſimâ.	21	5797
CXLV.	MAXIMIANVS filius eius defunćto patre Imperium tenuit vno anno, & perpetrauit mala multò maiora, & atrociora, quàm pater eius. In eius diebus martyrio coronata eſt Barbara, ac alij quamplures.	1	5798

Numerus.	*NOMINA CÆSARVM Imperatorum Romanorum.*	*Anni.*	*Summa.*
CXLVI.	CONSTANTINVM Magnum defunčto Diocletiano Maximianus filius eius ab imperio expellere moliebatur. Anno decimo-ſeptimo imperij Conſtantini apparuit ei in ſomnio ſignum Crucis, audiuitque vocem ſibi dicentem: *Porta hoc ſignum, vinces hoſtes tuos.* Qua de re cùm inquiſiſſet, illum certiorem fecerunt Sacerdotes Chriſtiani de huius myſterio. Statimque tulit Conſtantinus figuram Crucis, egreſſúſque eſt ad Maximianum debellandum, fuſuſque eſt Maximianus coram illo, & fugiens Romam ſubmerſus eſt in flumine cum exercitu ſuo; & Imperium obtinuit Romanum Conſtantinus ab ortu vſque ad occaſum. Anno decimo-nono ſui Imperij credidit, & baptizatus eſt. Helena verò mater eius profecta eſt Ieruſalem, & detexit pretioſiſſimum lignum Crucis, & Sepulchrum, & ædificauit Templum Reſurrectionis, & Golgothæ. Anno autem poſt eius conuerſionem ad fidem decimo-nono coëgit ſanctum illud Concilium Nicææ trecentorum octodecim Epiſcoporum, qui anathemate percuſſerunt Arium, ac omnes qui eius ſequebantur ſententiam, & compoſuerunt vulgatiſſimum illud Symbolum. Summa autem eius imperij fuit quinquaginta annorum; è quibus antè fidem ſuſceptam ſub obedientia Diocletiani octodecim, & poſt fidem triginta duo.	32	5830
CXLVII.	CONSTANTINVS filius Conſtantini. Eius tempore floruit Cyrillus Ieroſolymitanus, ſcripſitque ad illum, dicens: In diebus patris tui Conſtantini amantiſſimi Deo, apparuit Ieruſalem lignum ſalutiferæ Crucis, & detecta ſunt Sancta Loca: At in diebus tuis, Imperator, apparuerunt miracula, non quidem è terra, ſed ex cælo; ſiquidem apparuit Ieruſalem ſuper Sepulchro horâ tertiâ ſolemnitatis Pentecoſtes Crux compoſita ex ingenti ſplendore, quæ quidem non vni, aut duobus apparuit, ſed omnibus ciuibus palàm; viderúntque illam oculi ſpatio trium horarum. Splendor verò eius ſuperabat ſplendorem Solis, illúmque obſcurabat. Quod propter miraculum adiecti ſunt multa hominum millia ad cognitionem Dei, ac in fide Chriſtiani effecti ſunt. Iſte autem viginti-quatuor regnauit annis.	24	5854

Numerus.	*NOMINA CÆSARVM Imperatorum Romanorum.*	*Anni.*	*Summa.*
CXLVIII.	IVLIANVS Apoſtata. Huius tempore floruit Abbas Antonius, qui omnium primus in Ægypto ſolitudinem incoluit, & extruxit Monaſteria. In Syria florebat quoquè eo tempore Abbas Hylarion, & ipſe omnium primus incoluit ſolitudinem Iordanis, ibíque Monaſteria ædificauit. Hunc Imperatorem transfixit haſtâ Sanctus Mercurius martyr, & occidit illum, quòd Baſilium Epiſcopum Cæſareæ vinxerat.	2	5856
CXLIX.	IOVIANVS vno regnauit anno.	1	5857
CL.	VALENTINIANVS regnauit duodecim annis.	12	5869
CLI.	VALENS poſt Valentinianum regnauit duobus annis.	2	5871
CLII.	GRATIANVS regnauit vno anno.	1	5872
CLIII.	THEODOSIVS maior Imperator fidelis regnauit ſeptem-decim annis. Anno primo eius Imperij coadunatum fuit Concilium ſecundum Conſtantinopolitanum centum quinquaginta Epiſcoporum, in quo anathemate percuſſus eſt Macedonius Spiritûs Sancti hoſtis, & Sabellius qui dicebat: *Pater Filius Spiritus Sanctus,* conſtituebatque in vna natura Diuina vnam perſonam, omittebatque particulam, *&c.* Anathemate quoquè percuſſerunt Apollinarem, qui dicebat: *Magnus, Maior, Maximus.* Vocabat enim Spiritum Sanctum *Magnum*, Filium verò *Maiorem*, & Patrem *Maximum.* Anno octauo eius Imperij apparuerunt ſeptem illi Adoleſcentes, qui fugientes ſeſe abſconderant à Decio Imperatore impio; erit igitur ſpatium eorum dormitionis centum triginta ſex annorum. Hic Imperator Theodoſius extruxit Eccleſiam Gethſemani.	17	5889

Numerus.	*NOMINA CÆSARVM* *Imperatorum Romanorum.*	*Anni.*	*Summa.*
CLIV.	ARCADIVS filius eius tenuit Imperium tredecim annis. Ipſe extruxit monaſterium Alkoſaïri in monte Moċtabi in Phoſtato Ægypti dicatum nomini Sanċti Arſenij. Tempore eius floruit Ioannes Chryſoſtomus Patriarcha Conſtantinopolitanus.	13	5902
CLV.	THEODOSIVS minor filius Arcadij regnauit quadraginta-duobus annis. Anno vigeſimo-primo imperij eius celebratum eſt tertium Concilium Epheſi ducentorum Epiſcoporum, qui anathemate percuſſerunt Neſtorium, & eius ſequaces, præſidente magno Cyrillo Patriarchâ Alexandrino.	42	5944
CLVI.	MARCIANVS Imperator Imperium ſex annis tenuit. Sub eo celebratum eſt Concilium quartum Chalcedonenſe contra Dioſcorum anno primo Imperij eius, erantque in illo ſexcenti triginta Epiſcopi. Marcianus enim Pulcheriam ſororem Theodoſij in vxorem duxerat poſt obitum eius, quæ Imperium ipſi tradidit. Cùm igitur conſenſum Dioſcorus Patriarcha Alexandrinus ipſi præſtare noluiſſet, ſuâ ſede illum amouit, & mortuus eſt in exilio. Illi verò, qui Imperatoris ſententiam ſunt ſecuti, vocati ſunt *Melchitæ*, id eſt, Imperiales, ſeu Regij.	6	5950
CLVII.	LEO maior ſexdecim annis.	16	5966
CLVIII.	LEO pater Zenonis Iacobita vno anno.	1	5967
CLIX.	ZENO Imperator filius eius Iacobita 17. annis.	17	5984
CLX.	ANASTASIVS Iacobita exilio mulċtauit Eliam Patriarcham Ieroſolymorum, & Flauianum Patriarcham Antiochenum, quòd opinioni Melchitarum addiċti eſſent, conſtituitque pro Flauiano Seuerum. Seuerus autem diſcipulum habebat quendam nomine Iacobum, qui defunċto Imperatore clàm vagabatur, & homines reuocabat ad ſeċtam Dioſcori, ita annuente, & præcipiente Timotheo Patriarchâ Alexandrino.	27	6011

Numerus.	*NOMINA CÆSARVM Imperatorum Romanorum.*	*Anni.*	*Summa.*
CLXI.	IVSTINVS Chalcedonenſis inſectatus eſt Iacobitas, & in exilium abegit Seuerum Patriarcham Antiochenum. Regnauit nouem annis.	9	6020
CLXII.	IVSTINIANVS Imperator regnauit triginta-nouem annis. Eius tempore celebrata eſt quinta Synodus Conſtantinopolitana centum ſexaginta quatuor Epiſcoporum, qui damnauerunt Origenem, & eius ſectatores.	39	6059
CLXIII.	IVSTINVS Imperator tredecim annis.	13	6072
CLXIV.	TIBERIVS Imperator tribus annis.	3	6075
CLXV.	MAVRITIVS Imperator, quem interfecit Phocas, viginti annis.	20	6095
CLXVI.	PHOCAS Imperator, quem interfecit Heraclius, octo annis.	8	6103
CLXVII.	HERACLIVS Imperator triginta & vno annis, ac quinque menſibus regnauit, ſcilicet ab anno nongenteſimo vigeſimo-ſecundo Alexandri, & defunctus eſt die Dominicâ nonâ Februarij, quæ reſpondet decimæ-quintæ Amſciri anni nongenteſimi quinquageſimi-quarti Alexandri. Eius tempore initium habuit Imperium Moſlaminorum; regnauit enim Heraclius Imperator ante Moſlaminos vndecim annis, & viginti annis poſt initium Imperij ipſorum. Quamobrem recenſebimus ex eius annis in hiſce tabulis vndecim tantùm, reliqui verò computabuntur in ſumma annorum Moſlaminorum.	11	6114

DE MOSLAMINORVM IMPERIO.

DE MOSLAMINORVM IMPERIO.

FVIT initium Imperij Moſlaminorum die Iouis primâ Moharrami, quæ eſt decima-quinta Iulij, & vigeſima prima Abibi, anno ab Alexandro nongenteſimo trigeſimo-tertio. Contigit quippe Hegira eo anno, quo Heraclius Phocam occidit, & obtinuit Imperium, nempè anno primo ſui Imperij. Reiecimus autem annos Heraclij viginti poſteriores, & ſequuti ſumus annos Hegiræ, quòd proximiores ſint nobis, adeóque faciliùs annorum ſubducitur ratio ad noſtra hæc tempora. Cùm verò anni Hegiræ ſint Lunares, eo modo eos deſcripſimus, tùm conuertimus eos ad annos Solares, & eandem triuimus viam, ac antè in annorum vera ratione ſubducenda ab Adamo. In vna autem tabula deſcripſimus nomina Calipharum Moſlaminorum, & Regum eorum in Ægypto, & Babylone à Mahometo vſque ad hæc noſtra tempora, qui ſunt Caliphæ Habbaſidarum, Fatemitarum, & Reges Aiubitarum, aliorúmque; & expandimus annos ſingulorum, ac dies, atque reduximus eos ad Solares. In tabula verò ſubiecta quatuor diſtinximus columnas, in quarum prima poſuimus annos, ac dies Lunares, quibus ſinguli regnarunt Caliphæ, in ſecunda ſummam eorum, in tertia illorum reductionem in Solares, in quarta demùm ſummam annorum ab Orbe condito.

Numerus.	*NOMINA ET HISTORIÆ Calipharum.*	*Anni Caliphatûs.*	*Summa annorum Lunarium.*	*Reductio eorum in Solares.*	*Summa annorũ Mundi.*
I.	MAHOMETVS Abulcaſemus filius Abdallahi, filij Abdalmotlabi, natus eſt in planitie Mechenſi nocte præcedente diei Lunæ decimâ Rabihi prioris anno Elephantis. Æra autem Hegiræ initium habuit die Iouis primâ anni illius, quo Mahometus ſeſe fugâ contulit ab vrbe Mecha ad Madinam. Defunctus verò eſt die Lunæ duodecimâ Rabihi prioris. Vixit annis ſexaginta tribus, è quibus decem tranſegit Madinæ.	anni 10 dies 71	anni 10 dies 71	anni 9 dies 329	anni 6123 dies 320
II.	ABVBACRVS Sadekus filius Abikahaphæ creatus eſt die Lunæ, quâ defunctus eſt Mahometus, obiítque morbo Phtiſis. Erat autem procerus, exilis, leuis barbæ ac raræ, contemptor rerum humanarum, deuotus, fugiens, abſtinenſque à deliciis mundanis; nam accipiebat ſingulis diebus ex publico ærario tres denarios tantùm. Eſt primus omnium, qui collegit Alcoranum.	anni 2 dies 100	anni 12 dies 171	anni 2 dies 76	anni 6125 dies 360
III.	HOMARVS filius Alchottabi, cognomento Abuhaphſus, creatus eſt eâdem die, quâ obiit Abubacrus. Ipſe Ægyptum cepit pacificè à Mocaucaſo, Alexandriam verò vi expugnauit. Pugione percuſſit eum Abululüa puer Mogaiiri, & poſt dies tres mortuus eſt. Erat autem valdè fuſcus, itémque caluus. Primus omnium appellatus eſt Amir-almumanina, id eſt, *Imperator fidelium:* primuſque margaritis vſus eſt, eaſque geſtauit. Ipſe cepit Damaſcum, Hames, Kinſarin, Baſan, Ieruſalem, & Madaien vrbem Regiam Coſdroës, ex qua eam retulit diuitiarum ſummam, quæ vix exprimi poteſt. Expugnauit quoquè Adrichan, Raka, Niſiben, & alia loca.	anni 10 dies 178	anni 22 dies 349	anni 10 dies 70	anni 6136 dies 65
	Quinque dies Interregni vſque ad Imperium Hothmani ſummæ adiiciendi ſunt.				

HOTH-

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ Calipharum.*	*Anni Caliphatûs.*	*Summa annorum Lunarium.*	*Reductio eorum in Solares.*	*Summa annorū Mundi.*
IV.	HOTHMANVS filius Haſſani inauguratus eſt primâ Moharrami, & interfectus eſt die Paſchatis à Mahometo filio Abubacri agens octogeſimum-ſecundum annum. Eo anno quo defunctus eſt, præcepit Alualido filio Hacabæ, vt Codices Alcorani dilaceraret, & lauaret aceto, quòd magna diſſenſio de Alcorano orta eſſet. Siquidem reuerſus Hadifa ex bello Armenico dixit ipſi: Conſule populis antequàm diſſentiant diſſenſione Iudæorum, & Iudæorum. Qui ait: Quid eſt hoc? Reſpondit: Expugnaui Armeniam, Haracam, & Syriam, vbi comperi Harachenſes pro infidelibus habere Syros, & eorum librum; contrà Syros pro infidelibus habere Harachenſes. Tunc præcepit Zaïdo filio Thabeti, qui deſcripſit Codicem, & contulit illum cum Codice, qui erat apud Hapheſum, combuſſitque Codices ab illo diſſentientes.	anni 11 dies 344	anni 34 dies 344	anni 11 dies 223	anni 6147 dies 293
V.	ALI filius Abutalebi Calipha creatus eſt eâ die, quâ interfectus eſt Hothmanus. Erat mundi contemptor, elargiendis eleemoſynis deditus, & religionis Mahometanæ propugnator acerrimus.	anni 4 dies 262	anni 40 ✠	anni 4 dies 219	anni 6152 dies 147
VI.	ALHASANVS filius Ali creatus eſt Calipha Cuphæ eâ die, quâ obiit pater eius. Anno quadrageſimo-primo profectus eſt Moauia filius Abiſaphiani Cupham, cui occurrit Alhaſanus ibidem, & inierunt pacem, traditâ Moauiæ rerum ſummâ, ceſſitque illi Alhaſanus Imperij iura. Eius tempore interfectus eſt Alhoſaïnus die Veneris, qui eo nomine ſemper celebris habitus eſt; & interfecti ſunt cum illo nouem millia equitum: occiditur autem agens annum ætatis quinquageſimum-nonum.	✠ dies 82	anni 40 dies 80	✠ dies 182	anni 6152 dies 329
	Quatuor dies interregni addantur ſummæ.				

DE CALIPHIS OMAYTIS.

Numerus.	*NOMINA CALIPHARVM familiæ Omayæ.*	*Anni Caliphatûs.*	*Summa annorum Lunarium.*	*Reductio eorum in Solares.*	*Summa annorũ Mundi.*
VII.	MOAVIA filius Abiſaphiani inauguratus eſt Calipha, & defunctus Damaſci agens ſeptuageſimum-octauum ætatis annum. Erat candidus, procerus, extantibus oculis, prolixâ barbâ, lato pectore, ac amplis natibus. Erat etiam magnæ maieſtatis, & authoritatis apud homines.	anni 19 dies 94	anni 59 dies 178	anni 18 dies 253	anni 6171 dies 221
VIII.	IAZIDVS filius Moauiæ inauguratus eſt Calipha eâ die, quâ defunctus eſt pater eius, dum ageret annum trigeſimum-nonum. Ipſe interfecit Alhoſaïnum. Fuit valdè fuſcus, magno capite, varorum veſtigiis in vultu notatus, breuibus digitis. Miſſo exercitu obſedit Bocharam, cuius regnum mulier quædam nomine Chaton tenebat, quæ opem contra Moſlaminos implorauit Regis Sagdi, iurauitque ipſi ſe illi tradituram in vxorem. Qui opem illi tulit cum centum-viginti millibus, & multis prælis, ac pugnis commiſſis obſedit Mecham, & portam Alcaabæ combuſſit cum trabibus, vndè muri nigredinem contraxerunt. Obſedit quoquè Madinam, eámque expugnauit, deuaſtauit, & ciuium effuſo ſanguine totam vrbem depopulatus eſt.	anni 3 dies 249	anni 63 dies 73	anni 3 dies 226	anni 6175 dies 72
IX.	MOAVIA filius Iazidi filij Moauiæ inauguratus eſt Calipha, quâ die defunctus eſt pater eius, nempe 15. Rabihi prioris. Caliphatum adminiſtrauit 45. diebus; tum illo ſeſe abdicauit, & 40. diebus poſt Imperij abdicationẽ defunctus eſt 23. agens annum, & ſepultus eſt ad latus patris ſui, nullâ relictâ prole.	+ dies 45	anni 63 dies 118	+ dies 45	anni 6175 dies 115
	Nonaginta-nouem dies interregni vſque ad Caliphatum Abd-allahi Ben-azzabiri addantur ſummæ.				

Numerus.	*NOMINA CALIPHARVM familiæ Omayæ.*	*Anni Caliphatûs.*	*Summa annorum Lunarium.*	*Reductio eorum in Solares.*	*Summa annorũ Mundi.*
X.	ABD-ALLA filius Alzobiri inauguratus eſt Mechæ vigeſimâ-primâ Ragebi. Cùm autem Imperium obtinuiſſet Abd-almalech filius Marouani, miſit contra illum Alhagiagium, quem interfecit, & patibulo affixit agentem ſeptuageſimum-ſecundum annum.	✠ dies 128	anni 63 dies 325	✠ dies 128	anni 6175 dies 334
XI.	MAROVANVS filius Alhocmi inauguratus eſt Chabiæ menſe Ragebi. Sub eius Caliphatu motus excitarunt Scihaitæ ad vendicandam mortem Alhoſaïni, præfecerúntque ſibi Solimanum filium Saradi, & erat numerus eorum, qui ad illum conuenerant, ſexdecim millia.	✠ dies 198	anni 64 dies 266	✠ dies 295	anni 6176 dies 254
XII.	ABD-ALMALECH filius Marouani, & pater Alualidi inauguratus eſt Calipha Damaſci menſe Ramdani agens ſexageſimum annum. Erat formâ quadratus, albus, hiante ore, dentibus intricatis, & obtuſis naribus, cognominabatur autem Abazian. Erat verò ſummoperè auarus, itaut agnomine diceretur *Diſtillatio lapidis.*	anni 21 dies 15	anni 85 dies 281	anni 20 dies 152	anni 6197 dies 41
XIII.	ALVALIDVS filius Abd-almalechi filij Marouani, filij Alhocmi ſuffectus parenti adhuc viuenti die Iouis decima-quintâ Sceuali, & defunctus eſt quadrageſimum-octauum agens annum, & quoſdam menſes. Erat fortiſſimus, ac valdè ſtrenuus, & dediti ſſimus ducendis, & dimittendis vxoribus, nam ſexagintà tres duxit vxores. Ipſe conſtruxit Delubrum Damaſci, deſtruxitque Eccleſiam ſancti Ioannis, & addidit illam Delubro. Duodecim millia marmoribus elaborandis operam nauabant in ædificio dicti Delubri, in quo inſumpſit quinquies decies centena millia, & ſexcenta millia denariorum, erantque in eo ſexcentæ catenæ aureæ.	anni 9 dies 236	anni 95 dies 113	anni 9 dies 138	anni 6206 dies 179

Numerus.	NOMINA CALIPHARVM familiæ Omayæ.	Anni Caliphatûs.	Summa annorum Lunarium.	Reductio eorum in Solares.	Summa annorũ Mundi.
XIV.	SOLIMANVS filius Abd-almalechi filij Marouani inauguratus eſt Calipha quâ die defunctus eſt Alualidus frater eius, nempè die Sabbati 15. menſis Giamadi poſterioris, morbo laterum, agens 45. annum. Fuit procerus, pulcher, eloquens, diſertus, abhorrens ab effuſione ſanguinis, helluo, luxurioſus, comedebatque ſingulis diebus centum circiter libras.	anni 2 dies 242	anni 98 dies 50	anni 2 dies 221	anni 6209 dies 34
XV.	HOMARVS filius Abd-alazizi filij Marouani, filij Alhocmi inauguratus eſt Calipha quâ die obiit patruus eius Solimanus, nempè die Veneris vigeſimâ Saphari. Maximoperè deditus erat contemptui rerum, iuſtitiæ, & religioni, cui ſemper poſthabebat res mundanas.	anni 2 dies 222	anni 100 dies 202	anni 2 dies 130	anni 6211 dies 164
XVI.	IAZIDVS filius Abd-almalechi, filij Marouani, filij Alhocmi inauguratus eſt Calipha quâ die defunctus eſt patruus eius Homarus filius Abd-alazizi, nempè die Veneris vigeſimâ-quintâ Ragebi, obiítque agens annum vigeſimum-nonum. Erat magno corpore, & addictiſſimus muſicæ, & luſibus. Eò diligebat puellam quandam, vt eâ mortuâ maximo conflictatus ſit mœrore, cadauerque illius triduò apud ſe ſeruarit, donec fœtuit.	anni 4 dies 29	anni 104 dies 231	anni 3 dies 350	anni 6215 dies 149
XVII.	HASCIAMVS filius Abd-almalechi filij Alhocmi inauguratus eſt Calipha quâ die defunctus eſt frater eius, ſcilicet vigeſimâ-quintâ Sciabani. Erat luſcus, candidus, tendens ad flauedinem, politiæ, & regiminis peritiſſimus, ſed ſummoperè auarus, & inuidus. Veſtimentorum adeò amator erat, vt huiuſmodi eius ſupellectili aſportandæ ſexcenti cameli deſtinati eſſent; reliquit duodecim millia interularum. Cùm autem vitâ exceſſiſſet, prohibuit Alualidus, vt nemo illum inuolueret, adeóque inuoluit illum famulus eius.	anni 19 dies 219	anni 124 dies 95	anni 19 dies 13	anni 6234 dies 162

Numerus.	*NOMINA CALIPHARVM familiæ Omayæ.*	*Anni Caliphatûs.*	*Summa annorum Lunarium.*	*Reductio eorum in Solares.*	*Summa annorũ Mundi.*
XVIII.	ALVALIDVS ABVL-HABBASVS filius Iazidi, filij Abd-almalechi, filij Marouani, filij Alhocmi, Calipha inauguratus eſt quâ die obiit patruus eius Haſciamus menſe Rabihi poſterioris. Interfecerunt illum homines factionis Iazidi filij patrui eius, & amputatum caput eius circumtulerunt per Damaſcenam vrbem dum ille agebat 42. annum. Cauſa eius necis vitia, & euidens infidelitas fuerunt, necnon Sadducæorum hæreſis. Crearunt autem Damaſceni ciues filium patrui eius Iazidum, qui confirmato Imperio dixit: Quicumque afferet ad me caput Alualidi centum millibus denariorum donabitur; & interfectus eſt, & allatum ad illum caput eius.	anni 1 dies 81	anni 125 dies 176	anni 1 dies 69	anni 6235 dies 231
XIX.	IAZIDVS filius patrui Alualidi filij Abd-almalechi, filij Marouani, filij Alhocmi inauguratus eſt vigeſima-octauâ Giamadi poſterioris, & periit peſte in ſolemnitate Paſchatis, agens quadrageſimum annum. Propendebat ad opinionem & ſententiam Cadraïtarum; ideóque cùm Imperium obtinuiſſet Marouanus Alhomar, (id eſt aſinus) defodit ſepulchrum eius, & cadauer patibulo affixit; quoniam verò ſtipendia militum diminuit, cognominatus eſt *Diminutus*.	✠ dies 160	anni 125 dies 336	✠ dies 160	anni 6236 dies 26
XX.	ABRAHIMVS filius Alualidi, filij Abd-almalechi filij Marouani, filij Alhocmi inauguratus eſt eâ die, quâ defunctus eſt frater eius Iazidus menſe Dialhagia. Qui cùm vidiſſet rerũ omnium perturbationem, ſeſe abdicauit, tradiditque rerum ſummam Marouano filio Mahometi Giahdenſi, & poſt aliquod tempus interfecit illum filius Marouani, & patibulo affixit. Raris erat ſuperioribus labris, impotens, & ineptus ad regimen, itaut eius ſequaces aliquando ſalutarent illum vt Calipham, aliquando vt Ducem, aliquando abſque vllo titulo.	✠ dies 69	anni 126 dies 50	✠ dies 69	anni 6236 dies 95

Numerus.	*NOMINA CALIPHARVM familiæ Omayæ.*	*Anni Caliphatus.*	*Summa annorum Lunarium.*	*Reductio eorum in Solares.*	*Summa annorũ Mundi.*
XXI.	MAROVANVS filius Mahometi Giahdenſis inauguratus eſt Calipha menſe Saphari, quem interfecit Saleh patruus Abilhabbaſi Saphahi in quodam oppido Ægypti ſuperioris, nomine Bauſir. Hic eſt vltimus Calipharum familiæ Omayæ, qui fuerunt quatuordecim, quorum primus fuit Moauia filius Abiſaphiani, & iſte vltimus. Erat autem prudens, ſtrenuus, optimi conſilij, & regiminis, ſed aduerſâ fortunâ, & ſtatuto tempore elapſo nihil prodeſt conſilium, neque apparatus; conuerſa enim ducitur capillo, aduerſa verò diſrumpit catenas.	anni 5 dies 23	anni 131 dies 73	anni 4 dies 330	anni 6241 dies 63

DE CALIPHIS
HABBASIDIS.

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ* Calipharum Habbaſidarum.	*Anni Caliphatûs.*	*Summa annorum Lunarium.*	*Reductio eorum in Solares.*	*Summa annorũ Mundi.*
XXII.	ABV-HABBASVS Saphahus Abd-alla filius Mahometi, filij Alhabbaſi inauguratus eſt Cuphæ die Veneris decimâ Rabihi prioris, & defunctus eſt morbo Varorum Haſcemiæ agens trigeſimum-ſecundum annum cum dimidio. Erat candidus, pulchrâ facie, liberalis, & optimis moribus. Is coëgit homines familiæ Omayæ, qui erant circiter octoginta viri, & interfecit eos vſquè ad vltimum. Nam ſingulis aſſignauit vnum ex ſuis armis inſtructum, & cùm exclamaſſet quidam eorum: *Habd-ſames pater tuus pater noſter eſt, nec ſumus tibi alieni:* manus percuſſit Abd-alla, tunc vnuſquiſque ſibi aſſignatum trucidauit, & interfecerunt eos, vt præceperat Abd-alla. Et digeſtis ordine impoſitus eſt tapes, ſedenſque ſuper eos ipſe cum ſuis cibum aduocauit, & dum comedebant, audiebant eorum lamentationes, donec mortui ſunt. Tum miſit Abu-habbaſus patruum ſuum Damaſcum, qui expugnauit eam, interfecto Alualido, & depopulatus eſt Damaſcum triduò cum dimidio, & deſtruxit mœnia vſquè ad vltimum lapidem, ac ſepulchra Omaytarum defodit, incenditque igne.	anni 4 dies 266	anni 135 dies 339	anni 4 dies 222	anni 6245 dies 285

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ* *Calipharum Habbaſidarum.*	*Anni Caliphatûs.*	*Summa annorum Lunarium.*	*Reductio eorum in Solares.*	*Summa annorũ Mundi.*
XXIII.	ABV-GIAFAR Abd-alla filius Manſuri, filij Alhabbaſi inauguratus eſt Calipha quâ die obiit frater eius, dum eſſet in itinere Mechano, & defunctus eſt apud puteum Maïmon Mechæ agens ſexageſimum-tertium annum. Ipſe conſtruxit Bagdadum, ſiue Babylonem; & incoluit eam anno centeſimo quadrageſimo-quinto. Tantâ fuit morum probitate, prudentiâ, rectitudine conſilij, ac ſuauitate adminiſtrationis, vt vix exprimi poſſit. Erat quoquè prudentiſſimus, ac rerum experientiâ exercitatus; necnon terribilis, cui ſola ſuſpicio ſufficiebat, & accuſatio ad interficiendum. Summoperè auaritiæ fuit deditus, adeò vt *Viſcoſi* cognomen adeptus fuerit. Numerus eorum quos interfecit, fuit ſexcentorum millium.	anni 21 dies 348	anni 157 dies 332	anni 21 dies 119	anni 6267 dies 39
XXIV.	MAHOMETVS Almohdi Obaïd-alla filius Mahometi inauguratus eſt Calipha quâ die defunctus eſt pater eius Mechæ, cùm eſſet Bagdadi die ſabbati ſextâ menſis Dialhagia, & defunctus eſt in quodam oppido Maſidani vigeſimâ-ſecundâ Moharrami, agens quadrageſimum-ſecundum annum cum dimidio. Erat colore pallidus, habens in oculo dextro maculam albuginis.	anni 10 dies 45	anni 168 dies 22	anni 9 dies 301	anni 6276 dies 340
XXV.	MVSA ALHADI, & eſt pater Mahometi, inauguratus eſt Calipha quâ die obiit pater eius, & defunctus eſt Bagdadi die Veneris decimâ-quartâ Rabihi prioris, vigeſimum-quartum agens annum. Iam decreuerat abdicare fratrem ſuum Raſcidum à ſucceſſione Imperij, & inaugurare filium ſuum, ſed ſubita mors interceſſit inter ipſum, & propoſitum ſuum. Erat ſtrenuus, magnanimus, liberalis, difficilis acceſſu, & deſideriorum.	anni 1 dies 52	anni 169 dies 64	anni 1 dies 43	anni 6278 dies 18

HA-

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ* *Calipharum Habbaſidarum.*	*Anni Caliphatûs.*	*Summa annorum Lunarium.*	*Reductio eorum in Solares.*	*Summa annorū Mundi.*
XXVI.	HARON Raſcidus Abu-mahometus filius Almohdi inauguratus eâ nocte, quâ defunctus eſt frater eius, & natus Almamunus; obiit verò nocte Sabathi tertiâ Giamadi poſterioris agens quadrageſimum-ſeptimum annum, & menſes. Habebat à ſecretis Giahfarum filium Chaledi, filij Barmachi. Erat pulcher, corpulentus, & pinguis. Omnium Calipharum fuit liberaliſſimus, & munificentiſſimus, optimis carminibus componendis deditus, necnon ſtrenuus, addictus bellis, & peregrinationibus, adeóque octies in ſuo Caliphatu peregrinatus eſt. Occidit Giahfarum, qui ipſi à ſecretis erat, de cuius necis cauſa non conueniunt ſcriptores. Nam quidam aſſerunt, Raſcidum abſentiam Giahfari, & ſuæ ſororis Habbaſæ ferre non potuiſſe, quare matrimonio illos copulauit eo pacto, vt illam aſpiceret, ſed ne tangeret, vetuit, tamen reddidit grauidam, quæ peperit puerum, miſitque illum Mecham, timens Raſcidum fratrem, qui hoc percipiens occidit Giahfarum: ſed hoc longè diſtat à veritate. Alij ferunt, Giahfarum ædificaſſe domum ampliſſimam, & impendiſſe viginti decies centena millia denariorum; neque Raſcidum per villam aut hortum tranſire ſolitum, quin ei diceretur, hæc ſunt Giahfari. Alij tradunt, quòd, cùm illum amouere non poſſet viuum, ne ſecreta ſua aperiret, & aliquid mali inde naſceretur, miſit Maſrurum noctu, qui eum adduxit ad palatium Raſcidi, cui præcepit, vt caput illius ſibi afferret; ille verò bis pro ipſo rogaturus reuerſus eſt. Quamobrem iratus Raſcidus, conuitiis illum affecit, quare abſcidit caput eius, & attulit Raſcido, agentis annum trigeſimum ſeptimum. Prehendit autem filium eius Fadhlum, & omnes liberos eorum, miniſtros, & ſeruos, ac in carcerem coniecit, bonis fiſco addictis.	anni 23 dies 78	anni 192 dies 152	anni 22 dies 190	anni 6300 dies 210

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ* *Calipharum Habbaſidarum.*	*Anni Caliphatus.*	*Summa annorum Lunarium.*	*Reductio eorum in Solares.*	*Summa annorũ Mundi.*
XXVII.	MAHOMETVS ALAMINVS filius Raſcidi, filij Almohdi inauguratus eſt Calipha Tuſæ die inſequente noctem, quâ defunctus eſt pater eius, dum eſſet Bagdadi, ſeptimâ Giamadi poſterioris. Erat autem prodigæ liberalitatis, ſed peſſimis moribus, & effundendo ſanguini deditus. Tandem interfectus eſt, & amputatum caput eius.	anni 4 dies 228	anni 197 dies 25	anni 4 dies 185	anni 6305 dies 28
XXVIII.	ALMAMVNVS filius Haronis Raſcidi, filij Almohdi inauguratus eſt Calipha die inſequente noctem, quâ occiſus eſt frater eius Alaminus, nempe die Mercurij decima-octauâ Ragebi, dum agebat annum quadrageſimum-octauum. Eius tempore defunctus eſt Alamamus Mahometus filius Adriſi Sciahfæus in Ægypto quinquageſimum quartum agens annum.	anni 20 dies 161	anni 217 dies 186	anni 19 dies 308	anni 6324 dies 336
XXIX.	ALMOHTASEMO BILLA ABVISAAC ABRAHIMVS filius Haronis Raſcidi inauguratus eſt Calipha Tarſi eâ die, quâ obiit frater eius Almamunus. Et profectus eſt Bagdadum die ſabathi initio menſis Ramdani. Obiit Sarmanræ die Iouis decima-octauâ menſis Rabihi prioris quadrageſimum-ſextum agens annum.	anni 8 dies 246	anni 226 dies 77	anni 8 dies 159	anni 6333 dies 130
XXX.	ALVATEKO BILLA ABVGIAFAR filius Raſcidi inauguratus eſt Calipha Sarmanræ, quâ die obiit pater eius Almohtaſemo, & defunctus eſt trigeſimum ſextum agens annum. Erat candidus, & in dextro oculo maculam albuginis habebat, amplo pectore, prolixâ barbâ. Ferunt, hunc ob nimium coïtum hydropiſis morbum contraxiſſe, quo periit.	anni 5 dies 271	anni 231 dies 348	anni 5 dies 117	anni 6338 dies 341

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ Calipharum Habbaſidarum.*	*Anni Caliphatûs.*	*Summa annorum Lunarium.*	*Reductio eorum in Solares.*	*Summa annorũ Mundi.*
XXXI.	GIAFAR ALMOTVACHELO pater Alfadli Giafari filij Abi-iſaaci inauguratus eſt Sarmanræ eâ die, quâ obiit frater eius Aluateko, die ſabathi vigeſima-quartâ Dialhagia, & interfectus eſt die Mercurij tertiâ Sceuali. Siquidem Almontanſero filius eius miſit pueros ſuos per portam Ripæ, qui ingreſſi interfecerunt eum in domo ſua, & in fruſta conciderunt. Acciderunt in eius Caliphatu terribiles terræmotus Cumæ, & in eius ſuburbiis, adeo vt numerus eorum, qui ædificiorum ruinis interierunt, aſcenderit ad quadraginta millia & nonaginta nouem. Idem accidit in Perſide, Choraſan, Syria, & Arabia Felice, audiebanturque è turbinibus voces horrendæ, & minantes, collapſæ ſunt arces, domicilia, & pontes. Item terræmotu concuſſa ſunt Madaïenum, Baliſum, Raka, Harran, Raſalhaïnum, Emeſſa, Damaſcus, Edeſſa, Tarſus, Maſiſa, Laodicæa. Ora verò maritima Syriæ ita concuſſa eſt, vt omnia ædificia corruerint, nec niſi pauci habitatores euaſerint. Antiochiæ ex eodem terræmotu ceciderunt mille quingentæ domus, necnon ex eiuſdem mœnibus nonaginta circiter turres, & mons eius diuulſus cecidit in mare, vnde concitatum eſt mare, & aſcendit ex eo fumus niger fœtidus.	anni 14 dies 275	anni 240 dies 269	anni 14 dies 122	anni 6353 dies 104
XXXII.	ALMONTASERO BILLA ABV-GIAFAR MAHOMETVS inauguratus eſt Calipha eâ nocte, quâ interfectus eſt parens eius Almotuachelo, die Mercurij quartâ Sceuali, & obiit in Tigri die Sabathi tertiâ Rabihi poſterioris vigeſimum-quintum agens annum. Magnis erat oculis, naſo obtuſo, breui ſtaturâ, candidus, quadratus, & ſummâ præditus maieſtate.	* dies 178	anni 247 dies 93	* dies 178	anni 6353 dies 282

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ* *Calipharum Habbaſidarum.*	*Anni Caliphatûs.*	*Summa annorum Lunarium.*	*Reductio eorum in Solares.*	*Summa annorũ Mundi.*
XXXIII.	ALMOSTAHINO BILLA ABVL-HABBASO AHMETVS inauguratus eſt die Lunæ quartâ menſis Rabihi poſterioris, & interfectus eſt nocte diei Lunæ ad veſperam ſextæ eiuſdem Rabihi poſterioris, & allatum eſt caput eius ad Almohtazzum.	anni 3 dies 266	anni 251 dies 204	anni 3 dies 233	anni 6355 dies 150
XXXIV.	ALMOHTAZZO BILLA ABV-ABDALLA ALZEBIRO inauguratus eſt Calipha Bagdadi quartâ Moharrami, & inuitus ſeſe abdicauit die Lunæ tertiâ Ragebi. Nam eius ianitor Salehus filius Vaſifi venit ad eum cum quibuſdam, & cùm vocarent eum, vt aperiret, reſpondit ſe potionem ſumpſiſſe; cúmque vltrò vrgerent, iuſſit, vt aliqui eorum ingrederentur, qui ingredientes traxerunt eum pedibus vſque ad portam domûs, & expoſuerunt eum Soli, qui modò vnum, modò alterum pedem attollebat, & demittebat. Illum autem colaphis cædebant, & dicebant: Depone Caliphatum, donec ſe abdicauit, & & reliquerunt eum tribus diebus abſque cibo & potu, tum intruſerunt eum in caueam gypſo oblinitam, & portam clauſerunt, qui ſequente die inuentus eſt mortuus, dum agebat annum vigeſimum-tertium.	anni 3 dies 200	anni 254 dies 204	anni 3 dies 167	anni 6360 dies 315
XXXV.	ALMOHTADI BILLA ABV-ABDALLA MAHOMETVS filius Aluatechi inauguratus eſt vigeſima-nonâ Ragebi, ipſique omnium primus votum dedit, & ſuffragium Almohtazzo. Et interfectus eſt die Martis decima-quartâ Ragebi, traditus eſt enim cuidam, qui eius teſticulos conculcauit, donec mortuus eſt, trigeſimum ſeptimum agens annum. Alij tradunt, illum pugione confodiſſe, & ex eius bibiſſe ſanguine.	✠ dies 344	anni 250 dies 194	✠ dies 344	anni 6361 dies 296

Numerus.	NOMINA CALIPHARVM Habbaſidarum.	Anni Caliphatûs.	Summa annorum Lunarium.	Reductio eorum in Solares.	Summa annorũ Mundi.
XXXVI.	ALMOHTAMEDO ALA-ALLA ABVLHABBAS AHMETVS inauguratus eſt Calipha, quâ die interfectus eſt patruus eius Almohtadi quarta-decimâ Ragebi, & defunctus eſt nocte diei Lunæ decimæ-nonæ Ragebi, quinquageſimum agens annum, & menſes aliquos. Anno ducenteſimo ſeptuageſimo obiit Ahmetus filius Tulun.	anni 23 dies 4	anni 272 dies 198	anni 22 dies 119	anni 6384 dies 49
XXXVII.	ALMOHTADHEDO BILLA ABVLHABBAS inauguratus eſt Calipha Bagdadi, quâ die defunctus eſt patruus eius Almohtamedo vndecimâ Ragebi, & obiit Bagdadi die Lunæ vigeſima-tertiâ menſis Rabihi prioris. Ferunt quidam, eum veneno ſublatum eſſe agentem quadrageſimum-ſextum annum.	anni 9 dies 269	anni 288 dies 212	anni 6 dies 271	anni 6393 dies 220
XXXVIII.	ALMOCTAFI BILLA ABV-MAHOMETVS inauguratus eſt Calipha, quâ die defunctus eſt parens eius vigeſima-primâ Rabihi poſterioris, & defunctus eſt agens trigeſimum & vnum annum, & menſes quoſdam. Erat pulcher, religioſus, abhorrens à ſanguinis effuſione, liberalis, ac multarum diuitiarum.	anni 6 dies 196	anni 294 dies 308	anni 6 dies 130	anni 6399 dies 350
XXXIX.	ALMOCTADERO BILLA ABVLFADALI GIAFAR inauguratus eſt Calipha Bagdadi, quâ die defunctus eſt frater eius Almoctafi decima-tertiâ Dilkada, bis ſeſe abdicauit, & poſteà reſtitutus eſt. Tandem interfecit illum quidam ex militibus Muneſi Almodfari, & attulit caput eius ad ipſum Muneſum: fuitque id die Mercurij vigeſima-ſeptimâ Sceuali, dum ille agebat annum trigeſimum-octauum, vnum menſem, & quinque dies.	anni 24 dies 340	anni 319 dies 293	anni 24 dies 79	anni 6424 dies 64

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ Calipharum Habbaſidarum.*	*Anni Caliphatûs.*	*Summa annorum Lunarium.*	*Reductio eorum in Solares.*	*Summa annorũ Mundi.*
XL.	ALKAHERO BILLA ABV-MANSVR MAHOMETVS Calipha inauguratus eſt Bagdadi die Iouis vigeſima-octauâ Sceuali, tum depoſitus eſt, & oculis orbatus die Mercurij ſextâ Giamadi prioris, & defunctus eſt poſtquam eleemoſynam petiit ad portam Templi, dicebatque hominibus: Ego eram Princeps veſter heri, hodie verò ſum ex pauperibus veſtris, voſque rogo, vt mihi eleemoſynam erogetis. Dedit autem ipſi Benabi-muſa Haſcemenſis mille drachmas. Eius tempore defunctus eſt Hothmanus filius Haſſani in Ægypto anno trecenteſimo vigeſimo-primo. Captus quoque eſt Ahmetus eius nepos filius Almoctaſi, & poſitus in quadam domo, quæ gypſo occluſa eſt, vbi fuit ſuffocatus. Eodem anno obiit mater Almoctadri. Alkahero enim cùm pecuniam ab ea peteret, & illa non indicaret ipſi niſi centum & triginta denariorum millia, eam percuſſit, multiſque afflixit tormentis, & ſuſpendit capite in terram demiſſo, ita vt vrina eius totum corpus perfunderet. Quæ ei dicebat: Nonne mater tua ſum, & his ſuppliciis me afficis? & poſt hæc mortua eſt.	anni 1 dies 185	anni 321 dies 124	anni 1 dies 174	anni 6425 dies 238
XLI.	ALRADI BILLA ABVL-HABBAS inauguratus eſt die Mercurij ſextâ Giamadi prioris, quâ die depoſitus eſt patruus eius Alkahero. Et defunctus eſt hydropiſis morbo nocte ſabathi decima-ſextâ Rabihi prioris annum agens trigeſimum-ſecundum, & aliquos menſes. Erat autem munificus, liberalis, poëta diſertiſſimus, & eloquentiſſimus rhetor, plurimúmque delectabatur conuerſatione doctorum virorum, eorúmque familiaritate, ac multis virtutibus præditus erat.	anni 6 dies 306	anni 328 dies 75	anni 6 dies 240	anni 6432 dies 113

Numerus.	*NOMINA CALIPHARVM Habbaſidarum.*	*Anni Caliphatûs.*	*Summa annorum Lunarium.*	*Reductio eorum in Solares.*	*Summa annorũ Mundi.*
XLII.	ALMOTTAKI BILLA ABV-ISAAC ABRAHIMVS filius Almoctaderi inauguratus eſt Calipha, quâ die obiit frater eius Alradi, nempe die Mercurij vigeſimâ menſis Rabihi prioris. Tum depoſuit illum Tuzun die ſabathi vigeſimâ Safari, & orbauit oculis, vixitque poſthac viginti-quatuor annis, & mortuus eſt.	anni 3 dies 330	anni 332 dies 50	anni 3 dies 297	anni 6436 dies 45
XLIII.	ALMOSTACFI BILLA ABVL-CASEMVS ABDALLA Calipha inauguratus eſt, quâ die Caliphatu ſeſe abdicauit patruus eius Almottaki, nempe vigeſima Safari. Tùm depoſuit illum Moazzadaula filius Buja, quod hoc modo factum eſt. Ingreſſus ad illum aliquando Moazzadaula, & procidens in terram manus eius oſculatus eſt, tum poſitâ ſede ſedit, acceſſerúntque ex ſuis viri duo Dilamitæ, & manus extenderunt ad Almoſtacfium, qui manus illis porrexit, exiſtimans eos velle manus ſuas oſculari. Illi verò acceptâ manu traxerunt illum ex ſua ſede, & impoſitâ ſindone collo, conduxerunt illum peditem ad domum Moazzadaulæ, vbi oculis orbatus eſt, & vinculis conſtrictus; domus verò Caliphatûs deprædata eſt, vt nihil penitùs in ea remanſerit.	anni 1 dies 120	anni 333 dies 170	anni 1 dies 107	anni 6437 dies 154
XLIV.	ALMOTIHO LILLA ABVL-HABBAS inauguratus eſt Calipha eâ die, quâ depoſitus eſt patruus eius Almoſtacfi, nempe vigeſima-ſecundâ Giamadi poſterioris. Tùm ſponte ſeſe abdicauit, tradiditque Caliphatum filio ſuo Abd-olcarimo, cognominauitque illum Altaïcho Lilla. Eius tempore mortuus eſt Abu-bacrus Ahſcidus dominus Ægypti, & ſuffectus eſt ipſi Cafur Ahſcidus.	anni 29 dies 138	anni 362 dies 308	anni 28 dies 188	anni 6465 dies 342

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ Calipharum Habbaſidarum.*	*Anni Caliphatûs.*	*Summa annorum Lunarium.*	*Reductio eorum in Solares.*	*Summa annorũ Mundi.*
XLV.	ALTAÏEHO LILLA ABVBACRVS ABDOLCARIMO filius Almotihi Calipha inauguratus eſt eâ die, quâ pater eius Almotiho ſeſe Caliphatu abdicauit, nempe die Mercurij decima-tertiâ Dialkada. Tum depoſuit illum Bahaïadaula filius Buja, & vinculis obſtrinxit, ac domum Caliphatus depopulatus eſt die ſabathi decima-nonâ Sciabani, vnamque eius aurium amputauit.	anni 17 dies 272	anni 380 dies 226	anni 17 dies 86	anni 6483 dies 63
XLVI.	ALKADERO BILLA ABVL-HABBAS AHMETVS inauguratus eſt vigeſima-primâ Sciabani, obiítque vndecimâ Dialhagia. Erat valdè religioſus, iuſtiſſimus, eleemoſynis erogandis dedititiſſimus, & grati animi notâ inſignis.	anni 41 dies 110	anni 421 dies 336	anni 40 dies 29	anni 6523 dies 92
XLVII.	ALKAÏEMO BEAMRALLA ABVGIAFAR ABD-ALLA Calipha inauguratus eſt, quâ die obiit parens eius Alkadero, nempe vndecimâ menſis Dialhagia; & defunctus eſt decima-tertiâ Sciabani. Depoſuerat enim illum Baſaſirus, & orauit Bagdadi pro Almoſtanſero domino Ægypti, & ceſſatum eſt orari pro Habbaſidis integro anno; tùm reſtitutus eſt Caliphatui Alkaïemo, & oratum eſt pro Habbaſidis. Et ingreſſus eſt Baſaſirus Bagdadum cum vexillis Ægyptiacis, & oratum eſt iterùm Almoſtanſeri domini Ægypti nomine. Deinde prehendit Baſaſirus Principem Principum, & vinculis conſtrinxit illum, mutauitque veſtimenta, & publicè circumduci per Bagdadum iuſſit, ponè eum exiſtente quodam, qui verberibus illum impelleret. Deinde inſutus fuit pelli Tauri recenti, cornibus eius capiti impoſitis, & ſuſpenſus maxillâ ad vncos, donec mortuus eſt. Et aſportauit inde infinitas propemodùm diuitias; & ceſſatum eſt iterùm orari nomine Habbaſidarum integro anno.	anni 44 dies 138	anni 466 dies 220	anni 43 dies 125	anni 6566 dies 217

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ* *Calipharum Habbaſidarum.*	*Anni Caliphatûs.*	*Summa annorum Lunarium.*	*Reductio eorum in Solares.*	*Summa annorū Mundi.*
XLVIII.	ALMOKTADI BEAMR-ALLA ABVLCASEMVS filius Aldochira inauguratus eſt Calipha quâ die obiit auus eius Alkaïemo, & defunctus eſt decima-quintâ Moharrami, trigeſimum-octauum annum, & aliquos agens menſes.	anni 19 dies 149	anni 486 dies 15	anni 18 dies 307	anni 6585 dies 159
XLIX.	ALMOSTADHERO BILLA ABVLHABBAS AHMETVS inauguratus eſt Calipha quâ die obiit parens eius, nempe decima-quintâ Moharrami. Eius tempore Ioppen gladio obtinuerunt Franci, & pactionibus pacis Arſoſam, ſubiugarúntque maiorem partem regionis maritimæ. Anno quadringenteſimo nonageſimo-quinto obſidione & vallis circumdederunt Franci Tripolim, & oppreſſerunt magnoperè. In cuius auxilium eò accurrerunt exercitus Damaſci, Emeſſæ, & Aleppi, ſed victoria tandem ceſſit Francis, & in turpiſſimam fugam conuerſi ſunt Moſlemani, & vrbem pactionibus pacis ceperunt Franci, poſt obſidionem ſeptem annorum. Poſt hæc Antiochiâ egreſſi profecti ſunt Ieroſolymam, quam facilè ceperunt, incluſerúntque omnes Iudæos Ieroſolymæ in quadam ſynagoga, & igne incenderunt eos, occiderúntque ex Moſlemanis pluſquàm ſeptuaginta millia hominum. Inter cætera ſpolia repererunt clibanum argenteum quadraginta libris Damaſcenis pendẽtem, & viginti lampades aureas. Eius autem tenuerunt Imperium vſque ad Saladinum, nempe nonaginta & vno anno. Poſt expugnatam Tripolim, quæ erat magna vrbs, ingénſque Moſlemanorum eam colebat numerus, atque doctorum virorum, Accam ſiue Ptolemaïdem obſederunt claſſi circiter nonaginta nauium terrâ maríque. Gentis Rex erat Balduinus Dominus Ieroſolymæ, & gladio ceperunt eam. Eius gubernator erat tunc Zahradaula filius Gaiu-	anni 25 dies 97	anni 511 dies 112	anni 24 dies 190	anni 6609 dies 349

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ Calipharum Habbaſidarum.*	*Anni Caliphatûs.*	*Summa annorum Lunarium.*	*Reductio eorum in Solares.*	*Summa annorũ Mundi.*
	ſci, qui timore perculſus fugit. Poſt hæc ceperunt quoque ipſi Franci Berytum, & Sidonem poſt vehementiſſimam obſidionem, ac magno terrore eſſe cœperunt in tota Syria, & omnibus regionibus maritimis. Deindè expugnauerunt Tyrum, & ſuæ ditioni addiderunt. Alij tradunt eius gubernatorem, qui Abd-almalecho dicebatur, eam Francis vendidiſſe. Tum obtinuerunt vi ab Iſmaëlitis Banaias. Omnia hæc geſta ſunt in Caliphatu Almoſtadheri Billa.				
L.	ALMOSTARCSEDO BILLA ABVLFADLO filius Almoſtadheri Calipha inauguratus eſt poſt mortem parentis eius, vigeſima-tertiâ Rabihi prioris, in quem impetum facientes Batanitæ interfecerunt illum die Iouis decima-ſeptimâ Dialkadæ quadrageſimum-quintum annum, & aliquos agentem menſes. Eius tempore obſederunt Franci Aleppum, ſocium habentes Saïfadaula Dobaïs filius Sadkæ; cúmque iamiam eam eſſent capturi, accidit paulò pòſt meridiem ingens aquarum alluuies, quæ Francorum corripuit tentoria, & ingentem ſubmerſit numerum, ac bonorum magnam vim deuaſtauit. Eadem die nocte ingruente Aleppum appulit Ak Sankar Barſakæus, & expulit inde Francos, imperiúmque obtinuit vrbis, & reuerſus eſt Azazum, quem eò perſequentes Franci, indè expulerunt, & fuderunt exercitum, magnâ ſuorum acceptâ ſtrage.	anni 17 dies 202	anni 528 dies 314	anni 17 dies 17	anni 6627 ✠
LI.	ALASCEDVS BILLA ABV-GIAFAR ALMANSVR filius Almoſtarſcedi Calipha inauguratus eſt Bagdadi, vigeſimâ Dialkadæ, quem Caliphatu depoſuit Sultanus Mashudus decima-quartâ Dialkadæ, fugitque propterea Mauſulum, & habitauit ibi, interfectúſque eſt demum Aſphahani à Batanitis.	✠ dies 352	anni 527 dies 311	✠ dies 352	anni 6627 dies 352

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ Calipharum Habbaſidarum.*	*Anni Caliphatûs.*	*Summa annorum Lunarium.*	*Reductio eorum in Solares.*	*Summa annorũ Mundi.*
LII.	ALMOKTAFI BEAMR-ALLA filius Almoſtadheri inauguratus eſt Calipha quâ die depoſitus eſt nepos eius Alraſcedus Dialkadâ, defunctúſque eſt primâ Rabihi prioris. Iſte maieſtatem Caliphis Habbaſidarum reſtituit, & Sultanorum ab illis remouit auctoritatem & potentiam. Tempore Almoktafi accidit ingens terræmotus, qui tredecim euertit vrbes, nempè Hemat, Aleppum, Moarram, Scizar, Cafartab, Apamæam, Emeſſam, Talarabum, Arcem Cordæorum, Orpham, Laodicæam, Tripolim, Antiochiam; ſed vehementior fuit Hemat, vbi ingens numerus ſub ruinis periit, & nonniſi pauci euaſerunt.	anni 24 dies 105	anni 554 dies 61	anni 23 dies 207	anni 6651 dies 196
LIII.	ALMOSTANGEDO BILLA ABVLMOTDAFFARO inauguratus eſt Calipha ſecundâ Rabihi prioris, vnâ poſt obitum ſui parentis Almotaki die. Eius tempore fuit terræmotus ille magnus, qui dictus eſt terræmotus Aleppi; fertur enim periiſſe ſub ruinis quindecim millia hominum. Eius quoque tempore initium habuit Imperium Aiubitarum, nempè anno 558. Eodem anno inuaſerunt Franci Ægyptum, ceperúntque vrbem Balbaïſum, & quotquot in ea inuenerunt, peremerunt gladio. Inde profecti ſunt Alcaïrum cum numeroſiſſimo exercitu, quamobrem eorum timore perculſus Sciaur ipſum Alcaïrum igne incendit. Quo facto, legatos miſit ad eorum Regem, pacem petens, pro qua decies centena millia denariorum offerebat, cui acquieuit, receſſitque inde. Hoc etiam anno Ægypti regnum occupauit Saladinus, habebatque à conſiliis iudicem Alfadelum. Is occidit ex Nigritis 50. millia, & eorum regionem igne conſumpſit. Anno autem 565. Damiatam inuaſerunt Franci, ſed poſt quinquageſimum vnum diem obſeſſionis receſſerunt ab illa.	anni 11 dies 27	anni 565 dies 88	anni 10 dies 273	anni 6662 dies 104

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ Calipharum Habbaſidarum.*	*Anni Caliphatûs.*	*Summa annorum Lunarium.*	*Reductio eorum in Solares.*	*Summa annorũ Mundi.*
LIV.	ALMOSTADI BENVR-ALLA ABVMAHOMETVS ALHASANVS inauguratus eſt Calipha quâ die obiit parens eius, ex eiuſdem teſtamento menſe Rabihi prioris, & defunctus eſt initio Dialkadæ. Primordiis eius Imperij finem habuit regnum Fatemitarum, nempe eorum qui erant ex proſapia Ali in Ægypto, quorum poſtremus fuit Aladhedus, & initium habuit in Ægypto Imperium Habbaſidarum, poſtquàm inde exularunt pluſquàm ducentis annis; & occupauit Saladinus Regiam, potituſque eſt omnium facultatum ac theſaurorum, qui in ea erant, quorum numerus & pretium vix exprimi poſſit. Cepit quoque filios Aladhedi, & vxores, & vinculis obſtrinxit, ac in vno incluſit loco. Damaſcum poſt hæc profectus eſt, & obtinuit eam: expugnauit etiam Emeſſam, Hemat, Balbech, & pactionibus ſeſe dedit Aleppus. Anno 572. excitauit mœnia Alcaïri, iuſſitque extrui arcem montis Almoktami. Ædificauit quoque monumentum Sciaphahi. Poſt annum commiſſum fuit celebre illud certamen Ramalæ ad flumen Talaſafiam.	anni 9 dies 208	anni 574 dies 276	anni 9 dies 109	anni 6671 dies 243
LV.	ALNASSERO LADIN-ALLA ABVLHABBAS inauguratus eſt Calipha Bagdadi, quâ die obiit parens eius Almoſtadi, primâ Dialkadæ, & defunctus eſt nocte feſti Azymorum, ſeptuageſimum agens annum. Eius tempore erumpere cœperunt Tartari.	anni 46 dies 324	anni 621 dies 266	anni 45 dies 189	anni 6727 dies 37
LVI.	ALDAHERO BEAMR-ALLA ABVNASSERO inauguratus eſt Calipha quâ die obiit Alnaſſero parens eius ex eiuſdem teſtamento. In vincula autem illum coniecerat, è quibus eum liberauit moriturus. Et defunctus eſt quarta-decimâ Ragebi quinquageſimum agens annum.	✠ ✠	anni 622 ✠	✠ ✠	anni 6727 ✠

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ Calipharum Habbaſidarum.*	*Anni Caliphatûs.*	*Summa annorum Lunarium.*	*Reductio eorum in Solares.*	*Summa annorū Mundi.*
LVII.	ALMOSTANSERO BILLA ABVGIAFAR inauguratus eſt Calipha quâ die obiit parens eius Aldahero vigeſimum agens annum.	✠ ✠	✠ ✠	✠ ✠	✠ ✠
LVIII.	Caliphatus ALMOSTAASAMI BILLA. Anno ſexcenteſimo quinquageſimo-ſexto, decima-octauâ Moharrami inuaſerunt Tartari vrbem Bagdadum, & obſederunt eam, ceperúntque die Lunæ duodecimâ Safari, quæ reſpondet tertiæ Amſciri, anno martyrum nongenteſimo ſeptuageſimo quarto, occiderúntque vniuerſum exercitum, ac ciues vrbis, nec euaſerunt ex illis niſi perpauci.	✠ ✠	anni 655 dies 42	✠ ✠	anni 6749 dies 152

DE CALIPHIS ÆGYPTI, SIVE FATEMITIS.

Google

DE

DE CALIPHIS FATEMITIS.

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ Calipharum Fatemitarum.*	*Anni Caliphatûs.*	*Summa annorum Lunarium.*	*Reductio eorum in Solares.*	*Summa annorũ Mundi.*
I.	CALIPHATVS ALMOHDI ABV-MAHOMETI ABD-ALLÆ cœpit anno ducenteſimo nonageſimo octauo Salgiamaſæ in prouincia Cyrinenſi, quæ eſt in Occidente, vbi princeps fidelium ſalutatus eſt die Lunæ ſeptimâ Dialhagiæ. Extruxitque Almohdiam, & eam incoluit. Deinde Africæ occupauit regnum, necnon Siciliam, & prouincias Occidentis. Ægyptum peragratus quoque eſt ſub mercatoris habitu, tùm reuerſus in Occidentem, tenuitque Imperium vſque ad annum 322. quo obiit decimâ Rabihi prioris.	anni 25 dies 92	anni 321 dies 69	anni 24 dies 184	anni 6425 dies 183
II.	ALKAIEMO BEAMR-ALLA ABVLCASEMVS MAHOMETVS filius Almohdi Dominus Caïrauani inauguratus eſt poſt obitum patris ſui Almohdiæ ex teſtamento decimâ Rabihi prioris, & defunctus eſt in Occidente die Dominico 13. Sceuali.	anni 11 dies 210	anni 333 dies 279	anni 12 dies 99	anni 6437 dies 262
III.	ALMANSVRO BILLA ABV-DAHERO ISMAEL filius Mahometi, filij Almohdi, inauguratus eſt poſt obitum patris ſui die Lunæ decima-quartâ Sceuali, defunctúſque eſt die Veneris vltimâ Sceuali anno 341. annum agens 37. Natus autem eſt Almohdiæ.	anni 7 dies 16	anni 340 dies 295	anni 6 dies 305	anni 6444 dies 202

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ Calipharum Fatemitarum.*	*Anni Caliphatûs.*	*Summa annorum Lunarium.*	*Reductio eorum in Solares.*	*Summæ annorũ Mundi.*
IV.	ALMOEZZO LADIN-ALLA ABVTAM IMO MAADO filius Iſmaëlis Almanſuri, filij Mahometi, filij Almohdi, inauguratus eſt Calipha die obitûs parentis ſui in Occidente, nempè die Veneris. Suos exercitus miſit ex Africa in Ægyptum præfecto duce Giauhar eius puero, die Dominicâ vigeſima-quartâ menſis Rabihi prioris, anno trecenteſimo quinquageſimo octauo. Et ingreſſus eſt Giauhar cum exercitu ſuo Caïrum die Martis decima-ſeptimâ Sciabani, & oratum eſt nomine Almoëzzi, remotâ oratione nomine Habbaſidarum. Is excitauit palatium Caliphatûs Caïri, iuſſitque ſuis, vt vnuſquiſque ſibi domum Caïri extrueret, & ſtabilitum eſt ibi regnum eius, obiitque Caïri vndecimâ Rabihi prioris anno trecenteſimo ſexageſimo-quinto, quadrageſimum-quintum cum dimidio natus annum, fœdus Imperij relinquens filio ſuo Almanſuro Nazaro.	anni 23 dies 152	anni 364 dies 92	anni 22 dies 266	anni 6467 dies 103
V.	ALAZIZO BILLA ABVL-MANSVRO NAZARO filius Almoëzzi Calipha inauguratus eſt, quâ die obiit parens eius, nempè die Veneris tertiâ Rabihi poſterioris, & defunctus eſt die Martis vigeſima-tertiâ Ramdani in balneo Balbaïſi, quadrageſimum-ſecundum annum, & aliquos agens menſes. Inter cætera quæ de iuſtitia Almoëzzi parentis Alazizi referuntur, hoc vnum eſt. Vxor Alaſcidi, eorum cadente Imperio, depoſuerat apud Iudæum quemdam muliebrem veſtitum vnionibus ac variis diſtinctum gemmis, cuius (cùm poſt aliquod tempus petiiſſet eum à Iudæo, & ille reddere noluiſſet) obtulit ipſi manicam, qui abnuit, illa verò tantum addidit illi, vt tandem obtuliſſet ei totum veſtitum, contenta ſolâ manicâ: ſed Iudæus ille totum abnegauit. Quamobrem veniens ad palatium, ingrediendi permiſſionem petiit,	anni 21	anni 385	anni 20	anni 6488

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ Calipharum Fatemitarum.*	*Anni Caliphatûs.*	*Summa annorum Lunarium.*	*Reductio eorum in Solares.*	*Summa annorũ Mundi.*
	quæ cùm ipſi conceſſa eſſet, ingreſſa controuerſiam cum Iudæo expoſuit. Quem cùm Princeps accerſiſſet,& ille neque ſponte, neque immanibus ſuppliciis fateri voluiſſet, miſit quoſdam, qui veſtitum in domo Iudæi quærerent, quem in muro abſconditum inuenerunt. Hunc videns Almoëzzo, eius pulchritudine obſtupuit, tradiditque illum mulieri. Quæ, vt ipſum acciperet, aut muneris nomine, aut pretio rogauit, qui nequaquam voluit. Quæ dixit ei: Domine mi, hic veſtitus mihi conueniebat dum eram domina Ægypti, at in hoc ſtatu minimè conuenit: tamen noluit illum accipere. Quamobrem illa aſſumpto veſtitu abiit.	dies 172	dies 264	dies 308	dies 46
VI.	ALHACHEMO BEAMR-ALLA ABVALI filius Almanſuri,filij Nazari inauguratus eſt Calipha die, quâ obiit parens eius, nempe die Martis vigeſima-octauâ menſis Ramdani, anno trecenteſimo octuageſimo-ſexto, dum agebat annum decimum, ſex menſes, & ſex dies. Egreſſus aliquando ex Palatio, ampliùs non eſt reuerſus, quia fuit interfectus. Cauſa autem eius necis hæc fuit. Miſit aliquando ad ſororem ſuam Setalmolch, dicens: Tu admittis viros ad te propter hoc,& hoc. Quæ pręcepit cuidam Principum, vt duos ex ſuis mitteret ad montem Almoctabum, qui ibi inſidias illi tenderent. Qui cùm eò noctu aſcendiſſet cum quodam puero equite, interfecerunt illum, veſtigia necis abſcondentes. Cadauer verò ad ſororem ſecretò attulerunt, quod in domo ſua ſepeliuit. Quæ Principes poſt hoc coëgit in Palatio, & regnum filio eius conſtituit, interfecitque omnes, quibus ſuum arcanum aperuerat. Trigeſimum-ſextum annũ,& aliquos menſes habebat, cùm interfectus eſt. Erat autẽ peſſimis moribus, demens, inſanæ mentis, ac in negotiis peragendis nimiùm	anni 25	anni 410	anni 24	anni 6512

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ* *Calipharum Fatemitarum.*	*Anni Caliphatûs.*	*Summa annorum Lunarium.*	*Reductio eorum in Solares.*	*Summa annorū Mundi.*
	inconſtans. Nam negotia quædam ſummo imperio vrgebat aliquando, & paulò pòſt contraria penitùs præcipiebat. Noctu per vrbis plateas circuibat, & loca publica ad cognoſcendum gregis & populorum ſtatum. Conſtituit prætereà vetulas quaſdam, quæ domos ingrediebantur, & quæ venabantur, ad illum referebant. Occidit mulieres quamplurimas, quas occluſit in balneis, & calore ac fœtoribus interfecit. Eò peruenit illius Tyrannis contra populos, & oppreſſio, vt nullâ eius maieſtatis habitâ ratione, obſignatas offerrēt illi ſchedulas conuitiis plenas. Ex papyro compegerunt aliquando ſimulachrum mulieris calceamentis, & velis ornatum, collocauerúntque illud in via ſchedulam obſignatam manu habens, quæ conuitia turpiſſima contra illum continebat. Quò cùm pertranſiiſſet Alhachemo, eámque vidiſſet tamquam ſchedulam illam ſibi porrigentem, ipſam accepit: & cùm legiſſet, ægerrimè id tulit; quamobrem vt caperetur, iuſſit, ſed ex compacta papyro eſſe reperit. Tunc Caïrum igni incendi præcepit, & interfici quotquot in ea erant. Et incenſa eſt quarta pars Caïri, & dimidia prædæ data, ac captæ mulieres vendebantur. Ægyptij verò pro ſe, ac ſuis fortiter pugnabant, ita vt milites ea incenderent loca, quæ domini tueri non poterant. Ille autem, vt abſtinerent à re huiuſmodi palam iubebat, clam verò hortabatur ſeruos, & milites, ac armis inſtruebat, vrgebatque, vt inſtitutum proſequerentur. Tunc ciues Caïri inuadere decreuerunt Palatium Regium. Quare timens Alhachemo conſcendit ſuum aſinum, & profectus eſt ad ſeruos, & milites, eoſque auertit ab incendio. Stulta autem plebs, ac dementes credebant Alhachemum fuiſſe Deum, ac proptereà exclamabant ante illum: *ô noſter creator! ô viuificans! ô mortificans!* Chriſtia-	dies 31	dies 295	dies 124	dies 170

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ Calipharum Fatemitarum.*	*Anni Caliphatûs.*	*Summa annorum Lunarium.*	*Reductio eorum in Solares.*	*Summa annorũ Mundi.*
	nos, & Iudæos ſummoperè afflixit, eorum deſtruxit Eccleſias, Præſules occidit, & ſubdidit ſuppliciis, itaut ingens eorum numerus Moſlemanam religionem amplexari coactus ſit: ſed pœnitentiâ facti correptus, permiſit illis, vt ad ſuam reuerterentur religionem, ſuáſque inſtaurarent Eccleſias. Ferunt eum dixiſſe aliquando ſuo concionatori: *Quot ſunt in tua lancea?* Qui reſpondit: ſexdecim millia hominum, qui credunt te eſſe Deum. Egreſſus autem eſt contra Alhachemum quidam ex Omaytis de filiis Haſcemi nomine Aluelido, & multa commiſſa ſunt bella inter illum, & Alhachemum, cui tandem victoria ceſſit, captúmque Aluelidum publicè circumduci iuſſit per vrbem Caïrum, tùm interfici.				
VII.	ALDAHERO LEAZAZI DIN-ALLA ABVL-HASAN ALI filius Alhachemi inauguratus eſt Calipha, cùm interfectus eſt Alhachemo pater eius die Martis vltimâ Sceuali, anno 411. annos agens ſexdecim, & menſes aliquos, defunctúſque eſt Caïri 15. Sciabani anno 427. & ſuæ ætatis 31. cum aliquibus menſibus.	anni 15 dies 282	anni 427 dies 222	anni 15 dies 119	anni 6527 dies 289
VIII.	ALMOSTANSARO BILLA ABV-TAMIM MAADO filius Daheri, filij Alhachemi inauguratus eſt Calipha Caïri, quâ die obiit parens eius Aldahero, die ſcilicet Dominicâ decima-quintâ Sciabani anno 427. obiítque nocte diei Iouis decimâ-octauâ Dialhagiæ anno 487. Eius tempore Bagdadum ingreſſus eſt Baſaſiræus cum Ægyptiacis vexillis, in quibus ſcriptum erat: *Alamamo Almoſtanſaro Abu-tamim Maado.* Et oratum eſt nomine Almoſtanſari tam in Delubro Almanſuri Bagdadi, quàm in reliquis aliis Delubris, & ceſſatum eſt orari pro Habbaſidis. Et captus eſt Calipha Bagdadi, ac vinculis cõſtrictus eſt Anæ.	anni 60 dies 121	anni 486 dies 343	anni 58 dies 198	anni 6586 dies 122

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ Calipharum Fatemitarum.	Anni Caliphatûs.	Summa annorum Lunarium.	Reductio eorum in Solares.	Summa annorũ Mundi.
IX.	ALMOSTAALI BILLA ABVL-CASEMVS AHMETVS filius Almoſtanſari, filij Alhachemi inauguratus eſt quâ die obiit parens eius Almoſtanſaro decima-nonâ Dialhagiæ, anno quadringenteſimo octuageſimo ſeptimo, eiuſque ætatis decimo-quinto, & menſibus vndecim. Defunctuſque eſt decima ſeptimâ Safari, anno quadringenteſimo nonageſimo-quinto. Eius tempore Ioppem gladio expugnauerunt Franci, & Arſufam receperunt pactionibus, ſubiugaruntque maiorem partem regionis maritimæ.	anni 7 dies 59	anni 494 dies 47	anni 6 dies 349	anni 6593 dies 104
X.	ALAMERO BEAHCAM-ILLA ABVALI MANSVRO filius Almoſtaali inauguratus eſt Calipha, quâ die obiit parens eius Almoſtaali decima-ſeptimâ Safari, anno quadringenteſimo nonageſimo-quinto. Regni ſummam adminiſtrabat pro illo Alafdalo dux exercituum. Interfectus autem eſt in vico Saiufin Caïri in throno Pontis. Princeps eorum, qui illum interfecerunt, erat ſeruus quidam Armenus, & eo interfecto Caïri imperium obtinuit ſeruus ille Armenus, qui diuitias theſaurorum diſtribuit exercitibus. At quidam rem huiuſmodi minimè approbantes ab illo defecerunt ad ducem exercituum Alafdalum, rogaruntque illum, vt expugnato Armeno Imperium ſuſciperet Caïri, ſuam operam ipſi pollicitantes. Qui Caïrum veniens arctiſſimè illud obſedit, expugnauitque tandem, ac prædam tribus diebus permiſit militibus, & captum Armenum interfecit. Quo facto regnum ſibi obtinuit, præfecitque exercitibus, & rebus adminiſtrandis virum quendam nomine Almamun filium Bataiahi, qui primâ ætate coquinariam exercuerat, viſuſque eſt puer aquam aſpergens Caïri inter vtrumque palatium.	anni 29 dies 251	anni 523 dies 298	anni 28 dies 301	anni 6622 dies 40

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ Calipharum Fatemitarum.*	*Anni Caliphatûs.*	*Summa annorum Lunarium.*	*Reductio eorum in Solares.*	*Summa annorũ Mundi.*
XI.	ALHAFEDO LADIN-ALLA ABVLMAÏMVN filius Almoſtaali inauguratus eſt cum conditione expectandi puerum, qui in vtero erat materno, decima-tertiâ Dialkadæ, anno quingenteſimo vigeſimo-quarto, tum inauguratus eſt inauguratione vniuerſali decima-quintâ Moharrami, anno quingenteſimo vigeſimo-quinto. Rerum ſummam adminiſtrabat apud illum Ahmetus filius Alafdali dux exercituum, qui poſt aliquod tempus cepit Alhafedum, & vinculis conſtrinxit, incluſitque in carcere, vbi detentus fuit vſque ad necem Alafdali filij Alafdali Ducis exercituum, quæ contigit Caïri die Martis decima-ſextâ Moharrami, anno quingenteſimo vigeſimo-ſexto. Interfectus autem eſt, & eius amputatum caput à pueris Principum, quod inferentes in Palatium eduxerunt Alhafedum è carcere, & Caliphatui reſtituerunt. Et defunctus eſt nocte diei Dominicæ, quintâ Giamadi poſterioris, anno quingenteſimo quadrageſimo-quarto.	anni 19 dies 209	anni 543 dies 153	anni 19 dies 2	anni 6641 dies 42
XII.	ALDAFERO BEAMR-ALLA ABVLMANSVRO filius Alhafedi inauguratus eſt Calipha,quâ die obiit parens eius, nempè die Dominicâ quintâ Giamadi poſterioris, anno quingenteſimo quadrageſimo-quarto. Et interfecit illum Abbaſus filius Tamimi, & filius eius Nazaro, & necis abſcondiderunt veſtigia, factúmque id eſt nocte diei Iouis vltimâ Moharrami, anno quingenteſimo quadrageſimo-nono. Quod cùm perlatum eſſet ad domeſticos eius, ſcripſerunt Talaiaho filio Razili, qui tunc in Ægypto ſuperiori erat, miſerúntque ad illum capillos mulierum. Qui Talaiahus, aſſumptis nigris veſtimentis, ingentem coëgit exercitum, & Caïrum petiit, ſollicitantibus, & auxilia promittentibus Principibus Caïri, vt ſanguinem Caliphæ ven-	anni 4 dies 232	anni 548 dies 30	anni 4 dies 188	anni 6645 dies 230

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ Calipharum Fatemitarum.*	*Anni Caliphatús.*	*Summa annorum Lunarium.*	*Reductio eorum in Solares.*	*Summa annorũ Mundi.*
	dicarent. Quod audiens Habbaſus, & filius eius Nazaro fugâ ſibi conſuluerunt, ſuis cum facultatibus, quæ ingentes erant nimis. Sed adorientes eos Franci interfecerunt Habbaſum, & Nazarum captiuum duxerunt.				
XIII.	ALFAIEZO BENASR-ALLA ABVLCASEMVS filius Aldaferi inauguratus eſt Calipha, quâ die interfectus eſt pater eius Aldafero, die Iouis vltimâ Moharrami, anno quingenteſimo quadrageſimo-quinto, agens annum ætatis quartum, & dies decem. Aduenientem autem Talaiahum filium Razili Caïrum, conſtituerunt ciues Præfectum Regni, & cognominatus eſt Rex Salehus, & confirmatæ ſunt res eius, operámque nauauit regimini Imperij. Tùm miſit ad Francos petens Nazarum filium Habbaſi, pro quo ingentem auri ſummam promiſit ipſis, qui illum tradiderunt legato eius, quem incluſum ferreâ caueâ adduxit Caïrum, tradiditque illum Rex Salehus mulieribus, quæ multis ſequentibus diebus calopodiis, & calceis illum percuſſerunt, necnon carnes eius abſcindentes ipſi comedendas præbebant. Deinde ſomnum ipſi impedierunt, donec mortuus eſt. Quo facto, patibulo illum affixerunt ad portam Zouaïlam, poſteà igne incenderunt. Rex autem Salehus regnum Alfaïezi diù rexit. Intereà ſcripſit Calipha Almoktafi Regi Alhadelo filio Zanchi, ipſi præcipiens, vt in Ægyptum proficiſceretur, eámque occuparet, ſcripto ipſi promittens adminiſtrationem Syriæ, Ægypti, & regionis maritimæ. Eodem anno recuperauit exercitus Ægypti Gazam, expulſis Francis. Eodem quoque contigit terræmotus ille magnus, qui dicitur terræmotus Hemat.	anni 6 dies 164	anni 554 dies 194	anni 6 dies 98	anni 6651 dies 328

AL-

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ Calipharum Fatemitarum.	Anni Caliphatûs.	Summa annorum Lunarium.	Reductio eorum in Solares.	Summa annorũ Mundi.
XIV.	ALHADEDO LADIN-ALLA ABV-MAHOMETVS filius Alhafedi inauguratus eſt Calipha die, quâ obiit filius patrui ſui Alfaïezo, nempe decima-ſeptimâ menſis Ragebi, anno quingenteſimo quinquageſimo-quinto, vndecimum agens annum, vxoremque duxit filiam Regis Salehi, filij Razili ducis exercituum. Qui rex Salehus ita Imperij rerum ſummam vſurpauit, vt nihil Caliphæ præter nomen nudum relictum fuerit. Ægypti ſuperioris adminiſtrationem dedit Sciauro Arabi. Hoc anno interfectus eſt Rex Salehus filius Razili, quòd ſtipendia militum, & miniſtrorum Palatij diminuiſſet. Ideóque coniuratione factâ, impetum in illum fecerunt ſeptem ſerui, illúmque trucidarunt. Eo occiſo idem officium collatum eſt filio eius, cognominatúſque eſt Rex Alhadelo, ſiue Iuſtus. Confirmato regno, iuſtitiam egregiè populis adminiſtrauit, amouitque Sciaurum ſuâ prouinciâ, & ad ſe illum accerſiuit. Qui ſibi timens Arabum coëgit exercitum, & accepto ab illis iuramento, contendit Caïrum. Quod percipiens Alhadelo filius Razili, fugâ ſibi conſuluit; ſed captus tandem, & catenis vinctus, Sciauro oblatus eſt. Qui Sciaurus Caïrum ingreſſus Alhadedum ſalutatum adiuit, quem ille multis ornatum muneribus exercitibus ſuis præfecit, cognominauitque illum Principem exercituum. Confirmatus in regno Sciaurus ſtipendia militum diminuit, hinc multi cum Dargamo coniuratione factâ illum inuaſerunt. Sed maturè ſibi conſulens manus eorum euaſit, profectúſque eſt ad Nuraddinum, & aperuit illi arcana Ægypti, eiúſque rerum infirmum ſtatum, & eius expugnationem ad ſe recepit. Reuerſúſque eſt Dargam in Ægyptum, poſtquam Sciaurum expulit, quem Alhadedus muneribus honoratum ſuis exercitibus præfecit, &	anni 22	anni 588	anni 21	anni 6684

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ Calipharum Fatemitarum.*	*Anni Caliphatûs.*	*Summa annorum Lunarium.*	*Reductio eorum in Solares.*	*Summa annorũ Mundi.*
	cognominauit illum regem Almanſuro, id eſt, victorem. Nuraddinus autem magnum coëgit exercitum Regi Alhadelo, & præfecto ipſi Rege Almanſuro filio Scircuæ, miſit illum ad expugnandam Ægyptum, vnà cum Sciauro. Quod audiens Dargam in fugam ſe dedit, ſed à militibus Sciauri comprehenſus, & occiſus eſt. Alhadedus verò Sciaurum ſuæ dignitati reſtituit, qui cùm hoc obtinuiſſet, deſciuit à Nuraddino: At ille imploratâ, ac obtentâ Francorum ope, Alexandriam ſubiugauit, eique impoſuit tributum. Anno 564. irruptionem fecerunt Franci in Ægyptum, & peruenerunt vſque Balbaïſum, & expugnauerunt illud. Deinde Caïrum profecti ſunt; obſederúntque illud, quod igne combuſſit Sciaurus, timens ne caperetur à Francis. Poſt hæc miſit Sciaurus ad Regem Francorum pacem petens, offerénſque pro illa decies centena millia denariorum, qui ipſi acquieuit: at ille centum tantùm millia ſoluit, reliquorum verò ſolutionẽ variis excuſationibus differebat. Alhadedus verò caput Sciauri amputari iuſſit. Anno quingenteſimo ſexageſimo ſeptimo orauit Rex Naſerus Saladinus Ioſeph filius Aijub in Ægypto nomine Principis fidelium Almoſtadi, ex familia Habbaſidarum primâ Moharrami, adhuc viuente Alhadedo. Et defunctus eſt Alhadedus decimâ Moharrami, & fuit vltimus Calipha Ægypti, & reſtitutum eſt Imperium Ægypti Habbaſidis, poſtquam illud amiſerant pluſquam ducentorum annorum ſpatio. Et occupauit Rex Naſerus palatium Caliphatus, potitúſque eſt omnium facultatum, & theſaurorum, qui in eo erant, qui ſanè magni, & omnem narrationem excedentes, & pretium erant. Cepit quoque filios Alhadedi, & vxores eius, ac in carcere detinuit in ipſo palatio, vt nullum poſthàc eorum apparuerit veſtigium, aut memoria.	dies 47	dies 57	dies 173	dies 287

DE CALIPHIS AIIVBITIS.

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ Calipharum Aijubitarum.*	*Anni Caliphatûs.*	*Summa annorum Lunarium.*	*Reductio eorum in Solares.*	*Summa annorũ Mundi.*
1.	REX ALNASERO SALADINVS IOSEPH filius Principis Nagem-addini Aiiub, filij Sadi obtinuit Regnum Ægypti die, quâ defunctus eſt Alhadedo decimâ Moharrami, anno quingenteſimo ſexageſimo-ſeptimo. Et defunctus eſt Carachi die Mercurij vigeſimâ-ſeptimâ Safari, anno quingenteſimo octuageſimo-nono, annum natus quinquageſimum ſextum, & aliquot menſes. Anno quingenteſimo ſeptuageſimo-ſexto Damaſcum profectus eſt, eámque occupauit, nemine reſiſtente. Inde petiit Emeſſam, cuius arcem expugnare non potuit, quamobrem Hemat contendit, expugnauitque illam. Quo facto Emeſſam reuerſus cepit illam poſt obſtinatiſſimam pugnam. Inde Bealbecum perrexit, & expugnauit: tùm arcem Bazin poſt diuturnam obſidionem obtinuit, expugnauit quoque Monbegium. Anno quingenteſimo ſeptuageſimo-ſecundo mœnia Caïri excitari iuſſit, initiúmque ſumptum eſt ab arce. Anno quingenteſimo ſeptuageſimo-tertio fuit prœlium Ramalæ. Inde profectus eſt Aſcalonem, vbi ingentem numerum Francorum captiuos duxit, & multam cepit prædam, reuerſúſque eſt in Ægyptum. Anno quingenteſimo ſeptuageſimo-quinto commiſit bellum in pratis fontium cum Francis, qui ipſi occurrerant cum decem millibus peditum, & equitum mille, quos vicit, multis captiuis ductis. Anno quingenteſimo ſeptuageſimo-ſeptimo miſit fratrem ſuum Tohaïr-addinum in Arabiam Felicem, quam expugnauit. Anno quingenteſimo ſeptuageſimo-	anni 22	anni 588	anni 21	anni 6684

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ* *Calipharum Ajubitarum.*	*Anni Caliphatûs.*	*Summa annorum Lunarium.*	*Reductio eorum in Solares.*	*Summa annorũ Mundi.*
	nono profectus eſt Baïſan, & Tiberiadem, multáque commiſit cum Francis prœlia. Tum Edeſſam expugnauit, Rakam, Niſibem, Sangiarum, Ametum, Aleppum, & Miafarakin. Anno quingenteſimo octuageſimo-tertio prœlium iterùm cum Francis Saphuriæ commiſit, eóſque fudit, & ingentem captiuorum duxit numerum. Eodem anno Tiberiadem expugnauit. Eodem fuit prœlium illud Hattini, vbi ſaluâ manu cepit eos, & captiuum duxit Regem Ludouicum & fratrem eius Haſrium, Dominum Giobaïli, Hacrium, & Principem, necnon Dominum Carachi, nomine Arnatum, quem ſuâ manu interfecit, cepitque ab illis Lignum Crucis: quod prœlium commiſſum eſt die Sabbati, & nonniſi pauci ex Francis euaſerunt. Poſt hæc Accam expugnauit, necnon Magdalum, Caïfam, Ioppem, Nazareth, Saphuriam, Cæſaræam, & Neapolim, & immenſam propemodùm prædam reportauit. Deinde obtinuit conditionibus pacis Berytum, Sidonem, Tabiinam, Giobaïlum, & Aſcalonem. Inde profectus eſt Ieroſolymam, & obſidione cinxit illam die Dominicâ, erántque in ea ſexaginta millia pugnatorum: ſed tandem conditionibus pacis cepit eam, indictis ſingulis viris Francis decem denariis, & ſingulis mulieribus quinque, paruulis verò ſingulis duobus; poſtquàm Imperium Ieroſolymæ tenuerunt Franci nonaginta & vno anno. Tum Tyrum obſedit, ſed loci fortiſſimi difficultas ſpem omnem ipſi ademit, ideóque inde receſſit. Expugnauit quoque Hunaïn, & Antaraſum, & omnes gladio peremit eius ciues. Giabalam conditionibus pacis obtinuit, quemadmodum Laodicæam, arcem Carachi, Sciubecam, & Caucabam. Anno quingenteſimo octuageſimo-ſeptimo Accam iterùm occuparunt Franci, poſt crudeliſſimum bellum,	dies 47	dies 57	dies 173	dies 187

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ* *Calipharum Aijubitarum.*	*Anni Caliphatûs.*	*Summa annorum Lunarium.*	*Reductio eorum in Solares.*	*Summa annorũ Mundi.*
	inde profecti ſunt Aſcalonem, quamobrem timens Saladinus, eam demolitus eſt, & mœnia Ieruſalem muniuit, & altiùs excitauit. Anno 589. mortuus eſt Rex Alnaſero Saladinus, & ſuffectus eſt ipſi in regno filius eius Alafdalo Nur-addinus.				
II.	REX ALAZIZVS AMAD-ADDINVS HOTMANVS filius Ioſephi, filij Aijubi Regnum Ægypti obtinuit die, quâ mortuus eſt pater eius, nempè Mercurij 27. Safari, anno 589. Egreſſus aliquando ad Faium venatum cecidit ex equo, & relatus Caïrum, vbi defunctus eſt nocte diei Dominicæ 21. Moharrami anno 594.	anni 4 dies 317	anni 593 dies 21	anni 4 dies 275	anni 6689 dies 97
III.	REX ALMANSVRO MAHOMETVS filius Hotmani, filij Ioſephi, filij Aijub ſedit in throno regni Ægypti, quâ die defunctus eſt parens eius, nempè 21. Moharrami anno 594. quo Caïrum appulit patruus eius Rex Alafdalus Nur-addinus Ali filius Saladini, regnóque ita potitus eſt, vt nihil remaneret Regi Almanſuro, niſi nudum nomen.	* dies 46	anni 593 dies 67	* dies 46	anni 6689 dies 143
IV.	REX ALAFDALO NVR-ADDINVS ALI filius Regis Alnaſeri Saladini Ioſephi, filij Aijub, cùm Caïrum peruenit, Imperium obtulerunt ei Principes, & fidem iuramẽto confirmarunt. Qui paulò poſt Damaſcum inuaſit, cinxitque obſidione, eam defendente Rege Alhadelo, cui auxilium tulit ſuis exercitibus Rex Alcamelus Mahometus, & Afdalum Regem inde expulit, perſecutuſque eſt eum Rex Alhadelus per ſingulas ſtationes, donec ambo exercitus ſibi occurrerunt Saiahæ, fuſuſque eſt exercitus Regis Alafdali, qui fugâ ſe contulit ad Barcam, vbi octo diebus moratus eſt, deindè Caïrum ingreſſus decima-ſeptimâ menſis Rabihi poſterioris anno 596.	anni 2 dies 38	anni 595 dies 105	anni 2 dies 16	anni 6691 dies 159

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ Calipharum Aijubitarum.	Anni Caliphatûs.	Summa annorum Lunarium.	Reductio eorum in Solares.	Summa annorũ Mundi.
V.	REX ALHADELVS ABV-BACRVS filius Aijub, filij Scircuæ, ingreſſus eſt Caïrum, & obtinuit Imperium Ægypti, Syriæ, ac ſubiectarum ipſis prouinciarum decima-ſeptimâ Rabihi poſterioris, anno quingenteſimo nonageſimo-ſexto, & defunctus eſt in expugnatione latronum propè Damaſcum, ſextâ Giamadi poſterioris, anno ſexcenteſimo decimo-quinto, annum agens ſeptuageſimum-tertium, & aliquot menſes; Damaſci eius nomine rerum adminiſtrabat ſummam filius eius Hiſa. Anno ſexcenteſimo decimo-tertio fuit irruptio Tartarorum, qui colebant planitiem Sinarum conterminam, quæ dicitur Haginmagin, qui robore aucti prouincias Moſlemanorum infinitâ multitudine aggreſſi ſunt, & totam occuparunt prouinciam Haracam.	anni 19 dies 49	anni 614 dies 154	anni 18 dies 207	anni 6710 dies 1
VI.	REX ALCAMELVS MAHOMETVS filius Regis Alhadeli Abubacri regno Ægypti eſt potitus, quâ die obiit parens eius ſextâ Giamadi poſterioris, anno ſexcenteſimo decimo-quinto. Quo anno aggreſſi ſunt Franci, adhuc viuente Rege Alhadelo, Damiatam, & caſtra metati ſunt ex parte Gizæ tribus menſibus, & quatuor diebus, terrâ maríque prementes illam. Ad quos expugnandos egreſſus eſt Rex Alcamelus, & caſtra metatus eſt ex alia parte Damiatæ è regione ipſorum, Nilo vtrumque exercitum dirimente. At Franci magis magíſque vrbem vrgebant, quod videns Rex Alcamelus indè cum ſuis noctu ſe recepit Aſmum. Sequente die Moſlemanorum tentoria depopulati ſunt Franci, & Damiatam cominùs aggreſſi ſunt. Cúmque vidiſſent ſe multùm temporis in ea obſidione conſumpſiſſe, & iam defeciſſe annonam, & peſtem plurimùm attuliſſe damni, poſtremos conatus experiri decreuerunt, adeóque	anni 20	anni 634	anni 19	anni 6429

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ Caliipharum Ayubitarum.	Anni Caliphatus.	Summa annorum Lunarium.	Reductio eorum in Solares.	Summa annorũ Mundi.
	breui expugnauerunt illam, atque potiti ſunt, ciueſque omnes duxerunt captiuos, quod actum eſt die Martis vigeſima-quintâ Sciabani anno ſexcenteſimo decimo ſexto, poſt obſidionem ſexdecim menſium, & viginti duorum dierum. Expugnatâ à Francis Damiatâ, ſe contulit Rex Alcamelus ad Giaugiarum, extruxitque ibi vrbem, & Almanſuram nuncupauit, & egreſſi ſunt Franci, & obſederunt Regem Almanſuræ, cùm eſſet inter vtrumque exercitum flumen Aſmumi. Tunc ruptis à Rege Alcamelo riuorum Nili retinaculis aquarum alluuione vndequaque Francos oppreſſit, ſubmerſitque multos. Cúmque fugâ ſeſe Damiatam recipere voluiſſent, minimè potuerunt, hoſtium exercitu vias occludente. Quamobrem ſecuritatem, & pacem ſibi à Rege petierunt, qui cum hac conditione ipſis conceſſit, vt Damiatam ſcilicet redderent Moſlemanis, & confirmatæ ſunt inter eos induciæ per octennium. Itaque Damiatam Franci tenuerunt ſexdecim menſes, & dies viginti quatuor. Anno ſexcenteſimo vigeſimo-quarto defunctus eſt Rex Almoaddamo Hiſa. Anno verò ſexcenteſimo vigeſimo-quinto Accam appulit Imperator cum omnibus Francis, & pacis conditionibus cepit Ieroſolymam. Eodem anno Rex Alaſciraſo dono obtinuit Damaſcum à Rege Alcamelo.	dies 45	dies 199	dies 193	dies 194
VII.	Rex Alhadelvs Abv-bacrvs filius Regis Alcameli Mahometi, filij Regis Alhadeli regno potitus eſt, quâ die obiit parens eius, ſcilicet die Mercurij vigeſima-primâ menſis Ragebi, anno ſexcenteſimo trigeſimo-quinto. Hunc ceperunt, & in carcerem detruſerunt Sciabl-addaula Caſurus, & Sciamſ-alachauas Maſrurus, ac Saſius Giauhar nubienſis ſerui patris eius, ac	anni 2	anni 636	anni 2	anni 6731

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ Calipharum Aijubitarum.*	*Anni Caliphatûs.*	*Summa annorum Lunarium.*	*Reductio eorum in Solares.*	*Summa annorũ Mundi.*
	reliqui miniſtri extra Balbaïſum die Veneris nonâ menſis Sceuali, anno ſexcenteſimo trigeſimo-ſeptimo, miſerúntque ad fratrem eius Salehum Nagem-addinum Aiiub, qui veniens regni ſuſcepit gubernacula, & Caïrum ingreſſus in carcerem intruſit Regem Alhadelum, & poſt aliquot dies Carachum duci iuſſit, vt ibi in carcere detineretur. Sed cùm ille obſtinato animo renueret, miſit ad illum Mohſanum ſeruum cum aliis decem, qui verberibus illum peſſimè acceperunt, tùm ſuffocatum, mortuúmque inde eduxerunt, & ſepelierunt.	dies 78	✠	dies 55	✠
VIII.	REX SALEHVS NAGEM-ADDINVS AIIVB filius Regis Alcameli Mahometi regnum obtinuit die Veneris vigeſima-octaua Sceuali, anno ſexcenteſimo trigeſimo-ſeptimo, & defunctus eſt nocte diei Iouis decima-octauâ Sciabani, anno ſexcenteſimo quadrageſimo-ſeptimo Manſuræ, quo tempore erat Rex Francorum Damiatæ. Siquidem cum ſuis exercitibus Damiatam appulit, & caſtrametatus eſt in Giza die Veneris vigeſima-primâ Safari eiuſdem anni, & occupauit Damiatam die Dominicâ, ſecundâ obſeſſionis die, ibíque moratus eſt vſque ad obitum Regis Salehi. Die verò eius mortis egreſſus eſt Rex Francorum Damiatâ cum ſuis exercitibus, & caſtrametatus eſt è regione Manſuræ, & ibi manſit.	anni 9 dies 302	anni 646 dies 225	anni 9 dies 205	anni 6741 dies 205
IX.	ALAMIRVS FACHR-ADDINVS filius Sciachi conſtitutus fuit à Rege Saleho ante ſuum obitum dux exercitus, ipſique commendauit filium ſuum Regem Almohaddamum, qui exercitum rexit donec interfectus eſt à Francis die Martis quintâ Dialkadæ, anno ſexcenteſimo trigeſimo-ſeptimo, poſt ſeptuageſimum-quintum	✠	✠	✠	anni 6741

diem

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ *Calipharum Aijubitarum.*	*Anni Caliphatûs.*	*Summa annorum Lunarium.*	*Reductio eorum in Solares.*	*Summa annorũ Mundi.*
	diem ſuæ adminiſtrationis. Quandoquidem Franci vadum fluminis Aſmuni transfretauerunt, & aggreſſi ſunt Giadilam, erantque mille quadringenti equites, quibus præerat frater Regis Francorum. Qui per varias vrbis domos diſperſi, & prædæ intenti interfecti ſunt penè vſque ad vltimum, & capita eorum allata ſunt Caïrum, & lanceis impoſita ad portam Zuaïlæ, remanſitque regnum abſque rectore tredecim diebus.	dies 75	✠	✠	anni 6741
X.	REX ALMOADDAMO GAIIAT-ADDINVS TARANCSIAH filius Regis Salchi Aiiub regno primùm potitus eſt in Ægypto die Martis decima-nonâ Dialkadæ anno 647. Die autem Mercurij tertiâ Moharrani anni ſexcenteſimi quadrageſimi octaui reuerſus eſt Rex Francorum ab obſidione Manſuræ Damiatam petens, quem ſequutus eſt exercitus Moſlemanorum, & captiuos ceperunt plures ex Principibus eius regni, occideruntque ex eius exercitu pluſquam triginta millia, & eorum bona depopulati ſunt. Non multò autem poſt interfectus eſt Almoaddamo Taranſciah, interfecerunt quippe illum Mamaluchi, & in fruſta concidentes igne combuſſerunt, proieceruntque illum in flumen Manſuræ die Martis poſtremâ Moharrami, anno ſexcenteſimo quadrageſimo octauo.	✠ dies 71	anni 647 dies 30	✠ dies 71	anni 6741 dies 248
XI.	SCIAGIAR-ADDOR, cognomento Mater Chalili Salchita, pręſtito iuramentoq conſtituta eſt Regina à Mamaluchis, Occidentalibus Principibus, & palatij Miniſtris, quæ Amirum Azz-addinum Atbecum Turcmanum ducem præfecit exercitui die Martis vltimâ Moharrami, anno ſexcenteſimo quadrageſimo octauo. Eo tempore initum eſt fœdus pacis inter Principes Salchitas, Mamaluchos, & Regem Francor. qui Damiatam reddens Moſlemanis, die Veneris, ac li-	✠	✠	✠	✠

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ Calipharum Ayubitarum.	Anni Caliphatûs.	Summa annorum Lunarium.	Reductio eorum in Solares.	Summa annorũ Mundi.
	bertate donatus eſt poſtquam Damiatam, & Manſuram trecentis triginta tenuit diebus. Regina verò regno ſeſe abdicauit, tradiditque illud Amiro Azz-addino Turcmano die Sabbati vigeſima-nonâ menſis Rabihi prioris eiuſdem anni, & ſolùm regni tenuit ſceptrum octoginta ſeptem diebus.	✠	✠	✠	✠
XII.	REX ALMOHEZZO AZZ-ADDINVS ATBECVS TVRCMANVS SALEHITA, cùm regno potitus eſſet Ægypti, vxorẽ duxit Sciagiar-addor matrem Chalili die Sabbati 29. Rabihi poſterioris, anno 648. Regnum autem adminiſtrabat nomine Regis Aſciarafi filij Regis Almashudi, qui tunc annum agebat ſextum. Poſt hæc interfectus eſt Rex Azz-addinus in balneo Arcis montis; interfecit illum mater Chalili eius vxor, opem ipſi ferentibus Naſaro Azizæo, & Moſano Giaugiaræo ſeruis, die Mercurij 25. Rabihi prioris anno 655. Mater verò Chalili Calipodiorum ictibus interfecta, ex arcis mœnibus deiecta eſt, ſerui verò illi ſub eadem arce clauis affixi ſunt. Tunc regni adminiſtrationem ſuſcepit Sahebus Tagi-addinus Abdaluahabo, tum officio amotus eſt à Faiezo, oblatis centum millibus aureorum, ad leuandam plebem vexatione.	✠	✠	✠	✠
XIII.	REX ALMANSVRO NVR-ADDINVS ALI filius Regis Almohezzi Atbeci Principum conſenſu regnum obtinuit die Iouis 26. Rabihi prioris, anno 655. Et captus eſt eo anno Sciarf-addinus Faïzenſenſis Aluazirus, & direpta domus eius, ac omnia bona, demúmque poſt magna ſupplicia, & aſſationes ſuffocatus eſt, & proiectus in abyſſum Halfæ, & ſuffectus eſt loco eius Iudex Iudicum Badr-addinus, quo depoſito ſuffectus eſt Aſſahebo Tagi-addinus Abd-aluahabo filius filiæ Iudicis Alaazzi, qui iuſtitiam & æquitatem exercuit, omni tyrannide procul amotâ.	✠	✠	✠	✠

Digitized by Google

HISTORIA PATRIARCHARVM COPHTITARVM ALEXANDRIÆ.

Digitized by Google

Digitized by Google

HISTORIA
PATRIARCHARVM
ALEXANDRIÆ.

INCIPIMVS ope Dei ſcribere nomina Patriarcharum Cophtitarum Ægypti, ſedis vrbis Alexandriæ à Marco Euangeliſta Apoſtolo vſque ad hoc tempus noſtrum, nempe annum nongenteſimum quinquageſimum quintum Martyrum, qui reſpondet anno ſexcenteſimo quinquageſimo-ſeptimo Hegiræ: notabimuſque ſimul ſpatium temporis, quo ſinguli Patriarchatum tenuerunt, & quâ obierunt die, necnon compendium euentus rerum, quæ eorum tempore euenerunt.

Tempore itaque diſpenſationis D. Ieſu-Chriſti, poſt eius aſcenſionem ad cælos, diuiſæ ſunt Prouinciæ inter Apoſtolos, in quibus ſacro-ſanctum prædicarent Euangelium; ceciditq; in ſortem Marci Euangeliſtæ, vt pergeret in Ægyptum, Alexandriam, Pentapolim occidentalem, Æthyopiam, & Nubiam. Itaque Româ egreſſus Marcus Pentapolim petiit primùm, annuntiauitque in omnibus eius prouinciis, multa edens miracula: nam leproſos mundauit, eiecit dæmones, & ægrotos ſanauit, quapropter multi per illum crediderunt, & baptizati ſunt. Poſt hæc dixit ei Spiritus ſanctus: Surge, abi Alexandriam, vt ſemen bonum ibi ſemines, quæ ſunt verba Dei. Surrexit igitur Diſcipulus Chriſti, & Spiritu roboratus, ait: Domine, confirma fratres, qui nouerunt nomen tuum ſanctum, donec reuertar ad eos. Et profectus eſt ad vrbem Alexandriam anno ſeptimo Imperij Neronis. Eo per ianuam vrbis ingreſſo rupta eſt corrigia calceamenti eius, qui ait: Nunc noui Dominum iter meum præparaſſe. Tum vidit ſutorem, ad quem diuertit, vt aptaret calceamentum ſuum. Qui cùm accepiſſet calceamentum, vt illud ſueret, & ſubulam, vt illud perforaret, perforauit palmam ſuam: tunc dixit ſutor: *vnus eſt Deus.* Audiens autem S. Marcus, eum Dei nomen commemorantem, gauiſus eſt, & dixit: Domine mi, facilem ac planam redde viam meam. Quo dicto, conſpuit ſuper terram, & accipiens ex ea, impoſuit manui ſutoris, & ait: In nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti

Digitized by Google

ſanetur hac horâ manus tua, ô homo; & ſtatim ſanata eſt eius manus, quaſi nihil ipſi contigiſſet. Quo admiratus ſutor, rogauit ſanctum Marcum, vt ſecum in domum ſuam abiret, ad comedendum aliquid, & parum quietis capiendum. Duxitque illum in domum ſuam, quam ingrediens benedixit, orauit, & comedit: tum adhortatus eſt illum Sanctus, & credidit ipſe cum tota domo ſua, & vicinis, eratque nomen eius Anianus. Multiplicato credentium in Chriſtum numero, conſtituit Sanctus Anianum Epiſcopum Alexandriæ, & cum eo tres Preſbyteros, & Diaconos ſeptem. Quo facto egreſſus eſt inde, & abiit in Pentapolim, vbi manſit biennio, annuncians, & conſecrans ipſis Sacerdotes. Tum Alexandriam reuerſus eſt, inuenitque fratrum creuiſſe numerum, & in fide confirmatum, quibus addens animos, ab illis receſſit. Anno a Domini noſtri Ieſu-Chriſti ad cælos aſcenſione, trigeſimo-quinto adfuit Marcus martyrio duorum Apoſtolorum Petri, & Pauli, & iterùm Alexandriam reuerſus eſt. Reſcientes autem Pagani eius aduentum (iampridem enim illum obſeruabant) diligentiſſimè de illo diſquiſiuerunt. Die itaque Dominica ſolemnitatis glorioſi Paſchatis, quod eo anno accidit vigeſima-nonâ Barmudæ, dum S. Marcus ſacro-ſanctam celebrabat in Eccleſia Miſſam, ceperunt illum, & foras eduxerunt, iniectóque collo fune, per vrbem raptarunt à mane vſque ad veſperam, dicebantque: Trahite hircum in mandra boum: concidebaturque caro eius, & viarum lapidibus adhærebat, ſanguis verò ſuper terram effundebatur. Nocte ingruente detruſerunt eum in carcerem, factóque mane, eduxerunt, & eodem modo quo heſternâ die tractarunt, donec reddidit ſpiritum, & coronam conſequutus eſt martyrij, poſtremâ Barmudæ Ægyptiorum, quæ eſt vigeſima-quarta Niſan menſis Hebræorum, anno Incarnationis Dominicæ ſexageſimo-ſeptimo, & ſeptimo menſe cum dimidio.

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ Patriarcharum Alexandriæ.*	*Tempus Patriarchatûs.*	*Summa annorum Incarn. diuinæ.*	*Nomina Imperatorum.*	*Summa annorum Mundi.*
I.	MARCVS Euangeliſta, cuius Hiſtoria præcedente paginâ enarrata eſt, & quomodo martyrij coronam eſt conſequutus anno ſexageſimo-ſeptimo, & menſibus quibuſdam ab aſcenſione diuina.	anni 7 ✠	anni 67 dies 230	Galba Cæſar.	anni 5567 dies 230
II.	ANIANVS. Hunc ordinauit S. Marcus Euangeliſta, & eſt ſutor ille, qui aptauit eius calceamenta. Obiit die Dominicâ vigeſimâ Haturi: ſedem tenuit poſt D. Marcum Apoſtolum annis octodecim, & ducentis ſexdecim diebus.	anni 18 dies 216	anni 86 dies 80	Veſpaſianus Cæſar.	anni 5586 dies 80

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ Patriarcharum Alexandriæ.*	*Tempus Patriarchatûs.*	*Summa annorum Incarn. diuinæ.*	*Nomina Imperatorum.*	*Summa annorum mundi.*
III.	MELIANVS. Scriptum eſt in vitis Patriarcharum: Aſſumpſerunt hominem nomine Melianum, & ordinauerunt eum Patriarcham ſuper ſede Marci; creuitque numerus fidelium in Ægypto, Pentapoli, & Africa, fuitque Eccleſia eius tempore in pace. Obiit autem die Lunæ primâ Tuti, vacauitque ſedes tribus annis abſque Patriarcha, quoniam eo tempore contigit deſtructio Ieroſolymorum.	anni 12 dies 286	anni 99 dies 1	Titus Cæſar filius eius.	anni 5599 dies 1
IV.	CERDO conſtitutus eſt primo anno Imperij Traiani, & defunctus die Sabbati vndecimâ Bunæ. Erat autem continens, humilis, ac manſuetus totâ vitâ ſuâ.	anni 10 dies 280	anni 109 dies 281	Domitianus Cæſar.	anni 5609 dies 281
V.	APRIMVS conſtitutus eſt Patriarcha, obiitque die Dominicâ tertiâ Moſri.	anni 12 dies 52	anni 124 dies 353	Aurelianus Cæſar.	anni 5624 dies 333
VI.	IVSTVS ordinatus eſt: obiitque die Sabbati duodecimâ Bunæ: erat autem placens Deo.	anni 10 dies 315	anni 135 dies 283	Antoninus Cæſar, & Commodus Cæſar.	anni 5635 dies 283
VII.	EVMENIVS ordinatus eſt: & obiit die Dominicâ decimâ Babæ. Eius tempore martyrio coronata eſt S. Sophia cum tribus filiis.	anni 10 dies 122	anni 146 dies 40	Pertinax Cæſar, & Iulianus Cæſar.	anni 5646 dies 40
VIII.	MARCIANVS admirabilis fuit vitæ, & virtutum, nouem annis, & menſibus tribus tenuit ſedem: tum defunctus eſt die Dominicâ ſextâ Tubæ, ſub Antonino Imperatore.	anni 9 dies 86	anni 155 dies 126	Seuerus Cæſar, & filius eius Antoninus Cæſar.	anni 5655 dies 126

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ Patriarcharum Alexandriæ.*	*Tempus Patriarchatûs.*	*Summa annorum Incarn. diuinæ.*	*Nomina Imperatorum.*	*Summa annorum mundi.*
IX.	CLAVDIANVS erat populo nimis dilectus: ſedem tenuit annos quatuordecim, & menſibus ſex, defunctuſque eſt die Iouis nonâ Abibi.	anni 14 dies 183	anni 169 dies 309	Macrinus Cæſar. Antoninus Cæſar.	anni 5669 dies 309
X.	AGRIPPINVS defunctus eſt die Veneris quintâ Amſciri.	anni 11 dies 211	anni 181 dies 155	Alexander Cæſar. Maximinus Cæſar.	anni 5681 dies 155
XI.	IVLIANVS. Poſt hunc nullus Epiſcopus manere potuit Alexandriæ, ſed clàm exibant, & conſtituebant Sacerdotes omni in loco. Huic Patriarchæ nocte, quâ moriturus erat, apparuit Angelus Domini, & dixit: Qui ingredietur ad te racemum afferens vuæ, ipſe Patriarcha erit poſt te. Erat autem eo tempore vir quidam vxoratus nomine Demetrius, qui dum hyeme ſuam putabat vineam, reperit vuæ racemum caſu relictum, qui dixit apud ſe: Offeram hunc racemum Patriarchæ Iuliano. Populus verò totus Patriarchæ morituro aderat, dixerúntque illi: Pater noſter, quis ſuper nos poſt te Patriarcha futurus eſt? Quibus reſpondit: Qui afferet mihi racemum vuæ. Dixit populus: Vbi inuenietur vua hyeme? Patriarcha morbo oppreſſus neſcit, quid dicit. Iterùm tamen interrogauerunt illum, dicentes: Pater noſter, quis nos reget poſt te? Quibus reſpondit: Iam dixi vobis, Qui afferet mihi racemum vuæ, ipſe erit Patriarcha veſter. Dum autem hæc loquebatur, ecce Demetrius offert ipſi vuam, quem ſtatim tenuerunt.	anni 10 dies 33	anni 191 dies 188	Pupienus Cæſar, & Gordianus Cæſar.	anni 5691 dies 188

DE-

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ Patriarcharum Alexandriæ.*	*Tempus Patriarchatûs.*	*Summa annorum Incarn. diuinæ.*	*Nomina Imperatorum.*	*Summa annorum mundi.*
XII.	DEMETRIVS. & eſt ille, qui obtulit racemum vuæ Patri Iuliano Patriarchæ antè obitum eius, & de quo Patriarcha dixerat populo: Hic eſt Patriarcha veſter, quemadmodum præcepit mihi heſternâ nocte Angelus Dei. Quem autem tenentes vinculis ferreis obſtrinxerunt, quòd fugam pararet, & ordinauerunt Patriarcham. Populus autem lætabatur in eo dicens: Iam duodecim ſunt à D. Marco Patriarchæ, omnes cœlibes præter iſtum, admirabanturque. Huic cognoſcendorum hominum peccatorum gratiam conceſſit Deus, qui ſecretò eos reprehendebat: & quidem plures fidelium à perpetrandis peccatis abſtinuerunt metuentes, ne illos etiam palam coram populo argueret. Quidam autem dicebant: cùm vir iſte ſit matrimonio copulatus, quomodo nos reprehendit, præſertim cùm hactenùs nonniſi virgo ſuper hoc ſederit throno? Quadam autem nocte apparuit illi Angelus Domini, & ait: Demetri, ne tuam cures ſalutem, & proximi negligas; memento quod dixit Dominus in Euangelio: Paſtor bonus commutat animam ſuam pro ouibus ſuis. Reſpondit Patriarcha Angelo: Aperi mihi rem Domine mi. Ait illi: Arcanum, quod inter te, & vxorem tuam eſt, populo manifeſta. Cùm igitur ſequens adeſſet dies, quæ ſolemnitas erat feriæ quintæ maioris, & ſacro-ſanctam celebraret Patriarcha Miſſam, dixit Archidiacono, vt Sacerdotibus, & populo indiceret, ne ab Eccleſia egrederentur, ſed ad eius conuenirent thronum. Qui cùm conueniſſent, multa ligna afferri, & ignem accendi iuſſit. Tunc vxorem coram vniuerſo populo accerſiuit, & ad flagrantem accedens ignem, ait illi: Expande pallium tuum laneum, quo induta es; quod cùm feciſſet illa, effudit ſuper illud ardentes prunas, & dixit: Surgite, oremus, & igni, qui erat	anni 32	anni 224	Philippus Cæſar.	anni 5724

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ Patriarcharum Alexandriæ.*	*Tempus Patriarchatûs.*	*Summa annorum Incarn. diuinæ.*	*Nomina Imperatorum.*	*Summa annorum mundi.*
	in pallio vxoris vnà cum Sacerdotibus omnibus thus impoſuit, aitque ipſi: Circuito Eccleſiam, & vniuerſum ſuffito populum. Deinde conuerſus ad populum dixit: Ne miremini, aut obſtupeſcatis: quicumque enim ſuperat ignem naturæ, ſuperari non poteſt ab hoc igne ſenſibili. Iam nunc ſexageſimum-tertium ago annum, hæc verò vxor mea, quæ coram vobis eſt, patrui mei filia eſt, quam parens defunctus puellulam reliquit, & in vna eademque domo educati ſumus; adultam autem tradidit mihi parens meus in vxorem. Cùm verò poſt nuptias ſoli ſeceſſimus, dixit mihi: Ego tecum vt ſoror tua educata ſum, quomodo nunc in vxorem ducis me? Nunc verò quadraginta octo iam elapſi ſunt anni, ex quo eam duxi, ſimulque in eodem lecto, eodémque ſtrato dormiuimus; nihilominus (vt ſapientiſſimus ſcit Deus) non noui illam, neque illa me in vlla re mundana. Dormientes autem ſpeciem aquilæ videbamus, quæ nobis ſuis alis incumbebat, tegebatque illam alâ ſiniſtrâ, me verò alâ dextrâ vſque ad manè, & euaneſcebat. Nec exiſtimetis, me hæc vobis aperuiſſe propter gloriam vllam mundanam, ſed quoniam ita mihi præcepit, qui vult omnes homines ſaluos fieri, & ad cognitionem veritatis accedere, Chriſtus Seruator. Quibus dictis, quieuit ipſe cum vxore ſua. Sanctus iſte Patriarcha ſacerdotio amouerat quemdam nomine Origenem, qui aſtu preſbyterium obtinuerat ab Epiſcopo Cæſaræ Palæſtinæ, quare reuerſum Alexandriam noluit recipere Pater Demetrius, quoniam hæreticus erat.	dies 219	dies 42	Decius Cæſar.	dies 42

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ *Patriarcharum Alexandriæ.*	*Tempus Patriarchatûs.*	*Summa annorum Incarn. diuinæ.*	*Nomina Imperatorum.*	*Summa annorum Mundi.*
XIII.	HIEROCLAS primus fuit, qui Papa cognominatus eſt. Eius tempore martyrio coronati ſunt ſancti Sergius, Bacchus, & Barbara. Defunctus autem eſt die Lunæ octauâ Chihat, & vacauit ſedes anno vno.	anni 16 dies 56	anni 240 dies 98	Valerianus Cæſar.	anni 5740 dies 98
XIV.	DIONYSIVS. Hic erat Sabaïta ſapientiſſimus, & ex gentis primoribus ac optimatibus. Cauſa verò eius ad fidem conuerſionis fuit lectio Epiſtolarum Pauli; his enim lectis Demetrio ſeſe ſiſtit, qui comiter illum excipiens Baptiſmatis aquâ luſtrauit. Defuncto autem Demetrio, præfecit illum Hieroclas iudiciis, ac ſibi vicarium ob inſignem eius ſapientiam & ingenium conſtituit. Eius tempore fuit Paulus Samoſatenus. Martyrij quoque coronam ſub eo conſequutus eſt Mercurius, imperante Decio Romæ. Eodem etiam tempore obdormierunt in ſpecu ſeptem illi nobiles iuuenes Epheſini, & plures martyrio coronati ſunt.	anni 19 dies 281	anni 261 dies 13	Claudius Cæſar.	anni 5761 dies 13
XV.	MAXIMVS. Eius tempore fuit Manes, cuius pellem detraxerunt Perſæ, & proiecerunt illum feris, ac quotquot in eius iurauerant ſententiam capite inuerſo in terra ſepelierunt, donec mortui ſunt. Fuit autem ſedes vacans poſt illum anno vno abſque Patriarcha. Ille verò obiit die Dominicâ quartâ decimâ Barmudæ.	anni 12 dies 211	anni 273 dies 224	Aurelianus Cæſar.	anni 5773 dies 224
	Annus vnus, quo Sedes vacauit, addatur Summæ.		anni 5774 dies 224		
XVI.	THEONAS Patriarcha. Eius tempore martyrij laureolam conſequuti ſunt Coſmas, Damianus, fratres eorum, ac mater. Sub eo quoque fuit Diocletianus Imperator perfidus. Obiit autem Patriarcha iſte die Mercurij octauâ Tubæ.	anni 9 dies 263	anni 284 dies 122	Probus Cæſar.	anni 5784 ✠

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ Patriarcharum Alexandriæ.*	*Tempus Patriarchatûs.*	*Summa annorum Incarn. diuinæ.*	*Nomina Imperatorum.*	*Summa annorum mundi.*
XVII.	Petrvs Ieromartyr præfectus eſt anno decimo Imperij Diocletiani, qui anno vigeſimo ſui Imperij amputari iuſſit caput iſtius ſancti Patris Patriarchæ, & martyrium conſequutus eſt. Hic eſt, cui Antiochena illa mulier filios ſuos adduxit, vt eos baptizaret, concreuitque aqua baptiſmalis, vt minimè illos Patriarcha baptizare potuerit. Qua de re diligenter diſquiſiuit à matre ipſorum cauſam; quæ ait illi: Mare concitatum eſt tempeſtatibus, & iam iam naufragij periculum nobis aderat, tunc eductis vberibus conſignaui eos ſanguine, & aquâ maris baptizaui: Ait illi Patriarcha: Benè baptizati ſunt fide tuâ. Ipſe quoque Arium communione priuauit iuſſu Dei. Eius autem martyrium contigit die Veneris vigeſima-nonâ Haturi.	anni 10 dies 333	anni 295 dies 89	Diocletianus Cæſar perfidus.	anni 5795 dies 89
XVIII.	Archelavs ſuffectus eſt die Sabbati, ſedémque tenuit ſex menſibus tantùm. Cauſa autem eius mortis fuit, quòd Arium ſuſceperit imprudenter: ideóque occidit illum Deus, & obiit decima-nonâ Bunæ die Martis.	* dies 200	anni 295 dies 289	Maximianus.	anni 5795 dies 289
XIX.	Alexander. Eius anno decimoquinto coadunatum eſt Concilium trecentorum octodecim Epiſcoporum in vrbe Nicæna, & Arium anathemate percuſſerunt. Ordinauerunt etiam Symbolum. Ieiunium correxerunt, & conſtituerunt Epactam. Affirmat Athanaſius diſcipulus huius Patris Patriarchæ, dicens: Pater meus Alexander, quoties Euangelium in ſua cella legebat, id ſtans præſtabat, ac lampade accensâ, nec vnquam Euangelium ſedens legit: nec fregit vnquam ieiunium, quandiu ſol in mundo erat. Obiit autem vigeſima-ſecundâ Barmudæ die Lunæ.	anni 22 dies 308	anni 318 dies 232	Conſtantinus Imperator iuſtus, fidelis.	anni 5818 dies 232

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ Patriarcharum Alexandriæ.	Tempus Patriarchatus.	Summa annorũ Incarn. diuinæ.	Nomina Imperatorum.	Summa annorũ mundi.
XX.	ATHANASIVS APOSTOLICVS. Eius tempore congregatum eſt Concilium Galatiæ, cui adfuit Baſilius Magnus, & anathemate percuſſerunt Arium. Athanaſius verò magnis conflictatus eſt perſecutionibus, & ſæpiùs è ſua ſede depulſus, ſiue, vt alij referunt, tribus vicibus. Eius tempore floruit Cyrillus Hieroſolymitanus, Baſilius Magnus, Gregorius frater eius, Macarius maior Alexandrinus, Antonius Magnus in monte Orientali, & Pachomius in Ægypto ſuperiori. Obiit ſanctus Patriarcha ſeptimâ Beſcinas die Iouis.	anni 46 dies 15	anni 364 dies 247	Conſtantinus minor filius Conſtantini.	anni 5864 dies 247
XXI.	PETRVS multas pertulit tribulationes ab Arianis, qui eum perſequuti ſunt: quapropter fugâ ſibi conſuluit, & poſt aliquod tempus ad ſuam ſedem reuerſus eſt, & eam per annum tenuit: defunctus eſt vigeſima-ſextâ Abibi die Iouis.	anni 5 dies 288	anni 370 dies 170	Iulianus Apoſtata.	anni 5870 dies 170
XXII.	TIMOTHEVS frater Petri. Eius tempore congregatum eſt ſecundum Concilium Conſtantinopoli, & ſuo ordine amouerunt Macedonium ſancti Spiritus hoſtem, & abſoluerunt Symbolum fidei, dixeruntque, *Credimus in Spiritum ſanctum.* Exciderunt quoque Sabellium, qui dicebat: *Pater, Filius, Spiritus ſanctus.* & Trinitatem ſanctiſſimam vnam perſonam eſſe affirmabat, particulam copulatiuam, *&*, reiiciens. Communione etiam priuauerunt Apollinarem, qui dicebat: *magnus, maior, & maximus;* Spiritum ſanctum *magnum* vocabat, Filium *maiorem*, Patrem verò *maximum*. Obiit autem Patriarcha iſte vigeſimâ Abibi die Dominicâ. Concilium verò iſtud congregatum eſt tertiâ die Auguſti, anno ſexcenteſimo nonageſimo ſecundo Alexandri.	anni 6 dies 156	anni 376 dies 326	Valentinus & Gratianus.	anni 5875 dies 326

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ Patriarcharum Alexandriæ.*	*Tempus Patriarchatûs.*	*Summa annorũ Incarn. diuinæ.*	*Nomina Imperatorum.*	*Summa annorũ mundi.*
XXIII.	THEOPHYLVS cum Epiphanio Archiepiſcopo Cypri conſenſit, vt ſanctus Ioannes Chryſoſtomus exilio mulctaretur. Eius tempore excitati ſunt ſeptem illi iuuenes, qui in ſpecu dormierant, poſt centum, & quadraginta nouem annos. Obiit Patriarcha iſte decima-octauâ Babæ.	anni 27 dies 87	anni 402 dies 48	Theodoſius maior Imperator fidelis.	anni 5903 dies 48
XXIV.	CYRILLVS maior Theophili Patriarchæ ex ſorore nepos, primus omnium ſtationes in Eccleſiis conſtituit, obiitque tertiâ Abibi die Martis. Eius tempore floruit D. Iſaac diſcipulus ſancti Ephræm Syri, & Simeon Stylita. Ipſe Concilium Epheſinum ducentorum Epiſcoporum congregari curauit contra Neſtorium Patriarcham Conſtantinopolitanum, & ſuo amouit illum ordine, ac anathemate percuſſit omnes eius ſequaces.	anni 31 dies 155	anni 435 dies 303	Arcadius filius eius fidelis.	anni 5935 dies 303
XXV.	DIOSCORVS Cyrilli diſcipulus, quocum Concilio Epheſino contra Neſtorium congregato aderat, multis, ac maximis ærumnis conflictatus eſt à Martiano Imperatore, eiuſque vxore Pulcheria, & ſua ſede depulſus, quia acquieſcere noluit Concilio Chalcedonenſi ſexcentorum & triginta Epiſcoporum, exilio propterea amandatus eſt in inſulam in occidente conſtitutam, in qua ſeptem annis moratus eſt, vbi obiit ſeptimâ Tuti. Huius rei cauſa hæc fuit. Erat Preſbyter quidam Conſtantinopoli nomine Eutychius, qui dicebat corpus Chriſti eſſe quid ſubtile, & minimè ſimile corporibus noſtris, aut ipſis conſubſtantiale: quamobrem communione priuauit illum Flauianus Patriarcha Conſtantinopoleos. Ille verò Theodoſium Imperatorem adiuit, conqueſtuſque eſt apud illum, Patriarcham iniuſtè ſe damnaſſe.	anni 14	anni 450	Theodoſius minor.	anni 5950

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ Patriarcharum Alexandriæ.*	*Tempus Patriarchatûs.*	*Summa annorũ Incarn. diuinæ.*	*Nomina Imperatorum.*	*Summa annorũ mundi.*
	Qui iuſſit Concilium Epheſi congregari, deque eius diſquiri cauſa. Congregatique ſunt centum triginta Epiſcopi, quorum Præſides fuerunt Dioſcorus Patriarcha Alexandrinus, Flauianus Patriarcha Conſtantinopolitanus, & Iuuenalis Epiſcopus Ieroſolymorum. Qui Eutychius veniam petiit, & palam confeſſus eſt, id imprudenter à ſe dictum fuiſſe, quamobrem eandem cum Patribus profeſſus eſt fidem, & abſolutionem ſubdolè deprecatus; quem ſuſcipientes ſuo reſtituerunt ordini: ſed non multò poſt ad eaſdem reuerſus eſt blaſphemias. Hoc autem Concilium inter generalia Concilia non enumeratur. Celebratum autem eſt quartum hoc Concilium vigeſima-quintâ Octobris, anno ſeptingenteſimo ſexageſimo-tertio Alexandri.	dies 69	dies 7		dies 7
XXVI.	TIMOTHEVS poſt obitum Dioſcori conſtitutus eſt, magnas pertulit ab hominibus contrariæ factionis tribulationes, necnon in exilium exactus eſt cum Anatolio fratre, ſed poſt nouennium reſtitutus. Obiit Alexandriæ ſeptimâ Moſri die Veneris.	anni 22 dies 330	anni 472 dies 337	Martianus Chalcedonenſis, maritus Pulcheriæ.	anni 5972 dies 337
XXVII.	PETRVS paulò poſtquàm ſuffectus eſt, fuit depulſus ab hominibus contrariæ factionis, & ordinatus eſt loco eius Timotheus Anſus, tum Ioannes Duinaſades, qui conſtitutus eſt poſt obitum Anſi, tum reuerſus eſt Petrus ad ſuam ſedem, & obiit quartâ Haturi die Dominicâ.	anni 8 dies 9	anni 481 dies 62	Leo maior Chalcedonenſis.	anni 5981 dies 62
XXVIII.	ATHANASIVS vnà cum Petro Eccleſiæ Alexandrinæ ſeruiebat, defunctus eſt vigeſimâ Tuti die Martis Alexandriæ.	anni 6 dies 223	anni 488 dies 20	Leo pater Zenonis Iacobita.	anni 5988 dies 20

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ Patriarcharum Alexandriæ.*	*Tempus Patriarchatûs.*	*Summa annorum Incarn. diuinæ.*	*Nomina Imperatorum.*	*Summa annorum mundi.*
XXIX.	IOANNES ſuos tranſegit dies in quiete, & pace, quoniam Zeno Imperator ſingulis annis Monachis Monaſterij Abbatis Macarij omnia neceſſaria mittebat, vt frumentum, vinum, oleum, ac alia eiuſmodi. Defunctus eſt hic Patriarcha quartâ Beſcinas, die Veneris.	anni 8 dies 224	anni 496 dies 244	Zeno Iacobita.	anni 5996 dies 244
	Vacauit Sedes vno anno, addatur Summæ.				
XXX.	IOANNES CLAVSVS, cuius tempore conſtitutus eſt ſuper Sede Antiochena Seuerus, cui perpetuò ſcribebat, & ille reſpondebat de vnitate fidei orthodoxæ, defunctus eſt vigeſima-ſeptimâ Beſcinas, die Lunæ.	anni 21 dies 23	anni 508 dies 267	Anaſtaſius Iacobita. Iuſtinianus Chalcedonenſis.	anni 6008 dies 267
XXXI.	DIOSCORVS ſtatim atque ſuffectus eſt, ſcripſit ad Seuerum Patriarcham Antiochenum de conformitate fidei, cui eandem ſe profiteri reſpondit. Defunctus eſt decimâ Babæ die Martis.	anni 2 dies 146	anni 528 dies 47	Iuſtinianus Imperator.	anni 6011 dies 47
XXXII.	TIMOTHÆVS. Eius tempore defunctus eſt Anaſtaſius Imperator Iacobita, & regnum poſt illum ſuſcepit Iuſtinianus Chalcedonenſis, qui pro Timotheo Apollinarem ſubſtituit, totiſque viribus contendit, vt omnes Chriſtianos ad fidei Chalcedonenſis Concilij reduceret decreta. Quare Concilium cogi curauit Conſtantinopoli, cui præſidebant Vigilius Patriarcha Romæ, Apollinarius, quem pro Timotheo ſuffecerat, & Eutychius Patriarcha Conſtantinopolitanus. Seuerum quoque & Orientales Epiſcopos accerſiuit, vt ſuæ fidei ſubſcriberent, qui noluerunt ipſi aſſentiri. Quamobrem multis & grauibus	anni 17	anni 545	Iuſtinus Chalcedonenſis.	anni 6028

affli-

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ Patriarcharum Alexandriæ.*	*Tempus Patriarchatûs.*	*Summa annorum Incarn. diuinæ.*	*Nomina Imperatorum.*	*Summa annorum mundi.*
	afflixit Iacobitas tribulationibus, & Seuerum detruſit in carcerem; ſed non multò poſt efflagitante pro illo Imperatrice, quæ eiuſdem perſuaſionis erat, fuit dimiſſus. Antiochiâ igitur egreſſus cum ſuis Epiſcopis in Ægyptum perrexit, & eam regionem circuibat, ab vno ad aliud monaſterium ſe transferens, & ab vna ad aliam ciuitatem, modò clàm, modò palàm homines ſuæ fidei confirmans. Eodem tempore ad Ægyptum peruenit Apollinaris, libellos habens de fide Concilij Chalcedonenſis recipienda, quam perplures amplexati ſunt, tam ex laïcis, quàm monachis, & præſertim monachi monaſterij S. Macarij, ſeptem exceptis, è quibus duos interfecit, reliqui verò euadentes effecerunt, ne reliqui monachi reciperēt Tomum illum: eadem quoque præſtiterunt cum populis. Occidit autem Apollinaris ex Iacobitis ducenta circiter millia virorum, mulierum, ac puerorum in ipſis Eccleſiis. Iuſtinianus verò Imperator cùm dudum laboraſſet, vt Seuerum Patriarcham Antiochenum ad fidem Concilij Chalcedonenſis reduceret, nec illum vllo modo ad id perſuadere potuiſſet, ipſum è viuis auferre decreuit. Quod percipiens Theodora Imperatrix, miſit ad illum, &, vt fugâ ſibi conſuleret, ei perſuaſit. Qui ſecretò ſe in Ægyptum contulit, ac monachi habitu totam eam regionem circuibat, & monaſteria, multorum animos in ſua perſuaſione confirmans. Patriarcha autem Timotheus obiit decima-tertiâ Amſciri, die Sabbati.	dies 196	dies 163		dies 163
XXXIII.	THEODOSIVS. Poſtquam is ſuffectus eſt, alium ordinauit Patriarcham, nomine Gaianum, contraria factio (qui Archidiaconus erat Alexandrinæ Eccleſiæ) in domo cuiuſdam Preſbyteri, qui Theodorus dicebatur. Is peſſimis erat moribus,	anni 31	anni 559	Tiberius Imperator Chalcedonenſis.	anni 6059

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ Patriarcharum Alexandriæ.*	*Tempus Patriarchatûs.*	*Summa annorum Incarn. diuinæ.*	*Nomina Imperatorum.*	*Summa annorum mundi.*
	qui vnà cum ſua factione expulit Theodoſium ſuâ ſede, ſcripſeruntque ad Tiberium Imperatorem aduerſus Theodoſium. Imperator autem vxorem habebat, nomine Theodoram, Iacobiticæ perſuaſionis, quæ Imperatorem enixè rogauit, vt id negotij ſibi deferret, cui acquieuit. Illa igitur, qui diſquirerent hac de re, & quis priùs ſuffectus eſſet ſecundùm Eccleſiæ Canonem, miſit. Cùm itaque reſciuiſſet Theodoſium fuiſſe primum ordinatum, ſuo ordini illum reſtituit. Quo facto, Theodoſius rogatur, vt reciperet Gaianum, ipſúmque Archidiaconatûs reſtitueret ordini, qui acquieuit, geſſitque morem. Aliquantulùm poſt Alexandriæ præfecto, & Patriarchæ Theodoſio ſcripſit Imperator, vt ſibi conſentirent, ſuſciperentque Chalcedonenſe Concilium; ſi verò Patriarcha id præſtare renueret, è ſua ſede expelleretur, & quocúnque ipſi libitum foret, proficiſceretur. Qui ſtatim relictâ Eccleſiâ egreſſus eſt, ne relinqueret (vt ipſe aiebat) fidem trecentorum octodecim. Imperator autem metuens, ne totus populus illum ſequeretur, ad ſe accerſitum multis honoribus, & muneribus ornauit. Quem cùm ſibi acquieſcere noluiſſet, in exilium indignatus exegit, conſtituitque loco ipſius Paulum Thebanum, qui ordinatus eſt à Patriarcha Conſtantinopolitano. Sed cùm Alexandriam appuliſſet, nemo ciuium illum ſuſcipere voluit, & clauſæ ſunt Eccleſiæ Cophtitarum. Anno ducenteſimo quadrageſimo octauo Diocletiani duas Eccleſias è fundamentis excitarunt Cophtitæ Alexandriæ, cùm Theodoſius Patriarcha in exilio degeret, vbi quoque mortuus eſt.	dies 131	dies 298		dies 298

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ Patriarcharum Alexandriæ.*	*Tempus Patriarchatûs.*	*Summa annorũ Incarn. diuinæ.*	*Nomina Imperatorum.*	*Summa annorũ mundi.*
XXXIV.	PETRVS. Eius tempore defunctus eſt Imperator Chalcedonenſis. Paulus verò morte peſſimâ deceſſit, cuius loco conſtituit Imperator Apollinarem Alexandriæ Præfectum & Patriarcham, qui clauſit Eccleſias, occiditque ex Iacobitis pluſquàm ducenta millia virorum, mulierum, & puerorum, & promulgauit fidem Melchitarum. Audientes Antiocheni ciues, quid fecerint Alexandrini, aſſumpſerunt hominem nomine Theophilum, & conſtituerunt Patriarcham pro Seuero. Defunctus autem eſt Petrus Patriarcha die Iouis vigeſimâ quintâ Bunæ.	anni 1 dies 362	anni 561 dies 295	Mauritius Imperator Chalcedonenſis.	anni 6061 dies 295
	Vacauit Sedes vno anno, addatur Summæ.				
XXXV.	DAMIANVS. Eius tempore deuaſtata ſunt, atque deſolata monaſteria deſerti Abbatis Macarij. Defunctus eſt decima-octauâ Bunæ, die Lunæ. Ipſius tempore Phocas Mauritium Imperatorem occidit.	anni 35 dies 358	anni 598 dies 288	Phocas Imperator Chalcedonenſis.	anni 6098 dies 288
XXXVI.	ANASTASIVS plures condidit Alexandriæ Eccleſias, pluresque alias, quas Melchitæ occupauerant, recuperauit. Defunctuſque eſt vigeſima-ſecundâ Chihac, die Mercurij.	anni 12 dies 190	anni 611 dies 112	Heraclius Imperator Chalcedonenſis.	anni 6111 dies 112
XXXVII.	ANDRONICVS erat vir ditiſſimus, ac elargiendis eleemoſynis deditiſſimus. Eius tempore initium habuit Imperium Moſlemanorum, anno vndecimo Heraclij. Eodem anno Coſroës Rex Perſarum inuaſit Imperium Romanorum, occupauitque Syriam, & Ægyptum, & conſtruxit Alexandriæ palatium illud, quod hactenus dicitur palatium Perſidis. Eodem tempore vixit Ioannes Eleemoſynarius. Obiit hic Patriarcha die Veneris, octauâ Tubæ.	anni 6 dies 16	anni 617 dies 128	Imperium Moſlemanorum. Abubacrus Sadekus.	anni 6117 dies 128

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ Patriarcharum Alexandriæ.*	*Tempus Patriarchatûs.*	*Summa annorum Incarn. diuinæ.*	*Nomina Imperatorum.*	*Summa annorum mundi.*
XXXVIII.	BENIAMIN. Illius tempore occupa-runt Perſæ Ægyptum, illámque tenuerunt annis decem. Heraclius verò Phocam Imperatorem occidit, & occupato Imperio totus ſeſe dedit Perſis expellendis, quos demùm fudit, & eorum vaſtauit regiones, ac recuperatæ Ægypto præfecit Cyrum Patriarcham, & Gubernatorem. Quò cùm perueniſſet, apparuit angelus Dei Beniamino Patriarchæ, præcepitque ei, vt lateret donec tranſiret ira Dei, & latuit ſpatio decem annorum. Heraclius autem Imperator in ſomnio vidit quendam ſibi dicentem: Futurum eſt, vt gens quædam circumciſa te inuadat, ſuperet, & tui partem occupet Imperij. Qui Iudæos hos eſſe ratus eſt, quamobrem omnes Iudæos, & Samaritanos, qui in Imperio eius erant, baptizari iuſſit. Sed non multò poſt apparuerunt Moſlemani, quamobrem Heraclius omnes ſuos collegit exercitus ab Ægypto vſque Aſuanem, & tributum appendit Moſlemanis octo annis, donec exhauſti ſunt omnes eius theſauri. Anno trecenteſimo quinquageſimo ſeptimo Martyrum, duodecimâ Bunæ peruenit Hamrus filius Alaſi Caïrum, & expugnauit eam, ac triennio poſt cepit Alexandriam. Tunc ſcripſit Hamrus filius Alaſi fidem publicam Beniamino Patriarchæ, qui reuerſus eſt cum magno gaudio, poſtquam abſens fuit, annis tredecim.	anni 39 *	anni 656 dies 128	Homarus filius Alchottabi. Hothmanus filius Haffani. Ali filius Abitalebi.	anni 6156 dies 128
XXXIX.	AGATHON ſuffectus eſt poſt obitum Beniamini, & obiit die Iouis, decima-ſextâ Babæ.	anni 16 dies 273	anni 673 dies 36	Alhaſanus. Moaueia.	anni 6173 dies 36
XL.	IOANNES. Is extruxit Eccleſiam Marci Apoſtoli Alexandriæ trium annorum ſpatio. Fuit eius tempore maxima caritas tri-	anni 8	anni 681	Iazidus.	anni 6181

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ Patriarcharum Alexandriæ.*	*Tempus Patriarchatûs.*	*Summa annorum Incarn. diuinæ.*	*Nomina Imperatorum.*	*Summa annorum Mundi.*
	bus annis, quo tempore ſingulis diebus argentum, & panem pauperibus diſtribuebat. Defunctus eſt die Sabbati, primâ Chihac.	dies 55	dies 91	Moaueia filius Iazidi.	dies 91
XLI.	ISAAC ſuffectus eſt in Caliphatu Abdalmalechi, & obiit die Martis, nonâ Haturi.	anni 2 dies 336	anni 684 dies 62	Abdalla filius Alzebiri. Marouanus filius Alhocmi.	anni 6184 dies 62
XLII.	SIMON. Hunc ſuſcitaſſe mortuum, ſcribitur in eius vita. Ter hauſit venenum poſt communionem abſque vllo nocumento; verùm dato ipſi quartò periit, captúſque eſt auctor, & igne incenſus. Legatum accepit ab Indis, qui illum rogabant, vt ſibi Epiſcopum, & Preſbyteros conſtitueret, qui noluit præſtare abſque regis Ægypti conſenſu. Quamobrem ad alium profectus eſt legatus, qui eius poſtulatis ſatisfecit: ſed multa rei huius causâ Chriſtiani perpeſſi ſunt. Obiit die Dominicâ, vigeſimaquartâ Abibi.	anni 7 dies 262	anni 691 dies 324	Abdalmalechus filius Marouani.	anni 6191 dies 324
	Vacauit Sedes abſque Patriarcha tribus annis, addantur Summæ.				
XLIII.	ALEXANDER ſuffectus eſt anno quadringenteſimo vigeſimo Martyrum. Iſte multis conflictatus eſt tribulationibus, & bis pecuniæ pœnâ mulctatus eſt, tribus ſcilicet denariorum millibus ſingulis vicibus; nec minora populus pertulit. Nam Abd-almalechus filius Marouani fratrem ſuum Abd-alazizum Ægypto præfecerat, qui Monachos recenſuit, & à ſingulis denarium vnum tributi nomine accepit. Ingreſſus etiam aliquando die Sabbati Luminum (Sabbati ſancti) monaſterium quoddam Haluani, vbi videns imaginem Domi-	anni 24	anni 720	Homarus filius Abd-alazizi.	anni 6220

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ Patriarcharum Alexandriæ.*	*Tempus Patriarchatûs.*	*Summa annorũ Incarn. diuinæ.*	*Nomina Imperatorum.*	*Summa annorũ mundi.*
	næ Virginis Dominum ſinu amplexantem, in illam conſpuit, & ait : Si otium nactus fuero, delebo Chriſtianos ab his monaſteriis. Sequente nocte terribile vidit ſomnium, & die Dominico Reſurrectionis patrem adiuit, dixitque ipſi coram pluribus: Diaboli hac nocte ſuppliciis me affecerunt, nam vidi quendam ſedentem ſuper maximo throno horribilem, & ſummæ maieſtatis, circùm quem millia erant, & myriades, ego autem, ac tu poſt illum catenis vincti eramus. Interrogaui autem quis ille eſſet, & reſponſum accepi : Hic eſt IESVS-CHRISTVS in cuius imaginis faciem heri conſpuiſti ; quo dicto quidam lanceâ transfixit me donec efflaui ſpiritum. Hæc narrans obſurduit, & obmutuit, & poſt horam efflauit animam, & quadraginta elapſis diebus mortuus quoque eſt pater eius.	dies 283	dies 157	Iazidus filius Abd-al-malechi.	dies 157
XLIV.	COSMAS inuitus, ac renitens conſtitutus eſt, nec deſtitit Deum diu noctúque deprecari, vt illum ad ſe ſuſciperet: quamobrem poſt annum defunctus eſt die Sabbati, primâ Bunæ.	anni 1 dies 143	anni 721 dies 300	Haſciamus filius Abd-almalechi.	anni 6221 dies 300
XLV.	THEODORVS omnes dies ſuos in quiete & pace tranſegit, nec vllum habuit aduerſarium. Fuit vir bonus, manſuetus, egregiâ ſpecie, & optimis moribus. Defunctus eſt die Iouis, ſeptimâ Amſciri.	anni 11 dies 222	anni 735 dies 157	Alualidus. Iazidus.	anni 6253 dies 157
	Vacauit Sedes abſque Patriarcha anno vno, addatur Summæ.				

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ Patriarcharum Alexandriæ.*	*Tempus Patriarchatûs.*	*Summa annorũ Incarn. diuinæ.*	*Nomina Imperatorum.*	*Summa annorũ mundi.*
XLVI.	MICHAEL ſuffectus eſt anno quadringenteſimo ſexageſimo Diocletiani, die feſto Crucis, multaſque perpeſſus eſt ærumnas ſub regno Marouani Giahdenſis, ſub præfectura Abd-almalechi filij Moyſis ex Iudæo Moſlemani. Quidam etiam Epiſcopi Patriarcham accuſarunt, multoſque obtulerunt contra illum libellos, quamobrem captus in carcerem detruſus eſt, & pecuniâ multatus, nimiſque proptereà oppreſſus. Qui autem enixè rogauit, vt ſibi egrediendi concederetur facultas, ad huiuſmodi ſummam emendicandam per Prouinciam, quod ipſi conceſſum eſt. Incolæ autem regionis maximis afflictionibus tyrannicè premebantur ob ingentem pecuniæ mulctam, quæ ipſis in dies imponebatur. Eâ nocte magnus Dei accidit irarum furor, quem horribili terræmotu demonſtrauit, multæque dirutæ ſunt vrbes, vt nec vnus quidem ciuium euaſerit: multæ quoque naues eadem nocte ſubmerſæ ſunt, tantáque fuit terræmotûs quaſſatio, vt ligna portarum & parietum ſuo egrederentur loco. Quæ quidem afflictio totum conquaſſauit Marouani Orientale Imperium. Recenſita fuerunt loca, quæ in Oriente illâ nocte diruta, & aſcendere reperta ſunt ad numerum ſexcentorum, tam vrbium, quàm oppidorum, & caſtellorum, interiitque hominum & iumentorum infinitus numerus. Videns autem Abd-almalechus filius Moyſis furorem Dei, dimiſit eos. Anno quadringenteſimo ſexageſimo-primo Martyrum inuaſit Cyprianus Rex Nubiæ regionem Ægypti, cùm accepiſſet Patriarcham in carcere detineri, habebatque ſecum centum millia Nigrorum, centum millibus equorum inſidentium, ducebat quoque camelorum centum millia. Fertur eorum equos ferociùs decertaſſe, quàm equites, & erant parui inſtar aſinorum. Cùm	anni 23	anni 758	Abrahimus filius Alualidi.	anni 6258

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ Patriarcharum Alexandriæ.*	*Tempus Patriarchatûs.*	*Summa annorum Incarn. diuinæ.*	*Nomina Imperatorum.*	*Summa annorum mundi.*
	autem appropinquaſſet ad Ægyptum, miſit Abd-almalechus filius Moyſis ad Patriarcham rogans, vt illum ſuis litteris placaret. Qui ſcripſit pacem petens, eámque obtinuit, deprecatúſque eſt pro illo, & benedixit, reuerſuſque abſque bello gaudens plurimùm Patriarchæ benedictione. Perueniens autem Marouanus ad Ægyptum, bellum commiſit contra Bſamaritas, qui contra illum rebellauerant, occiderúntque ex eius exercitu infinitum propemodum numerum, ideóque magnas perpeſſus eſt Patriarcha afflictiones propter Bſamaritas, & ſæpiùs gladio oblatus eſt. Inuadentibus autem Choraïſanitis militibus Safahi Ægyptum, Gizam petiit Marouanus, inceditque Caïrum, & omnem annonam, ac horrea, permanſitque Patriarcha catenis vinctus in carcere, donec regnum obtinuerunt Choraïſanitæ, & omnem Marouani exercitum peremerunt.	dies 180	dies 196	Marouanus Giahdenſis.	dies 196
XLVII.	MINAS magnas & ipſe quoque, multaſque perpeſſus eſt afflictiones; ſiquidem cum Epiſcopis funes ſtupeos nectebat, & obliniebat pice ad nauium vſum in Ægypto ſoli expoſitus. Obiit vltimâ Tubæ die Veneris.	anni 8 dies 320	anni 767 dies 150	Abulhabbas Saffah	anni 6262 dies 150
	Vacauit Sedes 350. diebus, addantur Summæ.				
XLVIII.	IOANNES ſuffectus eſt decima-ſextâ Tubæ, & ſimili die natus, obiitque decimâ Tubæ. Fuit eius tempore maxima caritas, ipſe verò ſubueniebat pauperibus, nec re vllâ eos indigere permittebat.	anni 22 dies 1	anni 790 dies 136	Abugiafar Almanſuro. Mahometus Almohdi.	anni 6290 dies 136
	Vacauit Sedes abſque Patriarcha quindecim diebus, addantur Summæ.				

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ* *Patriarcharum Alexandriæ.*	*Tempus Patriarchatûs.*	*Summa annorũ Incarn. diuinæ.*	*Nomina Calipharum.*	*Summa annorũ mundi.*
XLIX.	MARCVS. Erant eius tempore in Ægypto quidam cognomento Scianufitæ, qui duos Epiſcopos ſibi conſtituerant à diebus Petri Patriarchæ tempore Zenonis Imperatoris. Qui duo Epiſcopi illorum ſucceſſores hunc adiuerunt Patriarcham, eius admirantes doctrinam, rogaruntque illum, vt eos reciperet, & gregi ſuorum ouium admitteret. Qui ſuſcepit eos, & tentare volens, dixit ipſis: Scitote, vos nequaquam permanſuros in hoc ordine, in quo eſtis. Quod audientes humiliter reſponderunt: Scimus vtique nos hoc ordine indignos eſſe, nec in eo permanſuros, ſolùm noſtrorum peccatorum petimus veniam, ſcripſeruntque ei ſyngrapham, anathemate ſeſe obſtringentes, ſi Epiſcopatum, aut ſacerdotium petierint. Ille verò eos benedixit, & conſtituit ſtatim Epiſcopos, & apud ſe manere iuſſit, donec mortui ſunt duo Epiſcopi, quorum loco ſuffecit eos, & eorum exemplo, vniuerſus eorum populus cum gaudio & charitate vnionem ſuſcepit. Eius tempore Barbari, qui ſunt incolæ Occidentis, diruerunt monaſteria vallis Habibi, & ea depopulati ſunt, incenſis Eccleſiis & cellis, manſeruntque quadraginta annis abſque monachis, aut incolis quibuſcunque. Eodem quoque tempore rebelles quidam Alexandriam, aliaſque vrbes expugnarunt, neces patrarunt, flammis dederunt vrbes, & eas depopulati ſunt, vt prolixiùs in hiſtoriis refertur: quapropter Alexandriâ egreſſus eſt Patriarcha, & quinquiennio abſens fuit. Vigeſimâ autem ſecundâ Barmudæ, die Dominicâ defunctus eſt.	anni 20 dies 81	anni 821 dies 232	Haron Raſcidus. Mahometus Alaminus.	anni 6320 dies 232

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ Patriarcharum Alexandriæ.*	*Tempus Patriarchatûs.*	*Summa annorum Incarn. diuinæ.*	*Nomina Caliphatum.*	*Summa annorum mundi.*
L.	IACOB. Eius tempore inſtaurata ſunt Monaſteria, & reuerſi ad ea monachi. Viuebat quoque eo tempore vir quidam princeps nomine Macarius, qui Patriarcham rogauit aliquando, vt ſuam adiret domum, eamque benediceret. Vnicus autem filius, quem habebat, fatis tunc conceſſerat, quem accipiens pater Patriarchæ tradidit, ſinu complexus eſt eum, & orauit, reuerſuſque eſt ſpiritus eius, oculos aperuit, mouit manus, ac pedes, quem patri reddens ait: Non enim mortuus erat, ſed dormiebat, & timuit timore magno, deditque tertiam partem bonorum ſuorum pauperibus. Patriarcha autem defunctus eſt die Martis decima-quartâ Amſciri.	anni 10 dies 298	anni 821 dies 164	Mahometus Alaminus.	anni 6321 dies 164
LI.	SIMEON. Eius tempore pace, & quiete fruita eſt Eccleſia. Obiit podagræ morbo tertiâ Babæ die Veneris.	✠ dies 234	anni 822 dies 33	Almamunus. Mahometus Almohtaſemo.	anni 6322 dies 33
	Vacauit Sedes anno vno abſque Patriarcha, addatur Summæ.				
LII.	IOSEPH. Hic communione priuauit Epiſcopum Caïri, & Epiſcopum Thaneſi, quòd accuſati à populo, & reprehenſi à Patriarcha, minimè reſipuerint. Bſamaritæ autem eo tempore aduersùs Calipham rebellauerunt, nec Patriarchæ acquieuerunt admonitionibus. Quamobrem Abdallæ Almamuno ſcripſit Præfectus prouinciæ, qui Bagdado ad Ægyptum contendit horum causâ, eóque peruenit nocte diei Veneris, vigeſima-tertiâ Moharrami, anno ducenteſimo decimo-ſeptimo, ſecumque duxit Dionyſium Patriarcham Antiochenum, quos ambos Patriarchas miſit ad Bſamaritas; ſed nullis precibus, aut rationibus eos flectere potuerunt. Quamobrem	anni 17	anni 841	Haron Aluatexo.	anni 6341

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ *Patriarcharum Alexandriæ.*	*Tempus Patriarchatûs.*	*Summa annorum Incarn. diuinæ.*	*Nomina Caliphatum.*	*Summa annorum mundi.*
	eò profectus eſt ipſe Almamunus cum ſuis exercitibus, illóſque debellauit, ac omnes fermè perdidit. At interfectorum multitudinem videns, tandem eorum miſeratus eſt vices, captiuos reliquos ducere decreuit. Quo facto, adeunt homines aduerſæ factionis Regem, totamque iſtorum rebellionis cauſam in Patriarcham iecerunt, qui propterea neci tradendus ductus eſt. Sed cùm eorum mendacium reſciuiſſet Rex, dimiſit Patriarcham, ac diploma ipſi tradidit, vt in honore & veneratione haberetur apud omnes, & ne vllus ipſi aduerſaretur in iudiciis, ordinationibus, aut excommunicationibus. Eius tempore Epiſcopus quidam erat in Æthiopia, quem conſtituerat Patriarcha Iacob. Hunc, egreſſo Rege Æthiopiæ ad bellum, exilio mulctauit Regina, & Principes, ideóque minimè eo pluit anno, & peſtis graſſata eſt per eas regiones. Remiſſo autem Epiſcopo illo in Ægyptum, alium ſibi conſtituerunt præter Canonem. Quod percipiens Rex Æthiopiæ reuerſus à bello ægerrimè tulit, miſitque aliquos, qui veniam peterent à Deo, ac Patriarcha, & reduxerunt illum Epiſcopum in Æthiopiam. Defunctúſque eſt Patriarcha Ioſeph vigeſima-tertiâ Babæ.	dies 338	dies 53		dies 53
	Vacauit Sedes 30. diebus abſque Patriarcha, addantur Summæ.				
LIII.	MICHAEL erat Preſbyter in monaſterio ſancti Ioannis; primuſque omnium Patriarcharum ſepultus eſt in monaſterio abbatis Macarij; nam quidam eorum ſepeliebantur Alexandriæ in Eccleſia Marci, quidam verò Caïri. Defunctus eſt iſte vigeſima-ſecundâ Barmudæ die Veneris.	anni 1 dies 149	anni 842 dies 232	Mahometus Almontaſſero.	anni 6342 dies 232
	Vacauit Sedes abſque Patriarcha 81. diebus, addantur Summæ.				

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ Patriarcharum Alexandriæ.*	*Tempus Patriarchatûs.*	*Summa annorum Incarn. diuinæ.*	*Nomina Calipharum.*	*Summa annorum mundi.*
LIV.	COSMAS erat Diaconus in monaſterio Abbatis Macarij. Eius tempore conſtructa ſunt mœnia Thanes, Damiatæ, Alexandriæ, Burleſi, Aſciumi, Tinæ, Raſcidi, & Naſteruæ. Eodem tempore præcepit Calipha Almotuachelo, ne vllus Chriſtianorum, aut Iudæorum vteretur veſtimentis albis, ſed aliis coloribus tinctis. Obiit hic Patriarcha vigeſima-tertiâ Haturi die Iouis, & ſepultus eſt in ſua cella Danuſari, in prouincia Sacha.	anni 7 dies 133	anni 850 dies 81	Mahometus Almotazzo.	anni 6353 dies 81
	Vacauit Sedes abſque Patriarcha 51. diebus, addantur Summæ.				
LV.	SANVTHIVS erat œconomus monaſterij Abbatis Macarij. Eius tempore fuit Ahmetus filius Tulun in Ægypto. Ipſe conſtruxit ſubterraneos aquæductus ad conducendam aquam dulcem Alexandriam, & implendas ciſternas. Defunctus eſt vigeſima-quartâ Barmudæ, die Sabbati.	anni 11 dies ✠	anni 861 dies 132	Mahometus Almohtadi. Ahmetus Almohtamedo.	anni 6361 dies 132
LVI.	MICHAEL multas ærumnas perpeſſus eſt, & pecuniâ mulctatus ab Ahmeto filio Tulun, itaut coactus fuerit vendere quartam partem Eccleſiarum Alexandriæ Iudæis, & partem etiam Eccleſiæ Mahlakæ Iudæis quoque, & ſingulis Chriſtianis vnum ceratium argenti indixit ſingulis annis. Vendidit etiam bona monachorum, vt poſſet dimidiam mulctæ partem ſoluere, nempe decem millia denariorum. Sed defuncto Ahmeto filio Tulun, libertate donatus eſt Patriarcha ope Dei.	anni 25 dies 39	anni 886 dies 171	Ahmetus Almohtadedo. Ali Almoctafi. Giafaro Almoktadero.	anni 6386 dies 171
	Vacauit Sedes abſque Patriarcha 14. annis, addantur Summæ.				
LVII.	GABRIEL ſingulis viris & mulieribus denarium indixit ſoluendum Patriarchæ ſingulis annis. Defunctus eſt vigeſima-primâ Amſciri, die Mercurij.	anni 21 ✠	anni 921 dies 171	Mahometus Alkahero.	anni 6411 dies 171

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ Patriarcharum Alexandriæ.*	*Tempus Patriarchatûs.*	*Summa annorum Incarn. diuinæ.*	*Nomina Calipharum.*	*Summa annorum Mundi.*
LVIII.	COSMAS defunctus eſt quintâ Barmehati die Martis.	anni 12 dies 12	anni 933 dies 183	Ahmetus Alradi.	anni 6423 dies 183
LIX.	MACARIVS defunctus eſt ſecundâ Tubæ die Sabbati. Eius tempore Ægypto potitus eſt Mahometus filius Tagagi Alachaſcidi.	anni 20 dies 21	anni 943 dies 204	Abrahimus Almottaki.	anni 6443 dies 204
LX.	THEOPHANIVS Patriarcha Chriſtum abnegauit, quare inſurgentes in illum Epiſcopi occiderunt in naui, & in mare proiecerunt, mortuúſque eſt morte peſſimâ, decimâ Chihachi die Sabbati.	anni 4 dies 261	anni 948 dies 100	Abdalmalecho Almoſtacfi.	anni 6448 dies 100
LXI.	MINAS defunctus eſt decima-quintâ Haturi die Mercurij.	anni 17 dies 340	anni 966 dies 75	Ahmetus Almotiho Habbaſides.	anni 6466 dies 75
	Vacauit Sedes abſque Patriarcha anno vno, addatur Summæ.				
LXII.	EPHREM Syrus fuit. Eius tempore vixit Seuerus Epiſcopus Aſmonæorum. Iſte veneno ſublatus eſt à quodam Scriba, quòd eum communione amouerat ob concubinatum, & poſt mortem Patriarchæ abſciſſa eſt manus Scribæ, qui ſtatim animam efflauit. Optimis moribus ornata erat huius patris vita, qui munera pro ordinum collatione abrogauit. Illum frequentiùs ad ſuum accerſebat palatium, & multis honoribus, & veneratione proſequebatur Almoëzzus. Quamobrem inuidiâ correptus Princeps Iudæorum dixit aliquando Almoëzzo: Qui fidem inſtar grani ſinapis non habet, dignus eſt, vt Caliphæ conſeſſui adſit? Quamobrem præcepit Almoëz-	anni 3	anni 970	Almoëzzus Maadus.	anni 6470

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ* *Patriarcharum Alexandriæ.*	*Tempus Patriarchatûs.*	*Summa annorum Incarn. diuinæ.*	*Nomina Caliphærum.*	*Summa annorum mundi.*
	zus Patriarchæ, vt montem transferret, iuxta dictum Euangelij, aut ſuam relinqueret fidem. Qui trium dierum ſpatium ſibi rogauit : deſcenditque Patriarcha, & omnis populus ad Eccleſiam Mohlakæ, & ieiunauerunt omnes eâ nocte, expanditque Patriarcha cinerem. Et apparuit illi Domina MARIA propè columnam, & ait illi : Perge ad viam Tornorum Palatij ceræ, & quicunque per illam tranſierit lagenam aquæ baiulans humero, per manus eius veſtra erit ſalus : (cùm nota autem ſit huius rei hiſtoria, illam nunc omittimus) quem repertum ſecum duxit, & congregati ſunt Moſlemani, Iudæi, & Chriſtiani propè montem ad piſcinam elephantis, & orantibus Chriſtianis illicò mons abſciſſus eſt, & decidit, præſentibus Almoëzzo, & omnibus illis nationibus. Et hoc eſt rei notiſſimæ compendium.	dies 75	dies 150		dies 150
	Vacauit Sedes poſt illum 61. diebus, addantur Summæ.				
LXIII.	PHILOTHEVS. Eius tempore defunctus eſt Alhazizus dominus Ægypti. Item vixit Aluadeho Almontaſero cognomento Ben-ragia martyr, quem tranſtulit Mercurius martyr à planitie Mechæ ad ſuam Eccleſiam vnâ nocte. Iſte quatuor compoſuit libros : Primus inſcriptus erat, *Declarator :* alter, *Rara commentatorum, & deprauationes Hæreticorum :* tertius, *Detectio Arcanorum :* quartus, ipſius vitam, & geſta continebat. Erat Patriarcha iſte congregandis opibus deditiſſimus, nec minùs nauabat operam comeſſationibus, & potui, & balnei lauacris apprimè delectabatur, nec à muneribus accipiendis pro ordinum collationibus abſtinebat. Dum itaque ſacrum quadam die in Eccleſia ſancti Marci Alexandriæ celebrabat, vidit manum è pariete egredientem, & obſi-	anni 24 dies 226	anni 995 dies 72	Alhazizo Nazaro.	anni 6495 dies 72

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ Patriarcharum Alexandriæ.*	*Tempus Patriarchatûs.*	*Summa annorũ Incarn. diuinæ.*	*Nomina Calipharum.*	*Summa annorũ mundi.*
	gnantem ſigno Crucis hoſtiam, quæ ſtatim partita eſt in manus eius. Quamobrem timore concuſſus eſt, nec tremere deſiit, donec mortuus eſt tertiâ Haturi, die Sabbati.				
	Vacauit Sedes poſt illum 67. diebus, addantur Summæ.				
LXIV.	ZACHARIAS ſuffectus eſt anno ſeptingenteſimo vigeſimo-octauo Martyrum. Hunc crudeliter perſequutus eſt Alhachemus, vt ſeptennio latere coactus fuerit. Aliquando leonibus fame laborantibus proiectus eſt, nullam tamen ipſi attulerunt noxam. Eccleſiæ verò ſub eo clauſæ ſunt multo tempore, nec quiſquam Miſſam celebrare audebat, niſi in Eccleſia ſancti Macarij, & plurimis ærumnis affecti ſunt Chriſtiani abs Hachemo, qui etiam appendi iuſſit cruces collis Chriſtianorum, & vituli caput collis Iudæorum. Tandem comprehendit ſcribas aulæ, & nobiles Chriſtianorum, eiſque propoſuit aut fidem amplecti Moſlemanicam, aut neci ſeſe parare. Qui reſponderunt ei: Omnes nos ſequemur ſeniorem Abunagiahum, quoniam ipſe eſt noſter primas, ac maior. Cui accerſito Moſlemanicam propoſuit Alhachemus religionem. Reſpondit ipſi ſenior Abunagiahus: Permittat mihi Calipha, concedatque hanc noctem, vt animum meum conſulere poſſim, cras autem dabo reſponſum. Qui dimiſit illum ad ſequentem diem. Ille autem ad ſuam profectus domum valedixit vxori, & liberis, & quas eleemoſynas, & ſacrificia poſt eius obitum eſſent facturi commendauit, totámque noctem illam in orationibus perſoluendis tranſegit. Illuceſcente die ſeſe Alhachemo ſiſtit, cui ait ille: Quid tibi ſenior Abunagiahe dixit animus tuus, & conſuluit? Domine mi, reſpondit, animus meus optimus ac fortiſſi-	anni 27	anni 1023	Alhachemus filius Almoëzzi.	anni 6523

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ Patriarcharum Alexandriæ.*	*Tempus Patriarchatûs.*	*Summa annorũ Incarn. diuinæ.*	*Nomina Caliphatum.*	*Summa annorũ mundi.*
	mus eſt in mea fide, & religione patrum meorum. Tunc præcepit Alhachemus, vt loris bubulcis mille ictibus percuteretur, abſque vlla pauſa, aut intermiſſione. Cùm itaque ſeptingentis ictibus percuſſus eſſet, dixit: Sitio. Tunc milites id ad Calipham retulerunt, qui ait ipſis: Si Moſlemanicam amplectetur fidem, date illi bibendum. Qui dixerunt ipſi: Moſlemanicam amplectere fidem, & dabimus tibi bibendum: Qui reſpondit eis: Non, iam Dominus meus Chriſtus bibendum mihi dedit. Et viderunt milites eius barbam & labra aquâ madida. Statimque tradidit ſpiritum. Quod cùm relatum eſſet Caliphæ, dixit: Percutite illum donec complebuntur mille ictus, & percuſſerunt eum trecentis ictibus poſt eius mortem. Patriarcha autem Zacharias obiit octauâ Tubæ die Martis, & ſepultus eſt in clauſtro.	dies 354	dies 128		dies 128
	Vacauit Sedes poſt illum 74. diebus, addantur Summæ.				
LXV.	SANVTHIVS opibus congregandis, & accipiendis muneribus pro ordinum collatione deditus erat. Defunctus eſt ſecundâ Haturi die Mercurij.	anni 14 dies 225	anni 1038 dies 62	Aldhahero.	anni 6538 dies 62
	Vacauit Sedes poſt illum anno 1. diebus 48. addantur Summæ.				
LXVI.	CHRISTODVLVS Eccleſiam ſancti Mercurij Caïri, & Eccleſiam Dominæ noſtræ vici Romanorum conſtituit ad Patriarcharum habitationem. Defunctus eſt Caïri in Eccleſia Mohlakæ decima quartâ Chihachi die Dominico.	anni 29 dies 259	anni 1069 dies 104	Almoſtanſaro.	anni 6569 dies 104
	Vacauit Sedes poſt illum 72. diebus, addantur Summæ.				

CY-

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ Patriarcharum Alexandriæ.*	*Tempus Patriarchatus.*	*Summa annorum Incarn. diuinæ.*	*Nomina Caliphatum.*	*Summa annorum mundi.*
LXVII.	CYRILLVS cùm conſecratus eſſet Alexandriæ, Caïrum accerſitus eſt ab Almoſtanſaro, qui adduxit illum ad matrem, & fratres, vt illos benediceret, quod cùm præſtitiſſet, thuris, & aromatum ſuffumigationibus illum honorarunt, egreſſúſque eſt gaudens atque lætus. Cùm autem conſecraret aliquando chriſma in Eccleſia Abbatis Macarij, miraculosè exundauit ſuper altare vas chriſmatis in manibus eius, quod fuit maximum miraculum. Ipſe Patriarchis pallium conſtituit, & munera pro ordinum collatione anathemate prohibuit. Et defunctus eſt Mochtaræ in inſula Ægypti die Dominicâ ſecundâ Bunæ.	anni 14 dies 106	anni 1083 dies 282	Almoſtanſaro.	anni 6583 dies 282
	Vacauit Sedes poſt illum 124. diebus, addantur Summæ.				
LXVIII.	MICHAEL erat eremita in Sangiaro, & defunctus eſt die Dominicâ feſti Pentecoſtes vltimâ Baſcinaſci in Eccleſia Mohlakæ Caïri anno 818. Martyrum.	anni 9 dies 229	anni 1093 dies 270	Almoſtaali.	anni 6593 dies 270
	Vacauit Sedes poſt illum 167. diebus, addantur Summæ.				
LXIX.	MACARIVS. Eius tempore anno 818. Martyrum, die Dominicâ 3. Tuti ingens accidit terræmotus. Quâ nocte Afdalus dux exercitus diruit Eccleſiam Almochtaræ in inſula, quia in medio eius horti erat, diuulgauitq; terræmotu dirutam eſſe. Is Patriarcha plures abrogauit ritus; nam filij Cophtitarum priùs baptizabantur, tum circumcidebantur, ipſe verò conſtituit, vt priùs circumciderentur, tùm baptizarentur. Item ſponſalia cum orationibus, & thure contrahebantur in domibus, ille verò decreuit, fieri in Eccleſia tempore coronationis ſponſorum. Defunctus eſt 23. Chihachi, die Mercurij in Eccleſia Mohlakæ.	anni 26 dies 41	anni 1120 dies 113	Alamero.	anni 6620 dies 113
	Vacauit Sedes annis 2. & diebus 45. addantur Summæ.				

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ Patriarcharum Alexandriæ.	Tempus Patriarchatûs.	Summa annorum Incarn. diuinæ.	Nomina Caliphatum.	Summa annorum mundi.
LXX.	GABRIEL filius Tarili Abul-hala Sahedi erat Diaconus Eccleſiæ ſancti Mercurij Caïri, ſuffectúſque eſt die Martis nonâ Amſciri, anno nongenteſimo quadrageſimo ſeptimo Martyrum, initio Caliphatus Alhafedi, agens quinquageſimum annum. Defunctus eſt die Iouis decimâ Barmudæ hebdomadâ Palmarum in Eccleſia ſancti Mercurij Caïri.	anni 14 dies 62	anni 1136 dies 220	Alda-fero. Alfaie-zo.	anni 6636 dies 220
	Vacauit Sedes poſt illum 90. diebus, addantur Summæ.				
LXXI.	MICHAEL filius Dakalti erat monachus in cella Danſciri, ſuffectus eſt die Iouis vndecimâ Abibi, anno octingenteſimo ſexageſimo primo Martyrum, & decimo quinto Caliphatus Alhafedi. Defunctus eſt in monaſterio ſancti Macarij feriâ ſextâ crucifixionis.	anni * dies 9	anni 1137 dies 310	Alha-dedo. Salah-addi-nus.	anni 6637 dies 310
	Vacauit Sedes poſt illum anno 1. & diebus 70. addantur Summæ.				
LXXII.	IOANNES filius Abul-fatahi ordinatus eſt in Eccleſia Mohlakæ Caïri, die Pentecoſtes, Dominicâ decimâ quintâ Bunæ, anno octingenteſimo ſexageſimo tertio, defunctuſque eſt die Veneris quartâ Baſcinaſci.	anni 18 dies 326	anni 1157 dies 244	Alha-zizo. Alman-ſuro.	anni 6657 dies 244
	Vacauit Sedes poſt illum 43. diebus, addantur Summæ.				
LXXIII.	MARCVS Abul-faragi filius Zaraæ ſuffectus eſt die Dominicâ Pentecoſtes, decimâ octauâ Bunæ, anno octingenteſimo octuageſimo ſecundo. Eius tempore tranſiit Abbas Marcus filius Alkonbari ad Melchitas, quem ingens turba Bſameritarum ſequuta eſt, quem non multò poſt pœnituit, & reuerſum noluit Patriarcha ſuſcipere. Magnus ſingulis diebus apud hunc Patriarcham ciborum fiebat apparatus car-	anni 22	anni 1180	Alha-delo.	anni 6680

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ Patriarcharum Alexandriæ.*	*Tempus Patriarchatûs.*	*Summa annorum Incarn. diuinæ.*	*Nomina Caliphasrum.*	*Summa annorum mundi.*
	nium, aliarúmque rerum, quem nobiles Chriſtianorum frequentabant. Accidit incendium Caïri decimâ octauâ Haturi, anno octingenteſimo octuageſimo quinto, auctore Sciaüro, & incenſa eſt Eccleſia ſancti Mercurij, & aliæ. Defunctúſque eſt hic pater die Dominicâ ſextâ Tubæ.	dies 205	dies 126	Alcamelo.	dies 126
	Vacauit Sedes poſt illum 27. diebus, addantur Summæ.				
LXXIV.	IOANNES Abul-magedus filius Abilhala ſuffectus eſt Caïri die Dominicâ quartâ Amſciri, anno nongenteſimo quinto. Defunctúſque eſt die Iouis poſt meridiem vndecimâ Tubæ, die Epiphaniæ, & celebratum eſt funus eius in Eccleſia Mohlakæ, ſepultúſque eſt in clauſtro. Is antequàm ad Patriarchatum aſcendiſſet, exercuerat mercaturam, & ſæpius ad Indias transfretauit, ſuffectus autem in Patriarcham ſeptemdecim millia denariorum poſſidere fertur, quos omnes in vſum Chriſtianorum pauperum, & eorum neceſſitates erogauit; imò defunctus eſt ære nepotum obſtrictus. Nec quandiù vixit Patriarcha panem alicuius Chriſtianorum comedit, nec accepit munus. Confeſſionem ab Eccleſia Cophtitarum abrogauit, circumciſionem verò plurimùm commendauit.	anni 26 dies 343	anni 1207 dies 131	Alhadelus.	anni 6707 dies 131
	Vacauit Sedes annis 19. & menſibus 5. diebus 10. addantur Summæ.				
LXXV.	CYRILLVS filius Laklaki ſuffectus eſt die Dominicâ vigeſimâ tertiâ Bunæ, anno nongenteſimo quinquageſimo primo, obiitque die Martis decimâ quartâ Barmehati, anno nongenteſimo quinquageſimo nono in Monaſterio Sciamhi, & ibi ſepultus eſt. Erat vir doctus, ſapiens, ac multæ peritiæ, ſed congregandis opibus, & muneribus accipiendis pro ordinum collatione deditus. Hinc aliqui inſurrexerunt ad-	anni 7	anni 1234	Salehus.	anni 6734

Numerus.	*NOMINA ET HISTORIÆ Patriarcharum Alexandriæ.*	*Tempus Patriarchatus.*	*Summa annorũ Incarn. diuinæ.*	*Nomina Calipharum.*	*Summa annorũ mundi.*
	uerſùs illum, & oppreſſerunt, accuſaruntque ad tribunal vicarij Regis & apud Iudices, & Præfectum prouinciæ Mohinaddinum filium Alſihi, multatúſque eſt duodecim millibus denariorum diuerſis vicibus.	dies 269	dies 194		dies 194
	Vacauit Sedes annis ſeptem, menſes ſeptem, minùs tribus diebus, addantur Summæ.				
LXXVI.	ATHANASIVS filius Calili Archipreſbyter Eccleſiæ Mohlakæ Caïri, ſuffectus eſt die Dominicâ, quintâ Babæ, anno nongenteſimo ſexageſimo ſeptimo. Fuit vir iuſtus, bonus, ac humilis.				

FINIS.

HISTORIÆ ORIENTALIS SVPPLEMENTVM,

EX IPSORVMMET ORIENTALIVM MSS. MONVMENTIS.

Per ABRAHAMVM ECCHELLENSEM Syrum Maronitam è Libano,

Syriacarum Arabicarúmque Litterarum Chriſtianiſsimi Regis Interpretem, ac earumdem in alma Pariſienſi Academia Profeſſorem Regium.

PRÆFATIO
TOTIVS OPERIS.

NON *vna, amice Lector, ſed quamplures nos ad hoc Hiſtoriæ Orientalis conſcribendum Supplementum, noſtræque adiungendum Chronologiæ, compulerunt rationes, & coëgerunt quodammodo inuitos. Nequaquam enim aliàs exiſtimandum eſt, noſtro nos marte, & minimè ſolicitatos auſos vnquam fuiſſe tantæ ſuſcipiendæ prouinciæ nos committere, & Criticorum turbæ exponere iudiciis, & morſibus, niſi Mœcenatum non ſolùm amica, & perhumana petitio, ſed ius, & authoritas, quibus in nos pollent, exegiſſent, vt variarum Orientis Gentium origines, mores, diſciplinas, religiones, perſuaſiones, rerum geſtarum enarrationem, Principum ac Regum genealogias, ſeriem & ſucceſſiones ex ipſorum excerperemus monumentis, atque deſcriberemus. Animos addiderunt permultorum doctorum virorum exhortationes, & incitamenta, qui in referendis rebus fidem præcipuè eſſe requirendam, & fidelitatem, non ſtilum aut methodum, qui nos morabantur, affirmant; ac flocci faciendos, habendoſque illos, qui ex eorum ſunt genere, qui nec intrant, nec introëuntes ſinunt intrare, ſúntque tamquam canes in Reipublicæ litterariæ præſepi. Porrò quis adhuc horum timebit latratus, aut formidabit, cùm planè animaduerterit, virum illum diſertiſſimum Ioſephum Scaligerum barbari cuiuſdam ineptiſſimi, ac Latinitatis penitùs ignari Chronologicas elucubrationes vtiliſſimas appellare non dubitaſſe, nec ſuis in Euſebium commentariis inſerere dedignatum fuiſſe? Hunc ad ſuum lectorem audire parumper iuuat :* Et hoc ſtudium fuit ſignificare tibi de ignotas gentes, & oppidos eorum. *Rurſus de Orientalibus dicturum :* Initiemus autem dicere de illas ignotas gentes. *His atque multò fœdioribus barbariſmis, atque ſolœciſmis tota à capite ad calcem illa componitur Chronologia; tamen, vt mox dictum eſt, haudquaquam dedignatus eſt vir ille Græcæ, Latinæque linguæ peritiſſimus, & illam ex vtilitate laudare, & ſuis adtexere Commentariis, ratus proculdubio gemmarum pretio nihil decedere, vel accedere in plumbea recondantur arca, vel aurea. Quod quidem ſatis appoſitè atque accommodatè Zeno Cittius explicat apud Laërtium lib. 7. cap. 1. ex nummo, in quo non elegantiam ſcripturæ ſpectandam eſſe aiebat, ſed pondus, & materiam; adeóque nihil referre, exiſtimabat, quàm elegans ſit oratio, ſed quàm vtilis. Imò Agathias dicere ſolitus erat,* quòd, qui falſa perſuadere vult, maiori quodam verborum ornatu, ac varietate indigeat. *Longè adhuc fallitur ille, qui gemmas, quas ex noſtro Oriente rudes, ac impolitas Occidentali orbi afferimus, minimè nacturas eſſe aliquando, duxerit, peritum artificem aliquem, & expoliendi eas gnarum arte, qui merito illas reddet nitori. Sanè huc ſpectabat Latinornm Poëtarum ille princeps Virgilius Maro, cùm dicebat; aurum ſe ex Ennij ſtercore colligere, quòd ſcilicet ſtilo eſſet incomptus, & in verbis rudis. Eia igitur inſtitutum proſequamur opus, garriat quantumlibet Iudæus Rabula, ſuccurrat Momus, adiungatur Zoïlus, flauam, ſimulque atram euomant bilem, inſectentur ſtilum, ingenij tenuitatem exagitent, dummodo probi quique, docti, & æqui rerum æſtimatores hiſce faueant cona-*

tibus, qui probè animaduertentes, nos exiguis pro viribus, & quantum in nobis eſt, noſtro incumbere muneri, noſtros excuſabunt lapſus potiùs, quàm incuſabunt. Eò ſanè collimant hæc Iſidori lib. 3. de ſummo bono verba: Sicut qui tardus eſt ad capiendum, pro intentione tamen boni ſtudij præmium percipit: ita qui præſtitum ex Deo ſibi ingenium negligit, condemnationis reus exiſtit: quia donum quod acceperat, deſpicit, & per deſidiam derelinquit. *Quid, ſodes, officit ſenſui, ſi ad verbum interpretantes dixerimus:* Ecce præcepi, vt homo non lædat te, *pro,* Ecce præcepi, ne quis te lædat, *vt furioſò placet Momo? Nihil prorſus. Et cùm eiuſmodi vſus ſit dicendi modis doctiſſimus Patrum, & linguarum peritiſſimus S. Hieronymus, quis poſthac rabulæ Iudæo aures præbebit debacchanti? igitur*

————Procul, ô procul eſte profani.

His omnibus alia accedit non leuis ratio, quandoquidem quamplurium illarum Gentium aut nulla prorſus apud Græcos, Latinoſve hiſtoria extat, vt antiquorum Sinenſium; aut hæc interrupta, minimèque continuata, vt Arabum, & Perſarum, præſertim ante Mahometiſmum; aut vitioſa adeo, & corrupta ad illos deducta eſt ob linguarum diuerſitatem, diſſitaſque regiones, vt errores erroribns aggerat potiùs hiſtoria huiuſmodi, ac ingerat lectorum mentibus, quàm nudam ſimplicémque exhibeat veritatem. Proinde commenta prorsùs atque mera figmenta eſſe, diceres, plura illorum, quæ ab Orientalibus quibuſdam de Occidentalibus referuntur, ac hiſtoriæ conſignantur, & vice versâ, ſi paulò attentiùs res cum narratione conferas. Non de iis quidem loquor, quæ nobis temporum ſubduxit longinquitas, & canities, ſed de illis, quæ noſtris verſantur ſub oculis, quæ noſtrâ memoriâ geſta ſunt. Ego ſanè non vnum, ſed plura eiuſmodi commentorum exempla in medium afferre poſſem ex vna vnius Amiri Fachraddini hiſtoria, quam quidam nuper conſcripſerunt, & publici fecerunt iuris, cùm eius Principis optimi geſtarum rerum non teſtis duntaxat oculatus, ſed magna pars fuerim, niſi præſens inſtituti noſtri ratio id mihi vetaret. Porrò quid adhuc Itinerariorum non comminiſcuntur ſcriptores? quæ portenta ex Africa nobis non afferunt? quæ incredibilia penitus non venditant? ſed quæ non viderunt, quæ non audierunt, quæ non obſeruarunt omni admiratione digna, indigenis nec viſa vnquam, nec audita, nec obſeruata, nec vel mentem eorum, aut excogitationem ſubierunt? Perinde pro certo habendum eſt, nullum alium finem iſtis propoſitum eſſe, quàm Poëtis, qui, vt author eſt lib. 10. Inſtit. Quintilianus, voluptatem fingendo, non ſolùm falſa, ſed etiam incredibilia ſectantur. *Vnus in præſens ex Arabibus prodeat Geographiæ Nubienſis author, indéque luculenter deprehendetur, quæ, quantáque mendacia affingat iri vnius Romanæ vrbis deſcribendis mœnibus, portis, viis, templis, aris, balneis, Tiberis fluminis pauimento ex æneis laminis, ac id genus aliis, Romanis ipſis nec viſis, nec auditis, nec vel mente conceptis. Atque adeò quantùm exactus, & fidelis habitus eſt in deſcribendis iis, quæ ad patriam pertinent, tantum mendax in referendis alienis deprehenditur. Ex Iudæis autem vnius Beniamini legatur Itinerarium, comperietque lector, non mœnia, non portas, non vias, non templa, non aras, non fluminum pauimenta ænea, non balnea; ſed vrbes maximas, prouincias ampliſſimas, vaſtiſſima regna, Reges potentiſſimos, flumina lapidum præcipitantium momento temporis, non ſecus ac Thebarum conditores,*

Iudæo, atque ſuis extitiſſe. At quæ Samaritanis non affingunt Iudæi ab illorum prosùs aliena mente, imò ipſorum dogmatibus directè contraria? Samaritani in ſuo Chronico, quod in celeberrima totius orbis Eminentiſſimi Cardinalis Mazarini Bibliotheca aſſeruatur, inter cætera argumenta, quæ congerunt ad probandum ſuum Textum eſſe purumputum Moyſis Pentateuchum, Hebræum verò eſſe Iudæorum corruptum malitiâ, illud vnum vt præcipuum inter plura alia inculcant de mortuorum reſurrectione, quam clarè haberi ex Samaritano affirmant, ex Hebræo non item. Verba Chronici ſunt: Reſurrectio vnum, ac præcipuum eſt ex religionis fundamentis, & vna ex eius baſibus. Nam homo niſi certò ſciat, in alio mundo fore rationis redditionem, & ſupplicium pro criminibus luendum, ſuis indulgebit concupiſcentiis, atque in illis luxuriabitur, & nihili ſuam faciet religionem; quicquid ad illam ſpectat, aſpernabitur, ac demum omnia obedientialia contemnet præcepta. Inter multa autem, in quibus diſſentimur à Iudæis, eſt verſus iſte, ex quo reſurrectionis, & alterius vitæ ita elucet apud nos veritas: Opera vtique veſtra condita ſunt apud me, & repoſita in theſauris meis in diem vltionis, & retributionis. *Hæc illi. Nihilominus R. Elihezer filius R. Joſeh in Tract. Sanhedrin, quem lib.* 1. *de reſurrectione mortuorum cap.* 1. *num.* 1. *refert Menaſſeh Ben-iſraël, affirmat Samaritanos reſurrectionem mortuorum inficiari, ac propterea pluribus diſputat aduersùs illos argumentis, quibus recenſitis ſubdit Menaſſeh:* His dictis videtur *(R. Elihezer)* Samaritanis os obturaſſe. *Ioannes quoque Epiſcopus Darenſis lib.* 1. *de reſurrectione corporum cap.* 1. *inter negantes reſurrectionem Samaritanos recenſet. Ioſeph Scaliger Judæos impoſturæ, & calumniæ arguens, hæc ex Samaritarum Chronico notat de ipſorum cum Sadducæis diſcrimine:* Quia Sadducæos Iudæi hodierni, & vetuſtiores nulla in re à Samaritis diſcrepare credunt, propterea eos ſæpè cum Samaritis confundunt. At nos negamus vlla in re conueniſſe. Nam Sadducæi totum textum biblicum admittebant, καὶ τὰ νόμιμα γεγραμμένα, teſte Ioſepho, reiectis traditionibus Phariſæorum. Samaritæ tantùm legem retinuerunt. Sadducæi animarum immortalitatem, & proinde ſupplicium, aut remunerationem poſt hanc vitam abnegabant. Samaritæ & animas immortales fatentur, & locum κρίσεως καὶ ἀνταποδόσεως poſt vitam hanc eſſe credunt, vt diſertè in eorum Chronico extat. An reſurrectionem credant, neſcio. *Scaligerum Samaritarum legiſſe Chronicon, ſed vocis vim non intellexiſſe, certum eſt. Dictio enim* المعاد Almahad, *quæ ibi habetur, reuerſionem ſignificat, nempe animæ in corpus, & ex vſu loquendi eis applicatur, quæ animæ poſt reuerſionem illam accidunt.*

His igitur ita ſeſe habentibus ex ipſis ſingularum Gentium ſcriptoribus earum petenda eſt hiſtoria, haurienda dogmata, ſi fieri poteſt, ſin minus, à vicinioribus, vti facere in præſens inſtituimus. Quoniam verò aut non omnium illarum Gentium linguas intelligimus, aut earum libri, & hiſtoriæ præſtò nobis ad manus non ſunt, ex Arabum præcipuè Hiſtoriographis, qui vel regionum vicinitate, vel linguarum commercio, & communicatione, vel Interpretum ope & adminiculo, quos maximo pretio olim redemerant, vt apud eos legimus, ſuas contexere hiſtorias ſategerunt, noſtrum hocce ſupplementum compilare conabimur.

Tertia tandem ratio, vt alias nunc breuitati conſulentes omittamus, quæ noſtræ huic Elucubrationi titulum dat, eſt. Chronologia Orientalis, quam vertimus, illorum Principum ſeriem proſequitur tantùm, ex quorum imperij annorum ſupputatione conſurgit, aliis omninò prætermiſſis, adeóque mutila eſt, & debitâ proportione caret. Ex quo haud abs re fore duximus, cætera adiungere illi membra, vt ſuam inde adipiſcatur perfectionem, & maioris aliquid præbeat legentibus luminis ad vniuerſalem hiſtoriam intelligendam. Quod egregiè ſanè ab animati, atque formoſi corporis partibus ſeparatis, coniunctiſve ita lib. 1. Polybius explicat. Ac mihi quidem omninò videntur, qui per particularem hiſtoriam ſatis intelligi poſſe vniuerſa exiſtimant, non minus à vero deflectere, quàm ſi quis, cùm animati, atque formoſi corporis ſeparatas inuicem partes conſideret, ideò arbitretur, ſe omnem eius animalis operationem, atque ornatum intellexiſſe. Etenim ſi quis diſtinctas illas, ac ſeparatas partes ſumat, coniungatque inuicem, & animal adhibitâ formâ, atque ornatu animi perfectum efficiat, deinde id rursùs illis oſtendat: profectò fateantur ſe longè antea aberraſſe, ſimileſque ſomniantibus fuiſſe, quendam enim conceptum totius, viſis partibus, facere certò licet: certam vero ſcientiam ac cognitionem eius habere impoſſibile eſt. *Præter quàm quòd multa apud recentiores ſcriptores occurrunt, quorum cognitio ab antiquis hiſtoriis ita pendet, vt niſi eas probè teneamus, hanc nequaquam conſequi valemus. Annus Elephantis, quo apud noſtrum Chronographum alioſque ſcriptores Mahometi natalis dies notatur, quid ſit, nemo ſanè intelligit, niſi qui vetuſta Arabum euoluit monumenta. Item quænam ſit* æra *volatus, & alia id genus innumera. Coſroas in regem electus improuisò à ſuis interficitur, ſolùm quòd dixerit, dum regium imponebatur capiti diadema:* ô quàm anguſtum eſt hoc diadema! *Quis hæc verba ſatis occaſionis dediſſe crediderit ad illud homicidium iure patrandum, niſi hoc ab antiquis Perſarum habeat inſtitutis?*

Hæ ſunt igitur rationes præcipuæ, quæ nos ad hanc prouinciam ſuſcipiendam impulerunt, ac immenſum propemodùm ſubeundum laborem, cùm, præter infinitas difficultates, in iis ſcriptoribus, ex quibus noſtras has eruimus, atque elaborauimus elucubrationes, nullus vt plurimùm, quemadmodum illis gentibus in more poſitum eſt, cernatur ordo, nullus rerum index, nulla capitum diuiſio, nulla librorum aut ſectionum ſumma, vel argumentum.

Hìc beneuolum Lectorem admonitum eſſe, volumus, nos non omnes authores, quibus in hoc ſupplemento concinnando vſi ſumus, laudare, ſed aliquos, & tunc duntaxat, cùm res poſtulat, & neceſſitas, catalogum tamen, & indicem illorum ad calcem Operis ſubiicere duximus, vt facilè poſſit, qui vult, noſtras has vigilias cum fontibus conferre. Sciàs adhuc horum quorundam integra extare opera, aliorum nonniſi partem aliquam, nonnullorum tantùm fragmenta. Præterea quidam ex profeſſo rem tractant, alij obiter, & datâ ſolùm occaſione. Suppellectilem verò horum librorum manuſcriptorum partim ſuppeditauit nobis celeberrima Chriſtianiſſimi Regis Bibliotheca, & præclariſſimorum fratrum Puteanorum ſumma humanitas: partim Eminentiſſimi Cardinalis Mazarini mirifica Bibliotheca, quam ingentibus impenſis, & curâ incredibili inter tot ſolicitudines, quas in Gallica Monarchia regenda ſuſtinet, congeſtam, atque comparatam publicis commodis conſecrauit: partim excellen-

tiſſimi Petri Seguierij Galliarum Cancellarij digniſſimi, de doctis quibuſque viris optimè meriti Bibliotheca: partim Bibliotheca illuſtriſſimi Gilberti Gaulmini Equitis, & Comitis Conſiſtoriani ordinarij, & ſupplicum libellorum in aula Magiſtri, linguarum omnium peritiſſimi, ac literariæ Reipublicæ vnici ornamenti: quoſdam perhumaniſſimè communicauit nobis præclariſſimus vir Nicolaus Theuenot, de ſtudiis Orientalibus egregiè meritus: alij tandem noſtri ſunt iuris.

Porrò percuntabitur tandem fortè aliquis à nobis: quæ fides præſtanda ſit Arabum, aliorúmque Orientalium his Authoribus in enarranda eorum Hiſtoria, quorum longiſſima, ac diuturna tempora aboleuerunt memoriam, effecerúntque, vt vix inter ipſos ſacros conueniat Scriptores? Reſpondeo, ea, quæ cæteris aliis ſcriptoribus antiquis, & quam eis tribuit Diodorus Siculus præfat. lib. 5. hiſce verbis: Haud ſanè nos fugit, vetuſtiſſimarum rerum ſcriptoribus, vt in multis labantur contingere. Nam & antiquiora illa paululùm ſubobſcuram ambiguitatem præbent ſcribentibus: & temporum deſcriptio haud facilis cognitu, quandoque detrahit legentibus fidem. Heroum prætereà, & cæterorum virorum multiplex, ac varium genus non ſatis exquiſitè explicari poteſt. Accidit inſuper, quod omnium eſt difficillimum, vt de antiquorum geſtis ſcriptores inter ſe admodum diſſentiant. *Et Hiſtoriæ Romanæ parens Titus Liuius decad.* 1. *lib.* 7. Famæ rerum ſtandum eſt, vbi certam derogat vetuſtas fidem. *Plutarchus in Pericle:* Difficilis inueſtigatu res eſt hiſtoria vera, cùm poſterioribus præteritum tempus cognitionem rerum præripiat. *At nos quod attinet, hiſtoriam hanc noſtram omni humanâ fide dignam eſſe promittimus, ſpondemus, noſtramque obſtringimus fidem, quà ſcilicet eam ex illorum Authorum ſcriptis fideliſſimè decerpſimus, & congeſſimus, reliqua fides verò penes illos eſto. Vale.*

HISTORIA
ARABVM.

PROŒMIVM.

ARABVM res, & hiſtoriæ poſt Mahometiſmum plures habuêre ſcriptores, interpretes paucos, parùmque felices; antè, ſcriptores paucos, interpretes nullos; ex quo factum eſt, vt ſatis tenuis, & perobſcura earum ad poſteros peruenerit notitia. Quamobrem de his præcipuum præſentis hiſtoriæ erit argumentum: de illis fusè dicitur in Chronologiæ notis, quamquam plura hîc quoque ob dogmatum, & opinionum communionem interponenda erunt. Nec quiſquam enim putet, pſeudoprophetæ Mahometo aliud inſtitutum propoſitum fuiſſe, quàm gentibus illis in Samariam aſportatis, quæ veri Dei cultui ſuorum Idolorum ſacra permiſcebant. Hoc ipſi Mahometani teſtantur hiſtoriographi, & res ipſa docet, vt infra videre eſt capite de religione, & inſtitutis Antiquorum Arabum. Nos autem non famâ rerum geſtarum ducti, neque ex iis, quæ memoriæ hominum beneficio conſeruata ſunt, aut percontando, audiendóque percepimus, hanc concinnamus hiſtoriam, ſed eam quàm fideliſſimè fieri poteſt, ex ipſius gentis colligimus monumentis, & diſcrimina, quæ ſeſe offerunt, diligentiſſimè notamus. Nec etiam de omnibus quæſtiones inſtituemus, ſed de præcipuis quibuſdam tantùm, cùm quòd librorum copiâ ad id neceſſariâ ſimus deſtituti, tùm ne præter rationem creſcat opus in immenſum.

DE ARABVM GENTIS DIVISIONE.

CAPVT PRIMVM.

IN *Indigenas* primùm, *Aduenaſque* ſuam partiuntur gentem Arabum ſcriptores. Indigenæ illis vocantur, qui omnium primò regionem illam, quæ nunc Arabia dicitur, occuparunt, ſuáſque ibi fixerunt ſedes. Aduenæ verò, qui multò poſt eò aduenientes connubia, & fœdera contraxerunt, atque inierunt cùm primis incolis, ac tum ipſi Arabes quoque appellati, & habiti ſunt. Cuiuſmodi ſunt illi, qui ab Iſmaële Abrahæ filio ducunt originem, à quo omnes Arabes poſteaquàm eius poſteri regionis præcipuâ parte potiti ſunt, Iſmaëlitæ aliquando vocati fuerunt,

necnon Hagareni à matris Hagar nomine. De primo ita Gregorius Barhæbreus in poëmate de Arabum rapinis:

ܒܢ̈ܝ ܐܝܫܡܥܐܝܠ ܝܢܩ̈ܝ ܚܠܒܐ ܗܘ ܚܣܝܢܐ.

Filij Iſmaëlis ſugentes lac illud aſperum.

De ſecundo Breuiar. Maronit. de horum conquerens in Sanctos impietate: ܒܢ̈ܝ ܗܓܪ ܒܙܘ ܩܘܕܫܐ ܘܒܕܪܘ ܓܪ̈ܡܐ ܕܩܕ̈ܝܫܐ. *filij Hagar peſſundederunt ſancta, & diſperſerunt oſſa ſanctorum*, id eſt reliquias, vti præſtiterunt eorum ſucceſſores impietatis, qui Euangelicos vocari amant. Ex huius progenie Pſeudoprophetam Mahometum traxiſſe genus gentis perhibent ſcriptores, vt ex infra dicendis de Arabum genealogia conſtabit. Primi generis adhuc bipartitò diſtinguntur in *ſuperſtites* ſcilicet, atque *Baieditas*, nempe deletos ſiue extinctos. Superſtites illi propterea vocantur, quia eorum cognationes, & familiæ hactenus ſuperſunt, de quibus infra de Arabum genealogia agentes dicemus. Verùm iſti quoque in *ciues*, ſiue ciuitatum incolas diſcriminantur, & in eos, qui per deſerta perpetuò vagantur loca nullis certis ſedibus, ſed ſua tentoria ibi figunt, vbi res, & neceſſitas poſtulant, pabula ſuis quæritantes armentis, & gregibus, quos Strabo Scenitas appellat. Hinc patriâ linguâ *Baduini* à *Badia* deſerto dicti ſunt, à Chaldæis verò & Syris in ſingulari numero *Barbaro*, in plurali autem *Barbroie*, filij deſerti, id eſt deſerti incolæ, & ſolitudinis, vt linguæ Syriacæ genius fert, & analogia. Dicitur quippe hac linguâ filius hominis, pro, homo; filius iniquitatis, pro, iniquus; filius ciuitatis, pro, ciuis; filius ruris, pro, ruſticanus; ſimiliter filius deſerti, pro, deſerti incola; & ſic de cæteris. A Syris autem ad Græcos nomen hoc βάρβαροι, quo omnibus Nationibus aliis arroganter inſultant, tranſlatum eſſe, haudquaquam dubitandum eſt, tametſi Strabo lib. 14. fictitium eſſe nomen hoc exiſtimauerit cum nonnullis aliis, ſolùm quòd eius vocabuli nulla apud Græcos comperiatur radix, nec etymologia. Ex Baieditis autem, etſi nullæ ſuperſint familiæ, aut cognationes, quorumdam tamen Hiſtoriographorum ſtudium, & diligentia ab interitu, temporiſque iniuria memoriam nobis vindicauit. Harum præcipuè quatuor ſunt, nempe Haditæ, Thamuditæ, Taſmitæ, Hodaiſitæ. Haditæ referuntur ad Hadum filium Huſſi, filij Aram, filij Sem, filij Noë: Thamuditæ verò ad Thamudum filium Heberi, filij Aram, filij Sem, filij Noë. Hadum mille habuiſſe vxores, & quatuor mille liberos, ac nepotes, pronepotes, & abnepotes vſque ad decimam generationem vidiſſe, ferunt. Has potentiſſimas gentes ob criminum enormitatem, fœditatemque variis plagarum generibus perdidit Deus, & ex terra deleuit. Aliæ duæ Taſmitarum, & Hodaiſitarum numero, & potentiâ non minus celebres erant. Illi nomen, & originem à Taſmo filio Ludi, filij Aram, filij Sem, filij Noë deducunt; iſti verò à Hodaiſo filio Heberi, filij Aram, filij Sem, filij Noë. Vtriſque ex Taſmitarum gente dudum regnarunt reges vſque ad Amlukum ſub quo ſimultatibus & bellis extincti ſunt. Cauſa tantorum malorum ab Authoribus ita narratur. Dederat Maſecus nobilis vir ex Hodaiſitarum genere vxori nomine Hozailæ repudij libellum, quæ à domo illius egreſſa, vnicum, quem ab ipſo ſuſceperat, filium ſecum abduxit, maritus illâ

inui-

inuitâ, & reluctante eum reducere conabatur. Res tandem ad Amlukum regem delata eſt, qui, cùm eos minimè conciliare potuiſſet, puerum neutri parentum tradendum pronunciauit, ſed ſuorum ſeruorum albo adſcribendum, accenſendumque eſſe. Mater amiſſi nati dolore vix conſolabili commota, his verſibus, quos, vbi gentium reperiebatur, occinebat, regis iudicium, & iniquitatem carpebat, atque diſcindebat.

Regi adſuimus Taſmitarum, vt æquum referremus iudicium;
At proh nefas! tyrannide iuſtitiam commutans Hozailam deluſit:
Sed quod æquum iudicium reddere valet, qui iudicio caret?
Sapientiâ qui penitus eſt deſtitutus, inſipienter ſemper agit.
Ah mater inſipiens! ab inſipiente ſapientiam quæris?
Ah imprudens mater! nullus nunc pœnitendi relinquitur locus.

Hæc percipiens rex maximo percitus eſt furore, & irâ, ſtatimque latâ lege ſanxit, vt nulla puella ex Hodaiſitis ad maritum deduceretur, antequam ab illo deflorata fuerit. Salaciſſimi regis hæc lex perdurauit, & executioni mandata eſt vſque ad Sciamuſæ cognomento Hoſairæ filiæ Habadi Hodaiſitarum nobiliſſimi matrimonium, quæ ſuæ ætatis puellarum formoſiſſima erat. Hæc namque, cùm ad Amlukum regem deduceretur ſuorum conſtipata turbâ, nullumque euadendi videret locum, ſuas ita deplorabat vices.

Heu! trahor ad improbum meis etiam deducentibus,
Nec miſeræ virgini vllus euadendi relinquitur locus?

Cúmque ſequente die dimiſſa fuerit proprio ſanguine turpiſſimum in modum inquinata, ſuorum ignauiam, ignominiámque ſimul his verſibus exagitare cœpit.

Hodaiſitis quis vilior in toto reperitur orbe?
Ita cum veſtra virgine, ô viri, coram etiam agitur?
Quis, præter vos, ingenuus æquo animo id patitur?
Vnus dotem dat, alius coram carpit florem?
Nonne præſtat eiuſmodi viro, millies oppetere mortem,
Quàm ſuam tam improbo proſtituere ſponſam?

Quæ, cùm ſuos ſtimulo honoris incitari, & concitari animaduertiſſet, hos alios addidit verſus prouocans eos ad vindictam ſumendam de tam ſceleratiſſimo tyranno.

Ad proſtibulum veſtras trahi patimini virgines,
Cùm viri ſitis, & quidem ingenui, ac innumeri?
Proh nefas! Hoſaira ſuo ita turpiter ſanguine innatat?
Sanè, ſi viri eſſemus, vos verò colis, fuſiſque armati,
Nequaquam tantum ferremus, vt vos, æquo animo flagitium.
Quare pro honore aut oppetite mortem, aut perimite hoſtem,
Ignemque belli ſtimuli honoris accendite lignis;
Sin minus, patriæ vale dicitote, loca deſerta petentes,
Ibique ſupremum cum gloria, viri, agite diem.

Quæ audiens Alaſuad eius frater, qui maximæ authoritatis inter Hodaiſitas erat, ſupra quàm dici poteſt, indignatur, ſtimulóque pungitur honoris, & Hodaiſitarum collectis ducibus ait: Quouſque fortiſſimi virorum

tantâ torpebimus ignauiâ? Quouſque Arabum nobiliſſimi tantam ignominiæ feremus notam? Agite, agite igitur, arma capiamus, ac pro tot, tamque horrendis ſceleribus ſumamus tandem vindictam, & ſanguine ipſo peractam abluamus maculam, luat ſalaciſſimus demum promeritam ſuorum criminum pœnam. His dictis, auditiſque, ſomnum, qui tam altè, profundéque illorum corda & animos occupauerat, excutiunt duces, & hortanti reſpondent: Tuis iuſſibus obſequi, & ſequi exemplum præſtò ſumus omnes: at numero, potentiâ, & armorum ſupellectile Taſmitis longiſſimè ſumus impares, vt nec te fugit. Quibus ille: ingenio numerus, potentia, & armorum ſupellex ſupplendæ ſunt, ſequimini mea conſilia, victoria certa erit. Cui, age, inquiunt. Cùm itaque omnium vota ſibi obſtrinxiſſet, & firmaſſet præſtito iuramento, ſequente die tamquam ſororis nuptias celebraturus, maximum regi, ac Taſmitis inſtruxit conuiuium in ampliſſima quadam planitie, in qua Hodaiſitæ ex eius iuſſu ſub arena ſua abſconderant arma, ad quod rex libenter, ac lætiſſimus properat Hoſairæ adhuc captus, incenſuſque amore. Frater autem eius Alaſuad vbi hoſtes vino madidos, & obrutos videt, ſuis dat ſignum, qui ſtatim captis armis improuisò in hoſtem inermem, & nihil tale ſuſpicantem irruunt, & omnes ad vltimum penè trucidarunt. Vnus ex tanta clade illius familiæ euaſit Raba filius Maræ, qui ad Haſanum Arabiæ felicis regem confugiens auxilia ab illo obtinùit, demumque poſt multa commiſſa prælia cecidit ipſe Raba, & Hodaiſtæ extincti ſunt ad vltimum, quibuſcum vtriuſque gentis deletum eſt genus, vnde *Baiedita* aliis Arabibus dicti ſunt, nempe deleti, & extincti.

DE ORIGINE ET NOMINE ARABVM.

CAPVT SECVNDVM.

ARABES, quos indigenas vocari diximus, à Cahtano, ſiue vt alij ſcribere malunt, Iactano, filio Heberi, filij Sale, filij Caïnam, filij Arphaxad, filij Sem, filij Noë, ſuam trahere originem, omnes, quotquot hoc tractarunt argumentum, perhibent, ſi Haſciamum filium Calbi, & Sciarſium filium Catami excipies. Hi quippe duo quadam Pſeudoprophetæ Mahometi traditione inducti, gentis originem referunt ad Cahtanum filium Hamaiſahi, filij Nabeti, quem Textus ſacer Geneſ. 15. 13. Nabaioth vocat, filij Iſmaëlis, filij Abrahæ. Iactanum porrò alium omninò faciunt à Cahtano; & hunc Chabarum nominari in libro Legis, addit filius Calbi, & vterque illum facit Authorem Giarhamitarum gentis, Cahtanum verò incolarum Arabiæ felicis parentem. At Mashudius in Pratis aureis, & alij omnes, hæc longiſſimè diſtare à veritate, perſcribunt, quia antiquitùs, atque hactenus genus ſe ducere iactant à Cahtano filio Heberi Arabes, hunc pro parente agnoſcunt, hæc ab antiquiſſimis poëtis decantata ſunt, nec ante hos duos vllus aliter ſenſit. Mahometi traditionem, quâ ſuam illi roborant opinionem, intactam præterit Mashudius, ex quo coniiciendum eſt, eam verè à Mahometo prolatam

fuiſſe, ſed ille, vt falſam, ineptam, atque à veritate penitùs alienam ſui pſeudoprophetæ reuerentiâ ſilentio repudiare maluit, quàm verbis, & ſcriptis rationibus. Iactanum autem appellari Chabarum in ſacro Textu, credat, qui vult, & filij Calbi conſulat exemplar. Hitamus filius Hadi opinionem iſtorum duorum his reprobat rationibus: *Notum eſt*, inquit, *& à nemine Arabum negatum, Iſmaëlem cum ſola matre Hagar in Arabiam profectum eſſe annum agentem decimum quartum, ſiue vt alij volunt, decimum ſextum: compertiſsimum omnibus adhuc eſt, vernaculam eius linguam Syriacam fuiſſe, quæ eius parentis Abrahæ erat. At lingua incolarum Arabiæ felicis hactenus eſt, vt ſemper fuit Arabica, & quidem elegantiſsima, vt omnes in confeſſo habent; qui ergo fieri potuit, vt poſteri vnius hominis propriæ linguæ ſint penitùs obliti, & aliam inuexerint, inuenerint, vel didicerint multò elegantiorem, ac longè excultam, quàm ſit indigenarum vernacula? Nec probabile, aut ſimile vero eſt, regionem illam ad Iſmaëlis vſque tempora incultam, & habitatoribus deſtitutam fuiſſe, vt nec ab ipſis contrariæ ſententiæ authoribus conceditur. Imò ſi hoc ſemel conceſſum fuerit, de eorum cauſa iam actum eſſet, quia poſteri Iſmaëlis ſuam abſque omni dubio conſeruaſſent vernaculam linguam, & aduenis eam communicaſſent, quàm contra, vt accidiſſe videmus.* Hæc ille. Hoc eodem argumento plures alij vtuntur, ſed vbi Iſmaëlis vernaculam linguam Syriacam fuiſſe Hitamus dicit, illi Hebræam dicunt. At hoc diſcrimen ad ipſam rem nihil pertinet, ſemper enim ratio eadem erit, atque vrgebit. Iuxta receptiſſimam igitur ſententiam Cahtanus filius Heberi fuit ille, qui omnium primus eam regionem, quæ poſteà, vt mox dicetur, Arabia nuncupata eſt, ingreſſus, & capiti regium impoſuit diadema, poſteríſque iura, & leges præſcripſit. Mashudius, & nonnulli alij, Homaïrum filium Sabæ, filij Iaſcihabi, filij Iarab, filij Cahtani primum omnium diademate aureo in Arabia vſum fuiſſe, ſcribunt. Verùm hæc ſententia à prima fortè non diſcordat, quia fieri poteſt, quòd Homaïrus non diadematis inuenerit vſum, ſed ex alia materia, nempe auro fabricatus illud ſit, quemadmodum alij poſteà, inualeſcente luxu, gemmas & vniones addiderunt. Cahtano extincto regni paterni ſuſcipit gubernacula Iarab, qui regiones, & prouincias inter ſuos partiri cœpit, limites præſcribere agris, ius ſuum vnicuique tribuere, magiſtratus conſtituere vbique, ciues armis defendere, hoſtéſque arcere. Quapropter ex eius nomine tota regio priùs Iarab, dein adhibitâ initio dictionis ex linguæ analogia ſyncope, ſiue alleuiatione, vt loquuntur, Arab incolis dicta eſt, & hactenus dicitur; Græci autem & Latini ſuâ terminatione vtentes Ἀραβία, & Arabia, ſcripsêre. Syrorum tamen nonnulli vocabuli etymologiæ rationem habentes exiſtimarunt, Arabes ita dictos eſſe, quia gens illa ex variarum nationum, & populorum promiſcuo vulgo conſtat, quod his verbis dictionarij Syriaci notat Author:

ܥܪ̈ܒܝܐ ܕܝܢ ܐܬܩܪܝܘ ܗܟܢ ܡܢ ܡܥܪܒܘܬܐ ܘܡܚܠܛܘܬܐ ܕܡܢ ܐܬܪ̈ܘܬܐ ܡܫܚ̈ܠܦܬܐ.

Id eſt: *Arabes autem ita vocati ſunt à commiſtione, & confuſione ex diuerſis regionibus.* Equidem, vtra harum opinionum verior ſit, in præſens non diſputo, priorem tamen probabiliorem eſſe cenſeo, cùm quia, vt plurimùm prima nomina à conditoribus videntur imponi rebus, tum quia con-

fuſio illa, & populorum eò concurſus illo nomine multò poſterior eſt. Hæc ratio præterea nomenclationis aliis multis competeret, ac præſertim Ægyptiis maiori iure, cùm, vt fertur, ſint omnium Nationum totius orbis terrarum confuſa colluuies.

DE ARABVM GENEALOGIA.

CAPVT TERTIVM.

SVPERIVS iam dictum eſt, Indigenas Arabes ſuam ducere originem à Cahtano filio Heberi, à quo Iarab orſus eſt, & ab hoc Iaſcihab, à Iaſcihab verò Habdſciams, nempe cultor ſolis, qui Saba poſteà appellatus eſt, cuius cognominis cauſam infra referemus agentes de regibus Iaman, ſiue Arabiæ felicis. Is quinque ſuſcepit liberos, nempe Homaïrum Cahlanum, Amrum, Aſciharum, & Amelam. A Homaïro plures cognationes genus traxerunt. Prima Tatabitarum, qui dudum Arabibus regnarunt, ita verò dicti ſunt à Tataba authore Homaïri primogenito. Hos Chaſditæ ſequuntur, quos quidam referunt ad Chaſdam filium Malechi, filij Amri, filij Maræ, filij Zaïdi, filij Malechi, filij Homaïri, filij Sabæ; alij ad Chaſdam filium Malechi, filij Homaïri, filij Sabæ. Ad eundem Chaſdam referuntur etiam Bahritæ, & Giahamitæ, qui ſunt numeroſiſſimæ gentes longè latéque Septentrionalem Arabiæ partem occupantes ad mare vrbis Geddæ vſque. Ialitæ his quoque accenſentur, inter quos, ac reges Hiræ maxima interceſſere olim bella. Salehitæ idem cum iſtis agnoſcunt generis principium, & originem. Diu regnarunt in ea Arabiæ prouincia, quæ Syriæ contermina eſt, donec à Gaſſanitarum regibus poſt diuturna, atque acerbiſſima bella extincti ſunt. Calebitæ potentiſſima quoque gens ſunt filij Calebi, filij Vabræ, filij Thalabæ, filij Chaluani, filij Amrani, filij Alcafi, filij Homaïri. Homaïritarum ſeriem genealogiæ claudunt Nahditæ, Sakhabitæ, Hadritæ, & Sciahbanitæ.

Ex Cahlano autem ſecundogenito Sabæ plures ortæ ſunt cognationes, & familiæ, quarum magis præcipuæ, atque celebriores cæteris ſunt ſeptem, nempe Azaditæ, Taïtæ, Madhagitæ, Hamdanitæ, Canaditæ, Maraditæ, & Agaritæ. Azaditæ ſunt filij Azad, filij Gauthi, filij Nabethi, filij Malechi, filij Adadi, filij Zaïdi, filij Cahlani, filij Sabæ. Ab Azaditis ſunt reges Gaſſanitarum, de quibus infrà ſuo loco, & capite, qui pro authore agnoſcunt Amrum filium Mazari, filij Azadi. Eundem Azadum parentem ſe habuiſſe iactant Auſitæ, & Chazragitæ Iatrabi, quæ poſtea per antonomaſiam Madina, id eſt vrbs dicta eſt, ciues primi Pſeudoprohetæ Mahometi acerrimi fautores & defenſores impietatis. Ex Azaditis ſuam item tradunt originem Chazahitæ, Barakitæ, Duſitæ, Hatachitæ, & Gafechitæ. Chazahitæ autem ita appellati ſunt, vt vocabuli Arabici etymologia demonſtrat, quia ſeorſim à reliquis ſui generis receſſerunt propter Harami fluminis illuuionem, quod totam penè Arabiam felicem inundauit, atque deuaſtauit, vt ſuo loco fuſiùs dicetur; anteà autem vocabuntur Caabitæ ab authore Caabo filio Amri filij Lahi, filij

Harethæ, filij Amri, filij Mazikiæ, filij Ameri, filij Harethæ, filij Amrilkaïſi, filij Thalabæ, filij Mazeni, filij Azadi. Sunt verò, qui arbitrantur, id apellationis, & nominis inditum illis fuiſſe à Templo Mechenſi dicto Caaba, cuius cura, atque præfectura ipſis à multo tempore concredita erat, donec ſuæ gentis ius Caſio Iſmaëlitæ vtre vini vendidit Abuhitanus iam ebrius, & claues tradidit. Is excuſſo vino factum ſummopere deteſtatus eſt, ingentique affectus dolore, ſed fruſtrà, vnde eius ſera pœnitentia prouerbio apud Arabes fecit locum, cùm aliquem intempeſtiuè ſui erroris pœnitere denotare velint. Multis hac de re Chazahitas, & ſuum Templi Ædituum Abuhitanum ſugillarunt carminibus Arabum Poëtæ, inter quæ hoc vnum eſt eiuſdem Caſii Epigramma.

Abuhitanus omnibus numeris eſt iniuſtior Caſio,
Quemodmodum Chazahitæ iniuſtiores Fabaritis,
Coarguitis Caſium Chazahitæ emptorem,
Cur veſtram, & Abuhitani venditoris non arguitis inſaniam?

ALIVD.

Hactenus ſuâ gloriati ſunt Chazahitæ generis antiquitate,
Efferant iam ſuam ebrietatem viníque potum.
Si Templum Dei vendiderunt vtre vini,
Quod illis reliquum eſt, amphora vendent.

Chazahitis Moſtaklabitæ, quibuſcum crudeliſſima bella commiſit Pſeudopropheta, adnumerantur. Barakitæ autem ſunt ex filiis Amri Mazikiæ Azdenſis, id nominis verò inditum illis eſt ex nomine montis, quem incolebant. Duſitæ porrò à Duſo parente nuncupantur, is erat filius Adnani, filij Abd-allahi, filij Vahrani, filij Caabi, filij Harethæ, filij Caabi, filij Malechi, filij Naſſari, filij Azadi. Ad hos referuntur Horaïritæ à Horaïro parente ita appellati, quem alij vocant Hirum filium Ameri. Hatechitæ, & Gafechitæ ſunt notiſſimæ, ac celeberrimæ cognationes ſub Mahometiſmo, & Azadum pro authore agnoſcunt. Eandem originem repetunt Gialanditæ, ex quibus ſunt reges Ammonitarum, qui omnes Gialandi vocabantur, vti Pharaones, & Ptolomæi Ægypti reges, Cæſares Romani Imperatores.

Secunda cognatio ex Cahlani proſapia eſt Taïtarum à Taïo filio Adadi, filij Zaïdi, filij Cahlani, filij Sabæ. Hi fluminis Harami fugientes illuuionem ſeſe receperunt in montem Agæum, qui in ſuperioribus Agiazi partibus ſitus eſt, qui impoſterùm ex illorum nomine mons Taï vocari conſueuit. Ab iſtis propagati ſunt Giadaïlitæ, Nabhanitæ, Bulanitæ, Salmanitæ, Hanitæ, & Soduſitæ, quemadmodum ex Salmanitis Bogiaritæ, & ex Hanitis Aïaſitæ. Ex horum genere fuit Hatemus Taïta, cuius liberalitatem non ſolùm vetuſtiſſimi Arabum Poëtæ, & oratores celebrarunt, ſed qui hactenus etiam ſcribunt, vel de liberalitate mentionem faciunt, vt ſuo loco dicetur.

Tertia cognatio filiorum Cahlani eſt Madhagitarum indito illis cognomine à Madhagio, qui & Malechus vocatur, filio Adadi, filij Zaïdi, filij Cahlani, filij Sabæ. Ab iſtis genus ducunt Cahlanitæ, & Gianabitæ; à

Gianabitis autem Moauitæ , Auditæ , & Afauitæ , ex quibus fuit Audius Afauita poëta celeberrimus. Ad Madhagium etiam ſuam refert originem Saadus , qui Tribus cognominatus eſt , quòd trecentis viris ex filiis , nepotibus , pronepotibus , & abnepotibus conſtipatus ſæpius viſus eſt , quos ſuam Tribum vocabat.

Quarta cognatio eſt Hamdanitarum , quæ genus , & nomen trahit à Hamdano filio Rabihæ , filij Haiani , filij Malechi , filij Zaidi , filij Cahlani. Hi maximæ famæ , & nominis fuerunt ſub initiis Mahometiſmi.

Quinta cognatio eſt Tauritarum à Tauro filio Hofairi , filij Harethæ, filij Zaidi , filij Cahlani , qui Canaditæ quoque appellati ſunt , id eſt ingrati in parentem, qui Taurus hoc vitio notatus eſt. Quandoquidem vocabulum كند *canada* ingratum eſſe , & benficij immemorem apud Arabes ſignificat.

Sexta cognatio Maraditarum appellatione dignoſcitur ita dicta à Marado filio Cahlani , quæ regionem Syriæ conterminam longè lateque habitat , & ad quam referendæ quoque ſunt innumeræ propemodum huius nominis familiæ , quæ plures Arabiæ felicis occupant vrbes & agros. Hi præ omnibus Arabibus genus armorum virtute , ac ſplendore præclarum reddiderunt , ſed multò magis Chriſtianâ religione, cuius propugnatores accerrimi fuere.

Septima Agaritarum eſt ab Agaro filio Cahlani, quæ bifariam adhuc diuiditur, nempe in Catamitas, & Begialitas, iſti à Begiala, illi à Catama filiis Cahlani ita ſunt nominati. Et hæc de Arabum indigenarum Genealogia. Minores gentes ab iſtis exortas prudentes omittimus.

Aduenæ Arabes authorem habuere Iſmaëlem Abrahæ ex Hagar filium, in quo eorum ſcriptores ab aliis non diſſentiunt. Expulſa enim Hagar vnà cum filio in Arabiam conceſſit , habitauitque eo in loco , vbi Mecha vrbs , & eius templum poſtea conditum eſt. Videntur tamen diſcrepare à ſacro Textu circa vxorem , is enim cap. 21. ver. 21. affirmat fuiſſe Ægyptiam , illi verò ex Arabibus Giarham : ſed hoc facilè conciliatur, ſi dicamus , eam fuiſſe natalibus Ægyptiam, genere verò Giarhamitam ; præterea Iſmaël ſecundùm illos non vnam , ſed plures duxit vxores. Expulſionem autem illam , & amandationem factam fuiſſe perſcribunt agente Abrahamo annum centeſimum , & Iſmaële decimum tertium , ſiue vt alij malunt , decimum ſextum. Inde ad Mahometi Hegiram putant ipſorum Chronographi annos 2793. Iſmaël duodecim habuit filios, quos an ex vna, vel pluribus vxoribus ſuſceperit, ex ſcriptoribus non conſtat. Iſtorum quidam Nabetum , quidam verò Cedar faciunt primogenitum , ab omnibus tamen genealogiæ ſeries , ſiue vt illi loquuntur „columna ex poſteris Cedar contexitur , etſi prior opinio probabilior videatur , cùm ſacer Textus in recenſendis Iſmaëlis filiis primo loco collocet Nabaioth , qui idem eſt , ac Nabet Arabum. Nec parua quoque diſſenſio eſt de regno , & Templi præfectura, aliqui enim Cedar à Giarhamitis regem conſtitutum fuiſſe, perhibent, præfecturâ ſibi conſeruatâ, alij contra ſcribunt; nonnulli regnum & præfecturam poſteris Iſmaëlis tribuunt vſque ad quendam Nabetum æditum , poſt quem præfecturam ad Giarhamitas deueniſſe, tra-

dunt. Hanc ſententiam comprobant, ex his duobus verſibus Poëmatis Ameri filij Harethæ Giarhamitæ, quo de amiſſa præfectura conqueritur.

Eramus ſacri poſt Nabetum præfecti Templi,
Circuibamuſque illud, nec res controuertitur,

Itaque volunt authores huius ſententiæ præfecturam iſtam fuiſſe penes Iſmaëlitas vſque ad Nabetum, tum ad Chazahitas, qui Giarhamitæ ante illuuionem fluminis Harami dicebantur, deuolutam, donec Caſius Iſmaëlita illam denuò redemit vtre vini, vt paulò ſuperiùs dictum eſt. Ad genealogiæ autem ſeriem vt veniamus, Cedar parenti ſucceſſit Hamelus, huic Nabetus, de quo mox mentio facta eſt, Nabeto Salamanus, Salamano Hamiſah, iſti Adadus, cui Adus, Ado Adnanus, Adnano Maadus, Maado Nazarus, Nazaro Maſſarus. Ab his totidem cognationes originem deducunt, & cognomina. Nazarus autem alios tres liberos ex Mama vxore ſuſcepit extra genealogiæ columnam. Primus eſt Abadus, qui filium habuit nomine Caabum, cuius liberalitas, & munificentia in prouerbium abiit inter Arabes, itemque Caiſum Arabicæ eloquentiæ parentem. Secundus Rabiha dicebatur cognomento Eques, quòd ex paterna hereditate nihil habere voluit præter generoſos equos. Is duos genuit filios, Aſedum, & Dabiham. Aſedus genuit Giadilam, & Hanſam. Ex Giadila autem orti ſunt Vailitæ, à quibus Bacritæ, ac Thalabitæ. A Thalabitis genus traxit Colaibus, qui regno Vailitarum potitus, tum interfectus eſt à Giaſaſo, quapropter grauiſſimum, æternumque inter Bacritas, & Thalabitas inflammatum eſt bellum. Ex eadem gente fuit Mara, cuius filius Giaſaſus Colaibum occidit, itemque Tarafa Tarafitarum author. Markiſcitarum maior & minor cognatio ad Bacritas referuntur, quemadmodum & Hanifitarum, ex quorum ſtirpe exſtitit Moſailema pſeudopropheta Mahometi pſeudoprophetæ æmulus. Cartanitarum familia ex Hanzitarum deriuatur. Almoltameſo poëta diſertiſſimus, qui Almoltameſitarum genti nomen dedit, parentem habuit Dobaiham filium Rabihæ. Namritæ porrò, Lahemitæ, Hagilitæ, & Hadalkiſitæ originem deducunt ab Aſedo filio Rabihæ, & ab hoc Saduſitæ, & Lahzamitæ. Tertius Nazari filius fuit Anmarus Anmaritarum parens, qui relictis ſedibus in Arabiam felicem ſeceſſit, hacque de cauſa eius regionis incolis ipſius poſteri adſcripti ſunt. Maſſaro autem filio Nazari, qui genealogiæ conſtituit ſeriem & columnam, natus eſt Elias ſecundùm eandem ſeriem, extra illam verò Caiſus cognomento Hilan, cuius ratione quidam arbitrati ſunt, hoc nomen eſſe parentis, alij eius equi generoſiſſimi, nonnulli eius canis, quidam demum illius fratris. Ex hoc autem Caiſo innumeræ propemodum ortæ ſunt cognationes, & familiæ, inter quas principem locum obtinent Hauazinitæ, à quibus Sahditæ authore Sahdo filio Bacri, filij Hauazeni, filij Caiſi. Ex hac gente fuit Halima Sahdita celeberrima inter omnes Arabes, quòd ab illa ſuxerit lac monſtrum illud ad totius orbis perniciem natum, & educatum Pſeudopropheta Mahometus. Caiſum authorem quoque agnoſcunt Calabitæ, à quibus Salehitæ filij Salehi, filij Merdaſi, filij Caiſi: item Hokailitæ, vnde Mokladus, Karuaſus, aliique Mauſali reges. Ex eadem ſtirpe trahunt genus Hameritæ, Sahſahitæ, & Chafagitæ, quos ad ſuam

vſque ætatem regnaſſe Harakitis ſcribit Iſmaël Sciahinſciah. Eandem repetunt originem Rabihitæ poſteri Rabihæ filij Ameri, filij Sahſahæ, filij Moauiæ, filij Bacri, filij Hauazeni, filij Manſuri, filij Hacramæ, filij Haſſi, filij Caiſi Hilan. Ex Hauazinitis orti ſunt Giaſcemitæ filij Giaſcemi, filij Moauiæ, filij Bacri, filij Hauazeni, ad quos Dodraitæ referunt genus. Item à Caiſo trahunt originem Halalitæ, Takaifitæ, Ghiritæ, Bahelitæ, Mazanitæ, Hatfanitæ, Habſitæ, Antaritæ, Aſcigitæ, Salemitæ, Dabianitæ ad quos genus refert Nabega poëta præclariſſimus, Kararitæ, Hoſſainitæ, ita nominati à Hoſſaino ipſorum parente viro munificentiſſimo, & in literatos viros liberaliſſimo, quem Zohairus Arabum poëta illuſtriſſimus non aliter ſuis verſibus celebrauit, quàm Horatius Mecœnatem, inter quos hi duo verſus plurimùm commendantur.

Quem vides exultantem, cùm illum adis,
Ac ſi dare ipſi velles, quod ab illo petis.

Sunt quoque ex Caiſitarum genere Haduanitæ, & Aſbaitæ ab Aſbao parente, & non vulgari poëta iſti dicti, illi à Haduano. Eliæ autem natus eſt iuxta genealogiæ ſeriem Madraca, extra verò Tangia, quorum vterque à matre Candace ſibi indidit cognomen, ſeſeque Candacitas appellarunt, patris nomine omiſſo. Tangia autem genuit Tamum à quo Tamimitæ, itemque Rabahum, & Dabbam à quibus Rabahitæ, & Dabbabitæ nuncupati ſunt. Mazianitæ quamuis originem duxerint ab Amro filio Adi, filij Tangiæ, ita tamen appellati ſunt à Maziana filia Calebi, filij Vabræ eorum matre. Porrò Madraca procreauit Hozaimum iuxta genealogiæ ſeriem, præter ſeriem verò Hodailum à quo Hodailitarum plures exortæ ſunt cognationes, & rami varij. Ex horum ſtirpe prognatus eſt Abdalla filius Mashudi vnus ſociorum pſeudoprophetæ Mahometi, & Abudouaib elegantiſſimus poëta. Hozaimo autem natus eſt Cananus ſecundùm genealogiæ columnam, præter illam verò Alaunus, & Aſedus. Alaunus genuit Hadalum patrem Hadalitarum, & Daiſcium authorem Daiſcitarum; vtraque tamen cognatio Caritarum nomine apellari conſueuit. Ab Aſedo orti ſunt Cahelitæ, Dudanitæ, & cognationes aliæ quamplures, quæ omnes generico nomine Aſeditæ vocantur. Cananus iuxta genealogiæ columnam procreauit Alnadhrum, præter illam verò Malcanum, Amrum, Amerum, Abdmnahum, & Malechum. A Malcano exorta eſt Malcanitarum familia, & gens. Abdmnaho verò plures nati ſunt filij, ex quibus Bacrus Bacritis, & Afarus Afaritis nomen dederunt. Bacro autem Daila procreatus eſt, à cuius nomine Dailitæ ſunt nuncupati. Item ab eodem proauo originem traxerunt Laithitæ, Harethitæ, Madlegitæ, & Damaritæ, quemadmodum etiam ab Amro filio Canani Amritæ, & ab Amero Ameritæ. Malechus autem ſuam gentem à nomine filij Pharaſcij Pharaſcitam appellare maluit, quàm à ſuo Malechitam. Ex Cananitis ortum quoque habuerunt Abeſitæ Nubiæ incolæ; At nemo arbitretur, inquit Iſmaël Sciahinſciah in hiſtoria Gentium, ob nominis affinitatem, vicinitatemque regionis hos eoſdem eſſe ac Habeſitas, ſiue vt alij ſcribere malunt, Habeſſinos Æthiopiæ habitatores. Quidam hîc exiſtimant Alnadhrum filium Canani eundem eſſe atque Coraiſcium à quo Coraiſcitæ Mahometi

Pſeu-

pſeudoprophetæ cognati, & hoſtes, dicti ſunt. Verùm probabiliùs alij putant, Coraiſcitas eſſe ex filiis Fahri, filij Alnadhri, in quam ſententiam ire videntur meliores authores, ſed de cauſa, cur inditum ſit illis id nominis non conueniunt. Nam eorum aliqui Fahrum ideo ita vocatum fuiſſe, aſſerunt, quòd animal quoddam marinum amphibium nomine قرش *Coraſc*, ferox, ac non ſolùm cæteris animantibus, ſed ipſis hominibus ſatis formidabile peremiſſet. Sahidus verò Africanus, ac nonnulli alij apud illum non ipſi Fahro dictam mox ob cauſam nomen hoc impoſitum fuiſſe, ſed toti Fahritarum genti tempore Caſij Fahritæ, cùm claues & præfecturam Templi vtre vini abs Abuhitano Giarhamita ædituo redemerat. Is quippe hinc inde variis in locis diſperſos collegit Fahritas, & ad antiquum ius ſuæ gentis potiundum inuitauit, qui eò accurrentes, opemque gnauiter ferentes Chazahitas Mechâ expulerunt, ac vrbem & Templum in ſuam redegerunt poteſtatem, vnde ex Caſij facinore nomen inditum illis eſt, namque verbum Arabicum قرش *Caraſcia* hinc inde colligere, ſignificat. Fahrus autem tres ſuſcepit liberos, Galebum ſecundùm genealogiæ columnam, præter illam verò Moharebum, & Haretham, hic Harethitis, ex quibus orti ſunt Chaligitæ, ille Moharabitis nomen dedit. Galebo autem ſecundùm genealogiæ ſeriem Leui natus eſt, extra illam verò Tamimus cognomento Adram, nempe *barbâ diminutus*, vnde Adramitarum gens orta eſt. Leui quidem ſecundùm ſeriem genealogiæ Caabum procreauit, præter illam verò alios quinque, nempe Saadum à quo Saaditæ, Chozaimum à quo Chozaimitæ, Amerum à quo Ameritæ, Aſamum à quo Aſamitæ, Haretham demum, qui nullam reliquit prolem. Ex Ameritis originem ducit Amrus filius Abdudi, qui Equitum Arabum fortiſſimus, & præclariſſimus habitus eſt, tamen occiſus fuit in ſingulari certamine ab eius nepote Ali filio Abitalebi, quòd iſte Mahometi pſeudoprophetæ, ille Coraiſcitarum ſuſcepiſſet partes. Caabus autem genuit Maram ſecundùm ſeriem genealogiæ, extra illam verò Adidum, & Adium, qui poſteris nomen è ſuo nomine indiderunt. Ex Adidi ſtirpe ſuborti ſunt Giamihitæ, vnde Amia filius Chalafi Mahometi pſeudoprophetæ hoſtis omnium acerrimus, itemque Abius eius frater, qui non tepidiori odio in eundem flagrabat. Eiuſdem quoque Adidi ſtirpis ſunt Sahamitæ, à quibus genus trahit Amrus filius Alaſi ducis exercitus Hothmani filij Haffani, qui Ægyptum, & penè totam Syriam armis expugnauit, & Arabum ſubdidit imperio. Ad eandem gentem per Adium filium Caabi refert genus Homarus filius Alchottabi, qui tertius à Mahometo Arabibus regnauit. Mara autem genuit ſecundùm genealogiæ columnam Calabum, & extra Taimum, ac Iakda; à Taimo Taimitarum gens denominata eſt, à qua ſuum genus agnoſcunt Abubacrus, ac Tabha, ille Mahometi ſocer, & ſucceſſor, iſte vnus è decem ſociis. Iakdæ poſteri Mazchumitæ dicti ſunt, cuius appellationis mutationis nullam afferunt ſcriptores cauſam. Calabo Caſius natus eſt ſecundùm genealogiæ columnam, extra verò Zahram, à quo Zahritarum gens originem & nomen habuit. Ex Zahritarum ſtirpe ortus eſt Saadus filius Vakaſi vnus è decem pſeudoprophetæ ſociis, Ame-

Digitized by Google

na ipſius Mahometi mater, & Adarrahmanus filius Haufi vir maximi nominis, & authoritatis inter Arabes ſub ipſis Mahometiſmi initiis. A Caſio natus eſt Abdmnafus iuxta genealogiæ columnam, extra verò Abdaldarus, & Abdalazius. Abdaldarus autem genuit Scibam, & Naſſarum, à quibus Scibitarum, & Naſſaritarum genti nomen impoſitum eſt. Ex poſteris Abdalazij ortus eſt Alzabirus filius Hauuami vnus è decem ſociis, nec non Chadigia filia Chouailedi pſeudoprophetæ vxor, imò Diuitiarum author, vnde machinationum, audaciæ, ac ſcelerum omnium fons emanauit, & conceptæ mariti fraudis & conſiliorum adiutrix, & præſidium firmiſſimum. Hinc ille gloriari ſolitus erat paſſim hæc verba in vulgus iactans: *Adami vxor eius malorum cauſa exſtitit, & calamitatum, mea verò meorum bonorum, & felicitatis.* Ab eodem Abdalazio genus ducunt quoque Varakitæ nomine ipſis indito à Varaka filio Naufeli, filij Azedi, filij Abdalazij, filij Caſij. Abdmafus autem genuit Haſcemum ſecundùm ſeriem genealogiæ, extra verò Abdſciames, Motlabum, & Naufelum. Ex Abdſciames originem trahunt Omaytæ, ab Omaya matre ita nuncupati, ad quam ſuum genus referre maluerunt, quàm ad patrem, ob mulieris præclariſſimas virtutes, virilemque in rebus agendis animum. Ex hac gente orti ſunt Hothmanus filius Haffani quartus à Pſeudopropheta Calipha, Moauia quatuordecim Calipharum parens, Sahidus, Hakaba, Hataba, & alij viri apud Arabes præclariſſimi. Motlabitis autem & Naufelitis cognomina dedere authores Motlabus, & Naufelus filij Abdmnafi. Haſcemus porrò ſuſcepit vnum Abdalmotlabum, cui ſecundùm genealogiæ ſeriem Abdalla natus eſt, qui tam horrendum, pernicioſum, & immaniſſimum peperit orbi terrarum monſtrum, nempe Pſeudoprophetam Mahometum. Atque hic ſceleſtiſſimæ gentis claudat genealogias. De illius autem natalibus, educatione, rebus geſtis, vitiis, fraudibus, lege Alcoranica, & ſeptuaginta trium ſectarum inde exortarum variis opinionibus fusè dicemus in noſtris notis ad orientalem Chronologiam, vbi de libero arbitrio, de prædeſtinatione, ac eiuſmodi aliis perpluribus, modò Lutherum, modò Caluinum, modò alios noſtri temporis Hæreticos loquentes comperies, & per ſuos blaſphemantes prodromos.

Aduertendum hic obiter eſt, Africæ incolas, quos barbaros vulgò vocant, ſuam quoque ad Cahtanum referre originem deductam per Africum filium Sighæ Homairitæ, à cuius nomine tota regio Africa dicta eſt, vti perhibent, & non ab Aphro vno ex poſteris Abrahæ, vt quidam ſcribunt. Iſmaël Sciahinſciah, & alij cenſent ex poſteris Canaan hos barbaros eſſe. Quicquid ſit, quatuor ſunt inter innumeras has gentes cæteris illuſtriores ac nobiliores, quæ perpetuâ traditione ſuam originem à Cahtano agnoſcunt, atque celebrant. Principem locum obtinet gens Chetamitarum, quæ in promouendo Fatemitarum imperio, qui ſunt poſteri Ali ex Fatema Mahometi pſeudoprophetæ filia, vnde nomen acceperunt, nullum non mouit lapidem. Proximè ſequitur Sanhagitarum, qui ſuo imperio totam Africam aliquando ſubdiderunt. Ex hac gente ortus eſt Mahometus filius Dauidis Sanhagitæ Grammaticæ Arabicæ, quæ *Agirumia* inſcripta eſt, author notiſſimus & celeberrimus. Tertium ordinem, &

gradum occupant Zanatitæ, ex quibus orti ſunt reges Talemſani, & Salgiamaſæ. Iſti arte, & equitandi peritiâ, nec non magnanimitate inter omnes barbaros ſunt celeberrimi. Maſſamaditæ Duni montis habitatores ſequuntur. Iſti partes Almohdi filij Tiumurti priùs ſuſceperant, dein regnarunt illis Abdalmumen, & filij eius donec Calipha in occidente proclamatus eſt Abuzacharias Iahia filius Abdaluahedi, filij Abihaſſi ex eadem gente Maſſamadita, cui ſucceſſerunt in eadem dignitate filij, nepotes, pronepotes, & abnepotes vſque ad annum 652. Hegiræ.

His quatuor principibus barbarorum nationibus aliæ viginti quinque accenſentur, quæ eandem originem repetunt, nempe Dharabitæ, Maſilitæ, Mandaritæ, Abdranitæ, Vacchumitæ, Nakritæ, Nakrauitæ, Raiuhitæ, Vardaſitæ, Satmatitæ, Hauaritæ, Lauatitæ, Mazatitæ, Sadzatitæ, Baſainitæ, Madiunitæ, Zarhunitæ, Calamitæ, Auritæ, Hatitæ, Valitrinitæ, Mankraſitæ, Sciamſuritæ, Arklanitæ, Mareſitæ. Horum omnium vt vnum genus principiò fuit, ita & vna olim origine lingua, ſed tot dialectos temporis ſucceſſu peperit, vt niſi adhibito iam interprete ſeſe intelligere nequeant. Arabum more ſub dio habitant, vel ſub tentoriis, ac vt ſcenitæ Arabes vagi eò domicilia transferunt, quò aquæ, & pabula alliciunt, atque inuitant. Tam aduersùs iſtos, quàm vagantes Arabes paſſim per totam Africam Romanorum Imperatorum in ſilicibus, marmoribuſque Romanâ linguâ, & characteribus inſculpta hactenus viſuntur edicta, quibus variis ſub pœnis inhibetur, ne vagam illam, errantem, incertamque agant impoſterum vitam.

DE ARABVM STVDIIS, antè Mahometiſmum.

CAPVT QVARTVM.

ARABES, qui Mahometo nomen dederunt, & vexilla ſunt ſequuti, ſuæ gentis homines anterioris ætatis, qui ante Mahometiſmum viuebant, paſſim appellare, conſuerunt, ſeculi ignorantiæ Arabes. Ex quo inferunt nonnulli, qui Arabum hiſtorias è limine vix ſalutarunt, aut ipſos titulos legerunt, hos populos priſcis illis temporibus profundiſſimâ, atque denſiſſimâ ſcientiarum omnium ignorantiæ caligine obrutos, ſepultoſque fuiſſe. At profectò qui gentis Authorum paullò diligentiùs euoluit monumenta, qui penitiùs inſtituta nouit, facile deprehendet, apud hos haudquaquam ſermonem eſſe de ſcientiarum inſcientia, ſed de veri Dei, eiuſque cultus debiti ignoratione. Id autem ita ſe habere, ex eo planè patet, quòd hoc ignorantiæ titulo, & appellatione non ſuos duntaxat antiquos deſignant Arabes, verùm etiam eius ætatis Chaldæos, Syros, Ægyptios, Græcos, Latinos, & ſi qui alij ſint, qui olim ſecientiarum ſtudio, & nomine claruerunt. Atque adeo hac nomenclatione, ex communi gentis loquendi vſu intelligunt eos, quos Gentiles, ſiue Ethnicos nos appellare ſolemus. Dictionarij hiſtorici author, necnon Calepinus, neſcio à quibus ſcriptoribus in dictione *Canan* id peculiariter tribuunt Arabibus, hæc ſunt

Chron. Orient.

verba : *Canan dicta eſt Arabia à Cam , qui in ea conſedit , à qua Cananæi: Hæc fuit prima gens , quæ Deum ignorauit : quia princeps eius , & conditor cultum à patre non accepit , maledictus ab eo itaque ignorantiam diuinitatis minoribus reliquit.* An autem Arabia dicta ſit Canan à Cam , & an is Arabum fuerit princeps , & conditor, non eſt præſentis loci diſcutere, quia Arabes indigenas à Cahtano habuiſſe originem , aduenas verò ab Iſmaële ſupra abundè viſum eſt ; niſi velint Authores iſti nomine Arabiæ intelligere illam Syriæ prouinciam , quæ priùs à Canaan filio Cham Cananæa dicta eſt, tum à Iudæorum gente Iudæa nuncupata. In hac quippe prouincia non ſolùm diuinitatis ignorantia , ſed criminum etiam , ac ſcelerum omnium enormitas ſuam tamquam in regia poſuiſſe ſedem videntur , vt ex ſacris Litteris luce clarius patet , quamobrem regionis illius pars aliquando igne conflagrata eſt , reliquum verò armis deinde deletum, quod Arabibus minimè accidit. Quicquid ſit , certum enim eſt , eam ignorantiam intelligendam eſſe de ignorantia Dei , ac eius debiti cultus , quæ Arabibus cum aliis gentibus communis erat.

Cæterum , quòd iis etiam priſcis ſeculis Arabes neque ingenij acumine, neque genio , amore , aut propenſione in ſcientiarum ſtudia vllis aliis cederent , argumenta duo liquidò perſuadent. Alterum colligitur ex Authorum eius ſeculi ſcriptis , & monumentis , quæ hactenus poſterorum teruntur manibus , atque ab iunioribus paſſim citantur , & laudantur. Atque adeo , ſi credimus iſtis , ſi ea monumenta illorum ſunt Authorum, ſub quorum nomine , ac titulis circumferuntur , certè non minùs excelluerunt in ſtudiis Philoſophiæ , Aſtronomiæ , Aſtrologiæ , Medicinæ , Poëſis , Oratoriæ, aliarumque diſciplinarum antiqui illi Arabes ſeculi ignorantiæ , quos vocant , quàm ſub Mahometiſmo iuniores. Hiſtoriarum quoque, & Chronologiæ haud ignari erant, tametſi antiquorum omnium more illas fabulis aliquando , & ſuperſtitionibus temperarent, quia vt plurimùm à Poëtis hiſtoriæ huiuſmodi conſcribebantur. Vt autem conſtet , quanto ingenij acumine , vi , & perſpicacia gens illa pollebat olim , hîc vnum aut alterum ex illius temporis Poëtarum carminibus ſpecimen afferendum eſt. Zohairus itaque Poëta, de quo ſupra in cap. de Arabum genealogia mentio facta eſt , celebrans Hoſſaini principis viri in literatos homines munificentiam , & liberalitatem , inter cætera hos duos edidit verſus , quos elegantiæ , & acuminis nomine tota poſteritas commendauit.

Quem exultantem vides , cum illum adis,
Ac ſi dare ipſi velles , quod ab illo petis,

Idem reprehenſus aliquando ab vxore , & conſanguineis, quòd ſua bona, quibus principum liberalitate donatus erat , profunderet quodamodo, atque prodigeret in viros eruditos , doctos, atque paupertate oppreſſos , ita eleganter reſpondit.

Nos donant ſuis liberales tam largiter bonis ,
Et nos liberalium his vtemur ſordidè bonis ?

Eiuſdem quoque eſſe fertur hoc diſtichon , quo oſtendit dolorem , & gaudium inuicem innaſci , nec non pro laborum qualitate præmium nos conſequi.

Nonne vides terram ſuis floribus nunquam meliùs ridere,
Quàm quando cæli largiùs irrigatur lachrimis?

Nabega Dabianita, de quo etiam ſupra, ſeculi ignorantiæ poëta, multa edidit omnis generis carmina, quæ hactenus occinuntur inter Arabes, nec minoris elegantiæ ab illis æſtimantur, quàm Horatij, Martialis, aut alterius huius notæ apud Latinos Poëtæ. Is cùm à quodam amico vulgari, & inepto Poëta, quem adhortatus erat, vt vel diligentiorem carminibus componendis nauaret operam, vel penitus ab hac arte deſiſteret, audiuiſſet:

Melius eſt, amice, cum Luſciniarum canere poſtrema,
Quàm cum primo veſpertilione totam obmuteſcere diem.

Hoc alio diſticho eius ignauiam bellè retudit:

Nonne vides, amice, gladij plurimùm decedere pretio,
Cùm dicitur, is gladius eſt multò melior virga?

Idem lepidi huius epigrammatis in Æthiopem principem quendam nigerrimum iaculati, qui ſubiugatâ Arabiâ candidam, ſpecioſiſſimamque puellam eius regionis ſibi in matrimonium coniunxit, author fuit:

Vidi Æthiopem atræ ſimillimum nocti,
Candidam amplexibus ſtringentem puellam,
Cui dixi: heu nequam! naturæ ne ordinem peruertas,
Albæ diei coniungens nigerrimam noctem.

Infinita ſanè alia id genus afferre poſſemus, niſi hoc eſſet præter inſtitutum, & extra lineas longiùs proſilire. At quantum natiui leporis, elegantiæ, & acuminis his verſibus in alienam linguam verſis decedit, illi probè norunt, qui in hoc ſcribendi genere deſudarunt aliquando.

Sed occurret fortè hîc nonnemo, obiicietque nobis ex Sahedo Andaluſio, Gregorio Barhebræo, & aliis, qui ſuis ſcriptis teſtantur, Arabum eius ſeculi, cui ab ignorantia inditum eſt nomen, ſtudia fuiſſe tantùm circa ſuæ linguæ cultum, poëſim, ſimplicium medicamentorum vſum, quibus ſuis mederentur morbis, necnon Aſtronomiam, ſed præcipuè circa aſtrorum ortûs, & occaſûs cognitionem, vt inde ſuis gregibus, & armentis maturiùs conſulere poſſent.

Non inficiamur; ſed hos loqui de iis Arabibus, qui perpetuò cum ſuis pecudibus vagantur, non autem de ciuibus, & vrbium incolis, apud quos litterarum ſtudia ſummoperè colebantur, planum eſt. Quinimo ex hoc vno facilè arguitur, quantus fuerit horum genius, & amor erga ſcientias etiam in eo ſtatu, & rerum conditione, in quibus aliæ gentes brutis haud ſunt multò abſimiles. Veriùs profectò Peripatetici iſti dicendi erant, quàm ij, qui in Ariſtotelis verba iurauerunt, cùm perpetuò ambulantes philoſopharentur, & peripateticè.

Rurſus is, aut aliquis alius obiectabit: Quæ fides iunioribus Authoribus hæc de antiquis illis referentibus tribuenda eſt, quæ ratio hæc perſuadet, aut quodnam argumentum euincit, ea monumenta, quæ hactenus extant, & ſub eorum circumferuntur titulis, & nominibus reuera ipſorum fuiſſe?

Reſpondeo, eadem fides, eadem ratio, idemque argumentum, quæ perſuadent, & conuincunt, ea monumenta, quæ ſub nomine Diodori

Siculi, Herodoti, Titi Liuij, Cornelij Taciti, Platonis, Ariſtotelis, Ciceronis, Maronis, Horatij, Naſonis, & aliorum, ipſorum eſſe. Non video enim cur potiùs hæc iſtorum eſſe dicenda ſint, quàm illa illorum, cùm vtraque nonniſi humanâ fide, & gentilium traditione talia habeantur, adeóque hoc quod attinet, vtriſque par ratio erit.

Alterum ſuppeditat nobis argumentum Reginæ Sabæ exemplum, quam Arabum eſſe Reginam infrà de Regibus Arabiæ felicis ſcribentes fusè oſtendemus, quæ auditâ famâ, & ſparſo de Salomonis ſapientia rumore, ſtatim relictis ſedibus, & regno, rebuſque omnibus poſthabitis, eò conuolauit, cùm vt ſapientiſſimum Regem tentaret ænigmatibus, qui erat antiquorum philoſophandi familiariſſimus modus, tùm vt eius ſapientiam ex ore exciperet. Quæ quidem perdiſcendi cupiditas ſi in femina tanta fuit, in viris quanta eſſe debuerat? Sed quoniam hæc ex mox proponendis quibuſdam quæſtionibus clariùs pateſcent, illis modò ſuperſedere duximus.

DE ARABVM MORIBVS ET INSTITVTIS.

CAPVT QVINTVM.

ARABES Scenitæ, de quibus ita Solinus: *Scenitæ cauſam nominis inde ducunt, quòd tentoriis ſuccedunt, nec alias domos habent*, Eadem Plin. lib. 6. cap. 28. المخيمة *Almochaiamato*, nempe tentoriis vtentes vernaculâ linguâ ſe ſe appellant. Horum mores ſic deſcribit Ælianus: *Omnes*, inquit, *pari ſorte ſunt bellatores, ſeminudi, coloratis ſagulis pube tenus amicti, equorum adiumento pernicium, graciliumque Camelorum per diuerſa reptantes in tranquillis, vel turbidis rebus. Nec eorum quiſquam ſtiuam apprehendit, vel arborem colit, aut arua ſubigendo victum quæritat: ſed errant ſemper ſine lare, ſine ſedibus fixis, aut legibus.* Quamuis autem mortalium exſtiterint furaciſſimi, atque hactenus ſint latrociniis, ac prædæ, & rapinis iure quodamodo hereditario deditiſſimi, nemini tamen inter ſpoliandum, rapiendumque mortem inferunt, ſi ipſorum is ceſſerit conatibus. Affirmant quippe, homines omnes fratres eſſe, ac ab eodem prognatos parente, adeoque nefas eſſe, fratres iniuriâ afficere graui, aut interficere. Quæ autem rapiunt, ſua eſſe aſſerunt, quæ abs eorum manu ſuo vtentes iure vendicant, qui ſibi iniuſtè illa vſurparunt, cùm communis parens nullam bonorum inter filios fecerit diuiſionem, ſed potentiores ea ſibi aſciuerunt, atque iniuſtè arrogarunt. Ex facinore dicti ſunt antiquitùs *Sabæi*, id eſt raptores, furaces, ſpoliatores, prædatores, & eiuſmodi, vt infra de regibus Arabiæ felicis agentes dicemus, & demonſtrabimus. Ab iſtis ad Iſmaëlis poſteros idem nomen deriuatum fuiſſe, exiſtimo, quia coniunctis inter eos connubiis mores quoque communes facti ſunt, etſi diuerſus author. In eadem ſignificatione vtroſque Saracenos dictos fuiſſe à verbo Arabico سرق *Saraca*, nempe *furatus eſt*, quidam arbitrantur, inter quos Ioſephus Scaliger in animaduerſionibus ad Chronologica Euſebij n. LXXXVIII. Ingeniose magis ſanè hoc nomen inde deducitur,

quàm vere, quia qui *Saraceni* aliis nuncupantur, ipſis Arabibus vernaculâ linguâ appellantur سراكسه *Sarachaſe* ab regione eiuſdem nominis, quam Saracam Stephanus vocat, & Arabiæ partem facit, quæ reliquis Arabibus nomen aliquando dedit. De his ita Amianus lib. 22. *Et Scenitas pratendi-tur Arabas, quos Saracenos nunc appellamus.* Hoc quidem haud inſuetum eſt, vel nouum, quia paſſim videmus vel ex facinore aliquo, vel ex gentis alicuius claritate, aut armorum potentia, & ſplendore vnam nationem, vel prouinciam nomen aliis indere. Quam ob cauſam Europæi penè omnes Franci orientalibus vocantur, Hiſpani ſint illi, vel Itali, Germani vel Angli. A Sara ita dictos eſſe, vt alij putant, perridiculum habet mox laudatus Scaliger. *Hoc modò*, inquit, *oporteret aut à Sara Saræos dictos, aut vxorem Abrahami non Saram, ſed Saracam dictam fuiſſe.* Sententia veriſſima eſt, non item rationes, quibus fulcitur, quia non Græcæ aut Latinæ linguæ ſpectanda eſt analogia in eiuſmodi formationibus, ſed eius, vnde facta eſt deriuatio, ſæpiùs enim Arabes nomina peregrinæ linguæ non ſolùm ſeruilis alicuius literæ additione, vel permutatione, aut reiectione, ſed radicalis etiam ad Arabicam pronunciationem euphoniæ gratiâ accommodant; quam figuram, ſi mutatione, aut reiectione fit, vocant التخفيف *Altachſifo*, nempe *alleuiationem* Grammatici, ſi verò adiectione التعريب *Altahribo*, id eſt *Arabizationem*. Atque adeo nomini Sara, vt alienæ linguæ per illam figuram addere facilè poterant literam C. vnde hoc aliud formabitur Saraceni, quemadmodum ex hoc nomine خند *Chanda*, faciunt خندق *Chandac*, & ab hoc Chandacitas. Eiuſmodi plura paſſim occurrunt. Equidem hoc ideo perridiculum eſſe ego exiſtimo, quia Scenitas Arabes neque ad Saram, neque ad Abrahamum vllo modo ſpectant, vel vllam habent relationem, vti ex hactenus dictis planum eſt. Poſteros verò Iſmaëlis Agarenos potius ab Agar, quàm Saracenos à Sara matris expultrice dicendos eſſe omnis ratio perſuadet. Sunt etiam, qui exiſtimarunt, Saracenos nominatos eſſe ex nomine Sergij Monachi, quod ita Arabicè pingitur سركيس *Sarchis*, quemadmodum ex nomine Mahometi Mahometanos, quòd iſte Alcoranicæ Legis conditor extiterit, & pſeudoprophetæ machinationum, & conſiliorum non ſolùm promotor, ſed princeps author. Verùm opinio hæc omnium perridicula eſt, quia multò ante Sergij, & Mahometi tempora id nominis Arabibus tributum eſſe, apud Ptolomæum, Epiphanium, & alios legimus. Imo Onkelos capite 37. Geneſ. vbi in Hebræo ישמעאלים Iſmaëlitæ, vertit סרקאי Saracenos.

Hoſpitalitatis officiis nullis mortalium cedunt; hoſpitibus integram inuiolatamque ſeruant fidem, itaut horum ſaluti, & bonis, non ſolùm ſua bona, ſed vitam ipſam poſthabeant. Inuiolabilis amicitia cum illis tunc quis contrahit, quando ſemel cum iis panem comederit, quod inuiolatum amicitiæ ius vocant ius panis & ſalis; quod autem imminuere, aut quopiam lædere modo, ſumma religio ipſis eſt. Ius præterea eiuſmodi, ſiue amicitiæ fœdus in amicorum etiam amicos diffunditur, hinc maximum nefas ducunt, aggredi viatores, aut ſpoliare, ſi quis repertus fuerit in toto comitatu huiuſcemodi amicitiæ fœdere obſtrictus, adeóque vnius gratiâ omnibus parcunt. Neminem in ſua iuriſdictione lædunt, aut iniuriam ab vllo

didit Caſio Coraiſcitæ, vt in cap. de genealogia dictum eſt. Hæc & ſimilia locum, & occaſionem Pſeudoprophetæ Mahometo dederunt, vini, ac omnium eorum, quæ ebrietatem inducunt, interdicendi vſum.

Matrimonia in omnibus gradibus contrahebant olim Arabes præter quàm cum matribus, & filiabus: ſed omnium turpiſſimum ducebant contrahere cum duabus ſororibus, aut ea, quæ aliquando patris fuit. Qui autem eiuſmodi matrimonium contraxerit, *Alcatrabo* vocabant, ſcilicet incubum, illumque dæmonum accenſebant numero. Nihilominus Michaël Villanouanus ad ſextam tabulam Aſiæ Geographiæ Ptolomæi de illis ita ſcriptum reliquit: *Coëunt cum matribus & ſororibus pecudum ritu.* Gregem vxorum facultates & bona præſcribebant, vt omnes Arabum tradunt Authores: Strabo tamen lib. 16. & ex Strabone alij affirmant, vnam omnibus conſanguineis fuiſſe olim vxorem, itemque cum ſororibus eos contrahere. Porrò hoc de vnius vxoris communitate falſum eſſe, authorum Arabum teſtimoniis planè conſtat. Vt teſtes enim ſunt locupletiſſimi Iſmaël Sciahinſciah in *Hiſtoria gentium*, Mashudius in *Pratis aureis*, ac alij permulti, Mahometus Pſeudopropheta nihil prorsùs immutauit ex Arabum antiquorum ritibus, inſtitutis, moribus, aut perſuaſionibus, niſi ea, quæ ad fidem in Deum vnum pertinebant, & quædam alia perpauca, de quibus in Alcorano, cætera intacta præteriit. Atquî de huiuſmodi communi vxore pluribus conſanguineis nulla mentio habetur apud illum, nulla approbatio, vel improbatio. Equidem exiſtimarem hanc vnius vxoris communitatem nequaquam æquo animo tuliſſet pſeudopropheta ille ſalaciſſimus, nec ſolo improbaſſet ſilentio, ſed totis Alcorani capitibus eam condemnaſſet, & quidem grauiſſimâ ſententiâ. Euidentiſſimè id euinci poteſt ex eius moribus, cùm nihil, quandiu vixit, ipſi arriſerit magis, quàm polygamia, nec de vlla alia re magis gloriatus ſit, quàm de vxoribus, quarum cauſâ ſæpiùs Deum ipſum in ſcenam induxit, modò vt earum teſtaretur caſtitatem, modò vt lites componeret, modò vt illarum amores erga eum conciliaret. Quid pluribus? grege viginti-quinque vxorum non contentus, ſtuprum Zainabæ vxori Zaidi nepotis intulit, deinde in vxorem eam marito inuito duxit, quod ex Dei mandato ſe feciſſe in ipſo Alcorano ſcribere impudentiſſimum non puduit. Quo illa tumens riualibus dicere ſolita erat: Vos maritis coniunxerunt parentes, me verò Deus deſuper ſeptem cælis. Contra hoc præterea matrimonij genus multùm reclamare videtur infinitus gentis numerus, multitudo, & præ cæteris mortalibus propagatio, quæ profectò ex vna vxore, quæ octo, decem, quindecim, & pluribus communis eſt, prouenire non poteſt, vt ſanus quiſque ſanè iudicabit. Quis enim facilè credet ex vna tantùm vxore toti cognationi communi Saadum cognomento Tribum numerare potuiſſe trecentos viros ex filiis, nepotibus, pronepotibus, & abnepotibus, exceptis etiam feminis, vt cap. 3. de Arabum genealogia dictum eſt. Præterea non ſolùm apud gentis Scriptores, ſed etiam Græcos, Latinoſque Authores legimus, antiquos Arabes antiquitùs ante Mahometiſmum numeroſiſſimos contra Romanum imperium conduxiſſe exercitus. Theodoſio iuniore rerum potiente ex Arabum exercitu vno die pluſquam centum millia virorum necata, atque conſumpta fuiſſe lib. XI. cap. XV.

ſcribit Socrates. An autem contrahebant, cum ſororibus, vt lib. 16. habet Strabo, & ſcribunt alij, mihi impræſens certò non conſtat: hoc tamen coniecturâ ita eſſe deprehenditur, cùm ſupra à nobis citati Authores excipiant ſolùm matres, filias, eam, quæ patri aliquando copulata eſt, & matrimonium cum duabus ſororibus.

Cæterùm olim, vt hactenus etiam faciunt, ad templum Mechenſe peregrinabantur, circuncidebantur, purificationibus, & lotionibus vtebantur, ac alia id genus permulta præſtabant, quæ ſingula nunc recenſere non ſolùm ſatis prolixum, ſed & moleſtum eſſet. Quod autem tradit Ælianus de vxoribus mercenariis, & conductis ex pacto ad tempus, adhuc in vſu quoque eſt non ſolùm apud ipſos Arabes, ſed etiam reliquas alias gentes quæ Mahometo nomen dederunt, cùm ad ipſius pſeudoprophetæ peregrinantur ſepulchrum. Tunc enim (fortè in memoriam eius ſalacitatis) nemini licet cum propria vxore coïre, ſed aliam ſibi pacto quodam conducere, oportet, & ſuam alterius locare libidini. Hinc libidinoſorum vtriuſque ſexus infinita eò confluit turba ad effrænatam explendam in honorem Mahometi cupiditatem, quod ſæpiſſimè ex condicto faciunt, cùm domi agentes maritorum, & magiſtratûs metu præſtare non audeant. Repudia vxorum frequentia erant, ſed qui ter id præſtiterit, quartam ducere nequaquam fas ipſi erat, aut illi coniungi, antequam ab alio quopiam ſuo ære conducto ſubacta fuerit trium dierum noctiumque ſpatio. Eidem legi obnoxius eſt, qui ſemel à ſe repudiatam, ad thorum reuocat. Liberum præterea illi erat cum adultero manere, ſi vtrique collibitum fuerit, maritumque illudere. Qui eiuſmodi matrimonium contrahebat, dicebatur patriâ linguâ جحس *Giaaſcia*, id eſt, *pullus aſini redditus eſt*, vel etiam تيس *Toiiaſa*, *hircus factus*, idque maximo dedecori vertebatur illi, vt qui adulterum perpetuum ſuo ære vxori conduxit, vnde patriæ vale dicere cogebatur. Idem eodem ritu, ac ceremoniis Mahometum conſeruaſſe, atque confirmaſſe fortè nemo facilè crediderit, niſi qui euoluerit Alcoranum. Sed omnium perridicula, vt quæ naturali experientiæ, ac intellectûs lumini maniſeſtiſſimè repugnat, reclamat, & aduerſatur, eſt lex illa de viduarum partu, quam Mahometus, & Mahometani Iuriſconſulti ſuis ſcriptis confirmarunt, ac in ſuos retulerunt codices. Partum, quem triennio, vel etiam ſeptennio, vt alij malunt, poſt mariti obitum vidua edebat, legitimum defuncti mariti filium habebant antiqui Arabes, eoque nomine hereditatem adibat & obibat. Eiuſmodi lex inter Mahometanos maximè adhuc viget, quæ quantum præſidij viduarum affert rebus, & caſtæ libidini conſulit, cordati cuiuſque eſt imaginari.

DE ARABVM RELIGIONE, ante Mahometiſmum

CAPVT SEXTVM.

ARABIBVS non vna, eademque omnibus religio erat ante Mahometiſmum, ſed quidam illorum Moſaicam profitebantur legem, quidam verò alij ſub Chriſti domini militabant vexillis, reliqui varias in ſectas ſcindebantur, variiſque cultibus, ac cæremoniis erant addicti. De primis, & ſecundis nihil hîc attinet dicere, de poſterioribus ſigillatim mox diſſeremus.

Omnium præcipua habebatur ſecta Chaleditarum, ita dicta à Chaledo filio Sanani Habſita, non quòd eius primus extiterit Author, ſed aſſertor, & propugnator aduersùs Perſarum Magos acerrimus. Huius doctrinæ ſumma erat: vnum rerum omnium eſſe creatorem, & moderatorem potentiſſimum, & ſapientiſſimum: mortuos fore reſurrecturos, probos æternis præmiis, & felicitate donatum iri, contra improbos perpetuis ſuppliciis, & infelicitate. Chaledi huius tempore ignem per varias Arabiæ regiones longè latéque diſcurrentem conſpicatum eſſe, perhibent ſcriptores, qui in cauſa fuit, vt multi Arabum ad Perſarum Magorum, qui ignem colebant, inſtituta tranſierint. Totis viribus obſtitit his Chaledus, ac, vt illos ad meliorem ſanioremque mentem reduceret, precibus, & proiectione lignorum & ſtipulæ, ad maiorem claritatem, celebritatemque miraculi, ignem illum exſtinxit. Is morti proximus ſuis dixit: Cùm ſepulturæ mandatus fuero, veniet Aſinorum armentum præcedente Camelo, qui meum ſepulchrum vngulâ feriet, tunc meum defodite corpus, atque inde educite me, & annunciabo vobis, quæ ventura ſunt. Corpore itaque terræ reddito apparuit, vt prædixerat, Aſinorum illud armentum Camelo præeunte, qui eò veniens vngulâ ſepulchrum feriit. Quo conſpecto ad illum eruendum ex monumento accurrunt omnes, ſed eius filij cònſtantiſſimè obſtiterunt, aſſerentes, ſe nolle impoſterum appellari ab aliis Arabibus filios *Eruti* ſiue *defoſſi.* Iſtis quippe in more poſitum erat, & adhuc mos viget, cognomina indere ex facinore aliquo, aut inſigni euentu. Hunc diſcipuli, & eius doctrinæ ſequaces tamquam Prophetam ſummis honoribus proſequebantur, eiuſque meminit Mahometus, ac vt talem habuit, & laudauit.

Hos proximè ſequuntur Intelligentiarum, ſiue cæleſtium Spirituum cultores. Iſti tametſi, vnum eſſe vniuerſi creatorem, & effectorem ſapientiſſimum, potentiſſimum, immutabilem, ac ſanctiſſimum, faterentur, mediatoribus nihilominus opus nobis eſſe, aſtruebant. Quamobrem cæleſtes illos Spiritus templis, aris, ſacrificiis, hoſtiis, thure, ſuffumigationibus, ſupplicationibus, ieiuniis, incantationibus, aliiſque ſuperſtitionibus inuocabant. De his ita Alcoranus: *Nequaquam hos colimus, niſi vt nos coniungant Deo.* Has autem Intelligentias, quas vt deas venerabantur, antiquitas illa filias Dei appellabat, vt de illis Alcoranus quoque ſcribit.

Ab horum perſuaſione non longè diſtabant ij, quos mox nominati Idololatras vocabant, quia Idola, & ſimulachra ſingulis Intelligentiis ac Planetis, quibus illæ præſunt, erigebant, certis quibuſdam formis, & figuris tali tempore, modo, & ratione factis ex tali, vel tali materia; quod ita faciendum eſſe, ex illorum effectis, & impreſſionibus ſe colligere aſtruebant. Vtrique animarum immortalitatem, & corporum reſurrectionem concedebant, ſed Prophetarum miſſionem, & quamcunque legem ab illis latam, aut ferendam amoliebantur. Equos, aut camelos morituri ſuper ſuis ſepulchris mactari iubebant, quòd ipſis perſuaſum erat, eum equitem iter facturum ad locum iudicij, cuius ſuper ſepulchro equus, aut camelus iugulatus eſt, peditem alioquin, ſi non.

Quidam ad Chaldæorum accedebant inſtituta, Planetas adorantes, nullumque auſpicabantur opus horum effectibus, motibus, ortu, occaſu, & eiuſmodi inconſultis. Huius ſectæ erat Ababacrus Sadekus Mahometi ſocer, & ſucceſſor. Bifariam huius diſciplinæ ſtudioſi diuidebantur: nam ipſorum nonnulli Planetas, ac cauſas ſecundas venerabantur, & colebant, minimè in hoc à ſuperioribus differentes, ſed multa de Mundi creatione cum Chaldæis, & Sabaitis comminiſcebantur, vt ſuo loco videre eſt. Alij verò illos vt primos rerum Authores, prima principia, & cauſas ſtatuebant, & mentem animumque altiùs haud erigebant. Huius cæci erroris erant ferè illi omnes, qui particularia colebant Idola, vt Homairitæ, qui Solem adorabant, & pro ſuo Deo habebant, Cananitæ qui Lunam, Lahemitæ, & Gedamitæ, qui Iouem, Aſeditæ, qui Mercurium, Maiſamitæ, qui Aldobran, ſiue Oculum Tauri, & ſic de aliis. Ad hæc non ſolùm diuerſa regna, diuerſæque prouinciæ propriorum Deorum affectabant cultum, ſed etiam priuatæ familiæ, ex quo infinitus vbique conſpiciebatur Idolorum numerus. Siquidem Calabitarum cognatio Idolum nomine Vadum maximis proſequebatur honoribus: Hodailitæ Sagum adorabant: Madhagitæ Iagutum: Pharaſum Tamimitæ: Naſarum Calahitæ: Hamdanitæ Iahukum, Allatæam Takaifitæ: Hazium Coraiſcitæ: Saratam Auzitæ. Horum omnium in omnibus Arabiæ prouinciis celebratiſſimum habebatur Idolum Habel, quod in ſummo Templi Mechenſi vertice collocatum erat. Huic tamquam minores Dij, & eius mandata exequi parati aſſiſtebant hinc inde Aſaph, & Naiela. Hos duos ex Syria in Arabiam aduectos fuiſſe, antiquiſſimi Arabum perhibent: At qui ſub Mahometiſmo ſcripſerunt, vt qui Mechanico Templo ſatis tribuunt honoris, tradunt, hos duos eiuſdem nominis fuiſſe virum & feminam in lapideas conuerſos ſtatuas ob commiſſam in ipſo Templo veneream turpitudinem, qui primùm ibi collocati, vt aliis eſſent exemplo, deinde à mortalium cæcitate in Deos adſciti ſunt. Equidem mihi perſuadeo id ab hominum vulgo ſtatuariæ prorsùs ibi ignaro creditum primùm fuiſſe, dein paullatim, gradatimque aliorum altioris ordinis inſinuatum animis, ac hiſtoriæ conſignatum. Ex recentibus vetera ſæpè diſcimus, & arguimus, ſiquidem quos conſpicit nunc Arabum plebs in vrbis Tiberiadis ruderibus, & ruinis lapideas ſtatuas, firmiſſimè aſſeuerat, eſſe perfidiſſimos quoſdam Iudæos in illas mutatos, vt non abſque animi maxima volupta-

te ſæpius ab illis audiui miraculi mirabilitatem mihi narrantibus. Oppidum nomine Almenia ad vnum, aut alterum lapidem ab vrbe noſtra Tripolitana diſſitum eſt, vbi marmoreum quoddam monumentum triginta palmorum longitudinis, latitudinis verò ſex in quadam ſpelunca viſitur, in quo Oſee Prophetæ corpus conditum Mahometani perhibent & diuerſæ marmoreæ tabulæ ab illis inſcriptæ teſtantur. Inde non procul in adiacenti planitie ingens lapidum aſpicientium oculis ſe offert multitudo, qui varias humani corporis referunt ſtaturas. Fama eſt, exercitum Syrorum Prophetæ precibus in eos lapides fuiſſe conuerſum olim, & hactenus exhibere ſpecies, ac formas diuerſas, militeſque adamuſſim iuxta varios ordines, equites ſcilicet, pedites, tubicines, cornicines, buccinatores, tympaniſtas, velites, peltatos, catafractos, haſtatos, ſcutatos, fundibularios, ac id genus alios. Curioſitate adductus aliquando eò conuolaui, rei certitudinem grauibus verbis aſſeuerat monumenti Mahometanus auritus miniſter, propiùs videndi cupiditate compulſus, nullâ interpoſitâ morâ, accedo, comperio ſaxa illa ſtantia informia vt reliqua, quæ vbigentium occurrunt, quamobrem velociùs regreſſus quaſi deluſus de miniſtro illo, eiuſq; fabula conqueſtus ſum. Qui dedignatus ait: rem ita ſe olim habuiſſe, ſed deformitas illa longiſſimi edacis temporis iniuriâ contracta eſt, & à puerorum, paſtorumque inſolentia illata. Miniſtrum illum auritum appellaui, (res ſilentio haud prætereunda eſt) bigamus quippe erat, & vxorum vna candida erat, Æthiopiſſa altera, in prioris amoris ſignum ſuſpenſum ex dextera aure habebat argenteum annulum duas pendentem vncias, ex altera verò aure alium ferreum totidem pendentem, in ſignum ſui amoris erga Æthiopiſſam vxorem, qui circuli ſuo pondere infimas auriculas, ſiue lobos mento æquarunt, vt caprarum Syriacarum auribus non diſſimiles videantur. Ego ſanè, rem ipſam quod attinet, exiſtimo, fabulam enatam fuiſſe ex illius ſepulchri, quod falsò Prophetæ eſſe creditur, vicinitate, ac iis ſpeciebus, quæ inde aſpicientium oculis repræſentantur, atque fortè etiam hiſtoriæ Eliſei Prophetæ, quæ habetur Reg. 4. cap. 6. nonnihil eſſe hîc immixtum, ac facti, perſonæ, & loci mutatâ conditione conflatum hoc commentum. Patrum noſtrorum communis ſententia eſt, monumentum illud eſſe Oſee filij Ela regis Iſraël: ſunt etiam, qui arbitrantur eſſe Ioſue filij Nun, qui & Oſee dictus eſt: ſed contra hanc opinionem militat Iudæorum traditio. Hæc ex occaſione dicta ſufficiant, nunc ad rem noſtram.

Secta quoque apud Arabes antiquiſſima Philoſophorum erat, qui vernaculâ linguâ dicebantur دهرية *Dahriiaton* ſiue Dahritæ à nomine دهر *Dahro*, quod tam ſeculum, ſiue tempus determinatum ſignificat, quàm æternitatem, quos Latino vocabulo *temporales, æternoſque* appellare poſſumus. Ita nominabantur, non quòd contraria docerent, nempè quòd mundus temporalis ſit, ac æternus, ſed quòd genera, & ſpecies ſint æternæ, indiuidua verò corruptioni obnoxia. Ipſorum vulgatiſſimum ſcitum erat: *Vteri producunt, ſepulchra deglutiunt.* De iſtis mentionem facit Alcoranus, quos ita loquentes inducit: *Morimur, & viuimus, nec aliud nos perdit, quàm tempus.* Athæi penitùs iſti erant, ſeu potiùs Sadducæi,

quia animas mortales eſſe affirmabant, & quem ore tenus fatebantur Deum operibus negabant. Floruit hæc ſecta diu ante Mahometum, nec minus viget adhuc, quamquam Mahometiſmi titulis, ac nomine veſtita, & adornata. Sed vtinam procul abſit à Chriſti Domini ouili. Vtinam ne ipſius obtegatur chlamyde. Quò, ſodes, eorum collimant opera, qui Euangelicos vocari amant? huc prorsùs. Audiamus Kingum Londinenſem Euangelicum Epiſcopum ſuper Ionam ſect. 32. *Operibus, & fructibus pœnitentiæ*, inquit, *tam ſumus nos peregrini, vt vix ſciamus, quid pœnitentia ſignificet. Adeoque procul abeſt, vt ſimus veri Iſraëlitæ cum Nathanaële, aut ex parte Chriſtiani cum Agrippa, vt potius conuincamur perfecti Athei.* Et ſanè ſi à fructibus ſint cognoſcendi iuxta traditam ab ipſo Domino regulam, en quàm graphicè eos deſcribit eiuſdem perſuaſionis homo Andreas Muſculus concione primâ Aduentûs: *Si quis videre volet ingentem turbam nebulonum, hominum turbulentorum, fallacium, impoſtorum, fœneratorum: ciuitatem aliquam adeat, in qua Euangelium purè prædicatur, cateruatim ibi tales reperiet.* Rursùs idem lib. de nouiſſimo die: *Hoc de nobis Euangelicis teſtari cogimur; magis quàm nos guloſos, ſcortationibus, vſuris, circumuentionibus, fraudibuſque deditos in toto iam mundo nuſquam reperiri.* Adſtipulatur Mennon lib. de Chriſt. fide cap. de fide mulieris Cananææ: *Si ad prædicantes veneris, qui de verbo gloriantur, inuenies quoſdam apertè mendaces, quoſdam ebrioſos, & vinolentos, quoſdam fornicarios, & fœneratores, quoſdam ſuperbos, & faſtuoſos tum habitu, tum geſtu, quoſdam calumniatores, & conuitiatores, quoſdam perſecutores, & proditores innocentium. Quo iure etiam, ac fide nonnulli matrimonia contraxerint, cuiuſque notæ vxores habeant, Domino, ac ipſis concedo. Agunt inertem, ac ignauam vitam, aluntur meris ſeductionibus, & blanditiis ex Antichriſti prædis, & rapinis. Tantum docent, quantum ventri dedito Magiſtratui placet, quantúmque ille iuſſerit.* An, quæſo, alios fructus iſtis meliores producere potuiſſent filij à ſuo parente Luthero his imbuti præceptis? *Eſto peccator, & pecca fortiter*, Epiſt. 238. ad Melanct. Item, *Blaſphemias, parricidia, contemptum Dei, adulteria confidenter committant, & non aliter ſint veri, & germani ſancti quàm vt fortibus, & atrocibus peccatis obnoxij.* in colloquio de peccatis fol. 130. Iſleb. edito? Nuſquàm profectò eiuſmodi enunciata apud Mahometum, aut Dahritas tam impia reperire eſt. Quamobrem iure quidem merito id Chriſti Domini ad Iudæos his conuenit: *Vos ex patre Diabolo eſtis: & deſideria patris veſtri vultis facere. Ille homicida erat ab initio, & in veritate non ſtetit: quia non eſt veritas in eo: cùm loquitur mendacium, ex propriis loquitur, quia mendax eſt, & pater eius*, ſcilicet Lutherus, & pater eius, nempe Diabolus. Nec profectò melioris notæ ſunt horum ſymmiſtæ, nec Anglorum perpetua fluctuatio & anxietas in religione quærenda aliorsùm tendit, omnes ſunt noſtri temporis Dahritæ.

Quæſtio hîc inſtitui poteſt, an hi populi, & gentes ſingulæ Idola ſua habuerint pro Diis nullâ habitâ ad ſuperiorem aliquem relatione; an verò pro cauſis ſecundis, & analogicè tantùm Deitatis nomen ipſis tribuerint.

Reſpondetur iuxta Arabum ſcriptorum ſententiam, ex his perplures procul dubio tenuiſſe, illos, quos vt Deos honoribus proſequebantur, fuiſſe ſupremæ authoritatis, maieſtatiſque, ac à nullo alio pendentes, ſed omnia ab illis pendere. Comprobant hanc ſuam opinionem ex Abrahæ Patriarchæ inductiua contemplatione, & gradatione, qua ab inferioribus ad ſuperiora, & à præſtantibus ad præſtantiora gradum faciebat. Traditio quippe apud illos eſt, Patriarcham ſtatim atque in lucem editum fuiſſe, à patre in quadam ſpelunca, quæ in montis receſſu erat, abſconditum Chaldæorum metu, qui manus illi inferre quærebant, quòd ſuis Diis fatalem fore, Aſtrologi prædixiſſent. Inde tandem noctu primùum prodiens, iam vir factus, cœlum, eiuſque innumera aſtra non abſque admiratione ſummâ contemplari cœpit, videnſque ſtellam Veneris fortè exorientem, & cæteris lumine, ſplendore ac claritate longè ſuperantem, ait: *Hic eſt Deus meus, & Creator meus.* Sed cùm non multò poſt Luna apparuiſſet, mutatâ ſententiâ dixit: *Hic eſt Deus meus, & Creator meus.* Demum orto iam luminum fonte, & authore Sole, longiùs attonitus exclamauit: *Hic, hic eſt verè Deus meus, & creator meus, quo ſplendidius, quo altius, quo pulchrius nihil excogitari poteſt.* Hæc dicenti, & Aſtri admiranti claritatem, & pulchritudinem, adfuit Gabriel Angelus, qui eum veri Dei verum docuit cultum, ac in vera inſtituit religione. Hanc iidem confirmant vlteriùs opinionem ex Maleci antiquiſſimi Ægyptiorum regis hac hiſtoria. Is poſtquàm diutiſſimè gnauam operam Planetarum cultui nauauit, vti perhibent, ſibi viſus eſt aliquando à duabus auibus rapi in cælum, & ſeni cuidam ſubfuſco, ſed comæ, barbæque canitie venerabili ſiſti, cui conſpicato ſenex ait: Cognoſciſne me? minimè timore perculſus Rex reſpondit. Ego ſum χρόνος, ſiue Saturnus, ſenex ad illum. Quo audito pronus illicò adorauit eum Rex dicens: Iam te noui Domine, tu es Deus meus. Nequaquam, repetit Saturnus, toto cælo aberras me Deum & Dominum appellans, & pro Deo tuo habens, cùm & Deum ipſe habeam, quemadmodum tu, qui & Deus meus ac Deus tuus eſt, quique me, te, cælum, terram, & quicquid inter vtrumque, & in vtroque incluſum eſt, ſolus creauit, & ſolus præſtare valet. Hæc dicenti plurimùm mirans, attonitus, ac ſtupens rex ait: Vbi eſt hic Deus Deorum? Saturnus: In altiſſimis altiſſimorum, ad quem oculi corporei pertingere nequeunt, nec videre illum valent, ſed nec ipſæ mentes, mortaliumque animi eius eſſe vel conceptu, & imaginatione aſſequi poſſunt. Ea verò, quæ in veſtro inferiori orbe efficimus, ac imprimimus, vnde pro Diis nos habetis, & colitis, eius iuſſibus obtemperantes vt miniſtri præſtamus. Tunc Rex Saturno: Quid igitur faciendum mihi eſt, vt præteritum errorem, labemque impoſterum emandare, & emaculare poſſem? Cui ille: Hunc ſolum pro Deo cole, ipſi ſoli adorationis exhibito obſequium, nulli alteri diuinitatem tribuas. Soluto intereà ſomno rem totam abſque mora Sacerdotum ſummo non ſine reſidui pauoris argumentis Rex enarrat. Qui, verax eſt Saturnus, inquit, nam creatura, & ipſe eſt, ac vt nos ab illo conditus, qui cælum, qui terram, qui Planetas, qui aſtra, qui ea omnia, quæ cæci mortales vt Deos colunt, fabricatus eſt, qui ea regit, & ſeruat.

Quomodo hæc populis meis perſuadere potero, ſubdit Rex, & Deorum multiplicitatem ex mentibus euellere? Fac quantum in te eſt, ait illi Sacerdos, cæterum non teneris.

Ex his itaque inferunt, gentes illas, & populos, pauciſſimis exceptis, oculorum aciem vltra idola ſua haud protendiſſe, nec altiùs volaſſe, ſed eò omnem terminaſſe cultum, & limites circumſcripſiſſe deitatis. Garriunt igitur illi, ac in Deum; eiuſque Angelos, & Sanctos ſunt iniurioſi, qui eorum inuocationem, & exhibitum ipſis in ordine ad Deum honorem eſſe idololatricum, ethnicum, impium, ac diabolicum dicere, atque ſcribere non erubeſcunt. Quis Catholicorum vnquam docuit, ad Sanctos terminandum eſſe cultum tamquam ad deos? Aut quis dixit: *Hi ſunt dij tui Iſraël, qui te eduxerunt de terra Ægypti?* Aut quis *obtulit eis holocauſta, & hoſtias pacificas?* Nemo ſane: ſed omnes cum D. Cyrillo lib. 6. contra Iulianum aſſerunt: *Martyres non eſſe vt deos adorandos, ſed ſummis honoribus proſequendos, & colendos, quòd pro veritate ſtrenuè certauerunt.* Et cùm D. Auguſtino de vera Relig. capite vltimo: *Honorandi ergò ſunt ſancti propter imitationem, non adorandi propter religionem.* Porrò probatione, aut expoſitione quid opus eſt, cùm ea, quæ nobis obiectant, & impingunt paſſim, à noſtræ doctrinæ ſenſu, & mente alieniſſima eſſe, æquè vt nos nouerint? Nec ſanè noſtris hiſce Aduerſariis ab Eccleſia Catholica deſciſcere meditantibus alius ſcopus propoſitus fuit aut finis, quàm qui pſeudoprophetæ Mahometo nefandiſſimam legem machinanti. Nam vtrique in ipſo moliminis limine noſtræ ſacro-ſanctæ Religioni dogmatum fœditatem, ac turpitudinem infligere, atque obtrudere omnem ſuam nauarunt operam, vt eâ ratione fidelium auerterent animos, ac pietatis ſtudioſorum mentibus incuterent horrorem, vt ita faciliùs illos in ſuas allicerent fraudes, & incautos irretirent. Mahometus quamquam iuuenis optimè didicerit in ſuis itineribus in Syriam factis, quamquam publicâ & notiſſimâ famâ acceperit, quamquam à Sergio Monacho, quem Arabes Bohairam vocant, edoctus fuerit, quodnam ſit Chriſtianorum dogma, perſuaſio, ac ſententia de generatione Verbi diuini, nihilominus hac conſuetâ perduellium impudentiâ in ſuo Alcorano hæc non ſemel repetit verba Chriſtianos notans: *Abſit Deum habere amicam, aut ſociam:* quaſi verò crederent illi, & docerent, eum, quem filium in diuinis vocant, ex mulieris, & ipſius Dei (ſolum hoc referre blaſphemum penè eſt) concubitu genitum fuiſſe. Pari quidem ratione nos idololatriæ arguunt, & impietatis nuperi Mahometanæ fraudis imitatores, tamquam diuinos, ac ſoli Deo debitos honores Angelis, & ſanctis tribuentes. Sed hac de re fusè dicemus in noſtris ad Chronologiam notis, vbi oſtendemus, dogma hoc ab omnium Chriſtianorum Orientis ſectis perpetuâ traditione, & conſenſu, ad noſtra hæc vſque tempora creditum fuiſſe, ſuamque ab Apoſtolis duxiſſe originem; contra verò Aduerſariorum ſententiam non alium, quàm ſceleratiſſimum Chriſtiani nominis hoſtem Mahometum habuiſſe authorem. Atque adeò tam in hoc, quàm in multis aliis hunc pſeudoprophetam vt magiſtrum ſequuti ſunt Lutherus, Caluinus, Zuinglius, ac reliqua nupera Hæreſiarcharum, & Hæreticorum turba.

Tandem notandum eſt, Mahometum Arabum ſeductorem omnes ferè antiquas illorum conſuetudines, ritus, cæremonias, ſuperſtitiones, incantationes formulis quibuſdam conceptas, mores, ac alia id genus intacta conſeruaſſe, atque retinuiſſe, vt ad calcem cap. 3. Hiſtoriæ Gentium perhibet Iſmaël Sciahinſciah, & alij adſtipulantur perplures. Quandoquidem huic idem ſcopus erat, ac qui gentibus in Samariam exportatis, nempè ſacra profanis immiſcere, vt qui nationes omnes, & populos cuiuſque legis, & inſtituti ad ſe trahere, atque allicere ſtudebat, nec in ſua lege ferenda collimabat aliò. Quamobrem ea comprobabat, aut improbabat, ea mutabat, ea addebat, ea demebat, ea fingebat, quæ perſonarum propenſio, quæ ſtudium, quæ conditio, quæ res, quæ tempus, quæ locus, quæ occaſio poſtulabant.

ANTIQVORVM ARABVM PHILOSOPHORVM de Mundi origine & duratione Sententia.

CAPVT SEPTIMVM.

ARABES ritè olim philoſophatos eſſe multis ſæculis ante Ariſtotelem, Platonem, Socratem, Sophos, ac Philoſophos Græcorum, dubitat nemo, qui Iobi legit librum. In eo quippe planè patet, quàm rectè proponebant argumenta tres illi Arabes amici Iobi, vt de Iobo ipſo nihil nunc dicam, cum eo diſputantes, quàm acutè difficultates ſoluebant, quámque egregiè omnia præſtabant, quæ ad optimi Philoſophi ſpectabant munus. Illos autem eſſe Arabes & ex Authoribus, & ex patria, & ex lingua, quâ liber Iobi conſcriptus eſt, facillimè perſuaderi & probari poteſt, ſi nunc res tanti eſſet. Sed quoniam inſtituti noſtri ratio id non patitur, ad propoſitum argumentum properemus.

Philoſophorum itaque Arabum antiquiſſima ſecta eſt Dahritarum, quorum opinionem de Mundi origine ac duratione videſis capite ſuperiori de ipſorum Arabum religione. Hoc tamen vnum addendum hîc eſt: iſti in duas partiebantur ſectas, in eos ſcilicet, qui ſtatuebant Deum eſſe Mundi authorem, ac in illos, qui nullum eiuſmodi agnoſcebant; ſed affirmabant, genera, & ſpecies à nemine principium habuiſſe, nec ab vllo in ſua conſeruatione pendere, nec fini, aut interitui eſſe obnoxias, indiuidua verò, æternâ generatione, & corruptione ſibi inuicem ſuccedere. Eodem quoque notantur Dahritarum nomine iuniores Arabum Philoſophi, qui Ariſtotelis ſub Mahometiſmo ſecuti ſunt veſtigia, & in illius iurarunt verba. Hæc autem ſententia non ſemel à Mahometanorum Theologis, ſiue Legalibus, vt ipſi loquuntur, tamquam impia damnata fuit, & libri eius authorum flammis traditi ſunt, quin & ipſi quoque aliquando illius aſſertores, & propugnatores; hacque de cauſa ſcientia ipſa infamis habita aliquando eſt, & publicis decretis improbata.

Aduersùs huius aſſertionis propugnatores ingens occurrit aliorum Arabum Philoſophorum examen, tam illorum, qui ſæculo ignorantiæ philo-

ſophabantur, quàm qui ſub Chriſtianiſmo, & Mahometiſmo floruerunt. Horum varias rationes, argumenta, & prolata ex Scripturis teſtimonia legere eſt apud Abiiſaachum Benaſſalum Tract. de fundamentis Chriſtianæ Religionis par. cap. 4. Ioannem Grammaticum Syrum cognomento Aſcallabenſem in libro, quem in Dahritas ex profeſſo conſcripſit, Alchacrum Tract. in eoſdem, Gregorium Barhebræum in ſuo Chronico, Georgium Homaidum Elmacinum item in ſuo Chronico, ac alios innumeros Chriſti fideles. Ex Mahometanis videndus imprimis eſt Algazalus in libro, quem hac de re in Auerroëm confecit, necnon in libro Propoſitorum, Mahiaddinus Aſphahanenſis Perſa Tract. de Intellectu, Intelligente, & rebus Intellectis; Abuzacharias Iahia Cordubenſis in Commentariis Theologiæ Mahometi Sanuſij; Abdalla Talemſanus in Commentariis eiuſdem Theologiæ; Abuzaidus Thaalabus in Commentariis Alcorani, necnon in libro Definitionum; Abdalla Bocharenſis item in ſuis Commentariis in Alcoranum, ac alij perplures. Ex laudatis mox Authoribus reſponſiones quaſdam, & argumenta contra huius ſententiæ Aſſertores hîc congerere duximus, vt hinc palam omnibus fiat, quàm malè illi philoſophabantur, & in quæ deducebantur abſurda.

Ioannis itaque Grammatici Syri, cognomento Aſcallabenſis, liber contra Dahritas ad tria præcipuè capita facilè contrahi poteſt, quorum hæc eſt ſumma. Primum; Quicquid æternum eſt, abſque omni dubio caret principio, & fine, necnon potentiâ præditum ſit, oportet, infinitâ, quâ ſuum eſſe æternùm conſeruet: ſed Mundus eſt corporeus, ac finitus, omne verò corpus finitum potentias habet finitas; ergo in tempore productus eſt, extititque, cùm anteà non fuiſſet. Nota: Nomine potentiæ infinitæ intelligit Aſcallabenſis eam, quæ nunquam ceſſat a producendis ſuis effectis, ſed perpetuò agit: nomine verò potentiæ finitæ illam ſignificat, quæ ad effecta determinata ſeſe contrahit, nec perpetuò agit.

Ad hæc ita reſpondent iuniores Dahritæ: Machina huius vniuerſi finita quidem eſt, finitum autem habere potentiam infinitam, abſurdiſſimum eſſe, nemo diffitetur, nec nos negamus: at potentiam vniuerſi conſeruatricem, vtrumque extremum quod attinet, eſſe diuinam, quæ perpetuò cæleſtes ciet orbes, nemo nobiſcum non ſentit.

Occurrit his Aſcallabenſis: diuinam potentiam quod ſpectat, nulla diſſenſio inter nos eſt; at in eo, quòd aſſeritis Mundum ſuâ naturâ eſſe æternum, in omnia a nobis diſceditis. Namque ſi Mundus æternus eſt ſuâ naturâ iuxta veſtra placita, quæ ſcriptis diuulgatis perſuadere vulgo conamini, nequaquam opus eſt, vt potentiam conſeruatricem ſui eſſe à Deo habeat; quia quod naturâ æternum eſt, potentiâ ab eadem natura præditum ſit, neceſſe eſt, non quidem ab alio acquiſitâ, quæ illud perpetuùm conſeruet. Siquidem ſi illa potentia ab alio ipſi collata fuerit, non erit naturâ æternum, ſed extrinſecùs illam adeptus eſt, adeóque eâ ſublatâ corruptioni obnoxium erit. Cùm igitur Mundus non ſit ſuâ naturâ æternus, vt vi argumentorum, & rationum coacti denuò fatemini, illum quoque de nouo productum fuiſſe, miniméque eſſe æternum, neceſſe eſt, fateamini.

Alterum Aſcallabenſis argumentum. Nunquam extitit Mundus abſque

indiuiduis, quæ ab inuicem propagantur, & accipiunt ſuum eſſe, vt numeris omnibus ſit abſolutus, ſicuti poſt Platonem Ariſtoteles aſſerit, alioquin corruiſſet, & ad finem eſſet dudum perductus, quia indiuidua ex ipſorum Dahritarum ſententia conſeruatrice æternâ virtute ſunt deſtituta. Quamobrem ſi Mundus extitit ab æterno, qualis nunc eſt, indiuiduorum duratio eſſet menſura partium temporis exiſtentiæ Mundi, & eius durationis: ſed partes illæ durationis ſunt finitæ, ergo & compoſitum ex illis, quia compoſitum ex finitis finitum eſſe, haud dubium eſt.

His ita Dahritæ reponunt: Quod eſt compoſitum ex infinitis numero, quamuis ſingula finita ſint, nihil obſtat, quin ſit infinitum, cùm igitur Mundi, ac temporis duratio componatur ex infinitis numero partibus, nihil officit, quin poſſit eſſe infinita.

Aſcallabenſis. Si res ita ſeſe haberet, compoſitum illud infinitum eſſet quoad vtrumque extremum ſimul, itaut ſi vnum extremum finitum ſit, ac terminatum, neceſſariò ſequeretur aliud quoque extremum finitum eſſe, quia quicquid in illo compoſito eſt, ex partibus finitis conſtat, & ſolùm infinita dicuntur abuſiuè ob numerorum multitudinem; igitur abſurdum eſt dicere, Mundi durationem ab vno extremo eſſe infinitam, ab alio verò finitam. At certiſſimum eſt tam apud nos, quàm apud vos eam eſſe terminatam à parte poſt, conſequenter erit & à parte ante.

Tertium argumentum. Huic argumento tria præmittit Aſcallabenſis principia tanquam notiſſima, & ab omnibus concedenda. Primum. Quicquid alio eget ad exiſtendum, neceſſe omninò eſt, vt exiſtentiam illud præcedat, ac reſpectu egentis ſe habeat, vt ligna reſpectu nauis, quæ exiſtere nequit, quin priùs ligna exiſtant. Alterum. Quicquid actu numerationi obnoxium eſt, infinitum eſſe, impoſſibile eſt, etſi numeranda in infinitum ſyncategorematicè protendantur, quia omnia, quæ ex illis in actum prodeunt, finita ſunt. Tertium. Quicquid ad exiſtendum eget, vt infinita alia illud præcedant, impoſſibile eſt, id ſuam poſſe conſequi exiſtentiam. His poſitis, ita arguit.

Si Mundus æternus eſſet, indiuidua animalium continuâ atque æternâ generatione ab inuicem procederent, homo de homine, equus de equo, taurus de tauro, & ſic de ceteris, ſemperque generantis exiſtentia geniti antecederet. Quod ſi ita eſſet, profectò exiſtentia Amri patris anteceſſiſſet exiſtentiam Zaidi filij, & ſic omnium patrum exiſtentia exiſtentiam filiorum in infinitum; igitur Zaidum anteceſſerunt infiniti patres numero, quorum alter ab altero proceſſit, qui fuerunt cauſa exiſtentiæ eius. Sed iam poſitum eſt in primo principio, quòd quicquid alio eget ad exiſtendum, nequaquam exiſtere poteſt, niſi antecedat illius, quo eget, exiſtentia: in ſecundo verò principio dictum eſt, impoſſibile eſſe, aliquid actu exiſtere infinitum numero. Si ergo parentes Zaidi numero ſunt infiniti, & impoſſibile eſt, vt ille exiſtat, quin priùs extiterint actu illi, quibus eget, vt exiſtat: igitur parentes Zaidi ſunt actu infiniti numero, quod impoſſibile eſt ex hoc ſecundo principio. In tertio autem principio affirmatum eſt, quòd quicquid eget ad exiſtendum, vt alia infinita illud antecedant, impoſſibile eſt, vt ſuam vnquam conſequatur exiſtentiam: at Zaidus actu

exiſtit, ergo eius parentes haudquaquam infiniti ſunt numero: ſed quicquid fini obnoxium eſt, principium habet, ergo Mundus principium habuit, cùm huiuſmodi ſit. Adde, quòd quamcunque durationis Mundi partem ante exiſtentiam Zaidi mente complexus fueris, procul dubio vnum eius parentum ſub illa exiſtere comperies: Mundus igitur habuit principium, quia neceſſe eſt, quòd primus parentum Zaidi principium habuerit, ſicque de cæteris animantium, plantarumque indiuiduis arguendum eſt. Hoc autem argumentum, inquit Aſcallabenſis, principiis naturæ omninò conſentaneum eſt, quia res abſolutæ, & perfectæ ſunt, quæ actu exiſtunt, quæ verò potentiâ imperfectæ. Quod ſanè cùm ita ſit, oportet, vt res perfectiores antecedant eas, quæ imperfectiores ſunt, & quæ actu ſunt, eas, quæ in potentia, cùm illæ iſtarum cauſæ ſint. Siquidem quæ in potentia ſunt, auferuntur, ablatis iis, quæ ſunt actu, ſed non contra; nam niſi exiſtat actu Amrus pater, non poterit exiſtere Zaidus filius, qui eſt potentiâ, ſed abſque exiſtentia Zaidi filij, poterit exiſtere Amrus pater. Itaque ſi Mundus principio caret, nequaquam homo, qui actu exiſtit, anteceſſit illum, qui in potentia eſt; ſequereturque, omnes parentes Zaidi fuiſſe in potentia, nullumque illorum extitiſſe vnquam actu, qui alios de potentia ad actum producere poſſit. Verùm hoc naturæ, eiuſque principiis prorſus repugnat, quia exigit ordo eius, & analogia, quemadmodum dictum eſt, vt quod eſt perfectum, antecedat imperfectum, nempe quod eſt actu, quod eſt in potentia, vt illud educat ad actum, quia illud huius eſt cauſa, cùm nihil ſeipſum efficere poſſit: & quod potentiâ exiſtit, perinde ac ſi non exiſteret. Quæ autem difficultas nulla quidem eſt, ſi affirmatur, Mundum principium habuiſſe, hac enim ratione prima indiuidua, quæ ad actum a nature Authore producta ſunt, reliquorum extiterunt cauſa. Atque hæc eſt ſumma argumentorum, & rationum Ioannis Aſcallabenſis.

Aliorum Philoſophorum argumenta, cùm eadem ferè ſint, vel non multùm differant, in vnum congerere viſum eſt, eodem modo, ac methodo. Si corpora æterna eſſent, inquiunt, aut quieſcerent ab æterno, aut mouerentur, ſed vtrumque abſurdum, ergo abſurdum quoque eſt, Mundum eſſe æternum. Quòd autem, ſi Mundus eſſet æternus, aut quieſceret, aut moueretur ab æterno, ita oſtenditur: Vnumquodque corpus neceſſariò loco circumſcribitur, atque continetur, quod ſi in circumſcripto detinetur loco, procul dubio quieſcit, ſin minùs, mouetur. Motum quod attinet, non inficiantur aduerſarij, quia cæleſtes orbes æterno motu cieri, affirmant: ſed motûs ratio requirit, vt res a loco, in quo detinetur, ad alium ſe transferat, adeóque loci a quo ratio neceſſariò antecedit motum, motus itaque alterius prioritatem ſupponit; ratio verò æternitatis nullam prioritatem ſupponit, ex quo rationem motûs rationi æternitati repugnare, patet: ergo Mundus non eſt æternus.

Rurſus. Vnumquemque præteritum motum alius præcedit; ſed quod eiuſmodi eſt, de nouo eſt productum, quod autem de nouo producitur, effectorem habeat, neceſſe eſt, qui aut neceſſariò agat, aut liberè: ſed non poteſt eſſe agens neceſſariò naturâ, quia hac ratione ex æternitate agentis, ſequeretur, effecta, & motum de nouo producta, & aliquando eſſe æterna,

quod eſt abſurdiſſimum. Reſtat ergo, vt ſit liberè agens, ſed qui liberè agit, & ex electione, antecedat, neceſſe eſt, productos à ſe effectus: at quicquid ſuam ſequitur cauſam, & illâ poſterius eſt, nequaquam æternum eſt; ergo Mundus non eſt æternus. Ad hæc ratio, & eſſe motûs eſt mutatio de vno in alium locum, ex quo ſequitur neceſſariò, ſtatum illum, à quo res mota receſſit, anteceſſiſſe motum, igitur motus præſupponit aliquid prius, ſed quod eiuſmodi eſt, non eſt æternum, ergo Mundus nequit eſſe æternus, quemadmodum & orbium cæleſtium motus.

Præterea. Mundi corporea moles eſt finita; ſed quicquid eiuſmodi eſt, de nouo eſt productum, ergo Mundus eſt de nouo productus, non æternus. Maiorem propoſitionem ita probant. Medietas Mundi eſt minor toto, ſed minus eſt finitum, ergo medietas illa eſt finita: pari ratione de alia medietate arguendum eſt; ergo collectiuum iſtarum partium eſt finitum, quia quicquid ex finitis conſurgit, finitum eſſe oportet. Quod autem finitum de nouo ſit productum, ex eo oſtenditur, quòd intellectus poteſt concipere magis, & minus illo; ſed quod huiuſmodi eſt, vt nec magis nec minus ſit, terminante omninò eget; quod verò terminatum eſt, nequit eſſe æternum, ergo mundus non eſt æternus.

Idem argumentum ex motu Saturni, & Solis ita vrgent. Circulationem, quam vno conficit Sol anno, triginta annorum ſpatio perficit Saturnus, igitur circulationes Saturni multò pauciores numero ſunt circulationibus Solis, ſeque habent vt vnum ad triginta; quod autem minus eſt, item & finitum; circulationes itaque Saturni ſunt finitæ, ergo & eius motus principium habuit aliquando, nec eſt æternus, igitur & reliqui motus, quia duplum finiti ſæpiùs etiam replicatum ſemper eſt finitum. Hæc, & quamplura alia id genus tam apud antiquos, quàm recentiores Arabum Philoſophos leguntur, quibus ſingulis inpræſens recenſendis ſuperſedimus, cùm vt breuitati conſuleremus, tum quia ſatis trita ſunt in ſcholis Philoſophorum.

DE EIVSDEM MVNDI ORIGINE, ET DVRATIONE antiquorum Arabum Aſtronomorum Sententia.

CAPVT OCTAVVM.

ASTRONOMI vt qui non eandem omnes conditi Mundi conſtitutionem, & planetarum, ſiderumque ſitum ſtatuebant, in diuerſas obibant opiniones, variaſque Mundo ætates ex ſuis poſitionibus, & fundamentis tribuebant. Gelaladinus Aſiutenſis in Hiſtoria Ægyptiaca duas refert opiniones, ſiue Aſtronomicas Epochas, quas nonnulli ex Pyramidis cuiuſdam inſcriptionibus ſub Ahmeti Benculuni præfecturâ erucrunt. Ex prima Epocha à ſtructura illius Pyramidis ad ann. 261. Hegiræ putabantur anni triginta mille; ex altera verò octingenta mille. Ex quo autem diſcrimine manifeſtè colligitur, aut hoc eſſe merum excogitatum commentum, vti reuera eſt, aut eos, qui inſcriptiones illas interpretati ſunt, potiùs im-

poſuiſſe, aut eſſe hallucinatos, quàm benè legiſſe, aut intellexiſſe. Quî enim fieri poteſt, vt eadem Pyramidis ſtructura ab eodem rege facta duabus notetur Epochis, quæ immenſum quantum inter ſe diſtent?

Gezbanitarum etiam ſecta erat Aſtronomorum apud Arabes ſeculi ignorantiæ notiſſima, quæ docebat, ſingulos triginta ſex mille annos, quadringentos, viginti quinque bina ex ſingulis animalium ſpeciebus produci, marem ſcilicet ac feminam ex quibus animalia propagantur, hocque inferiorem incolunt orbem. Abſolutâ autem cæleſtium orbium circulatione, quæ illo annorum conficitur ſpatio, iterum alia producuntur animalium genera, & ſpecies, quemadmodum & plantarum, aliarumque rerum, & primus deſtruitur ordo, ſicque in infinitum producitur. Planetas autem, & aſtra vocabant iſti patres, matres elementa, quæ eorum excipiunt impreſſiones, filios compoſita, quæ vtrorumque virtute gignebantur. Inter hos verò filios vnum quendam omnium excellentiſſimum, præſtantiſſimum, & omnibus numeris abſolutum ex puriſſimis, atque defæcatiſſimis planetarum, & elementorum partibus gigni aſſerebant, quem Deus ſibi vnit, ac mira per illum in hoc inferiori orbe durante ſuâ circulatione operatur.

Aſtronomorum alij Mundo quidem principium conſtituebant, ſed nullum habiturum finem credebant, cæleſtem nempe quod attinet. Elementarem verò hunc ſingulorum cæleſtium ſignorum ſubiiciebant dominio, quo deſinente deſinat ille, deſtruaturque, & alterius dominio incipiente perpetuâ conuerſione incipiat iterum, atque renouetur Mundus idem. Iſtis autem ſignis non par dominatûs tribuitur ab his Aſtrologis tempus, ſed gradatione quadam ſeſe excedunt. Nam ſigno Piſcium mille tribuuntur anni, bis mille Aquario, Capricorno ter mille, quater mille Sagittario, quinque mille Scorpioni, ſex mille Libræ, ſeptem mille Spicæ, octo mille Leoni, Cancro nouem mille, decem mille Geminis, vndecim mille Tauro, Arieti duodecim mille. Horum omnium ſignorum reuolutione peractâ ad idem principium redeundum eſſe aſſeuerabant, initium verò reuolutionis à regno Spicæ ſiue Virginis inchoant, quod eſt ſeptem annorum millium. Ex quo patet, hos Mundo principium ſtatuiſſe, ſed non finem eius renouationi. Verùm enim verò horum ſententiam falſam eſſe, res ipſa nos docet, quia ſecundùm ipſorum computum, qui ab illo, qui ex ſeptuaginta Interpretum Editione colligitur, non multum diſtat, anni iam putantur 160. plus minus ſupra 7000. atque adeo haud dubium eſt, ſi eius Authores nunc viuerent, quin palinodiam publicè canere cogerentur, vt de ſui Meſſiæ aduentu fecerunt olim, & iam rurſus faciunt Iudæi. Quoniam autem res à noſtro propoſito ſcopo non longè diſtat, & ad conuincendam audaciam, peruicaciam, perfidiamque ſuâ euidentiâ non parum facit, breuiter illam à capite referre non pigebit.

Traditio itaque apud Iudæos antiquiſſima eſt, & in ipſo Talmude aliiſque libris non ſemel repetita, ac vt Eliæ Prophetæ vaticinium credita, quemadmodum præter multos alios teſtatur eruditiſſimus Fabianus de Fioghis cap. 85. ſui Dialogi, Mundum ſcilicet ſex mille annis duraturum, ſeptimo tandem deſtructum iri. Talmudis hæc ſunt verba in Tract. Sanhedrin cap. Helek, & in Gemara Habodæ Zoræ capite 1. & alibi: *Sententia*

domus Eliæ : ſex mille annis durabit Mundus, & vno erit deſtructus : duobus mille annis vacuus erit (id eſt abſque lege, vt interpretantur) *& duobus mille annis ſub lege, & duo mille anni erunt dies Meſſiæ.* Recentiores Iudæi videntes hoc tempus præſtitutum iam eſſe elapſum, & Meſſiam, qualem exoptant, nempe diuitem, ac terrarum dominum, nullum hactenus apparuiſſe, totam moræ culpam in ſua reiecêre crimina, hæc Eliæ vaticinio addentes: *Et propter peccata noſtra, quæ quamplurima ſunt, tot anni iam ſupra illud tempus elapſi ſunt.* Additionem hanc eſſe eiuſdem Authoris ac reliquæ ſententiæ, Menaſſeh Ben-Iſraël Iudæum virum eruditum affirmare non puduit lib. 3. de reſurrect. mortuorum cap. 3. ad ſuæ Gentis ſtabilienda placita, & commenta, non autem ipſam veritatem. Ita quippe ſcribit loco mox citato. *Quia verò præter opinionem ſuam* (Author ille) *rem cadere videbat, ideò erumpens in lamentationes, ac querelas ait, vitia, ac peccata populi in cauſa eſſe, cur aduentus Meſſiæ vlterius, longiuſque dies iſte eſſet dilatus, adeout iam trecenti anni vltra quatuor millia annorum elapſi eſſent.* Sed quis cordatus, & qui tantiſper rationis vſum habet, non videt, verba illa eiuſdem Authoris reliquæ ſententiæ haud eſſe poſſe. Nam Author ille vel fuit ante præſtitutum tempus elapſum, vel poſt : ſi ante, quî dicere poterat: *tot anni iam ſupra illud tempus elapſi ſunt?* Si poſt, qui vaticinandi eſt modus iſte à poſteriori ? ſanè nec vaticinium dicendum eſt, nec ratiocinium, quia immenſum quantum ab vtroque diſtat. Non ita malè profectò noſter diuinat Aſtrologus, aut ſuas infert concluſiones. Mortem Imperatoris Turcarum, octo menſes poſtquam contigit, egregiè prædixit, ſeu ſe prædixiſſe dicit. Poſteriores Cabaliſtæ primâ ſpe fruſtrati ad ſextum millenarium prouocarunt, & myſterium hoc iuxta artis inſtitutum ex opere ſex dierum creationis eliciunt. Horum ſententiam legere eſt apud eundem Menaſſeh tract. de creatione mundi, Problem. XI. cui hic eſt titulus; *An ſpatium ſex dierum quo mundus conditus eſt, myſterium aliquod in ſe habet?* vbi hæc ſunt eius, & Cabaliſtarum apud illum verba de myſterio ſexti diei: *Sexto die creata ſunt quadrupedia, & homo omnium poſtremus. Eo deſignatur ſextus millenarius, in quo omnes Principes liberabuntur à iugo Imperij Romani, & quilibet regnabit in ſua diœceſi : atque hoc tempore venturus tandem eſt Meſſias, cuius typus fuit Adam : quippe qui non aliter quàm Adamus olim, etiam tum dominabitur, atque imperium habebit in omnes piſces, aues, & quadrupedia, per quæ figurantur omnes Mundi principes.* Idem Problem. 30. poſtquam reſpondit octo argumentis illorum, qui Mundum ab æterno conditum eſſe volunt, hanc infert ex dictis Cabaliſtarum eius ſententiæ confirmationem: *Hac ratione,* inquit, *corruunt argumenta eorum, qui contrarium ſentiunt, & ſimul etiam confirmatur Cabaliſtarum opinio, quæ maximè nititur verbis Eliahu, qui dicit Mundum ſex mille annis duraturum, & vno interiturum. Quod intelligendum eſt de ſeptimo millenario, quo tempore omnia inferiora corrumpentur, & ad chaos redibunt, ex quo facta ſunt.* Sed ex his oritur non leuis dfficultas; imò maxima, & Iudæis nunquam ſoluenda, quia ſexti millenarij, ad quem elapſo quarto millenario confugerant, ac iterum aduentui Meſſiæ illum præſtituerunt Cabaliſtæ, & Rabbini, finis iamiam adeſt, & ſynagogæ pulſat fo-

res. Siquidem annus nunc ab illis putatur 5410. Meſſias tamen iſte ab illis tandiu expectatus nullibi comparet, nulla eius cura prænuncia, nulla ſpes proxima. Quando erit igitur ea terrena, materialiſque Iudaïca felicitas tempore huius Meſſiæ? Quantum durabit Iudaïcum hoc regnum ſub iſto Meſſia in omnes gentes, ac illarum principes, quorum operâ non aliter ſunt vſuri Recutiti, ac beſtiarum & iumentorum, per quæ figurantur, vt mox citatus Menaſſeh arffimat? Quingenti, aut quadringenti anni beatitatis huius Iudaïcæ tot centenos compenſabunt calamitatum, & miſeriarum, quos Iſraël paſſus eſt, patitur hactenus, & pro certo adhuc paſſurus? Minimè verò, aiunt Rabbini; ſed tot erunt dies felicitatis huius, quot fuerunt dies calamitatum, vt Pſal. 90. verſ. 15. ita de illis vaticinatus eſt Pſalmographus: *Lætati ſumus pro diebus, quibus nos humiliaſti: annis, quibus vidimus mala.* ſiue vt ipſi legunt: *Lætifica nos, iuxta dies afflixiſti nos, annos vidimus malum.*

Quid igitur, quæſo, doctiſſimi Rabbini, nunc agendum eſt? difficultas ſoluenda. Agite. ſed quis tantus erit? Menaſſeh Ben-Iſraël, quem nec fugit difficultas iſthæc, nec ſolutio Probl. mox citato in hæc verba: *Hoc ita ſuppoſito, reſtat dubium aliquod non leue, quod nobis ſoluendum eſt. Id hoc eſt, ſi iſta opinio* (quod ſcilicet Mundus ſit duraturus ſex mille annos) *vera eſt, & quod erit tempus Meſſiæ, ſiue quis dicit Mundus ille Meſſiæ, quem Iſraël expectat, in quo promiſſo gaudio fruetur? Ratio dubitandi eſt. Cùm enim Iſraël iam tot centenos annos tam graues calamitates paſſus ſit, & adhuc patiatur, ſolâ ſpe futuræ iſtius in diebus Meſſiæ felicitatis ſe ſubleuans, ac ſuſtentans, profectò omninò par, & æquum videtur, vt anni iſti felices plures ſint, longiuſque durent. At verò cùm iam agatur quinquies milleſimus, trecenteſimus, nonageſimus quintus annus à Mundi creati initio, exiguum temporis reſtat ad finem ſex iſtorum mille annorum; cumque ex Iudæorum omnium ſententia nondum venerit Meſſias, videtur ſanè nihil, aut parum admodum temporis reliquum futurum Iſraëli, quo feliciter viuet ſub Meſſia ſuo, & ſperatâ felicitate perfruatur.*

Ad propoſiti huius dubij ſolutionem requirit Menaſſeh longiorem prolixioremque tractatum, putat nihilominus rem confectam eſſe, dum aſſerit, opinionem de corruptione Mundi ſexto millenario futurâ ex illius vaticinij præſcripto, apud omnes Hebræos non eſſe communiter receptam, quia R. Moſes Ægyptius, aliíque Iudæi exiſtimarunt, Mundum fore æternum, ſubditque: *Omnia verò loca, quæ videntur innuere contrarium, conciliarunt; quemadmodum in Conciliatore meo videre licet.* At quæ, ſodes, conciliatio eſt illa Scripturæ locorum, cùm ea, quæ Mundi æternitatem aliquo modo innuere videntur, propriè, & ad litteram accipiat Moſes ille, quæ verò corruptionem, metaphoricè, & figuratè? Hac ſanè ratione nulla difficultas non ſoluitur, & nulla contradictio non conciliatur. Adde, quòd nec dubium à Menaſſeh propoſitum ſoluitur, quia ipſe in ſuo Conciliatore quæſt. 30. ad quem lectorem remittit, contrariam, nempe Cabaliſtarum opinionem de corruptione Mundi ſexto millenario futurâ, amplectitur tamquam veram, ac magis piam, eamque à ſapientibus Prophetis receptam eſſe ex R. Selomo Ben Aderet ſententia ſcribit: idemque

pluribus

pluribus authoritatibus, & rationibus eam roborare obnititur. Quinimò hanc R. Moſis Ægyptij expreſſis verbis improbat lib. 3. de Reſurrect. mortuorum cap. 11. atque adeò difficultatem iis verbis eluſit potiùs, quàm ſoluit, & adhuc cum ſuis Rabbinis, & Cabaliſtis in eodem hæſitat luto.

Aliam quamobrem eodem Probl. cum recentioribus Cabaliſtis excogitauit ſolutionem. *Idcirco*, inquit, *quidam huius ſæculi Cabaliſtæ animaduertentes eam difficultatem, diſſentiunt ab antiquis, & inquiunt, quando ait Eliahu* וחד חריב *& vno deſtruetur, non intelliguntur mille anni, neque vniuerſalis deſtructio: ſed quod vno die, aut vnâ horâ ſiſtetur generatio, & corruptio cum omnibus cæleſtibus motibus.* Suam verò ipſe dicens ſententiam libro 3. de Reſurrect. mort. cap. 4. eamdem amplectitur huius Eliahu, quem alium a Thiſbite facit, prophetiæ interpretationem. *Ad me*, inquit, *quod attinet, ego poſtremam opinionem* (nempe recentiorum Cabaliſtarum) *tamquam veriſimiliorem, cæteris præferrem: ac proinde exiſtimo, Mundum vno die, vel vnicâ horâ deſtructum iri, id eſt, toto illo tempore ſuſpenſis, ac immotis ſtantibus orbibus cæleſtibus, nullam futuram, neque generationem, neque corruptionem, omniaque per reſurrectionem innouatum iri, & ad meliorem ſtatum reditura eſſe.*

Ex hac vnius difficultatis ſolutione plures aliæ haud leuiores exoriuntur. Prima emergit ex interpretatione horum verborum vaticinij וחד חריב *& vno deſtruetur*, ſiue *deſtructus erit*, quibus volunt Mundi deſtructionem vno die, vel horâ, aut momento temporis tantùm duraturam eſſe. Sed ſanè verborum analogia apertè interpretationi huic repugnat, videturque neceſſariò illam deſtructionem mille annos fore duraturam, quia ea tempora per millenarios diſtribuit vaticinij author, tribuitque Mundi vacuitati, ſiue legi naturæ annos bis mille, bis legi Moſaïcæ, ac totidem diebus Meſſiæ, demum deſtructioni vnum abſque vllo addito, quod poſſit variare ſenſum poſterioris membri, aut illud reſtringat, ideóque eâdem prorsùs ratione intelligendum eſt, ac antecedentia. Nec puto ſanè aliter Menaſſeh explicaturum principis alicuius præſcriptum, quo mandet illi, qui a theſauris eſt, vt ſingulis huius ſententiæ Rabbinis bis mille ſoluat aureos nummos, Menaſſeh verò vnum.

Altera difficultas vertitur circa aduentum Meſſiæ, quem Menaſſeh, & recentiores Cabaliſtæ ad vltimum relegant ſexti millenarij diem, ipſique mortuorum reſurrectionem adiungunt, vt ex cap. 2. lib. 3. de reſurrectione mortuorum eiuſdem Ben-Iſraël patet, adeóque regnum eiuſmodi Meſſiæ fore poſt ipſam reſurrectionem neceſſe eſt. Atque hinc quis non videt, Iudæorum ſententiam de aduentu Meſſiæ merum eſſe delirium, ac vt reliqua Rabbinica, & Cabaliſtica commenta vacillare, fluctuare, atque nutare tamquam nulli ſtabili, fixoque innixam fundamento, aut anchorâ veritatis firmatam. Nam cùm primum, ſecundumque præſtitutum terminum elapſos eſſe vidiſſent, ad tertium refugerunt, quem ſtatuunt in ipſo die reſurrectionis, quamobrem tempus illud expectandum ipſis eſt. Profectò rationi longè conſentaneum fuiſſet, vel vaticinium illud penitùs negare, vel tempus protrahere; quàm Meſſiam poſt reſurrectionem expectare. Hoc vnum certè argumentum, ſi Iudæus eſſem, ſat mihi luminis prætuliſſet, ad tam

palpabiles tenebras abiiciendas, ac nutantem adeò perſuaſionem repudiandam, Chriſtianamque amplectendam fidem; cùm Chriſtianorum Meſſias ſiue primi, ſiue ſecundi termini rationem ineas, ad præſtitutum præſcriptumque ab Eliæ vaticinio venerit tempus. Primus quidem terminus clarè, dilucidè, explicatè, ac planè habetur ex textûs Hebraïci ſupputatione, iuxta quem Chriſtum Dominum, ſcilicet verum Meſſiam veniſſe conſtat circa initium quinti millenarij: ſecundum verò terminum non minùs luculenter dat computus, qui ex ſeptuaginta duorum ſeniorum verſione colligitur, ſecundùm quam Chriſtus Dominus venit ſexto millenario. Hæc ſupputationis varietas ab ipſis Iudæis inuecta non abſque fortè diuinâ prouidentiâ obtigit ad illorum confundendam peruicaciam, ac vt illos vtroque includat, concludatque termino, ne huc aut illuc loco dimoueri poſſent. Prætereà manifeſtiſſima apud Menaſſeh in hac Iudæorum ſententia deprehenditur contrarietas. Siquidem lib. 3. de reſurrect. mortuorum cap. 2. totis viribus oſtendere nititur ex cap. 33. Deuteronomij, cap. 2. 23. & 49. Iſaiæ, Pſal. 72. aliiſque diuinis oraculis, aduentum Meſſiæ reſurrectioni mortuorum, quæ erit ex ipſorum ſententia, in fine ſexti millenarij, coniunctum, & annexum fore. Quod ſi ita eſt, quî fieri poteſt, vt Elias initium quinti millenarij, ſeu tertiam ætatis Mundi periodum huic aduentui præſcripſerit? Quis ſanæ mentis, & fidei facilè credet, alium & alium terminum eidem rei à diuerſis Prophetis præſtitui? Hinc quàm miſerè cæcutiant miſeri Iudæi, Meſſiam quærentes, & expectantes, nemo clariſſimè non videt, niſi in luce meridiana cum illis cæcutire & ipſe velit.

Adhuc occurrit alia difficultas, non ſolùm omnium grauiſſima, ſed etiam multiplex. Si enim vltimo die ſexti millenarij Meſſias eſt venturus, quo die quoque mortuorum reſurrectio obtinget, vaticinium illud Eliahu eluditur potiùs à Rabbinis, quàm interpretatione explanatur vllâ; quia illi bis mille anni, qui diebus & regno Meſſiæ tribuuntur, vagi erunt, vt ita dicam, & incerti, nec alium exitum habebit eiuſmodi Prophetia, quàm deliria Mahometi, cùm hîc non agatur de vnius, aut alterius ſæculi diſcrimine, ſed de toto interuallo Meſſiæ aduentui præſcripto. Maximè obſtat quoque aſſertio eiuſcemodi ipſorum Rabbinorum alij ſententiæ Pſalmographi confirmatæ authoritate, quam paulò ſuperiùs retulimus, nempe tot fore dies Meſſiæ, & Iudæorum felicitatis, quot fuerunt afflictionis: ſed reſuſcitati nunquam ampliùs morientur ex Tract. *Sanhedrin Vtene, Midras Talmedenu*, aliiſque libris, & authoribus; ergo nec felicitate illâ, quam ſemel conſequuti ſunt, excident. Beatitudo igitur Iudaïca, ac vltima felicitas tota materialis erit, corporea, ac terrena, nec aliud habebit obiectum, aut in quoquam alio conſiſtet, quàm in vxoribus ducendis, liberis procreandis, diuitiis cumulandis, demumque ſenſualibus voluptatibus in hoc Mundo, in melius renouato, vacando, vt idem quoque Menaſſeh lib. 3. de reſurrect. mortuorum cap. 9. vltrò fatetur, ſuámque hanc ſententiam Iudæis omnibus receptiſſimam eſſe conſcribit, ac R. Moſis Ægyptij, & Iſaaci Abrauanelis contrarium ſentientium opinionem pluribus improbat. Ex huius Iudaïcæ felicitatis delineamentis ſuum formaſſe Mahometum Paradiſum arbitror, & eius fundamenta ieciſſe. Verùm non tam humiliter

ſenſit, ſapuitque, vt Rabbini; quía quamuis paradiſum ſuum fluminibus lactis, mellis, butyri, & perennis, gelidæ, ac dulciſſimæ aquæ allui aſſeruerit, elegantiſſimas puellas eò introduxerit, omnium lectiſſimorum, iucundiſſimorumque fructuum arborum genera ibi conſeruerit, odorum, florumque ſuauitate omnia oppleuerit, ædificia ex pretioſiſſimis gemmis ac margaritis excitauerit, & exornauerit, demumque omnes illecebras, & voluptatum blandimenta, ac lenocinia quaſi titillationes ſenſibus adhibuerit; nequaquàm tam nobile domicilium in terris collocare dignatus eſt, ſed ſuper cælos ſeptem, & maria ſeptem ipſi locum delegit, & in ſeptem tribuit ordines, vt ex capite proximè ſequente clariùs habebitur. Primus dicitur *domus maieſtatis*, ſecundus *domus ſalutis*, tertius *hortus voluptatis*, quartus *domus æternitatis*, quintus *hortus beatitudinis*, ſextus *hortus paradiſi*, ſeptimus *hortus Eden*, qui cæteris eminet, & eius conuexo ſolium Dei eſt impoſitum. Quæ autem in hoc paradiſo ſunt, idem Mahometus author eſt, nec oculus vidit, nec auris audiuit, nec humanum cor imaginari poteſt. At Iudæi vt nullum alium paradiſum agnoſcebant ex terra Ægypti egreſſi, quàm ollas carnium, quarum recordati non abſque ſumma indignatione, & animi mœrore dixerunt ad Moyſen, & Aaron: *Quando ſedebamus ad ollas carnium, & comedebamus panem in ſaturitate*; ita ex Paleſtinæ poſſeſſione expulſi eò ſemper dirigunt mentem, ac terram illam lacte & melle fluentem pro ſuæ finalis beatitudinis obiecto conſtituunt. Nam hanc inter Iſraëlitas poſt mortuorum reſurrectionem diſtribuunt iterum, cibo, & potu materiāli reſuſcitatos vſuros aſſerunt, & terram illam in æternum eos poſſeſſuros affirmant, vt apud Menaſſeh lib. 3. de reſurrectione mortuorum cap. 8. & 9. videre eſt. Exinde planum fit, cur tam intimo & capitali odio Chriſtum Dominum proſecuti ſunt Iudæi, ac ab eius auerſi ſemper doctrina. Ille quidem bonorum terrenorum maximè inculcabat contemptum; ipſi contra nonniſi in hæc ferebantur, in hæc à cunabulis proni erant, horum guſtum habebant duntaxat, ſolus hic ipſis erat genius, altiùs (vt vno omnia complectar verbo) ſe extollere nequibant; nec degenerarunt à parentibus filij. Mundana Chriſtus Dominus aſpernabatur ſceptra, vindictam ac talionis pœnam grauiter condemnabat, vitam ipſam, quâ nihil carius eſt, parui vt facerent, ſuis perſuadebat, & mortem, quâ terribilius eſt nihil, vt oppeterent, ad beatam vitam conſequendam, perpetuò hortabatur. At Iudæi Meſſiam nonniſi regem terrenum agnoſcebant patres, fatentur filij, ac propterea vulgato, & communi epitheto eum *regem Meſſiam* vocitant; in vindictam autem & pœnam talionis præ cæteris mortalibus erant, ac ſunt procliues, itaut ſi vires pares voluntati eſſent, de reliquis gentibus iam actum eſſet; demum de longitudine vitæ, & curâ cutis, nihil attinet dicere, à minori enim ad maius argumentum hic procedit. Hoc vnum ſanè confidenter addere non dubito, quòd ſi Auguſtus Cæſar, Tiberius, aut Nero ipſe, vel ſi quiſquam alius ſcelerum, libidinumque maculis contaminatiſſimus, atque notiſſimus, Meſſiæ titulum, & officium apud Iudæos ſuſcipere voluiſſet, ſceptra & bona largiens, aut largiter promittens, quin illum vt verum Meſſiam pronis genibus recepiſſent, idemque nunc agerent cum Turca, ſi bona terrena ipſis

offerret, Scripturarumque oraculis id comprobare niterentur; quia loca illa, quæ adducunt pro primo Meſſiæ aduentu in ipſo die reſurrectionis, non magis pro illo faciunt, quàm pro aliquo iſtorum. Itaque mundanæ diuitiæ & voluptates ſenſuales vna & ſola ſunt Iudæis Meſſiæ vera nota; addat Menaſſch ſuam ſummam continentiam, & moderationem, quibus vſuri ſint his. Sed iam tempus eſt, vt ad ſemitam noſtrum pungamus aſellum, quemadmodum Syris in prouerbio poſitum eſt, ſcilicet eò, vnde digreſſa erat, noſtra reuertatur oratio.

Arabum igitur nonnulli alij apud Georgium Homaidium Elmacinum parte 1. ſui Chronici perhibent, Planetas ſuum incœpiſſe motum in ipſo conditu Mundi à primo puncto, ſiue gradu Arietis, colliguntque ex ipſorum Planetarum, aliorumque aſtrorum directione exinde ad finem An. Heg. 662. elapſos iam eſſe annos mille millium millium, tercentos viginti mille, ac tercentos ſexaginta vnum annum. An autem iuxta horum opinionem Mundus finem ſit habiturus, nulla ſit ibi mentio. Hæc opinio merum excogitatum eſt, & delirium cenſenda, peccat quippe in ipſa principiorum poſitione, quæ probanda priùs erat, etenim poſito ſemel falſo principio, infinita ſequuntur abſurda.

Sunt etiam apud eundem, qui ſingulis ſeptem Planetis mille dominatûs tribuunt annos, adeóque horum ſeptem abſolutis reuolutionibus, quod fit ſingulis ſeptem mille annis, Mundus hic elementaris renouabitur, & ad priſtinum ſtatum omnia redibunt. Hæc opinio maximè viguit inter Ægyptios, quâ perſuaſi ſuos theſauros, & pretioſa, ac ſibi cara quæque ſecum ſepeliri, & recondi ſedulò curabant, tanquam iterùm in hunc reuerſuri mundum, ſuiſque diuitiis perfruituri. Sed hac de re fuſiùs ſuo loco.

Iudæorum nonnullorum non abſimilis huic fuit ſententia, aſſerentium Mundum elementarem ſex millibus annorum duraturum, ſeptimo verò millenario interiturum, iterumque excitaturum nouum, & hunc etiam ſex mille annis peractis relapſurum eſſe ad priſtinum chaos; atque ita viciſſitudinem hanc ſubiturum vſque ad quadraginta nouem millia annorum, tum in nihilum omnia redactum iri. Futiles ſanè ſententiæ, ſed longè futiliores ſunt rationes & argumenta, quibus aſſeruntur.

CHRONOGRAPHORVM, ATQVE HISTORIcorum Arabum de eiuſdem Mundi origine, & duratione Sententia.

CAPVT NONVM.

SVPERIVS iam dictum eſt, priores Arabes non minùs Chronologiæ, atque Hiſtoriæ ſtudiis operam nauaſſe, quàm aliis diſciplinis, etſi omnia antiquorum more ſuſque deque fabulis & ſuperſtitionibus confuderint. Hoc porrò ex eo maximè accidit, quia vtraque à Poëtis aut conſcribebatur, aut ad ſcriptores alios inde manabat. Quod verò iiſdem vitiis

contaminata ad Mahometanos Authores fluxerit, ex eo factum eſt, quoniam, vt ſupra quoque notauimus, omnium gentium, & populorum fabulas, ſuperſtitiones, atque nænias retinuit non ſolùm Pſeudopropheta Mahometus, ſed etiam tam ſcriptis, quàm verbis comprobauit, ac tertium quid ex illa temperauit colluuione, quæ lex Alcoranica dicitur.

Porrò ad argumentum præſens quod ſpectat, vt propiùs accedamus, notandum eſt, omnes Chronographos, & Arabum Hiſtoricos vtriuſque ſeculi, nempe antiqui, & recentiores, Philoſophis quibuſdam exceptis, vt ſupra videre eſt, vno affirmare ore, Mundum à Deo creatum eſſe aliquando. Quo autem ordine ex ipſis referre, atque graphicè exprimere non grauabimur, vt exinde curioſi videant Lectores, gentibus etiam in denſiſſimis tenebris conſtitutis ſemper aliquid maximi eius luminis veritatis affulſiſſe, etſi ob oculorum mentis hebetudinem, eas eſſe potiùs hallucinatas dicendum eſt, quàm vidiſſe.

Aſſerunt igitur, Deum Optimum Maximum, cùm res à priuatione ad eſſe producere decreuit, omnium primum tabulam quandam ampliſſimam, & calamum creaſſe, vt ſingula, quæ futura ſunt vſque ad diem Iudicij in illam referret. Hoc facto album margaritum procreauit abſque vlla præuia materia, quod, cùm illud oculo maieſtatis conſpexiſſet, in aquas liquefactum eſt, vnde abyſſus emerſit. Hæc ſubſecuta eſt aëris productio, tum animarum; quamquam alij velint, animarum creationem omnes alias præceſſiſſe creaturas, poſt illas verò Angeli quatuor, qui Dei ſolium portant, procreati ſunt, quorum princeps Iſraphaël dicitur. Poſt hos autem quatuor reliqua Angelorum producta eſt turba. Cæteras autem creaturas ad eſſe educere ſtatuens altiſſimus Deus album vnionem creauit, qui oculo diuinæ Maieſtatis conſpectus ſtatim liquefactus eſt, ac ebullire, fumumque ſurſum emittere cœpit, atque ſpumare. Quo facto terras ſeptem conſtituit ex eius ſpuma Deus, necnon fluctus & montes; ex fumo verò cælos totidem. Quoniam autem terra ſuo pondere deorſum ferebatur, nec ſuſpenſa ſtare poterat, ipſi ceti cuiuſdam immenſi ſuppoſuit dorſum, de quo ita Alcoranus: *Per calamum, & quæ ſcribit, per cetum, & quæ ſuſtinet.* Ceto autem, eâdem vrgente difficultate, aquarum ſubiecit abyſſum, huic immenſum ſaxum, cui Angeli dorſum, Angelo aliud ingentiſſimum ſaxum, de quo ſermo eſt in Alcorano, huic demum ventos. Quidam primo loco ponunt taurum, ſecundò ſaxum, tertiò cetum, quartò ventos; omnemque terræmotûs cauſam in taurum reiiciunt, aſſeruntque hunc accidere, cùm taurus feſſus aliquando tantæ molis onere, illam ponderet, liberetque, ac membra minus defatigata ponderi ſufficiat, tunc enim, aiunt, terra huc & illuc impellitur, & excutitur, vnde motus ille. Aliis minimè ea arridet opinio, quare molem terræ monte Kaf, cuius reliqui montes rami ſunt, tamquam clauis trabalibus firmatam, confixamque eſſe volunt. Vniuerſi huius opus ſex dierum ſpatio confectum eſſe hoc ordine tradunt. Primo & ſecundo die terra creata eſt. Tertio die montes, & quicquid in illis eſt. Arbores ac germina, die quarto. Cæli die quinto. Die ſexto demum ſol, luna, ſtellæ, planetæ, Angeli. Quamobrem diem hanc يوم الجمعة *Iaum Algiomha*, id eſt, *diem collectionis, & compendij*, vocant Arabes,

quia in illa collectio, & ſumma omnium creaturarum facta, & perfecta eſt. Ex quo dies iſte maxima in veneratione habitus ſemper eſt cùm apud Arabes ſeculi ignorantiæ, tùm apud eos, qui Mahometo nomen dederunt; ſimulque ex his palam fit falſiſſimam eſſe illorum opinionem, qui in honorem Veneris hunc diem celeberrimum eſſe Arabibus ſcribunt. Cælum autem, quod terram ambit, nobiſque proximius eſt, ex cæruleo ſaphiro conflatum eſſe autumant, ſecundum ex candidiſſimo argento, tertium ex carbunculo, quartum ex albo vnione, quintum ex auro puriſſimo, ſextum ex iacyntho, ſeptimum tandem ex lucentiſſimo lumine. Super hos cælos ſeptem totidem lucis maria expandunt, & ſuper hæc paradiſorum conſtituunt parem numerum. Primus vocatur *domus maieſtatis*, ex candidiſſimis conſtans margaritis. Secundus, *domus ſalutis*, ex lucidiſſimis carbunculis. Tertius, *hortus voluptatis*, ex viridi ſmaragdo. Quartus, *domus æternitatis*, ex flauis coraliis. Quintus, *hortus beatitudinis*, ex candidiſſimo argento. Sextus, *hortus paradiſi*, ex auro puriſſimo. Septimus, qui cæteris eminet, cuiuſque conuexo ſolium Dei impoſitum eſt, *hortus Eden*, ex pretioſiſſimis vnionibus. In his quidem manſionibus variis præparauit Deus, ait Mahometus, ſuis cultoribus, quæ nec oculus vidit, nec auris audiuit, neque cor humanum imaginari poteſt. Locum illum beatitatis Mahometani vocant finem vltimum, beatorum Mundum, faciem Dei æternam. Confer hæc cum paradiſo nuperorum Iudæorum, de quo ſuprà vidimus. Sub ſolio Dei aliqui conſtituunt expanſum, ſiue mare diuinæ prouidentiæ, ex quo neceſſaria alimenta creaturis defluere aiunt. Inde quippe aſſeuerant, de vno ad aliud cælum fluunt pluuiæ, donec perueniunt ad locum quendam, quem *Abram* vocant, à quo venti eas deferunt ad nubes, quas agitantes, atque cribrantes, vt loquuntur, ſuper terram diſpergunt. Circulum lacteum, ſiue lacteam viam, quam γαλαξίαν Græci vocant, ob lac Iunonis effuſum, vt Poëtarum fingunt fabulæ, portam cæli eſſe autumant, per quam deſcendunt, aſcenduntque Angeli. Poëtarum etiam fabula eſt, hanc eſſe viam, per quam ſuperi ad Iouem accedebant. Ouidius.

Eſt via ſublimis cælo manifeſta ſereno,
Lactea nomen habet, candore notabilis ipſô,
Hac iter eſt ſuperis ad magni regna Tonantis,
Regalemque domum, &c.

Hæc ipſis Arabibus dicitur *via ſtraminis*, ſiue *palearum*, fabulâ ab Ægyptiis deriuatâ; fingunt enim Typhonem Iſidis fugientis faſciculum ariſtarum ſibi obiectum in cælo diſperſiſſe, ex quo circulo illi nomen manſit, vt refert doctiſſimus, linguarumque peritiſſimus R. P. Athanaſius Kircherius Societatis Ieſu in Supplemento Prodromi, cap. 5. de Ægyptiacis ſtellarum appellationibus. Per hunc quoque circulum fluxiſſe olim cataclyſmi aquas, iidem fabulantur. Antiqui Chaldæi hanc fuiſſe ſuperorum viam Poëtis aſſentiebantur: Cæli verò portam, per quam deſcendunt Angeli, aſcenduntque animæ, Vrſam maiorem ſtatuebant, quam eminentiorem totius cæli partem faciebant. Machinam autem terræ, eâ, quâ diximus mox, ratione ad perfectionem perductam, Geniis incolendam excolendamque ab eius Authore Deo traditam fuiſſe perhibent, eiſque Abliſum,

quem nunc Diabolum & Satanam vocamus, præfectum fuiſſe. His plura dedit præcepta Deus obſeruanda, inter quæ præcipua erant, vt ne animalium effunderent ſanguinem, nec odiis, & inimicitiis ſeſe proſequerentur. Diuinis igitur obſequentes mandatis, & nutibus terram hanc coluerunt, excolueruntque ſepties centena millia annorum, tandemque diuina præcepta parui facientes, & ſanguinis effuſioni largiter operam nauarunt, & odia atque inimicitias inter ſeſe exercere cœperunt. Quod videns Abliſus, nec remedium afferre valens, Deum altiſſimum obnixè rogauit, vt illum in cælum transferret, ne aliorum ſceleribus macularetur. Huius precibus acquieſcere non eſt dedignatus Deus, ſed benignè illas excepit, & ſuorum votorum fecit compotem. Ille beneficij haud immemor noctù diúque diuino cultui totus ſeſe dedit, vnde breui promeritus eſt, vt terrarum regnum, imperiumque ipſi conferretur. Quamobrem adiunctus illi eſt Angelorum ingens exercitus, cuius ope genios illos improbos, ac perduelles ad maris inſulas abegit. Ego ſanè fabulam hanc ex Bulegihani, qui ſecundus à Chiumorto regnauit Perſis, enatam eſſe arbitror. Ferunt quippe Arabum, Perſarumque Hiſtoriographi, Bulegihanum hunc infinitâ propemodum nebulonum, ſceleſtorum, ac improborum turbâ orbem terrarum expurgaſſe, & ad inſulas maris ablegaſſe, illoſque diabolos appellare voluiſſe, ac gigantes. Huc quoque fortè reſpicit illud Apoſtoli: *Omnes inſulani mali.*

Interea hominem creare decernens Deus Angelis ait: Vtique creaturam quandam creare iam ſtatui. Cui reſponderunt: Domine, quæ creatura hæc erit? Quibus Deus: Quæ mandata mea tranſgredietur, ac perparui faciet; cuius poſteri iniquitates ac ſcelera ſunt commiſſuri enormiſſima, inuidiâ ad hæc tabeſcent, inimicitias exercebunt inter ſeſe graues ac periculoſas, frater fratrem neci dabit, irridebitur à filiis pater; vno verbo, nullum non patrabunt malum, aut crimen. Cur, inquiunt Angeli Deo, terrarum imperium effundentibus ſanguinem tradis, & omne criminum ſcelerumque genus patrantibus ſubiicis; nos verò, qui diù noctúque tuas extollimus laudes, ac ſanctiſſimum tuum celebramus nomen, excludis, & depellis? Quibus Deus: Quæ ego ſcio, vos neſcitis. His dictis Gabrieli præcepit, vt pugillum terræ ſibi afferret. Cui, cùm diuina mandata executioni mandare præſtò eſſet, terra ait: Te per Deum adiuro, ne diminuas me; qui tanto abſterritus ſacramento, vacuus reuerſus eſt. Quamobrem mittitur Izraël, nempe Angelus mortis, quem eodem modo terra adiurauit; at ille iuramento iuramentum retundens ipſi ait: Ego quoque per Deum te adiuro, ne vacuum remittas me, diuino præcepto executioni minimè mandato. Pugillum igitur capit terræ rubri, nigri, albique coloris, ex quo factum eſt, aiunt, vt homines non eiuſdem, ſed varij, ac diuerſi coloris ſint. Quidam verò Authores tradunt, diuerſa hominis membra ex diuerſarum regionum luto compoſita eſſe, atque compacta. Aſſerunt quippe, caput eſſe ex terra Caabæ, qui locus eſt, vbi nunc Mechanum cernitur Templum, pectus ex terra Syriæ, dorſum ex Ægypto, ventrem ex Indiis, manus ex Oriente, pedes ex Occidente. Nonnulli alij ex ſeptem terris compactum eſſe hoc humanum corpus comminiſcuntur; nempe caput ex pri-

ma, collum ex ſecunda, pectus ex tertia, manus ex quarta, dorſum & ventrem ex quinta, coxas, & nates ex ſexta, crura, & pedes ex ſeptima. Alij tandem affirmant, caput ex terra Ieruſalem eſſe formatum, & ideò intellectûs, prudentiæ, & imaginatiuæ ſedes effectum eſt. Vultus autem ex paradiſi humo conflatus eſt, pulchritudo propterea ſplendet in illo. Oculi ex piſcina fluminis Alcauthar (eſt Arabibus vnus ex paradiſi fluminibus) concreti ſunt, quamobrem venuſtas in illis elucet. Dentes ex eiuſdem fluminis lapillis conflati ſunt, hinc leporibus ſunt prædici. Manus ex terra Caabæ formatæ ſunt, quare laboris, & induſtriæ ſunt inſtrumenta, & omnis adminiculi vaſa. Dorſum ex Chaldæa, idcirco fortitudine eſt inſtructum. Pudenda ex terra Babylonis, ex quo ſunt libidinis ſedes. Oſſa ex montibus, hinc duritiem adepta ſunt. Cor ex terra Paradiſi, quare fidei eſt ſubiectum. Lingua ex terra Arabiæ, ideò eſt diſerta.

Formatio porrò hominis hoc ordine & ratione ſe habuit. Pugillus ille terræ ex omnium ſententia in quodam Paradiſi loco repoſitus eſt quadraginta annorum ſpatio, donec luteſcere cœpit, in lutum autem reductus aliis quadraginta annis ibidem remanſit, donec alteratus fœtuit. Tum ex fœtido illo luto ſtatuam quandam formauit Deus, humanam tribuens illi figuram, ſed tantâ curâ, & ſtudio, vt nonniſi poſt centum viginti annos vltimam perfectionem, & manum ipſi imponere potuerit, nec vlla præteribat dies, quin aliquid laboris & ſtudij circa illam impenderet. Humanam hanc ſtatuam perpetuò Abliſus, ſeu Satanas intento animo contemplabatur, ac penes ſe dicebat: Ad aliquid maximi momenti, ac ponderis formatum eſt procul dubio hoc opus. Aſpectum ipſum naturali quadam repugnantiâ maximoperè horrebat, refugiebat. At animoſior aliquando factus propiùs acceſſit, ac luti aliquid ſummo corripuit digito, & naribus admouit, ex quo tanto terrore improuisò perculſus eſt, vt nunquam poſthac auſus ſit eò reſpicere. Ex hac fabula duplex alia ſubnaſcitur. Aſſerunt ſiquidem primò, vmbilicum humani corporis nihil aliud eſſe, quàm veſtigium digiti Abliſi: ſecundò, ex fruſtulo illo luti, quod idem abſterritus excuſſerat, canem emerſiſſe, qui ſuis latratibus diabolum perſequi, & abigere inde cœpit, ac hominem defendere. Et hoc quidem cauſæ eſt, aiunt, cur canis tantâ proſequatur hominem familiaritate, & excolet amicitiâ; quia ſcilicet ex eadem procreatus eſt luti maſſa, nempe hominis vmbilico. Hactenùs affirmant poſteri quoque, canem eſſe ſatis formidabilem, ac maximi terroris diabolis, quare in domibus noſtris alendus eſt, atque nutriendus non ſolùm aduersùs obnoxias feras, ſed etiam ipſos dæmones, ac malos Genios. Quam autem ob rem canum hoſpitia alicubi apud Arabum Gentem etiam ſub Mahometiſmo erigi videmus, & publicis expenſis alimenta ipſis comparari. Graſſante peſtis contagio capita ſua redimere putant Arabes, ſi canis caput ad ianuam ſuſpenſum ſinguli pro ſe habeant. Sic enim decreti diuini ſolui arbitrantur debitum, tot animalium mortem exigentis. Hinc canum multitudinem vbique obuiam in Arabum vrbibus videre eſt.

Hominem autem, ſeu ſtatuam illam tanto impendio elaboratam ſpiritu vitæ animare volens Deus altiſſimus, & nobiliſſimam omnium indere illi

formam,

formam, Angelis præcepit, vt ſtatim, atque id factum fuerit, ipſum proni adorarent. Diuina iuſſa exequuntur omnes, Abliſo, & ſatellitibus exceptis, qui ſuperbiâ turgens ait: Adorabo ne illum ego, qui ex igne ſum creatus, qui immenſum quantum nobilitate diſtat à viliſſimo luto, ex quo iſte factus eſt? Ego ego ſum ille, qui tot annos imperium rexi terrarum, atque dominus ſum. Ego ego ſum ille admirandis exornatus alis, lumine veſtitus, & honoribus omnibus coronatus. Ego ego ſum ille, qui te colui in terra, & in cælis. Abſit ergo à me, abſit, vt talia præſtem, aut mandato eiuſmodi obſequi patiar. Quibus indignatus Deus verbis ex ſuo expulit illum conſpectu, & diris deuouit æternis. Argumenta & rationes Satanæ ad ſuos ſatellites aduersùs Deum referremus agentes de ſeptuaginta tribus ſectis Mahometanorum; hunc quippe Iſmaël Sciahinſciah, & alij ſcriptores Hæreticorum faciunt coriphæum, authorem, & magiſtrum, quos arguendi, & ratiocinandi docet artem, quâ ſimpliciores irretiunt.

Quâ verò ratione, ac modo ſpiritus in faciem, ſiue nares Adami inſuflatus ſingula animauit membra, & artus, non minùs fabuloſa, quàm lepida eſt narratio. Quandoquidem inſuflatum eiuſmodi ſpiritum centum mille annorum ſpatio fictum ex luto ſimulachrum circuiſſe, affirmant, demumque per os ingreſſum eſſe ſexto die menſis Aprilis. Cùm autem oculos animaſſet, ſeſe contemplari cœpit Adam, & lutum reliquum adhuc eſſe videns maximo afficiebatur dolore. Perueniente verò ſpiritu ad aures, Angelorum audiuit concentus, laudeſque, quibus perpetuò Creatorem celebrant. Per reliqua capitis diffundente ſeſe membra ſpiritu ſternutauit, ac ſolutâ linguâ dixit: *Laus Deo:* cui Deus: *Miſereatur tui Deus, ô Adam.* Ad pectus deſcendente ſpiritu ſeſe erigere tentauit, ſed conatibus irritis; hinc dixit Alcorani Author: *Moræ impatiens erat homo.* Tandem ad extrema pedum perueniens ſpiritus ille iter ſuum confecit, abſoluitque ſpatio centum mille annorum. Ad perfectionem perductum tam graphicum, operoſum, ac nobile opus in cælum aſſumptum eſt, iniunxitque Deus Angelis, vt cælorum omnia mirabilia homini oſtenderent, quod centum annis factum eſt. Inde in terreſtrem paradiſum remittitur, ibique immiſſo illi ſopore ex educta lateris ſiniſtri coſta mulier formatur, quam Euam Deus appellari voluit, quia de viuente ſumpta eſt. Hoc nominis Euæ etymon non minùs abeſt ab illo, quod in ſacris Litteris legitur, quàm reliqua creationis Arabicæ narratio. His peractis vtrique præcepit Deus, vt ne de arbore ſcientiæ boni & mali comederent. At illi tribus horis eiuſdem diei exactis, ſiue, vt aliis placet, ſex, à diabolo per ſerpentem ſeducti diuinum fregerunt mandatum, ac inde propterea expulſi ſunt. Itaque iuxta primam opinionem in paradiſo morati ſunt ducentis quinquaginta annis communibus, ſiue mundanis, vti loquuntur: iuxta ſecundam verò quingentis. Vnus quippe dies illius feliciſſimæ ac beatiſſimæ vitæ æquiualet mille annis huius noſtræ infeliciſſimæ, quam noſtri primi parentis culpâ luimus. Ex his aut Mundum æquinoctij tempore procreatum fuiſſe, aut paradiſum ſub æquinoctiali ſitum lineâ, aut vtrumque concurriſſe, colligitur, quia diem perpetuò duodecim horis metiri videntur, cùm tres horas quadrantem illius diei, & ſex horas dimidium faciant. Hoc idem Iudæi tenent,

atque comprobant Pſalmiſtæ authoritate, qui aſſerit mille annos in oculis Dei eſſe ſicut diem heſternum. Paradiſum quoque fuiſſe in totius orbis eminentiſſima parte ex horum opinione infertur, quia Deus Adamum, Euam, diabolum, & ſerpentem præcipites in terram egiſſe dicitur. Ita autem præcipitatis non idem locus contigit; quia Adam cecidit in quandam Indiarum inſulam nomine Sarandib: Eua verò in eum locum Arabiæ, vbi nunc ciuitas Gedda conſpicitur: Abliſus, ſiue Satan in Baſan, vel vt alij malunt, propè vrbem Baſoram: ſerpens demum in Aſphahanum, ſiue vt aliis placet, Niſiben. Nec ſilendum eſt, quod hac occaſione de Indiarum aromatibus fabulantur Arabes, dum ſcribunt, omnes aromatum arbores, plantas, ac ſtirpes in ea proueniſſe regione ex foliis quibuſdam, quæ ſecum eò aſportauerat Adam.

At ſuis hactenus luxuriati ſunt fabulis Arabes, quamobrem tempus iam eſt, vt illos in ordinem redigamus, & ab immenſis propemodum temporum ſpatiis ad veram calculi rationem reuocemus. Quæ autem Adami expulſionem è Paradiſo anteceſſerunt temporum immenſa propemodum, ac innumera interualla aliquorum Hebræorum næniis, & commentis accenſenda ſunt, qui alios quoque Mundos ante hunc noſtrum, in quo degimus, extitiſſe, ſcribunt. Hanc opinionem præter R. Abhu, & R. Iehudam ex antiquis Rabbinis, vt in Bereſit Raba traditur, tuetur, atque defendit omnium impietate notiſſimus, ac blaſphemus Iſaacus Abrauanel, quem Menaſſeh Ben-Iſraël Probl. 12. de creatione Mundi refert, & ſequitur.

Quo notato, ſcias, Arabes temporum ſupputationem, & Mundi Æram exordiri ab Adami expulſione, ſiue caſu, vt loquuntur, à qua tamquam à fonte cæteras deriuant, vt ex ſubiicienda Ærarum tabula videre eſt; atque adeò Æra caſus Adami eadem eſt Arabibus, ac Iudæis, & Chriſtianis Æra creationis Mundi, & ipſius Adami. Aduertendum tamen eſt diligenter, tantam eſſe inter ſcriptores in ſubducenda annorum ratione ex dato Mundi exordio confuſionem, tot tantaque diſcrimina, vt alias & alias eſſe periodos, ac alia, & alia principia, nemo non crediderit. Tot diſcriminum duas vt præcipuas aſſignant iuniores Arabes cauſas. Altera harum duarum cauſa ex Ærarum multiplici numero enata eſt: quandoquidem ante Mahometiſmum ſingulis principibus, & regibus peculiaris conſtituebatur Epocha, quâ publica acta notabantur, quamobrem multiplicato hoc Ærarum numero, annorum decurſu tanta confuſio poſteris Chronographis emerſit, vt in ſuo Chronico animaduertit apud Sciahinſciah Hamza Aſplahanenſis Perſa ſcriptor. His linguarum addit mutationem idem Sciahinſciah, quæ imperia ſequuntur vtplurimùm, & librorum, qui in hoc genere ſcriptionis extabant, deplorandam amiſſionem, quæ cùm temporis edacis iniuriâ, tùm incuriâ hominum, & barbarie paſſim accidiſſe legitur. Altera verò harum cauſarum ex variis ſacrarum Litterarum Editionibus orta eſt, poſtquam Iudaïſmus, Chriſtianiſmus, & Samaritica hæreſis propagari cœperunt inter Arabes, quemadmodum omnes ferè perhibent gentis ſcriptores. Has autem inter Editiones haud facilè concilianda verſari diſcrimina in annorum putatione, nemo mediocriter in ipſarum lectione verſatus ignorat. Ex quo factum eſt, vt qui Samaritanam ſequuti

ſunt editionem, minimè conueniant cum illis, qui aut Hebraïcum textum, aut LXX. verſionem ſunt amplexati, & vice verſâ. Illi, qui poſt Mahometum ſcripſerunt, LXX. editioni adſtipulati ferè ſunt omnes, repudiatis vt falſis, atque corruptis Hebraïcis, Samaritaniſque numeris. Audiatur nunc inter alios plures in præludiis Hiſtoriæ Gentium Iſmaël Sciahinſciah ita de Samaritani textus Chronologiæ adulteratione ſcribens. *Hæc editio*, inquit, *Samaritana indicat inter caſum Adami, & diluuium annos interceſſiſſe* 1307. *Porrò diluuium contigit anno* 600. *ætatis Noë, & vixit Adam* (*ſuper quem pax*) *ex omnium conſenſu annos* 930. *Igitur iuxta hanc editionem Adam vitâ defunctus eſt agente Noë annum* 200. *quod affirmare eſt maximum abſurdum. Indicat præterea hæc editio, ab exacto diluuio ad natiuitatem Abrahæ dilecti* (*ſuper quem pax*) *elapſos annos* 937. *& à natiuitate Abrahæ ad obitum Moyſis annos* 545. *Igitur ab Adami caſu ad obitum Moyſis putantur anni* 2737. *De interuallo porrò, quod intercedit inter obitum Moyſis & Hegiram duæ ſunt opiniones, vna Chronographorum, Aſtronomorum altera. Si enim numerus ex Samaritana editione ſubductus addetur numero à Chronographis ſubducto ab obitu Moyſis ad Hegiram, conſient anni à Mundi conditu ad Hegiram* 513?. *Interualla verò ab hac eadem editione ſubducta, ſi addentur Aſtronomorum ſupputationi, dabunt annos* 149. *minùs, quàm prima ſupputatio. Ex his itaque omnibus planè deprehenditur huius editionis corruptela, cùm ex eius mente longo temporis interuallo Noë cum Adamo vixerit.*

Hebraïcam porrò editionem ita idem improbat Author. *Textûs autem*, inquit, *Hebraïci inde patet corruptela, quod à caſu Adami ad diluuium putet annos* 1556. *à diluuio verò ad natiuitatem Abrahæ annos* 292. *At Noë ex omnium conſenſu vixit poſt diluuium annos* 350. *Colligitur itaque Noë vitâ defunctum fuiſſe agente Abrahamo annum* 58. *quod maximum eſt etiam abſurdum. Fieri enim nequit, quòd Noë attigerit Abrahæ tempora, quoniam gens Hudi exorta eſt poſt gentem Noë, & gens Salehi poſt gentem Hudi, Abraham verò ac gens eius poſt gentem Salehi. Quod quidem demonſtratur ex Hudi verbis, quibus ſuam ita hortabatur gentem, vt Alcoranus teſtatur:* Mementote, quòd ſucceſſores gentis Noë conſtituerit vos Deus. *Iiſdem quoque verbis ſuam exhortatus eſt gentem Salehus. Ex quibus dilucidè pateſcit huius Hebraïci textûs, quo Iudæi hac noſtrâ ætate vtuntur, cuiuſque innituntur authoritati, corruptela. Sed ad interualla à creatione Mundi deducta nunc veniamus. Putat hic textus à caſu Adami ad diluuium annos* 1556. *& à diluuio ad natiuitatem Abrahæ dilecti* (*ſuper quem pax*) *annos* 292. *& à natiuitate Abrahæ ad obitum Moyſis ex communi conſenſu* 545. *Ab obitu autem Moyſis ad Hegiram, iuxta putationem textûs Hebraici, & electionem Chronographorum, ſunt anni* 4741. *iuxta Aſtronomos verò, & eiuſdem textûs putationem* 4492. *nempe* 249. *anni minus. Summa quidem Periodorum ex hoc ſubducta textu exceditur ab illa, quæ colligitur à Græco, cuius authoritati eſt innitendum, annis* 1475. *quæ eſt ſumma illa, quam Iudæi à præterito tempore annorum Mundi detraxerunt. Modus autem, quo id præſtiterunt, eiuſmodi fuit: tranſtulerunt ex ætate Adami, & ſingulorum filiorum annos centum ante filiorum ſuorum natiuitatem, illoſque repoſuerunt*

poſt natiuitatem, ex quo factum eſt, vt ſummâ vitæ ſingulorum integrâ manente, interualla & periodi diminutæ ſint. Adam ſiquidem annum agens 230. genuit Seth, & vixit Adam ex communi conſenſu 930. Iudæi autem ſumentes 100. annos ex vita Adami ante natiuitatem Seth, eoſque repoſuerunt poſt eiuſdem natiuitatem, itaut iuxta illorum textum Adam genuerit Seth annum agens 130. ſumma vitæ hac ratione integra manet, tempus tamen minuitur ann. 100. atque ita in cæteris factum eſt, vnde contigit illa tot annorum diminutio. Fertur autem, Iudæos ad id patrandum compulſos fuiſſe, quia tam ipſorum Scriptura, quàm libri alij prænunciauerant Meſsiæ aduentum in fine dierum futurum eſſe, qui reuera fuit ſexto millenario, ſed cùm id patrauerint, tranſlatus eſt ad initium millenarij quinti, qui eſt medium tempus, & non finis. Quandoquidem totam Mundi ætatem 7000. annorum faciunt iſti. Hæc Iſmaël Sciahinſciah.

Antequam autem vlteriùs progrediamur, tria hîc notanda ſunt ex Iſmaëlis mox relatis verbis. Primum, ſumma, ſeu periodus, quam à creatione Mundi ad diluuium ex Hebraïco textu ſuæ ætatis, quem in Perſide, vbi ſcripſit, conſuluit, centum annis ab illa exceditur, quam noſtra nunc exhibent in Occidente exemplaria. Ille tamen non ſemel teſtatur, non ſolùm ſe plura euoluiſſe eiuſmodi Hebraïca exemplaria, ſed etiam Rabbinos, & gentis Doctores adhibuiſſe, quemadmodum fecit quoque ante illum in ſuo Chronico conficiendo Hamadaddinus Iſmaël princeps Hemat. Ex quo planè colligere eſt, exemplaria, quibus vſus eſt vterque Iſmaël, differre ab iis, quæ legunt nunc in Europa Iudæi, nec ita ſibi vbique conſtare, vt blaterat, & rudit noſter Iudæus. Secundum, quamuis verba illa Hudi, & Salehi ad ſuas gentes quà ab Alcorano relata nullius ſint habenda ponderis, aut momenti, nihilominùs captu difficillimum eſſe videtur, quomodò tam breui temporis interuallo tot potentiſſimi reges ſub ipſa Noachi ætate emergere potuerant, ac gentibus penè innumeris regnare, quæ vix, aut ne vix quidem ſuam agnoſcebant originem, adhuc etiam vitâ fruente omnium parente. Legat, qui vult, R. P. Ioannis Morini Preſbyteri Congregationis Oratorij IESV CHRISTI, viri præter inſignem Hebraïcæ Linguæ peritiam, vndequaque doctiſſimi cap. 2. Exercit. 7. lib. 1. de Hebræi, Græcique Textûs ſinceritate, in quo hac de re ſuo more literatiſſimè diſſerit, idque tractat argumenti. Demum ea opinio de corruptela, & adulteratione Iudaïcæ Chronologiæ ad negandum Chriſti Domini aduentum, atque ad euitandum præſtitutum ab Eliæ vaticinio tempus, ac receptiſſimam antiquorum omnium Rabbinorum traditionem, non ſolùm ab hoc Iſmaële aſſeritur, ſed etiam ab omnibus aliis Mahometanis ſcriptoribus, quotquot hoc argumentum Chronologicum tractarunt. Sed hac de re alibi fuſiùs dictum eſt.

Quænam autem fuerit eiuſdem Authoris de textu LXX. ſententia, eandem Chronologiam quod attinet, hæc eius ibidem oſtendunt verba: *At Græca editio,* inquit, *quam exactiores elegerunt Chronographi in ſuis conficiendis chronicis, nihil abſurdi ſanè continet, aut difficultatis, quod præteritas ſpectat ætates. Hanc ſeptuaginta duo tranſtulerunt Doctores ante natiuitatem Meſsiæ annos circiter 300. curâ, & ſolicitudine Ptolomæi, vti dicemus ad calcem Hi-*

ſtoriæ filiorum Iſraël, dum agemus de eius verſione ex Hebraico in Græcum idioma, vt ibi, Deo iuuante, videre poteris. Hanc propterea & nos verſionem ſelegimus ad hoc noſtrum Chronicum contexendum, eamque cæteris prætulimus. Iſta indicat ſiquidem ab caſu Adami ad diluuium, quod contigit ætatis Noë anno 600. interceſſiſſe annos 2242. ac inter illud, & natiuitatem Abrahæ dilecti (ſuper quem pax) 1081. inter natiuitatem vero Abrahæ, & obitum Moyſis ex communi omnium Editionum conſenſu ann. 545. De periodo porrò ab obitu Moyſis (ſuper quem pax) ad initium regni Nabuchodnoſor, diſſenſio eſt inter Aſtrologos, & Chronographos. Quandoquidem iſti, eam 978. annorum eſſe, ſtatuunt, dierum vero 248. & ab initio regni Nabuchodnoſor ad Hegiram putant 1369. ac dies 117. abſque vlla diſſenſione. Quam autem periodum confirmauit quoque Ptolomæus in Almageſto, ſuaſque ſecundum illam notauit obſeruationes. Igitur inter Hegiram, & caſum Adami erunt anni 6216. quæ eſt ſelecta à nobis ſupputatio in hoc noſtro concinnando libro. At Aſtrologorum periodi ſupputatio, quam in ſuas retulerunt tabulas, ab obitu Moyſis ad initium regni Nabuchodnoſor, putat annos 249. minus. Hæc Iſmaël, cui plures alij adſtipulantur Mahometani ſcriptores.

Ex hactenus autem enarratis planum fit, editionem LXX. Interpretum non ſolùm Chriſtianis Orientis maximè probari, ſed ipſis quoque Mahometanis, qui Hebraïcam & Samaritanam examinatas, expenſas, & cum illa diligentiſſimè collatas tanquam corruptas & adulteratas repudiarunt, reiecerunt, atque improbarunt, hanc verò, vt magis veracem, & Chronologiæ conſentaneam amplexati ſunt. Huic opinioni non parum roboris addit Eccleſiæ Catholicæ authoritas, quæ, vt author eſt Annalium Eccleſiaſticorum ſcriptor eminentiſſimus in Apparatu n° 118. & in Annot. ad Martyrologium Romanum, ac alibi, antiquitùs conſueuit ſupputare annos ab origine Mundi non ſecundùm Hebraïcam editionem, ſed ſecundùm LXXII. Interpretes, & ipſa acta Synodica conſignare, & quod caput eſt, hac hactenus vtitur ſupputatione.

Sed grauis hîc occurrit difficultas de annis Mathuſalem, quæ grauiſſimorum Patrum & Scriptorum exagitauit animos, quamque libentiſſimè amplectuntur, paſſimque opponunt, qui malè ſunt affecti erga LXX. editionem, & Hebraïcam quo lubet iure, & pertinacia defendere conantur. Siquidem ſecundùm huius LXX. Interpretum editionis ſubductos numeros comperitur Mathuſalem vitâ defunctus eſſe annis poſt diluuium 14. ſiue, vt habet Euſebius Chronicorum lib. 1. annis 15. Hic error ſolus in cauſa ferè fuit, vt poſteriores Chronographi Occidentales LXX. editione repudiatâ Hebraïcam ſint ſecuti. Orientales verò non item, quòd nuſquam eiuſmodi error in eorum comperiatur codicibus, aut deprehendatur, ſed omnium conſtantiſſimâ ſupputatione planè habetur, Mathuſalem eodem, quo contigit diluuium, anno exceſſiſſe. In eos autem Græcos codices, ex quibus id erroris colligitur, eum quoque caſu, & fortuitò irrepſiſſe manifeſtum eſt, quia tempore D. Auguſtini non omnes codices peruaſerat, vt ipſe teſtatur quæſt. 2. Geneſ. Multò minus etiam tempore Ioſephi, Africani, Euſebij, & aliorum, qui licet LXX. ſecuti ſint, hanc tamen corruptelam minimè animaduerterunt.

Arabes, ſi hac difficultate laborauiſſent, facilè ſuis fabulis illam abſoluiſſent & expediuiſſent, cùm aſſerant in arca Noë octoginta ſeruatas fuiſſe animas, nempe mares quadraginta, ac totidem feminas etiam præter Noë vxorem, filios, & nurus. Iſti ex arca egreſſi vrbem, vt Arabibus placet, condidêre, & ex ſuo nomine *Octoginta* nominarunt. Hanc ciuitatem idem nomen adhuc retinere, affirmat in Pratis aureis Mashudius, tempore, quo ſcribebat, videlicet Hegiræ anno 332. Iſmaël Sciahinſciah ex quorundam aliorum ſententia ſex tantum præter Noë familiam arcâ incluſos fuiſſe tradit. Sed vtraque opinio Iudæorum haud abſimilibus næniis accenſenda eſt, qui dæmones, ne aquis diluuij ſubmergerentur, in arcam quoque admiſerunt, vt de Gigantibus, Rhinoceronte, ac aliis id genus nugis nihil inpræſens dicam.

Ad corruptelam illam in ætatum Patriarcharum numeros inuectam quod attinet, potiùs Iudæorum malitiæ, ne pauperem Meſſiam præter ſpem & genium reciperent, confidenter adſcribenda eſt iuxta Orientalium omnium Authorum opinionem, quàm LXX. Interpretibus. Quod quidem ex iis, quæ Rabbinorum antiquiſſimi perhibent de Adami ætate ante genitum Seth clariſſimè euincitur. In *Bereſith Raba*, qui liber eſt maximæ authoritatis apud ipſos Iudæos, tradunt Rabbini, Adamum ab Eua vxore abſtinuiſſe poſt Abelis necem annos 130. quibus elapſis cognouit eam iterùm, quæ concipiens peperit ei Seth. Ex his autem videntur Iudæi putare annos Adami à morte Abelis ad natiuitatem Seth ſolùm, reiectis iis, qui necem illam anteceſſerunt. Hanc receptiſſimam Hebræorum traditionem citant R. Moyſes Ægyptius in *More Nebochim* lib. 1. cap. 7. *Midras Tanchuma*, ſiue *Jelammedenu*, R. Selomo in Geneſ. 4. 25. Elias in Thiſbi voce לילית, & alij. At quis cordatus, & intellectu præditus facilè ſibi perſuadebit, eodem Adami creationis anno Caïnum, & Abelem genitos fuiſſe, ac eodem anno contigiſſe fratricidium? Neceſſariò igitur ſequitur, Adamum, cùm genuit Seth, ætate maiorem fuiſſe, quàm 130. annorum, quos ipſi tribuit præſens Iudæus textus à ſua creatione ad natiuitatem Seth. Et ſanè multò vero ſimilius eſt ex illius temporis conditione Abelem vitâ defunctum fuiſſe annos agentem 100. qui additi annis 130. quibus Adam abſtinuit ab Eua poſt illam necem, conficent anni 230. quos Adamo LXX. editio tribuit. Huic opinioni de abſtinentia Adami eo temporis interuallo Orientales omnes adſtipulantur. Videſis Georgium Elmacinum parte 1. ſui Chronici, Gregorium Barhebræum lib. 1. & alios. Nec difficultati ſatis reſponſum eſſe arbitrentur, qui opinionem hanc fabulis accenſent ſolâ aſſertione, nullâ probatione accedente, præſertim cùm præter vniuerſalem aſſenſum non parui, aut leuis roboris argumentum à LXX. authoritate habeat.

Concludendum tamen eſt, vtriuſque ſeculi Chronographos Arabes omni aſſeueratione affirmare, Mundum hunc elementarem finem habiturum aliquando, quemadmodum & principium habuit, iiſdemque planè ad id probandum vtuntur argumentis, ac quibus Philoſophi contra Dahritas. Notandum adhuc eſt, id à nemine illorum, qui mortuorum concedunt reſurrectionem negari, ſed tantùm ab iis, qui mortales eſſe animas credunt.

DE ARABVM VTRIVSQVE SECVLI Epochis, ſiue Æris.

CAPVT DECIMVM.

ARABIBVS ante Mahometiſmum, cùm non vna eadémque eſſet perſuaſio, ita nec vna, eademque erat Epocha, aut Æra. Nam qui Iudaïcam profitebantur Legem, Iudaïcâ vtebantur Epochâ, Samaritanâ, qui Samaritanam, qui Chriſtianam, vel Chriſtianâ à Chriſto Domino nato, vel eâ, quæ à LXX. Interpretum editione ſtatuitur: qui demum nulli harum religionum addicti erant, tot conſtituebant Æras, quot regnabant illis reges, vt capite ſuperiore notatum quoque eſt. Ex quo quidem non parum confuſionis in actis publicis, & ſcripturis conſignandis exoriebatur, ac temporum perturbationis. Contingebat enim, atque contingere poterat aliquando, vt vno eodemque anno duo vel tres regnarent reges, vnde totidem Epochæ ſanciendæ erant, adeóque ratione trium illarum Epocharum vnus annus, ſiue vnius anni fragmenta, ac partes pro tribus ſolidis annis putabantur, quod ſupra etiam ex Arabum Authoribus animaduerſum eſt. Hæc putandi ratio, & methodus vſque ad regnum Zaraa cognomento Dunuas durauit, ſub quo Elephantis Æra initium habuit, ac in vſu inter Arabes eſſe cœpit. Huius hæc fuit origo. Zaraa iſte Chriſtianâ, quâ ab incunabulis inſtitutus erat, abdicatâ Religione, ad Iudaïſmum ſe recepit, nec id ſat habuit, vt Authores ſunt Iſmaël Sciahinſciah, Maſhudius, Benſahna, & alij, ſed impietate penè Caluiniſticâ ſacramenta peſſundedit, Eccleſias, & ſacrata Deo templa vel ſolo æquauit, vel in animalium conuertit ſtabula, Sanctorum reliquias voracibus dedit flammis, demumque Chriſtianos, qui Iudaïſmum amplecti nolebant, in ardentiſſimas fornaces detrudi, ac præcipites agi præcipiebat, vnde ab eiuſmodi fornacibus cognomentum inditum illi eſt. Nec prætereundum hîc ſilentio eſt, quod Mashudius Author Mahometanus de muliere Chriſtiana, & ſeptimeſtri puero tradit. Hæc iuſſu Tyranni cùm ad voraces agebatur flammas, ac timore perculſa pedem referre cogitabat, ita à ſeptimeſtri puero illo interpellata eſt: *O mater perge in fide tua, nequaquam alius erit ignis poſt hunc.* Zaraa regis erga Chriſtianos crudelitate, ac impietate erga Religionem ſummoperè motus Æthiopiæ rex, Artabam Ducem cum ſeptuaginta millibus pugnatorum contra illum deſtinauit, ad illatam Chriſtianæ Religioni vendicandam iniuriam. In Æthiopum exercitu ingentis molis Elephas erat, antehac Arabibus nunquam viſus, vnde rei nouitas Æræ locum dedit, & nomen. Quoniam autem hoc contigit eo anno, quo Pſeudopropheta natus eſt, eius natalis annus Ærâ Elephantis notatur, vt in noſtra Chronologia videre eſt. Quam quidem Epocham incidiſſe probant Arabum paulò ſuprà citati ſcriptores in annum 881. à victoria Alexandri Macedonis contra Darium, & 1316. ab initio regni Nabuchodnoſor.

Quinimò à tranſlato regno ab Arabibus ad Æthiopes, & ab his ad Perſas, vſque ad Caliphatum Homari filij Alchottabi acta publica conſignabantur tantùm notato menſe, nullâ Æræ alicuius, aut anni mentione factâ: ſed nec etiam extabat apud Arabes vox, aut vocabulum aliquod, quo Epocham, vel Æram ſignificarent. Quamobrem redactâ ad regni formam prouinciâ, & rei perpenſo momento, & grauitate, certam ſupputandorum annorum rationem, & firmam, fixamque ſedem, & Epocham ſtatuere putauit Homarus, ad quotidianam euitandam confuſionem, & incommoda. Molimini acceſſit occaſio. Syngrapha à creditore ipſi oblata eſt, quâ debitor quandam pecuniæ ſummam menſe Sciahban ſoluere promittebat nullo notato anno. Maxima contentio, & lis coram Homaro exoritur; creditor quippe aſſerebat, menſem illum eſſe anni currentis; contra debitor, futuri, affirmabat. Hac difficultate motus Homarus ſuorum conſilio conuocato, vt de tanta re deliberarent, propoſuit. Omnes cenſuerunt, id à Perſarum inſtitutis mutuandum, emendandumq; eſſe. Quamobrem accerſitum Harmazanum Doctorem Perſam diligenter interrogat Homarus de ſuæ gentis ſupputandi modo, & ratione, quâ acta publica, & ſcripturas conſignant. Qui ait: eſt apud nos ſupputandi quædam ratio, quam ماه روز *Mah Ruz* vocamus, id eſt *ſupputationem menſium*. Quod vocabulum ad Epocham ſignificandam mutuati ſunt, & Arabicæ accommodantes pronuntiationi ſcripſere مورخ *Mouarrach*, vnde poſteà deriuatum eſt تاريخ *Tarich*, id eſt, *Chronologia*, ſeu *adſcriptio temporis*, & verbum ورخ *varracha*, id eſt, *Chronologiam contexere, tempus adſcribere, Ærâ ſcripturas notare*. Quo ſtabilito, Pſeudoprophetæ Hegiram, nempe fugam Mechâ ad Madinam, quæ contigerat die octauâ menſis Rabihi prioris, in primum diem Moharrami reiiciunt, ac pro Æra Moſlemanica, ſiue Mahometana ſtatuunt. Id autem præſtiterunt idcirco, vt Epocha hæc in ipſo anni principio, primíque menſis Calendis ſuam ſedem fixam firmamque haberet; ab illo quippe menſe initium ſui anni capiunt Arabes. Ex quo palam relinquitur, Ioſephum Scaligerum longè deceptum eſſe, dum lib. 2. de Emendat. temporum ſtatuit principium anni Arabum Rabihum priorem, contra omnium Arabum mentem, ac ſtatuta. Itaque Hegira Mahometi ſexaginta octo diebus à proprio tempore, ac loco retrocedit, adeóque à decem annis, & duobus menſibus, quos Mahometus poſt Hegiram vixiſſe dicitur, demendi ſunt dies ſexaginta octo, itaut eius vita ad verum calculum reuocata ſit poſt Hegiram annorum nouem, menſium vndecim, dierum viginti duorum, quod diligenter Arabes notant ſcriptores.

Qui porrò poſt ea tempora Chronologiæ ſcribendæ diligentiorem nauarunt operam, & variarum Gentium euoluerunt monumenta, ſuam hanc Epocham aliarum plurimarum collatione confirmare ſtuduerunt, & cum illis contulerunt. Qua de re exactiſſimam confecit tabulam Iſmaël Almouiad princeps Hemat, quam in ſuam Hiſtoriam Gentium retulit Sciahinſciah, in qua ipſo temporis momento Æras, ac Ærarum diſcrimina, interualla, & periodos intueri licet. Quoniam autem eam lectoribus, & Chronologiæ ſtudioſis haud ingratam fore putamus, illam huc transferre, & eius vſum demonſtrare viſum eſt.

A

*	Caſus Adami.	Diluuium.	Natalis Abrahæ.	Obitus Moyſis.	Regnum Nabuchodnoſor.	Victoria Alexandri.	Victoria Auguſti.	Natalis Chriſti.	Regnum Diocletiani.	Hegira.
Caſus Adami.	*	2242	3323	3868	4847	5281	5583	5584	5876	6216
Diluuium.	2242	*	1081	1626	2605	3039	3321	3342	3634	3974
Natalis Abrahæ.	3323	1081	*	545	1524	1958	2240	2261	2553	2893
Obitus Moyſis.	3868	1626	545	*	979	1413	1695	1716	2008	2348
B Initiũ regni Nabuchodnoſor.	4847	2605	1524	979	*	435	717	738	1031	1369
Victoria Alexandri contra Darium.	5281	3039	1958	1413	435	*	282	303	595	934
Victoria Auguſti contra Cleopatram.	5583	3321	2240	1695	717	282	*	21	313	652
Natalis Chriſti.	5584	3342	2261	1716	738	303	21	*	282	631
Regnum Diocletiani.	5876	3634	2553	2008	1031	595	313	282	*	339
Hegira.	6216	3974	2893	2348	1369	934	652	631	339	*

Huius tabulæ vſum hiſce verbis eius tradit Author apud Sciahinſciah, qui eam plurimùm commendat, & comprobat. *Quoties*, inquit, *ſcire vis interuallum aliquod inter duas Epochas, procede per tabulæ columnas incipiendo à cella in qua eſt notatum nomen vnius illarum Epocharum, quarum interualla quæris, vſque ad communem cellam, in qua ſibi occurrunt, & numerus*

ibi deſcriptus tibi dat interuallum, quod quæris. Res facillima exemplo multò facilior erit. Si vis itaque ſcire interuallum, quod eſt inter Chriſti Domini Natalem, & Hegiram, ingredere per cellam, vbi Chriſti Natalis eſt deſcriptus in columna notata A, excurre vſque ad cellam communem, ſiue concursûs, comperies in ea 631. qui numerus eſt interuallum annorum, qui ſecundùm vtriuſque Iſmaëlis opinionem elapſi ſunt à Chriſti Domini Natali ad Hegiram. Itaque 631. Chriſtianus annus dat initium Æræ Mahometanæ. Item vice quoque verſâ, ſi cupis inuenire idem interuallum per Hegiram, deſcende à cella columnæ B, in qua Hegira eſt deſcripta, ad communem cellam cum Natali Chriſti Domini, occurret tibi idem numerus 631. annorum. Ex quo videre eſt, tabulæ huius duplicem eſſe vſum ab alterutra Epocha incipiendo. Cellæ autem notatæ hoc ſigno * otioſæ ſunt, ſiue vt Author loquitur, cadentes, quia in iis eadem Epocha incidit, ſibique occurrit, vt caſus Adami cum caſu Adami, Diluuium cum Diluuio, & ſic de aliis. De vera ratione horum interuallorum nec diſputo hîc, nec iudicium fero, tantus enim non ſum; ſed propono tantummodò quænam fuerit, ac ſit Arabum Mahometanorum opinio, vt vnuſquiſque habeat quid probet, aut improbet. Nec etiam abs re fore exiſtimo, nec lectoribus ingratum, addere hîc eadem interualla ex Eutychij Patriarchæ Alexandrini Melchitæ Eccleſiaſtica Hiſtoria Arabica, ad rei huius maiorem elucidationem. Agens igitur is de Mahometi Hegira, quam incidiſſe primo anno imperij Heraclij ſcribit, ita periodos intercedentes inter illam, aliaſque Epochas diſponit.

A Diocletiano ad Hegiram ſunt anni	338
A Natali Chriſti Domini ad Hegiram	614
Ab Alexandro ad Hegiram	933
A Captiuitate Babylonis ad Hegiram	1196
A Dauid ad Hegiram	1673
Ab Exodo filiorum Iſraël ad Hegiram	2279
Ab Abrahamo ad Hegiram	2786
A Phaleg ad Hegiram	3327
A Diluuio ad Hegiram	3858
Ab Adamo ad Hegiram	6114

Has periodos ac interualla vtriuſque tabulæ ſuos habere aſſertores, & patronos, qui Arabum tam Chriſtianorum, quàm Mahometanorum euoluit monumenta, facilè animaduertit: at Hegiram contigiſſe primo anno imperij Heraclij, nemo Arabum Authorum, quos videre hactenus potui, tradit præter vnum Eutychium; cæteri enim vno ore ac voce affirmant, illam accidiſſe anno illius vndecimo. Quamobrem exinde Georgius Elmacinus, & alij vtriuſque religionis, quotquot Arabum Mahometanorum Hiſtorias, aut Chronologias ſcribere aggreſſi ſunt, exordium ſumpſerunt, in eoque anno Æram Hegiræ collocarunt.

DE ARABVM VTRIVSQVE SECVLI ANNIS, Menſibus, Hebdomadis, Diebus, ac Noctibus.

CAPVT VNDECIMVM.

QVÆ hoc capite de Arabum annis, menſibus, cæteriſque aliis temporibus tradimus, ad verbum penè ſunt excerpta ex Mashudij Pratis aureis.

Arabum annum Lunæ emetitur curſus, conſtat diebus 354. nempe diebus vndecim, & quadrante minùs, quàm annus Syriacus. Vagus erat, vt hactenus eſt, quia menſes per ſingulas vagando tempeſtates non priùs ad idem principium, & punctum, vnde digreſſi erant, redibant, quàm 33. annorum emenſo ſpatio. Annus autem, in quo hoc accidebat, Arabicus dicebatur. Menſem ſingulis tribus annis intercalabant Arabes ſeculi ignorantiæ, vocabaturque illis النسي *Alnaſio*, id eſt (vt interpretatur idem Mashudius) *retroceſſio, regradatio.* Eiuſmodi regradationem, ſeu intercalationem antiquorum reprobat Alcoranus tamquam impiam dicens: *Alnaſio augmentum eſt impietatis*. Hæc Alcorani verba Commentatorum vexarunt, diuexaruntque ingenia, quia videre nequeunt, vbi conſiſtat augmentum hoc impietatis à Mahometo aſſertæ, nam & ipſi ſuos annos intercalare coguntur, quocunque vocent nomine menſem illum interiectitium. Communis tamen opinio rationem eius impietatis in cæremonias quaſdam, ritus, ac ſuperſtitiones, quas illo anno celebrabant, præſertim eo intercalari menſe, reiicit.

Hodierni Arabes ἀπὸ τῆς φάσεως neomenias putant, priſci verò ἀπὸ τῆς συνόδου, ſingulis menſibus 30. dies completos tribuentes, quod quidem conuenire minimè videtur cum ratione anni conſtantis 354. diebus, nam numerus 30. duodecies replicatus efficit annum dierum 360. Id planè conſtat ex colloquio, quod antiqui illi Arabes cum Luna faciebant à prima nocte nouilunij ad interlunium per 30. noctes excurrentes ad varios eius ſtatus exprimendos. Dicebant enim, vt idem Mashudius author eſt: *Dic Luna: qualis es filia primæ noctis? ſum* (reſpondebat Luna) *agniculus in caſula lactens. Qualis es filia ſecundæ? Vt duo infantes à biduo nati colloquentes. Qualis filia tertiæ? Vt conuentus puellularum confabulantium. Qualis filia quartæ? Vt ouiculæ nec lactentes, nec herbam adhuc carpentes. Qualis filia quintæ? Conuerſatio, & perhumana confabulatio. Qualis filia ſextæ? Lætitia & exultatio. Qualis filia ſeptimæ? Meo lumine legi poſſunt calculi*. Octaua & nona interrogatio deſunt. *Qualis filia decimæ? Occultor adueniente aurora. Qualis filia vndecimæ? Videor veſpere, videorque mane. Qualis filia duodecimæ? Sum Luna lucens, oculos hallucinans.* Decima-tertia interrogatio deeſt. *Qualis filia quartæ decimæ? Valida iuuentus nubes minimè metuens. Qualis filia decimæ quintæ? Perfectio conſtans, ætas conſiſtens. Qualis filia decimæ ſextæ? Formâ diminui incipio in ortu, & occaſu. Qualis filia decimæ ſeptimæ? Vultus meus palleſcit, viator perhorreſcit. Qualis filia decimæ octauæ? Vitæ finis properat. Qualis filia decimæ nonæ? Serò orior, citò occultor.*

Qualis filia vigeſimæ? Diluculò exorior, & manè videor. Qualis filia vigeſimæ primæ? Tardè prodeo, adhuc tamen appareo. Qualis filia vigeſimæ ſecundæ? Mole extenuor, in dies deſtruor. Qualis filia vigeſimæ tertiæ? Diluculò orior, inſtar oboli videor. Qualis vigeſimæ quartæ? Ex regione obſcura prodeo, tenebras expellere nequeo. Qualis vigeſimæ quintæ? Nec ſum lumine cumulata, nec etiam corniculata. Qualis vigeſimæ ſextæ? Interitus adeſt, ſpes omnis abeſt. Qualis vigeſimæ ſeptimæ? Defectio accedit, lumen recedit. Qualis vigeſimæ octauæ? Orior manè, non appareo meridie. Qualis vigeſimæ nonæ? Anteuerto Solis radios, nec percipiunt me ſenſus. Qualis trigeſimæ? Tendo ad occaſum, regrediorque ad ortum. Hæc ille.

Sed ſatis probabile eſt, noctem poſtremam completè non eſſe accipiendam, cùm ſit vtriuſque ſtatûs particeps tendens ad occaſum, & ortum. Quare ſi tribuantur ei horæ 12. 44′, 3′, vt ſtatuit doctiſſimus Dionyſius Petauius cap. 2. par. 2. lib. 1. Rationarij Temporum, conſurgit annus aſtronomicus dierum 354. horarum 8. 48′, 38″, circiter, qui plus minus conuenit cum anno illo populari 354. dierum, quem initio huius capitis ex Mashudio notauimus. Horarum & ſcrupulorum nulla habetur ratio anni popularis apud ſcriptores; præſertim cùm aliud agentes id argumenti leuiter tractant, & non ex inſtituto.

Annum in ſex diſpertiebantur tempeſtates, ſingulis menſes duos tribuentes. Menſes verò duplici nomine deſignabant. Primum impoſitum erat ad ipſum tantùm indigitandum menſem, vti ſunt nomina menſium Syrorum, Hebræorum, Ægyptiorum, ac aliarum multarum gentium, quibus nullum ineſt etymon. Alterum nomen inditum erat ad factum, vel effectum, aut aliquid eiuſmodi exprimendum, & ſignificandum, & non aliter ac apud Romanos Aprilis ab aperto tempore fuit dictus, Maius à maioribus, Iunius à iunioribus. Quanquam in menſibus hiſce Arabum res non ſemper conueniant cum ſignificatione, ſiue menſibus ſuis non quadrent. Nam illæ, vt frigus, calor, & eiuſmodi, fixæ ſunt, ac ſtabiles, cùm pendeant à curſu Solis, menſes verò vagi, inſtabiles, cùm Lunæ dirigantur motu. Igitur etymologia illorum nominum ſumenda eſt à prima eorum impoſitione, & inſtitutione anni, in quo à rerum cum tempore congruentiâ nomina indita ſunt.

Primum anni menſem vocarunt نابو *Nabu*. Quoniam autem hoc menſe ad bella prodire, aut incurſiones facere vetitum illis erat, dictus eſt محرم *Moharramo*, à verbo حرم *Harrama*, id eſt, *prohibuit*, *illicitum habuit*, *vetauit*. Scaliger huius denominationis cauſſam ſe ignorare lib. 5. de Emendat. Temp. de primo Moharram Hegiræ, fatetur ingenuè. Secundus menſis فعيل *Foail* vocabatur, صفر *Sapharo* dein nuncupatus eſt à locis quibuſdam Arabiæ felicis huius nominis, in quibus eo menſe celeberrimæ indicebantur nundinæ, ad quas totius regionis confluebant homines vendendi, & emendi gratiâ. Nonnulli tamen putant id cognominis inditum illi fuiſſe à verbo صفر *Saphara*, quod ſignificat, *vacuum*, & *deſolatum eſſe*, quia elapſo Moharram ad bella, & incurſiones egrediebantur Arabes, & vrbes vacuæ incolis, & deſtitutæ ferè manebant. Significat etiam verbum hoc *ſibilare*, quia ciuitates & domus vacuæ ſibilum edere quodammodo

videntur. Tertius طلو *Taliu*. Quartus ناجر *Nager*. Quoniam autem, ex Mashudij ſententia in ver inciderant in ipſa anni prima inſtitutione, primus appellatus eſt ربيع الاول *Rabiho Alaualo*, id eſt, *ver primum*: alter verò ربيع الثاني *Rabiho Althani*, hoc eſt *ver ſecundum*. Loquendi formula priſcorum Latinæ haud abſimilis. Plinius libro decimo, capite vigeſimo nono. *Luſciniæ pariunt vere primo quum plurimum ſena oua*. Liuius: *Primo vere exercitum moturus erat.* Quintus dicebatur اسمح *Aſmah*. Sextus امنح *Amnah*. Iſti duo, vt idem Mashudius author eſt, in hyemem, & brumam inciderant, ex quo primo nomen impoſitum eſt جمادي الاول *Giamadi Alaualo*, id eſt *Giamadi prior*: alteri verò جمادي الثاني *Giamadi althani*, *ſecundus*, à verbo جمد *giamada*, id eſt *concreuit*, quia his duobus menſibus aquam frigoris vi conglaciare, atque congelare videbant primi Arabes illi. *Neſciebant enim*, inquit Mashudius, *mutatione menſium lunarium, & à propria ſede digreſſione mutari & frigoris, & caloris tempora.* Ex dictis non leuis momenti aut ponderis oritur difficultas. Nam ſi menſes iſti duo in brumam inciderunt, quâ ratione alij duo priores verni appellari poſſunt, cùm hyems terrarum vbique ver antecedere credatur? Porrò non ſunt ita fortè nuncupati iuxta temporum ordinem, ſed à floribus, & herbis, qui eâ tempeſtate ibi virent, & luxuriantur, id enim Arabicum vocabulum ſignificat, vt Latinis ver à virore, vnde verno, id eſt pullulo, eſt dictum. Eiuſmodi ſignificandi, & loquendi modus, quo ver non à temporum ordine quandoque ſumatur, ſed à florum aſpectu, occurrit interdum etiam apud Latinos. Cicero 7. Verr. *Cùm autem ver eſſe cœperat, cuius initium iſte non à Fauonio, neque ab aliquo aſtro notabat: ſed cùm roſam viderat, tum incipere ver arbitrabatur.* Eodem forſitan modo arbitrabantur Arabum anni conditores. Dici quoque poteſt, regionem illam, vbi primùm anni inſtitutio facta eſt, vere duplici gaudere, atque hinc in ſex tempeſtates annus diſtributus eſt. ſed hæc prolixiùs tractare non eſt præſentis loci, & inſtituti. Septimus menſis appellatur اذلاك *Adlach*. Eſt autem vnus ex quatuor menſibus, in quibus bella gerere, aut incurſiones facere illicitum erat, vnde impoſitum eſt ipſi nomen رجب *Ragiab*, id eſt *timor, pauor, formido.* Alij ita dictum eſſe volunt, quia eo tempore ſpectrorum quorundam terrebantur aſpectibus. Octauus لسح *Laſah*. Hoc menſe ad aquas quærendas ſuis gregibus, & armentis diuidebantur Arabes, ac in varias diſtribuebantur equitum turmas, & ordines ad incurſiones faciendas, & patriis inſiſtendo inſtitutis latrocinia exercenda, ex quo vocabulum ipſi inditum eſt شعبان *Sciahban*, hoc eſt *diuidens.* Nonus زاهر *Zahero*. Quoniam autem Sol maximis & vehementiſſimis caloribus tunc feruebat, cùm annus inſtitutus eſt, رمضان *Ramdhan* ab ipſis ſortitus eſt nomen. Vnum prætereà eſt ex Dei epithetis, quamobrem aduertunt gentis ſcriptores, non eſſe abſolutè vſurpandum, ſed cum addito quoties ad menſem ſignificandum illo vtimur, dicendumque tunc eſſe, Menſis Ramdhan; nam ſimpliciter prolatum denotat ipſum Deum. Decimus dicitur برط *Barat*. Eo menſe æſtuabant libidine cameli, quâ de cauſa شوال *Sciaual* vocatus eſt à verbo شول *Sciauala*, id eſt *caudam extulit*, *libidine æſtuauit.*

Ne autem cum ſuis camelis ad libidinem excitari viderentur Arabes, à nuptiis hoc menſe abſtinebant, abhorrebantque. Vndecimus نعيس *Nabis*. Vnus eſt è quatuor menſibus, in quibus bella gerere nefas erat: idcircò ذو القعدة *Dual-Kaadati* nominatus eſt, à verbo قعد *Kaada*, id eſt *ſedit, quieuit*, quia domi ſe continebant. Duodecimus demum مريس *Morais*, & ذو الحجة *Dual-hagiati*, à vocabulo حج *Haggia*, id eſt *diem feſtum egit, ad ſacrum locum peregrinatus eſt*: ita dictus, quia hoc menſe ad templum Mechanum inuiſendum peregrinabantur antiqui Arabes, vt faciunt nunc etiam poſteri ſub Mahometiſmo. Eſt vnus è quatuor ſacris, in quibus bellis vacare, aut latrociniis nefas erat. Hi autem ſunt Moharram, Ragiab, Dual-kaadati, & Dual-haggiati.

Porrò de initio anni Arabici inſtitutionis maxima controuerſia eſt inter ſcriptores. Huius enim exordium quidam Autumnum ſtatuunt, alij ver. Mashudius vltimam amplectitur ſententiam. Mihi (ſi meum interponere licet iudicium) neutrum eſſe videtur. Nam ſi vterque Rabiho in Autumnum noſtrum incidit, nempe prior in Octobrem, poſterior in Nouembrem, & vterque Giamadi in hyemem, ſcilicet in Decembrem, & Ianuarium, vt ipſa nominum etymologia docet, & conſentiens ſcriptorum comprobat interpretatio, certum exinde ſequitur, Sapharum incidiſſe in Septembrem, & Moharram, qui primus anni Arabici menſis eſt, in Auguſtum noſtrum; niſi tamen tempeſtatum, temporumque viciſſitudinum alia ſit ratio, quàm noſtrarum, quæ me fallat. Tamen quicquid ſit, differentia, vt ſummùm, vnius menſis eſſe poteſt, adeoque ſi maturiùs vno menſe contigit illis tempeſtas, quàm nobis, Moharram anni inſtitutionis primus in Iulium noſtrum inciderit, oportet; ſi verò ſeriùs, in Septembrem, hacque ratione annus Arabicus ab Autumno occœpit.

Lunæ autem curſu, ductuque menſes ſuos emetiuntur Arabes, quia aſtrum hoc, vt notat Mashudius, aliique gentis ſcriptores, ſuo nouilunio, plenilunio, interlunio, interiectiſque ætatibus temporum varietates, ac mutationes ita ad vnguem oſtendit idiotis, imperitis, atque illiteratis, vt facilè Diarij ſuppleat vices, & quid agendum ſit planè indigitet, doceat. Quantum autem horum omnium cognitio ad agriculturam, gregum, & armentorum curam, quibus non ſolùm Arabes, ſed tota antiquitas addictiſſima erat, conducit, medicinamque ipſam, nemo ignarus eſt. Aſtri huius tanta vis eſt in res has inferiores, vt non abs re propterea ſublunares dictæ ſint ex Arabum ſententia. Quis non animaduertit earum quamplures creſcere lunâ creſcente, decreſcere decreſcente illâ, æſtuſque marinos hanc habere cauſam, ac alia eiuſmodi infinita?

In putandis Hebdomadæ diebus ab ea feria exordiebantur antiquiſſimi Arabes, à qua etiam opus creationis, quamque nos communi vocabulo *Dominicam* appellamus, ipſiſque verò dicebatur اول *Aual*. Secunda اهون *Ahuan*. Tertia جبار *Giabar*. Quarta دبار *Diar*. Quinta مونس *Munes*. Sexta عروبة *Aruba*. Septima سيار *Saiar*. Recentiores ſub Mahometiſmo Arabes per ferias numerant dies vſque ad ſextam, quam جمعة *Giomba* nuncupant, id eſt *ſynaxim, collectionem*. Denominationis ratio ex gentis Authoribus duplex eſt. Primò, quia eâ die animalia collecta adductaque ſunt

ad primum hominem, vt videret, quid vocaret ea. Secundò, quia μικρόκοσμος homo creaturarum omnium collectio, epitome, & compendium eâ die & creatus eſt, & creaturarum dominus conſtitutus. Hinc diem hanc maximo in honore ac veneratione illis fuit, ac eſt, & vt ſacra celebratur. Fallitur non mediocriter igitur Scaliger, & quicunque ipſi ſubſcribit, iſthæc de hac feria tradens libro 2. de Emendat. Temporum titulo de anno Hegiræ: *Quod Mucharram* (ſcribendum Moharram) *Hegira cœperit à feria ſexta, ideò eam diem ſacram illis dicunt ab eo tempore. Ego ſcio antiquiorem ſuperſtitionem eſſe propter Venerem quam Chobar vocabant, & ſummâ ſuperſtitione antiquitùs venerabantur.* Primum falſiſſimum eſſe ex eo patet, quia omnes Arabum Chronographi, & Hiſtoriographi vnâ voce affirmant, Mahometum ab vrbe Mecha fugam arripientem Madinam ingreſſum eſſe die 12. Moharrami, quam nonnulli fuiſſe feriam ſecundam, alij quintam ſcribunt. Moharram igitur illius anni, ſecundùm primæ ſententiæ Authores, cœpit à feria quinta, iuxta ſecundæ verò patronos à feria prima, ergo non à feria ſexta. Secundum quod attinet, nemo ſanè Arabum ſcribit, Venerem illis vocari Chobar; imò nec inter Arabum numina hæc refertur, vt ex dictis ſuperiùs de ipſorum diis, & idolis videre eſt, quicquid Chriſtianus ille relatus à Scaligero ex Vincentio Bellouacenſi, & Author Sarracenicorum dicant. Scio, eſſe, qui exiſtimarunt, Arabes ſub Mahometiſmo tunc Venerem inuocare, cùm ex templorum turribus populum ad ſynaxim altis clamoribus inuitant, ac ſuas quoque preces hiſce inaugurantur verbis الله اكبر *Allaho Achbaro.* Sed non mediocriter profectò decipiuntur hæc aſſerentes, quia vocibus iis nihil ſignificant aliud Arabes, quàm *Deum eſſe omnium Maximum*, vt ex vocabuli ſignificatione, & eorum commentatorum conſtat interpretatione. اكبر *Achbaro* enim nomen formæ ſuperlatiuæ eſt à poſitiuo كبير *Chabiro*, id eſt *magnus*, itaut duæ illæ voces ſonent, *Deus Maximus*, quæ loquendi formula eadem eſſe videtur, ac iſta Romanorum, *Deus Optimus Maximus.* Ego puto, errorem hunc duplici ex origine emanaſſe. Dies iſta ſacra erat Veneri apud Romanos, Græcoſque, quamobrem idem inſtitutum Arabibus fuiſſe falsò ſunt arbitrati. Noſtram roborat ſententiam tam antiquiſſimum, quàm recentius vocabulum, quibus feria hæc ſexta notatur apud Arabes vtriuſque ſeculi, quorum neutrum ex Veneris nomine impoſitum ipſi fuit. Nec minus quoque occaſionis fortè dedit Mahometi, gentis pſeudoprophetæ, ſalacitas, libido, & lex ab illo lata, quâ venereis voluptatibus, illecebriſque laxat habenas, ac vxorum numero, & concubinarum grege non ſolùm eam largè atque liberaliter huic turpitudinis quaſi numini dicat, ſed etiam prodigè. Feria ſeptima dicitur illis Sabbatum ab Hebræo vocabulo. Mashudius tamen, & alij, Arabicam dictionem illam eſſe, volunt, quæ ſignificat abſciſſionem, amputationem, & eiuſmodi, denominationiſque rationem reddunt, quia eo die creationis opus finitum, & quaſi amputatum, & abſciſſum eſt.

Arabum quoque vetuſtiſſimum inſtitutum fuit in ratione temporum non dies, ſed noctes putare, quod hactenus à poſteris obſeruatur. Itaque vel acta publica, & contractus obſignantes, vel memorabilem aliquem

notantes euentum dicunt : Actum eſt, vel contigit decimâ, vel decima-quintâ, aut vigeſimâ nocte talis menſis, & ſic de cæteris aliis. Eundem morem Gallis fuiſſe olim ex Cæſare obſeruarunt Textor, Scaliger, & alij. Rei ratio in promptu eſt; à neomenia ſuas ſupputationes exordiuntur, & Lunam noctis dominam ſequuntur, ac ducem in hoc habent. Creationis opus etiam à veſpere occœpiſſe ex his ſacrarum litterarum verbis colligunt : *factumque eſt veſpere & mane dies vnus.* Opinionem hanc pluribus firmat, roboratque argumentis, & rationibus Ieſudad Chaldæus, vir non mediocris eruditionis in ſua Chaldaïca Elucidatione locorum difficilium ſacræ Scripturæ, cuius rationum aliquas hîc adſcribere viſum eſt. *Quæritur*, inquit, *cur à tenebris, quæ noctem conſtituunt, & in tenebris exordium cœpit creationis opus, deinde lumen, quod efficit diem, productum eſt? Primùm, quia nox, ſiue tenebræ ſunt Mundi huius typus, in quo mors in nos dominatur; dies vero & luminis tempus futuri Mundi ſymbolum eſt, in quo immortales erimus. Secundùm, ad coarguendum errorem illorum impiorum, qui duo Eſſe, ac contraria Principia ſtatuerunt, quorum vnum authorem luminis faciunt, alterum verò tenebrarum, quas lumini oppoſuit. Et ſanè ſi primo loco productum fuiſſet lumen, tum tenebræ, hæreſis hæc in Mundo ſatis inualuiſſet. Tertiò, in tenebris produxit Author naturas, ne exiſtimatum eſſet, illum lumine indiguiſſe ad creaturas formandas. Quartò, id quoque noſtri typus fuit, quia prius mortale corpus formatur tenebroſis obnoxium affectionibus, deinde immortalis, & lumine fulgentiſſima infunditur ipſi anima. Primò etiam fingimur in tenebris vteri, poſteà ad hanc educimur lucem.* Idem contendit prætereà, tenebras non eſſe meram priuationem luminis, ſed ens reale non minùs ac lumen ipſum. Patres autem, vt D. Baſilium, & alios contrarium docentes, non ex animi ſententia id aſtruiſſe, ait, ſed vt inſanum inſani Manichæi coarguerent errorem, & delirium.

ARABVM VTRIVSQVE SECVLI de Animarum origine quænam fuit Sententia.

CAPVT DVODECIMVM.

DAHRITARVM dogma fuit, æternam eſſe Animarum originem, ſpeciem quod attinet, earum verò indiuidua non ſecus ac corpora ab inuicem gigni, vnaque cum illis interire. Dogma hoc multi Arabum vt impium explodunt, ſed quodnam ſuum ſit, non proferunt.

Porrò Mahometus gentis ſeductor, & fabularum, nugarumque omnium egregius propugnator, imò amplificator perquam hyperbolicus, Animas ſimul, & ſemel multis ante huius Vniuerſi ſeculis conditas eſſe, non ſolùm temerario auſu nugatus eſt, ſed etiam horrendis blaſphemiis, & commentis aliis ſuſque deque omnia implet, omnia confundit. Quandoquidem non ſat habuit ſceleſtiſſimus, hoc cum Platone, Pythagora, Hermete Triſmegiſto, ac aliis antiquioribus aſſerere dogma; nec ſat putauit, ſacrilego ore

pro-

proferre aliquando, omnia propter ſe, ac pro ſe à Deo condita eſſe: verum enimuerò, quod vix, & ne vix quidem credibile eſt, aut ingenui animi ferre poſſunt, creaturarum nobiliſſimas animas, quas ad ſuam condidit imaginem Deus, ex ſuis excrementis, ſiue ſudoribus productas eſſe tradidit, ſtultiſſimi crediderunt Arabes, reliquis gentibus paullatim cum impia religione inſinuata eſt inſania. Fabula commentitia in libro *ſubtilitatum de cognitione veritatum* hiſce narratur verbis, vt aliàs in noſtris notis ad Semitam ſapientiæ obſeruauimus. *Omnium primum*, inquiunt eo in libro, *Mahometi lux à Deo creata eſt pauonis referens ſpeciem & formam. Hanc in candidiſſima poſuit Deus margarita, quam in pulcherrima appendit arbore, vbi Creatorem annos circiter mille ſummis laudibus celebrauit. Quo exacto tempore ſpeculum vitæ creauit, & vultui Mahometi pauonis oppoſuit. Is cùm ſuam imaginem pulcherrimam eſſe aſpexiſſet, quinquies adorauit Deum, ex quo factum eſt, vt quinquies Mahometani in precibus perſoluendis adorent. Quæ quidem Mahometi lux conſpecta aliquando à Deo tota ſudore perfuſa eſt. Tunc ex ſudore capitis eius condidit Deus Angelos; ex ſudore vultûs ſolium, tabulam in qua omnia refert, calamum, Solem, Lunam, cælum, ſtellas, & quicquid in cælis eſt; ex ſudore pectoris Prophetas, Apoſtolos, Doctores, Martyres, ac probos quoſque; ex ſudore dorſi Mecham, & eius templum, Jeruſalem, & omnia loca, in quibus colitur Deus; ex ſuperciliorum ſudore gentem Mahometicam vtriuſque ſexûs; ex ſudore aurium animas Iudæorum, Chriſtianorum, Magorum ſiue Ethnicorum, ac ſimilium; ex ſudore pedum terram vniuerſam, & quicquid in ea eſt. Poſt hæc iuſſit Deus, vt animæ choreas ducentes circumcircà Mahometi lucem illam gratias Creatori agerent, quod illæ ſpatio ſeptuaginta millium annorum præſtiterunt. Deinde præcepit eis, vt adſpicerent pauonicam Mahometi figuram, quæ ſtatim morem geſſerunt. Ille ergo cui caput eius videre contigit, Chalipha, & Imperator deſtinatus eſt; qui verò frontem vidit, inferioris notæ princeps; qui dextram, Dei legis obſeruantiſſimus; qui ſupercilium pictor; qui aures, officioſus, & hominibus acceptus; qui genas, pulcher atque ſapiens; qui naſum, medicus, & aromatarius; qui labia, prorex; qui os, ieiunans; qui dentes, facie decorus; qui linguam, Imperatorum, & Regum legatus, ac orator; qui guttur, concionator, qui barbam, miles, ac pro diuina religione pugnator; qui collum, mercator; qui vtrumque brachium, lanceator, ac gladiator; qui dextrum tantùm, chirurgus; qui ſiniſtrum, ſtultus, & ignauus; qui volam dextræ manûs, nummularius; qui volam ſiniſtræ, menſurator; qui vtramque volam, liberalis, iuſtus; qui dorſum manuum, auarus ac ſordidus; qui digitos, ſcriptor; qui dorſum digitorum dextræ manûs, ſutor; qui dorſum ſiniſtræ, faber ferrarius; qui pectus, doctus, honorabilis, ac operibus bonis deditus; qui dorſum, humilis, ac legibus obediens; qui latera, latro; qui ventrem, continens, religioſus; qui dorſum pedum, piſcator, & venator; qui pedum volas, tabellarius, & curſor; qui vmbram, circulator, & mimus; qui nihil demùm, Iudæus, Chriſtianus, & infidelis.* Hæc illi ex Mahometi traditione in libro *ſubtilitatem de cognitione veritatum*. Animas itaque eo modo creatas, & deſtinatas Deus ſuo tempore, ex horum opinione, iuxta generationis exigentiam de cœlo demittit, infunditque in humana corpora. Hoc autem

cauſæ fuit, quòd Alexander apud noſtræ Semitæ ſapientiæ Authorem interoganti, cur maiorem honorem deferret magiſtro, quàm parenti? reſponderit: *Quia meus parens ex cælo in terram me deſcendere fecit, magiſter verò meus ex terra in cælum aſcendere me facit.* Et Lucretius.

Cedit enim retrò de terra, quod fuit ante
In terra, ſed quod miſſum eſt ex atheris oris,
Id rursùs cœli fulgentia templa receptant.

Hæ Mahometi, ſuorumque aniles prorsùs, innumerabileſque ineptiæ quibus, ſodes, fortioribus argumentis, aut rationibus refelli poſſunt, quàm D. Irenæi lib. 1. cap. 35. hiſce verbis: *Aduersùs eos victoria eſt, ſententia eorum manifeſtatio?* Nec minùs huc faciunt hæc D. Hieronymi Epiſt. ad Cteſiphontem: *Sententias eorum prodidiſſe, ſuperaſſe eſt.*

Dogma porrò hoc de Animarum creatione in exordio Mundi ab Hebræis ad gentiles manaſſe, Prob. 15. de creatione Menaſſeh Iudæus exiſtimat: ego verò contrarium penitùs eueniſſe credo. Nam ille ex Rabbinorum placitis & Choragio nullum proferre potuit teſtimonium niſi libri *Tanhuma paras. Picude*, qui Platone, Pythagora, Hermete Triſmegiſto, ac Origene ipſo multò recentior eſt. Idemque affirmandum eſt de Guemara Haguigæ, Bereſcit Raba, aliiſque eiuſmodi tractatibus, quos ibidem indicat. Auctores autem libri Tanhumæ, quos Menaſſeh veteres vocat, ſuam hanc ſententiam ex Deuteronomij cap. 29. verſ. 14. hiſce eliciunt verbis, vt illa idem refert: *Neque vobiſcum ſolis ego pango fœdus meum hoc cum adiuratione hac: ſed cum eo, qui adſtat hîc nobiſcum hodie coram Domino Deo noſtro, & cum illo, qui non eſt hîc nobiſcum hodie.* Ad hæc verba ita Tanhumitæ commentati ſunt כל הנשמות שהיו מן אדם הראשון ושיהיו עד סוף העולם כלם נבראו בששת ימי בראשית וכלן בגן עדן׃ וכלן היו במתן תורה שנאמר כי את אשר ישנו פה עמנו עומד היום ואת אשר איננו פה עמנו היום׃ Id eſt, *Omnes animæ, quæ fuerunt ab Adamo, & quæ futuræ ſunt vſque ad finem Mundi, omnes illæ fuerunt creatæ ſex diebus creationis, omneſque in horto Edenis fuerunt, & interfuerunt. Sic enim dicitur, cum eo, qui adſtat nobiſcum hodie, & cum eo, qui non eſt hîc nobiſcum hodie.* Quibus omnibus hac ratione robur addere nititur Menaſſeh: *Enimverò quomodo Deus potuiſſet paciſci, fœduſque inire cum iis, qui in rerum natura non exiſtunt?* Quis non mirabitur, talia proferri ab homine in ſacrarum Literarum lectione verſato? Nonne, quæſo, perinde eſt, Deum paciſci cum abſentibus, & qui non aderant, ac cum non exiſtentibus, ſed exstituris? Subinde enim ſequeretur, ſi ratio illa valeret, Legem præſentibus tantummodò datam eſſe, ac fœdera cum his inita, non item cum poſteris. At non ſic profectò, non ſic fuit. Audi ſacram Scripturam Geneſ. cap. 9. verſ. 9. ad Noë, & poſteros exstituros loquentem: ואני הִנני מקים את־בריתי אתכם ואת־זרעכם אחריכם׃ id eſt, *& ego, ecce ego ſtatuens pactum meum vobiſcum, & cum ſemine veſtro poſt vos.* Abrahæ verò cap. 17. verſ. 7. dictum eſt. והקמתי את בריתי ביני וביניך ובין זרעך אחריך לדרתם לברית עולם Id eſt, *& ſtatuam fœdus meum inter me, & inter te, & inter ſemen tuum poſt te in generationes ſuas in pactum ſeculi.* Simile quid reperitur verſ. 10. Et ne exiſtimet quiſquam, pactum hoc cum ipſis animabus initum eſſe, ſubditur: *Eritque pactum meum in carne veſtra in*

fœdus æternum. Igitur cum ſemine, & poſteris ſancitum fœdus eſt, & non cum animabus. Sed quem teſtem adhibere hîc meliorem poſſumus, quàm Menaſſeh aduersùs Menaſſeh? Is in ſuo Conciliatore quæſt. 7. in Leuiticum Moſaicæ legis perpetuitatem aſſerere perperàm obnitens inter cætera S. Scripturæ loca hoc Deuteronomij 29. verſ. 14. *Neque vobiſcum ſolis ego pango fœdus meum hoc &c.* vtitur, eóque recenſito ſubdit: *Manifeſtè videmus, non modò cum præſentibus tunc Iſraelitis; verùm & poſteris eorum hoc fœdus percuſſum.*

Animaduertendum hîc eſt, in illis Tanhumæ verbis turpiſſimam cubare contradictionem, quam ſilentio ignominioſè præterit Menaſſeh, nec eſt auſus, eam Latinè exprimere; quamobrem fideliſſimam accipe à nobis illius ſententiæ interpretationem: *Omnes animæ, quæ fuerunt ab Adamo primo, & quæ futuræ ſunt vſque ad finem Mundi, omnes illæ fuerunt creatæ ſex diebus creationis, omneſque in horto Edenis fuerunt, & interfuerunt* CVM LEX DATA EST, *ſicuti dicitur, cum eo, qui adſtat nobiſcum hodie, & cum eo, qui non eſt hîc nobiſcum hodie.* Aderant animæ cùm Lex data eſt, igitur verba illa Deuteronomij, *& cum eo, qui non eſt hîc nobiſcum hodie*, de animabus nequaquam intelligenda ſunt, ſed de poſteris, qui futuri erant, vt mox explicatum eſt.

Multa prætereà congerit ibidem Scripturarum loca ad ſententiam hanc adſtruendam. Omnium firmiſſimum habet hunc Iſaiæ cap. 57. *Nam ſpiritus à conſpectu meo egredietur, & animas ego feci.* Ad quæ verba ita ille: *Non dicit facio in tempore præſenti, ſed, feci, in præterito, ad ſignificandum omnes in principio Mundi conditas fuiſſe.* Egregiè ſanè. At Spiritus quoque in ipſo Mundi exordio creati ſunt, vt idem Probl. 24. probat, nec nos negamus; tamen dicitur ibidem: *egredietur ſpiritus*, in futuro, & non in præterito. Quòd vero dixerit Deus, *feci*, & non, *facio*, nullum faceſſit negotium, quia infinitas propemodum iam condiderat præterito tempore animas, ac multò plures, quàm in eo præſenti tempore, quo cum Propheta loquebatur; vnde ſatis maiori iure dicendum erat, *feci*, quàm, *facio*. Adde, quòd nihil in Scripturis obuius ſit, quàm temporum permutatio, ac vnius pro alio acceptio. Vnum pro infinitis aliis ſit hoc Deuteronomij 34. verſ. 10. *Non ſurrexit vltra Propheta in Iſrael ſimilis Moyſi:* vbi *ſurrexit* in præterito poſitum eſt, pro, *ſurget*, in futuro.

Rabbinorum quænam ſit mens, & expoſitio loci huius Iſaiæ, dum apud me ſolerter cogitabam, dumque me accingebam ad eorum commentaria conſulenda, en bonis auibus hæc meditanti adeſt Saphnath Pahaneah Hebræorum arcanorum reuelator Ioſephus Deuoiſin, vir pietatis, doctrinæ, ac omnis generis eruditionis ornamentis clariſſimus, quemque non ſola Hebraicæ linguæ commendat ſumma peritia, ſed multo magis Rabbinicarum diſciplinarum, quæ mirificè in vtroque eius tomo de Iudæorum Theologia, ac altero de diuina lege elucet, admirabilis cognitio. Itaque vir iſte ſummus duo nobis ſuppeditauit ex Pugione fidei Raymundi Martini (qui in lucem propediem magnis Literariæ Reipublicæ commodis eiuſdem ſtudio, & operâ ex prælo, ſub quo eſt, prodibit) par. 3. diſt. 1. cap. 4. teſtimonia, quæ Menaſſeh ſententiam, atque commentationem eum in lo-

cum Iſaiæ & funditùs euertunt, & non minùs infidelem illum hîc, quàm alibi prædicant. Primum habetur in Bereſcit Raba R. Moyſis Hadarſan, ſiue Gloſſatoris ſuper illud Geneſ. cap. 5. זה ספר תולדות אדם *Iſte liber generationum Adam*. כי לא לעולם אריב עם אדם הראשון ולא לנצח אקצוף עם תולדותיו כי רוח מלפני יעטוף ר״ תנחומא בשם רבנן אמר אין מלך המשיח בא עד שיבראו כל הנפשות שעלו במחשבה להבראות מה טעם ונשמות אני עשיתי בשביל נשמות עשיתי Id eſt, quia non in æternum (Iſai. cap. 57.) litigabo cum primo homine, neque in finem iraſcar cum generationibus eius, quia ſpiritus à facie mea amiciet &c. *R. Tanhuma dixit nomine magiſtrorum noſtrorum: Non veniet rex Meſſias donec creentur omnes animæ, quæ creare intendit Deus;* (ſiue in Dei ſunt idea) *Vnde probatur hoc? ex eo quod ſcriptum eſt.* Iſa. 57. & animas ego feci, *id eſt, & propter animas ego feci.*

Ad hæc ita mox laudatus Raymundus: *Nota, quòd ex eo quod dicit, Meſſiam non eſſe venturum (quod de ſecundo aduentu propter multa, quæ apud eos leguntur, oportet intelligi) donec omnes animæ, quas Deus præuidit creandas, creatæ fuerint, oſtendit quòd animæ quotidie creantur, & creabuntur vſque ad finem Mundi.*

Alterum teſtimonium multò expreſſiùs habetur, & efficaciùs ex libro *Radicum* R. Dauid Kimhi in radice ברא *creauit*, vbi ait ויוצר רוח אדם בקרבו ופי״ רבינו סעדיה כי אמרו בקרבו רל״ כי הבורא בורא אותה עם שלמות צורת האדם וזה שאמר בקרבו id eſt, *Quod dicitur Zachariæ cap.* 12. Et formans ſpiritum hominis in medio eius, *expoſuit hoc magiſter noſter Saadias dicens, quod ex hoc quod ait (Propheta)* in medio eius; *vult dicere quod creator creat eam (animam) cum perfectione formæ corporis humani, & hoc eſt quod dicit,* In medio eius.

Ex his luce meridianâ clarius conſtat, vtrumque Rabbinum, nomine etiam aliorum Rabbinorum, atque ex illorum mente ac traditione loqui de creatione animarum facienda ſuo tempore, non autem factâ initio Mundi. Nam primus ait, *quas creare intendit Deus*, ſiue magis ad verbum, *quæ ſunt in cogitatione Dei*, id eſt quæ adhuc non ſunt productæ, ſed ſuo tempore iuxta decretum Dei producendæ. Alter vero dicit, Creatorem creare animam cum perfectione corporis humani, id eſt, cùm corpus humanum in materno vtero ſuam adipiſcitur perfectionem. Ne cauillandi autem Iudæo relinquatur locus, vtitur Rabbinus ille verbo ברא *creare*, hoc eſt ex nihilo facere.

Iterum etiam Menaſſeh citat pro hac ſua ſententia cap. 1. *Aboda zara*, dicens: *Et alibi aſſeritur Meſſiam venturum eſſe, cùm omnes animæ, quæ creatæ ſunt, ſeſe corporibus humanis iunxerint.* Locum conſulo, quia Iudæi fidei ampliùs haud ſtandum eſſe duxi. Ipſiſſima indicati ab illo loci verba ſunt. ואמר ר״ יוסי אין בן דוד בא עד שיכלו נשמות שבגוף שנ״ כי רוח וגו״ Id eſt, *Et dixit R. Joſe non venit filius Dauid donec completæ fuerint animæ in corporibus iuxta illud Iſa.* 57. Conferantur hæc cum Iudæi aſſertione, ac iudicent docti, indoctique ſimul, an eadem ſit ratio formaliter, anque idem ſit, *donec completæ fuerint animæ in corporibus*, &, *cùm omnes animæ, quæ creatæ ſunt, ſeſe corporibus humanis iunxerint?* Eſtne vel minimum veſtigium creationis præteritæ apud illum Rabbinum? Aut completum eſſe, & creatum idem ſunt? Dicendum itaque potiùs eſt, genuinum ſenſum

illorum verborum eſſe, donec completus fuerit numerus animarum, quas creare decreuit Deus. Nec facilè credendum eſt, hunc Rabbinum diſſentire ab iis, quos ſupra retulimus, ſed in eodem ſenſu, licet diuerſis vocabulis, ſuam opinionem protuliſſe.

Pergit Menaſſeh ſuam roborare aliis authoritatibus ſententiam. *In Guemara Haguiga*, inquit, *refertur in cœlo Empyreo eſſe domicilia vitæ, & pacis, & animarum iuſtorum, & ſpirituum, atque etiam animarum iſtarum, quæ in Mundum venturæ ſunt.* Verba ipſa non retulit, quia rectà contra ipſius eunt ſententiam. Ibi enim inter illa, quæ in theſauris Dei ſunt recondita, ponuntur hiſce verbis: רוחות ונשמות שעתידי" להבראו שנ" כי רוח וגו" *ſpiritus, & animæ quæ creandæ ſunt iuxta illud Iſa.* 57. Animas autem non eſſe inibi realiter, ſed quà præuiſæ à Deo, verba ipſa Talmudis planè nobis declarant, cùm dicant, *quæ creandæ ſunt*, ſiue magis ad verbum, שעתידי" להבראו *quæ futuræ ſunt, vt creentur*. Perpendant æqui iudices, an idem ſit, *quæ in Mundum venturæ ſunt*, Et, *quæ creandæ*, ſiue, *quæ futuræ ſunt, vt creentur.*

Adhuc vrget in hac ſententia non pauci momenti difficultas. Libro 3. de reſurrect. mort. cap. 2. coniungit, annectitque Menaſſeh mortuorum reſurrectioni aduentum Meſſiæ, adeoque ex eius mente tunc omnes animæ ſuis corporibus iunctæ erunt. Eodem verò lib. cap. 9. affirmat, ac probare nititur, reſuſcitatos generationi prolis operam daturos. Ex hoc autem ſequeretur alterutrum, vel ſcilicet non omnes animas iunctas fuiſſe corporibus in aduentu Meſſiæ, vel animas creari tunc in corporibus. Et ſi tunc, cur non etiam nunc? Porrò occurret fortè obiectioni huic ex Gloſſa cap. 1. Aboda Zara ita לימות המשיח שמא יל" גוף חדש ונשמות חדשות יהיו' Id eſt, *Diebus Meſſiæ fortè dicendum eſt, corpus nouum fore, & animas nouas.* Sed tam contra ipſum, quàm ſuam Gloſſam inferretur; ergo non eadem reſuſcitatorum fore corpora, & animas contra ea, quæ tradit lib. 2. cap. 4. & 5. imo cap. 6. contendit, eos reſurrecturos cum ferali amiculo, & iiſdem veſtibus, quibuſcum terræ mandati ſunt. Si dicet, illud intelligendum eſſe de iis, qui poſt reſurrectionem generabuntur, non quidem de ipſis reſuſcitatis, vrgebitur: ergo reſuſcitati non gignent ſibi ſimiles, ſed alterius ſpeciei liberos. Atque adeo procreandi modus ille Iudaicus non longè abſimilis erit ab eo, quem inuenit Ana in ſolitudine, cùm paſceret aſinos Sebeon patris ſui. Hæc ſatis nunc dicta ſint, ad alia properemus.

Hanc eandem perſuaſionem de Animarum creatione ſimul factâ in ipſo Mundi principio, Chriſtianis Orientalibus impingit Thomas Biatienſis lib. 7. par. 2. cap. 6. & alibi, ſui *Theſauri de procuranda omnium gentium ſalute* in hæc verba: *Animæ ab initio omnes ſimul creatæ ſunt.* Sed quàm falsò, ac temerè hæc ab illo prolata ſint, ipſorum Orientalium conſtet tam inconſiderato teſtimoniis. Ex Maronitis, quos nominatim huius aſſertionis inſimulauit, adſit modò pro omnibus D. Ioannes Maro, vt multos alios breuitatis omittam gratiâ, qui in ſuis diſputationibus aduerſus Neſtorij dogma ita animæ, & corporis vtitur exemplo ad demonſtrandum Verbum Carni vnitum fuiſſe in ipſo conceptionis inſtanti, nec

carnem præceſſiſſe vnionem. *Nec ſufficit illis*, inquit, *demonſtratio animæ, quæ nequaquam corpus præcedit*. Ex Neſtorianis prodeat Ieſudad in Elucidatione locorum difficilium ſacræ Scripturæ, qui agens de formatione mulieris difficultatem proponit, cur Scriptura de Adamo dixerit, *& ſpirauit in faciem eius ſpiraculum vitæ*, de Eua non idem affirmauerit, reſpondetque: *quoniam formato corpore anima ſimul cum illo creari ſupponitur*. Ioannes Epiſcopus Darenſis Syrus, & ſcriptor vetuſtiſſimus lib. 1. de reſurrectione corporum cap. 4. poſtquam ediſſeruit de ſingulorum membrorum in vtero materno virtute formatiua, addit: *Statimque membris formatis celeri Dei nutu anima creatur*. Toto etiam cap. 2. Origenis ſententiam oppugnat, eamque modò impiam appellat, modò ab omnibus reprobandam.

Hanc autem Origenis opinionem cum reliquis illius erroribus per Orientem diſſeminare conati olim ſunt Nonnus, & Leontius Byzantinus monachi nouæ Lauræ, vt ex hiſtoria V. Synodi generalis habetur, exinde autem cap. 11. dictæ Synodi Hæreticis adſcriptus eſt Origenes, ac damnatus. D. quoque Hieronymus hunc fuiſſe errorem Origenis, & nonnullorum Græcorum ſcribit in Epiſt. ad Anaſtaſium. Sed nonnullorum errorem eſſe omnium, nemo affirmabit præter Thomam Biatienſem, & ſi qui reperiantur ſimili inſaniâ capti. Per hanc enim nouam Biatienſis dialecticam aſſerere liceret, hæreſes nonnullorum Occidentalium, puta Lutheri, Caluini, Zuinglij & ſimilium, eſſe omnium. Apage tam putidum ratiocinandi modum; inſtitutum proſequamur.

DE ANIMARVM QVIDDITATE, ſubſtantia, ſiue eſſe.

CAPVT DECIMVMTERTIVM.

TAM varia, ac multiplex hac de re antiquorum, & recentiorum Arabum ſententia fuit, vt longè difficile ſit, tot opinionum poſſe iniri numerum. Earum aliquas percenſet Benaſſalus Ægyptius in libro de fundamentis, & principiis Religionis portâ, ſeu cap. 5. plures Mashudius in Pratis aureis; nonnullas liber ſubtilitatum de cognitione veritatum; aliæ ſparſim apud diuerſos leguntur Authores.

Sunt igitur qui opinati ſunt, animam nihil aliud eſſe, quàm ipſum ſanguinem, quamobrem hactenus menſtruatam mulierem, ac puerperam, quandiu ſanguinis fluxu laborat, نفسا *Naphſa* vocant, id eſt *animam*, ſeu *animâ immundam*, nempe ſanguine, eodémque vocabulo vtrumque ſignificant. Hac opinione imbutus Nabeta Scianfrenſis Arabs interroganti de genere mortis amici reſpondit: *Indignatâ febri anima eius efluxit*. Et Benſaraka poëta ſeculi ignorantiæ.

Efluunt animæ per pectora ſauciatæ armis amoris,
Non ſecus ac efluunt in bello per vulnera facta ferro.

Nec videntur ab hac diſtare opinione Mahometani Canonici iuris Tractatores, qui *Titulo de puerperis & menſtruatis* ſanguinis nomine animam intelligunt. In Titulo verò de iis, quæ aquas immundas reddunt, cùm in eas cadunt, duo diſtinguunt animalium genera, in ea ſcilicet, quæ fluidâ animâ ſunt prædita, id eſt ſanguine, quibus hominem accenſent, & quæ non. Sententiæ huius patroni eam ſatis euidenter probatam eſſe arbitrantur præſenti experientiâ, quia tandiu homo viuit, inquiunt, quandiu humidus, & calidus humor, qui nihil aliud eſt, quàm ſanguis, in illo conſeruatur, moritur verò, ſtatim atque is abeſt. Empedocles animam in ſanguine radicatam eſſe ſtatuebat, non autem animam, vt iſti, ſanguinem eſſe aiebat.

Quidam aërem, ſeu ventum, ſpiritum, & auram animam eſſe ſunt opinati. Siquidem Arabibus, vt Hebræis, & Chaldæis dictio روح *Ruhon* & animam, & ſpiritum, & auram, & aërem ſignificat. Aſſertionemque probare putant ex eo, quòd homo tandiu viuit, quandiu aërem attrahit, & ſpirat; moritur verò, cùm illo priuatur, hinc *animam efflare, expirare, & ſpiritum emittere* pro *mori dicunt*. Huius quoque perſuaſionis fuerunt Anaximenes, Anaxagoras, Diogenes Cinicus, & Critias.

Nonnulli credebant animam eſſe auem quandam per totum corpus humanum extentam, vt loquuntur, atque diffuſam, quæ homine defuncto priſtinam recipit formam, ac perpetuò circa ſuum circumuolitat cadauer, & quæ poſt ſuum diſceſſum ab illo geruntur, ipſi refert. Hac ſententia perſuaſus Alſalt vir inter priſcos Arabes celeberrimi nominis filiis iamiam moriturus ait:

Quæ poſt me fient, meus mihi referet bubo,
Quare à criminibus filij recedite procul.

Rebantur enim antiqui illi, bubones, vlulas, nycticoraces, ac reliquas eiuſmodi ferales volucres, quæ in cauernis, ædificiorum ruinis, & ruderibus, locis deſertis, cæmeteriis, & mortuorum monumentis commorari amant, ac lamentabiles edunt voces, & vlulatus, defunctorum eſſe animas. Huiuſmodi perſuaſio, vti legimus apud Mahometum Bocharenſem tomo 30. Commentariorum Alcorani cap. 94. reprobata eſt à pſeudopropheta Mahometo, qui interrogatus aliquando à Iudæis quibuſdam an anima eſſet bubo, reſpondit, *nec bubo eſt, nec vlula*. Rursùs verò interrogatus, quid eſſet igitur? reſpondit ex nomine Dei, poſtquàm diu reuelationem ſe expectaſſe ſimulauit: *Interrogantibus te de anima dicito: anima eſt ex mandato, & præcepto Domini Dei mei.* Digna ipſo Mahometo definitio! Quaſi verò cùm ſit anima ex præcepto Dei, eſſe nequeat bubo, vlula, ſanguis, aër, ventus, aqua, terra, aut aliquid aliud eiuſmodi. Aut interrogantes Iudæos illos latebat, *omnia Deo præcipiente creata fuiſſe*, vt cecinit Pſalmographus. Neque etiam ex hac definitione doctiores euaſerunt Mahometi ſequaces, nec quid ſit anima propterea apud illos clariùs conſtitit deinceps. Nam ſectæ legales, ſiue Theologi, & Canoniſtæ animam eſſe accidens cum Mohtazlitis philoſophis affirmarunt, quod ſanè multò minus eſt, quàm eſſe bubonem, vlulam, nycticoracem, anſerem, paſſerem, aërem, aut ſanguinem. Hoc delirium Mahometanorum Theologorum

grauiſſimis verbis, & rationibus refutat Elias Chaldæus Epiſcopus Niſibenſis ſeſ. 7. ſuarum Diſputationum habitarum cum Aluaziro Abulcaſemo principe viro Mahometanæ ſectæ. Inter cætera autem argumenta, quibus ad hanc ſententiam refellendam vtitur, hoc vnum eſt. Accidens non eſt ſubiectum accidentium, nec contraria recipit, aut adſciſcit : at animæ vtrumque contigit, nam & accidentia recipit, & admittit contraria, vt ſcientiam, & ignorantiam, bonum, & malum, virtutes, & vitia, ac eiuſmodi : ergo anima nequaquam eſt accidens. Hoc idem demonſtrat ex ſomniis, ex quibus aliquando rerum futurarum præuidentur euentus, dum ſcilicet ſenſus externi ſunt penitùs ſopiti, ac nullâ corpus externâ actione eſt præditum, ſed anima penè ab illo ſeparata, & diſiuncta ſuis liberiùs fungitur muneribus. Porrò hæc, & alia eiuſmodi argumenta parum, aut nihil Legales, & Mohtazlitas præſertim vrgent, aut mouent, cùm vtrique non ſolâ diuinâ virtute, ſed naturæ viribus accidens independenter, & abſque vlla ſubſtantia ſubſiſtere poſſe doceant, vt nos de Mahometanorum ſectis variis agentes in Notis ad Chronologiam fuſiùs oſtendemus.

Sunt etiam, qui animam eſſe quatuor elementorum æquale temperamentum exiſtimarunt. Hoc autem rati ſunt, quia quoties vnum elementorum, ſiue humorum præualet aliis, vita periclitatur, nec reſtituitur ſanitas, niſi temperamentum ad priſtinam æqualitatem redierit. Huius opinionis fuit quoque Zeno Citiæus, necnon Galenus.

Alij aſſerunt animam eſſe ſubtile quoddam corpus, & penè ſpirituale, quod formatur in ſiniſtro ventriculo cordis, ac per arterias eſſentiales, vt loquuntur, exinde tranſmittitur ad alias corporis partes.

Nonnulli animam eſſe ſpiritus dixere in cerebro genitos, qui ſuſcipere, apti ſunt, ſenſum, motum, imaginationem, ac reliquas animæ potentias, & munia. Hanc ſententiam quidam refellunt apud authorem libri ſubtilitatum, non quoad ipſum eſſe animæ, ſed quoad ſedem eius, & locum attinet. Siquidem animam nullam certam ſedem in corpore habere volunt, demonſtrantque ex eo, quòd vnus aliquando ex acceptis multis, & quidem grauiſſimis vulneribus nequaquam moritur, vbi alius ex leuiſſimo in eadem parte inflicto vulnere ſtatim animam agit. Quod autem non aliunde prouenit, niſi quia huius animæ ſedes, & domicilium in læſa parte collocatum erat, illius non item.

Alij aſſerebant, animam particulam eſſe ſubſtantiæ diuinæ. Opinio hæc ortum habuit apud Perſarum Magos authore Zaradaſt, ſiue Zoroaſtere, indéque ſucceſſu temporis ad Arabes emanauit. Eandem lib. 7. parte 2. cap. 6. Maronitis, ac Orientalibus aliis tribuit Thomas ille Biatienſis dicens : *Anima rationalis* (ex Maronitarum, & Orientalium aliorum ſententia) *ex diuina ſubſtantia creatur.* Benè nobiſcum agitur, at non cum illo, cuius anima ex diaboli ſubſtantia genita eſſe videtur, cùm nullum, vt ille, mentiendi faciat finem. Sed audiat impudentiſſimus impoſtor, ſi adhuc in viuis eſt, ſi non, eius manes, quid noſtri Maronitæ hac de re ſentiunt. In ordine matutini feriæ quintæ Breuiarij ſimplicis ita orant : *Suſcipe nos Domine ſecundùm tuum ineffabilem erga genus humanum amorem,*

quo nos ex NIHILO *creaſti*. In ordine verò Matutini feriæ ſextæ: *Domine noſter Ieſu Chriſte Deus, & ſaluator animarum noſtrarum, longanimis, multarum gratiarum, & iuſtitiarum, qui ex* NIHILO *creaſti nos, & ad eſſe produxiſti*. In ordine officij defunctæ ſecularis: *Domine Deus omnipotens, principium, & finis, principio, & fine carens, qui ex* NON ESSE *ad eſſe produxiſti nos*. Dies certè & anni me deficient priùs, quàm authoritates & teſtimonia ex Maronitarum libris, quibus hæc veritas conſtet, nempe animam ex nihilo creatam eſſe, non autem ex diuina ſubſtantia. Eam autem appellare diuinam, non eſt, illam ex diuina ſubſtantia facere, ſed quòd ad imaginem Dei ſit ſola creata: vnde D. Ambroſius epiſt. 38. *Hominis & animæ dignitas eſt cauſa imaginis diuinæ*: &, *propriè ſecundùm animam factus eſt* (homo) *ad imaginem Dei*. Quòd non gignatur, vt corpora, ſed ab ipſo Deo producatur ex nihilo, non ex materiæ potentia educatur, ſed ab illo nobis infundatur, & inſpiretur: iuxta illud Geneſ. 2.7. *Et inſpirauit in faciem eius ſpiraculum vitæ, & factus eſt homo in animam viuentem*. Quòd diuinitatis quodammodo ſit particeps: in quo ſenſu D. Auguſtinus *de vera innocentia*, ait: *Sicuti oculi exteriores quiddam ſunt carnis: ita mens quiddam animi, quòd in eo ſecundùm participationem diuinæ rationis excellit*. Et ſanè diuinitatis adiuncto paſſim animam apud Patres vocari comperies. Nec aliud ſignificare voluiſſe, reor, ethnicos, quàm ipſius animæ dignitatem, præſtantiam, & excellentiam, ob immaterialitatem, vt ita dicam, ac ſimilitudinem quandam, quam cum Deo habet, quum illam diuinis exornant titulis. Tullius lib. 5. quæſt. Tuſcul. *Humanus autem animus*, inquit, *decerptus ex mente diuina, cum nullo alio, niſi cum ipſo Deo (ſi hoc fas eſt dictu) comparari poteſt*. Macrobius verò de ſom. Scip. libro 1. *Animarum originem manare de cœlo inter rectè philoſophantes indubitatæ conſtat eſſe ſententiæ*. Manil. lib. 4.

An dubium eſt habitare Deum ſub pectore noſtro,
In cælumque redire animas, cæloque venire?

A quo loquendi modo nec Chriſtiani abſunt Authores. Lactantius Firmianus lib. 2. cap. 13. diuin. inſtit. *Conſtat enim* (homo) *ex anima, & corpore, id eſt quaſi è cælo & terra: quandoquidem anima, qua viuimus, velut è cælo oritur à Deo*.

Adhæc ex omnium Orientalium ſententia Deus incorporeus eſt, atque indiuiſibilis, quî fieri ergo poteſt, vt ex eius ſubſtantia creetur anima, ac tamquam particula quædam materialis ab illa decerpatur, atque decidatur? Ex hoc contra ſenſum ac rationis lumen ſequeretur, animam etiam in hoc corpore poſitam eſſe immutabilem, & quæ, vt Epiſt. 28. arguit D. Auguſtinus, neque deficeret in deterius, neque proficeret in melius, neque aliquid in ſemetipſa inciperet habere, quod non habebat, nec deſineret habere, quod habebat.

At quid diutiùs in huius pecudis refutatione laboramus, cùm idem ſeſe propriis armis confodiat, nec tam putidum, ac pernicioſum mendacium ad horas ſub lingua continere potuerit, ſed illud eodem lib. par. 1. cap. 38. hoc alio euerterit: *Errant deinde Orientales*, inquit, *credentes animas per traducem gigni ab animabus parentum?* Egregia impoſtura! *Ani-*

mæ creantur ex ſubſtantia diuina : Animæ gignuntur ab animabus parentum. Faceſſat hinc tam delirus impoſtor, aliis farciat centones, nec aliâ dedignandus reſponſione, quàm hoc Suidæ : γλῶσσα ποῖ πορεύῃ ; πόλιν ἀνορθώσουσα καὶ πάλιν ἀναστρέψουσα. id eſt, *Lingua quò vadis? erectura ciuitatem, eandem denuò ſubuerſura.*

Opinionem de generatione animarum per traducem fuiſſe olim Tertulliani, & Luciferianorum non ignoro : ſed an per traducem intellexerint, vim aliquam ineſſe ſemini, aut virtutem intrinſecam animæ parentis producendæ animæ filij : an verò per traducem denotauerint exigentiam quandam extrinſecam, & diſpoſitionem, quâ poſitâ anima à Deo creetur, & vniatur corpori, non attinet ad nos diſquirere. Patres autem multum olim in hac quæſtione collocaſſe ſtudij, & ſudoris conſtat ex D. Auguſtini epiſt. 28. ad B. Hieronymum, 157. ad Optatum, ſerm. de orig. animæ & lib. 10. de Geneſi ad Litteram cap. 23. Apud Arabes tamen antiquos recenteſque Scriptores nec verbum quidem hac de re hactenus comperire potui, ex quo credendum eſt, hanc opinionem apud illos locum minimè habuiſſe.

Nonnulli demum animam, & corpus vnum idemque eſſe credebant. At horum aſſertionem quinque argumentis, ſiue corollariis refellit Author Epiſtolæ *de Spiritu & Anima. Primò,* inquit, *oſtendimus ſuperiùs, Animam ſuperſtitem remanere deſtructo corpore, at quicquid remanet alio deſtructo, eſt aliud ab illo, ergo Anima eſt aliud à corpore. Secundò, demonſtrauimus exiſtere Animam ante exiſtentiam corporis, ergo Anima eſt aliud à corpore. Tertiò, corpus creſcit, & decreſcit, Anima non item, ergo eſt aliud à corpore. Quartò, homo comprehendit vniuerſalia & particularia; atqui hæc non ſunt actiones corporis, ſed Animæ, ergo Anima eſt aliud à corpore. Quintò, corpus exercitationibus eneruatur, Anima contra roboratur, & quò magis hæc vires acquirit, & firmitatem, illud infirmitatibus deprimitur, ergo aliud eſt Anima à corpore.* Hæc ille.

AN VNA ANIMA SIT ALIA perfectior, nobiliorque.

CAPVT DECIMVM-QVARTVM.

QVÆSTIO hæc plures habere poteſt ſenſus. Nam vel vna anima aliâ perfectior, nobiliorque eſt ratione ſpecificæ differentiæ; vel ratione numericæ, & indiuidualis, vel quòd in compoſito meliorem ſortita ſit anima organorum, præſertimque cerebri, diſpoſitionem, & temperamentum, eáque propter perfectiores edit actus; vel ob acquiſitos ſcientiarum habitus : vel demum ob eoſdem diuinitùs infuſos.

Primum quod ſpectat, in tres ordines, ſiue ſpecies humanum genus ſeculi ignorantiæ Arabes nonnulli diſtinguebant. Primum ordinem ac omnium nobiliſſimum patrio vocabulo appellabant ناس *Nas*, quo intelligebant noſtram ſpeciem. Secundum ordinem vocabant نسناس *Naſnas*,

quod nomen de iis prædicabant, quos ſatyros nuncupamus. Tertiam ſpeciem, ſeu ordinem نسانيس *Naſaies* nuncupabant, ſub quo centauros, ſimias, aliáque id genus monſtra, quæ humanam formam, actionéſque aliquo modo imitantur, includebant. Hanc opinionem multi vt à vero longè alienam non ſolùm explodunt, ſed etiam ſatyros, & centauros extare vſpiam in rerum natura, negabant. Suæ aſſertionis rationem aſſignabant, quia qui de his ſcribunt, ſemper in regionibus longiſſimè diſſitis eos collocant. Qui enim orientem diem primi ſalutant, ſub occaſo ſole locum illis figunt, iſti verò ad primos remittunt eos, pari modo faciunt alij. Ad ea autem tria vocabula, quibus huius ſententiæ propugnatores tres humanæ ſpeciei ordines ſignificari volunt, reſpondent: Primo vocabulo deſignari quidem ſpeciem humanam, reliqua verò diminutiua eſſe à primitiuo deriuata, vt ipſa forma nominum demonſtrat, adeóque ſignificare *homunciones*, ſiue *homunculos*, quæ de hominibus infimæ plebis dici ſolita ſunt, ac dein ſylueſtribus animalibus per analogiam quandam applicata. In hoc ſenſu citant Nademæ antiquiſſimi Poëtæ hos duos verſus:

Excelſi virtute (nas) homines ſunt depreſſi,
Factique ſunt infra (naſnas) homunciones.

Quaſi dixiſſet, homines virtute præclari oppreſſi ſunt, ac peſſundati ab iis, qui nullâ virtute pollent, & vix homines dici merentur.

Abdalla tamen filius Sahidi affirmat apud Mashudium in Pratis aureis, ſe non vnum ſatyrum, ſed plures vidiſſe in ea Arabiæ regione, quæ *Alſciagiar*, id eſt arborea à frequentia arborum dicitur, ac non ſemel vnà cum ſodalibus ad horum egreſſum fuiſſe venationem. Porrò quod Iacob filius Harethæ narrat, omninò fabuloſum eſſe videtur. Refert quippe, ſe cum ſociis cepiſſe aliquando ſatyrum in quadam Arabiæ ſylua, & dicente quodam ſociorum, cùm ſanguis ſatis abundè ex inflicto animali vulnere efflueret: ô quàm ruber eſt ſatyri huius ſanguis! cui qui in vicina latitabat arbore ſatyrus reſpondit: quia hic veſcebatur fructu ſumak. Eſt fructus cuiuſdam arboris rubri coloris, & ſaporis accidi. Tunc ex voce proditum ſatyrum capiunt venatores. Hoc alius animaduertens, qui non longè indè in denſa abſconditus erat ſylua, dixit: Profectò ſi ſeruare hic ſilentium didiciſſet, nequaquam fuiſſet captus. Georgius Elmacinus parte 1. ſui Chronici in diuiſione Climatum ſcribit, in Perſidis partibus interioribus animal quoddam reperiri humanam referens figuram, quod ſagittis illud impetentes venatores Tataricâ linguâ multis conuiciis, & maledictis inceſſit. Giaafar Almotuachelo, qui Hegiræ anno 240. Chaliphatum geſſit, Honaino filio Iſaaci medico ſuo iniunxit, vt ad Iamamam, & Hadramutam Arabiæ prouincias proficiſcens centauros ad ſe inde adduceret, quemadmodum ex prouincia Sciagiar ſatyros. Fama quippe eſt in iis regionibus eiuſmodi animalia obuia ac frequentia eſſe. Iuſſa principis gnauiter exequens vtrumque animal Bagdadum, ſiue Babylonem adduxit. Res vulgatiſſima eſt apud Arabes ſcriptores, vt Mashudius, & alij teſtantur. Nonnulli tamen, qui ſeculo proximè ſequente ſcripſerunt, eam in dubium reuocarunt, & quamuis hoc naturæ potentiæ haud negent, productionem eius in actum concedere induci non

poſſunt. Nihilominus hiſtoriæ huic Honaini ſuffragari videntur plures aliæ. Rerum potiente Conſtantino cornigerum hominem, ſeu ſatyrum, caprinis præditum pedibus Alexandriam adductum eſſe ſcribit D. Hieronymus, indéque mortuum, & ſale conditum Antiochiam allatum Imperatori conſpiciendum. Duos alios huius generis & notæ in Saxoniæ montibus captos eſſe ſuo tempore teſtatur Magnus Albertus. Phlegon Trallianus Auguſti, ſiue vt alij malunt, Adriani libertus ſcribit, hipocentaurum in ſaunis Arabiæ vrbis monte captum, & Romam Cæſari miſſum fuiſſe, eiuſque partes & figuras diligentiſſimè deſcribit, & enumerat.

Sunt qui ſatyros deſignatos fuiſſe, exiſtimant apud Iſaiam Prophetam cap. 34. verſ. 14. hiſce verbis: *Piloſus clamabit alter ad alterum.* Id confirmari videtur ex Hebraïco vocabulo שעיר *ſahir*, quod *piloſum, hirſutum*, & *hircum*, cuius formam partim referunt ſatyri. Arabicus textus habet ibi الغيلان *Alghilan*, quod ſatyrum, vel animal aliquod humanam repræſentans aliquo modo figuram denotat.

At vtut ſit, probare dari ſatyros, dari centauros, aut eiuſmodi monſtra alia, non eſt probare illa pertinere ad genus humanum, aut alicuius animalis rationalis conſtituere ſpeciem, etſi ad humanam accedere quodammodo videantur, humanaſque imitentur propè actiones. Extrinſecæ enim figuræ affinitas non eſt ea, quæ conſtituit ſpeciem, præterquàm quòd etiam ſatyri, centauri, ac id genus alia monſtra longiùs abſunt ab humana ſimilitudine, quàm canis à lupo, aſinus ab equo, à cuniculo lepus, & eiuſmodi. Imò Ariſt. 6. de hiſtoriis Animalium cap. 24. ſcriptum reliquit, mulas, quæ in noſtra Syria pariunt, quamquàm ſimillimæ ſint aliis, vt ne vix quidem ab illis diſcerni poſſint, non eſſe tamen eiuſdem ſpeciei propter diuerſum generationis modum. Auerroës verò in fine de ſomno, & vigilia docet, quòd ſi qui eſſent homines, qui non eodem modo cognoſcerent, ac nos, non eſſent eiuſdem generis nobiſcum. Ad actiones autem quod ſpectat, plura ſane ſunt animalia, quibus nullæ prorſus formæ affinitas eſt cum genere humano, hoc tamen comparatum habent à naturæ principiis, vt ſuos actus ad finem ordinare, & dirigere, rationémque finis cognoſcere putentur, cùm media apta eligant, & diſponant ad finem illum conſequendum. Hinc hirundinum admiramur nidi artificium, quem parturiendi fœtus gratiâ extruunt; aranearúmque telas, ac retia ad muſcas, aliáque inſecta capienda contextas. Noxia etiam non minus deuitant irrationalia, ac rationalia animalia, vnde Horatius lib. 1. Epiſt.

Cautus enim metuit foueam lupus, accipiterque
Suſpectos laqueos, & opertum miluuius hamum.

Admiratione longè dignum, quod ſcribunt Gelaladdinus in *Hiſtoria Ægypti*, & Salamas filius Hadi *Tract. de mirabilibus mundi. ſect. 6. de Animalibus*, de aue quadam, quam Indiarum rex miſit Almotuachelo Moſlemanorum Chalpihæ. Erat hæc diuerſis diſtincta mirabiliter coloribus, roſtro rubro, oculíſque inſtar ignis ſcintillantibus prædita, principis ſemper aſſiſtebat menſæ, ſi autem veneni quid cibis ſuberat, ſtatim vberrimis fuſis lachrimis, & gemitu humano haud abſimili, ac magnis editis clamoribus prodebat. Ibidem refert Salamas, ſe aliam vidiſſe auem bar-

bam comamque humanæ ſimillimam habentem, quæ claris & articulatis Arabicis vocibus ſolâ naturâ magiſtrâ continuò hæc verba canit, الله وحده *Allaho vahdoho*, id eſt, *Deus eſt vnus*, vel *ſolus*. Infinita huiuſmodi breuitatis gratiâ prudens prætereo. Quinimò Author *Propoſitorum Arabum Philoſophorum*, ipſis quoque plantis, & ſtirpibus comprehenſionem tribuere videtur ſcribens propoſ. 7. *At fortè plantæ etiam non carent comprehenſione.* Idque colligit, coniicitque ab euitatione impedientis, cùm ſi quid impedimenti offenderit planta in via, illud declinat, alióque deflectit, antequam eò perueniat. De ipſarum verò plantarum naturali repugnantia, aut conſenſu, & conuenientia vix credibile eſt, quod ab Authoribus perhibetur. Hoc vnum vt oculatus teſtis, & experientiâ doctus affirmare poſſum de palma. Femina nunquam fructus ad perfectionem & maturitatem perducit, niſi per inciſum eius folliculum aliquid floris, ſeu ſeminis ex maris folliculi decerpti iniiciatur, & ab agricola ſuffletur, nec ſufficit ad id aſpectus mutuus, vt quidam tradunt, cùm, quod indico, in Oriente & Africa ita ſit compertum, ac in Europa vitium putatio. Longè admirabilitate dignum eſt, quod de planta quadam loco mox citato refert Salamas in inſula quadam Indiarum creſcente, vberes, ac ſuauiſſimos edente fructus, quos ſi virgo quæpiam, aut nupta comederit, ſtatim grauida redditur, intumeſcitque ipſi venter, non ſecus ac ſi viro copulata fuerit, & poſt biduum, triduumve ad ſummum, exanimem parit fœtum omnibus membris ita abſolutum, vt nullis notis ab humano diſtingui poſſit.

Pſeudopropheta Arabs, qui omnes ſcientias in ſuo ineptiſſimo Alcorano ſe complexum fuiſſe iactat, non modò brutis animam rationalem tribuit, ac intellectum pares hominibus, ſed etiam pari ratione reſurrectionem, præmium, & ſupplicium ipſis pro meritis ac demeritis ſtatuit cap. de belluis inquiens: *Non eſt iumentum in terra, nec volatile volans alis ſuis, niſi gentes ſimiles vobis* (hominibus) *quandoquidem nihil contempſimus in libro,* (Alcorano) *deinde ad Dominum ſuum ſuſcitabuntur.* Suo Pſeudoprophetæ ſuffragantur Alcaſſai, Vahbus, Cahbus, Abbas ac reliqui Mahometani legales: at non conueniunt, an bona bruta, & quæ proptereà præmio & felicitate donanda ſunt, eundem beatitatis paradiſum cum hominibus ſint habitura, an alium. Multi annuunt eundem vtriſque felicitatis fore paradiſum; qui negant, in duplici ſunt ſententia. Eorum quidam alium ipſis fore locum præmij exiſtimant, decem exceptis, quæ hominibus aſſociant; alij affirmant, in terram & puluerem conuerſum iri præter illa decem. Horum decem, de quibus nulla eſt controuerſia, primum tenet locum Camela Salehi, cuius hiſtoria hæc eſt. Salehus iſte ad Thamuditas, vti narrant, miſſus à Deo fuit ante Abrahami tempora, vt gentes illas ad meliorem frugem conuerteret. Illi autem pro ſigno confirmationis ſuæ prophetiæ, & miſſionis poſtularunt ab ipſo, vt camelam de rupe quadam, quam ei oſtenderant, educeret. Quod ipſe fuſis ad Deum precibus præſtitit. Camela hæc interdiu in montibus paſcebat, veſpere verò reuerſa totam percurrebat vrbem, & clarâ altâque voce exclamabat: *Quicumque lacte eget, ad me exeat.* atque ita ciuibus vniuerſis ſufficiebat.

Verùm illi nec miraculi magnitudinis habitâ ratione, nec tanti beneficij memores Camelam eneruant, & Salehum ſua expulerunt ditione. Camelam hanc ſequitur Vitula Abrahami, & eſt ea, ex cuius carnibus conuiuium tribus hoſpitibus Angelis inſtruxit. Poſt parentis Vitulam ingreditur Iſmaëlis filij Aries. Iſmaëlitarum quippe nonnulli pro Iſaac Iſmaëlem parentem ſuum ſubſtituunt in ſacrificio illo pro quo Abraham benedictionem ſibi ac ſemini, necnon repromiſſionem promeritus eſt cum diuino iuramento. Arietem Iſmaëlis excipit Vacca Moyſis. Huius fabula hæc eſt. *Erat vir quidam probus*, inquit Sciahinſciah, *inter Iſraëlitas, qui præter vitulam nihil in bonis habebat. Hanc morti proximus in quadam dimiſit ſylua dicens: Domine Deus hanc tibi commendo vitulam, donec creſcat filius meus, illámque repoſcat. Adulto puero rem indicat mater, qui eò pergens inuentam domum reduxit. Cui mater ait: Ito fili mi in forum, ac tribus vendito illam denariis, ſed caue eam tradas me inconſultâ. Pergenti autem in forum occurrit humanâ ſub formâ Angelus, & ſex obtulit ipſi denarios, dummodò non conſuleret matrem: at ille materni moniti memor præſtare noluit. Qua conſulta rurſus ait: placet, ſed ne tradas illam, niſi me priùs conſulas. Proficiſcenti ergo iterùm in forum idem occurrit emptor duplo plus offerens, dummodò matrem non conſuleret. Quod ille facere conſtanter negauit. Conſulta itaque ſecundò mater ait: Fili mi hic Angelus Dei ſine dubio eſt, quare ſciſcitare ab illo, cui fore vſui vaccam iſtam. Quod autem cùm feciſſet iuuenis, dixit ipſi Angelus: Res accidet quandoque in Iſraële cuius causâ Vacca hæc tantâ vendetur auri ſummâ, quantum capere poteſt eius pellis. Non multò quidem poſt interfectus eſt vir quidam ditiſſimus Iſraëlitarum nomine Hamil, quamobrem plures necis huius ſuſpecti ad Moyſen delati ſunt. Qui ne cum noxiis innoxios comprehenderet, Deum multis ſollicitauit precibus, vt homicidam proderet. Redditum eſt oraculum, vt Vacca talibus, ac talibus prædita ſignis in ſacrificium offerretur. Nulla in omnibus Iſraëlitarum armentis inueniri potuit eiuſmodi habens ſigna, & conditiones præter Vaccam hanc, quam interfecti conſanguinei eâ auri emerunt ſummâ quam Angelus dixerat.* Vaccæ huic ſuccedit Ionæ Prophetæ Cetum. Rudit poſt Cetum Ionæ Mahometanum paradiſum ingrediens Aſinus Ieremiæ. Huius lepida narratio ex Sciahinſciah, Abiſahidi Africani & aliis Mahometanis ſcriptoribus eiuſmodi eſt. *Solo poſtquàm æquata eſſet Hieroſolymorum vrbs vnà cum Templo, nec ſpes vlla affulgeret inſtaurationis, Ieremiæ præcepit Deus, vt eò pergens non proximam modò, ſed præſentem annunciaret ciuibus inſtaurationem illam. Qui cùm eò perueniſſet, vidiſſetque Vrbis, ac Templi tantam ruinam, riſit apud ſe dicens: Facilius eſt profectò mortuum ad vitam reuocare, quàm vrbem hanc iterùm exſuſcitare poſt tam miſerabilem caſum. Quamobrem vincto propè ſe Aſino, quo eò vectus erat, mœſtitiâ oppreſſus inter vrbis rudera immiſſo illi ſopore & ab oculis hominum ſubductus Dei voluntate centum annorum ſpatio exanimis cum Aſino obdormiuit. Intereà inſtauratur Vrbs, Templum excitatur, & priſtino omnia redduntur ſplendori. Eo elapſo interuallo exſuſcitatur Propheta, & primùm vitæ oculis reſtitutis videbat quomodo tam ſua, quàm ſui Aſini oſſa ad inuicem iungebantur, veſtiebanturque neruis, carne, & pelle.*

Quibus abſolutis ſtat priſtinâ formâ receptâ Aſinus altiſque vociferationibus rudere cœpit. Tunc ait Ieremias: Iam ſcio, rerum omnium præpotentem eſſe Deum. Alij non Ieremiæ, ſed Ezdræ id eueniſſe ſcribunt, qui excitatus, & ad ſuam profectus vrbem cuncta aliam rerum faciem, aliáque ſigna habere comperit, & ſuos nepotes iam graui ſenectute confectos vidit. Sparſo per prouinciam facti rumore confluunt ad illum Iudæi, dicuntque: Si tu es Ezdras, vt aſſeris, recita nobis Legem, & eam edoce nos. Qui lumine in eius ventrem cælitùs immiſſo illuſtratus iampridem amiſſam reſtituit ipſis Legem iuxta formam, quæ etiamnum apud eos extat. Et is Aſinus eſt vnus è decem brutis, quæ Mahometanum paradiſum ſunt merita. Aſini huius veſtigia premit Formica Salomonis, de qua ita Alcoranus cap. de Formica: *Et coacti ſunt Salomoni exercitus ex geniis, hominibus, & auibus, qui in turmas diſpoſiti proceſſerunt, donec peruenerunt ad vallem formicarum, tunc dixit vna formica: ô formicæ ingredimini habitacula veſtra, ne conterant vos Salomon, & exercitus eius imprudentes.* Vpupam Balkais reginæ Sabæ, ſiue Arabiæ poſt Formicam eò introducunt, cuius apologum pluribus etiam narrat Alcoranus capite mox citato. Fabula ſumma eſt, hanc nimirum egregiè lenæ perfunctam eſſe officio inter Salomonem, & reginam illam, vt præter Alcoranum miris luxuriantur commentis Commentatores. Ibidem quoque Mahometi Camelam ſtabulari volunt. Demum brutale agmen claudit Canis ſeptem Dormientium Epheſinorum, qui Decij Imperatoris declinantes iram in quoddam antrum ſeſe receperunt proximi montis, vbi obdormierunt vſque ad Theodoſij tempora. Cani huic, quoniam ex immundorum genere eſt, flaui Arietis indetur forma. Illi nomen eſt, ſecundùm aliquos *Nura*, ſecundùm alios verò *Camtira.* Et hæc de differentia ſpecifica.

Quod autem pertinet ad ſecundum, multi Arabum Philoſophorum docent, vnum hominem alio præſtantiorem nobiliorémque eſſe ſecundùm rationem numericam, & indiuidualem, ita vt differentia indiuidualis vnius nobilior, perfectiorque ſit differentia indiuidualis alterius. Proinde autem potentiæ, ac facultates animæ, puta, intelligendi, aut ratiocinandi vegetiores ſint in Zaïdo, quàm in Amro. Hanc ſententiam patroni comprobant hoc Alcorani celebri de hominibus enunciato: *Putaſne plures audire, an intelligere?* Id eſt multi audiunt, pauci intelligunt. Contra hanc opinionem ita occurrit nonnemo. Perfectio numerica Zaïdi habetur à ratione ſpecifica, ſed hæc vna eadémque eſt in omnibus, & æquè participatur, ergo ſi vnus non præſtat alio ratione ſpecifica ex horum ſententia, neque præſtat ratione numericâ. Ad hanc obiectionem reſpondent; perfectionem numericam haberi à ſpecifica fundamentaliter, non formaliter.

Ad tertium quod ſpectat, iidem fatentur, vnum hominem perfectiores nobilioreſque edere poſſe actiones ratione melioris organorum diſpoſitionis. Pro qua re notant, hominem, quà ex anima conſtat, & corpore, quaſdam habere potentias merè organicas, quæ omnes ſunt materiales, & corporeis organis affixæ, vt ſunt eæ, quæ ſequuntur gradum vegetandi, & ſentiendi.; quaſdam verò immateriales, & minimè organicas,

quæ non corpori, ſed ſoli animæ inhærent, vt ſunt intellectus, & voluntas. Iſtæ licet ſint immateriales, & minimè organicæ, organis tamen ob nexum animæ cum corpore, egent ad ſuas functiones ritè obeundas. Cùm igitur inæqualis, ac diſpar ſit organorum corporeorum diſpoſitio, ac temperies, inæqualis, ac diſpar oritur intelligendi, ac operandi facultas, & actio, proindéque perfectio. Hinc vnus promptiùs alio concipit, expeditiùs ratiocinatur, recordatur feliciùs. Huic aſſertioni obiicit quidam authoritatem Philoſophi 3. de Anima aſſerentis, intellectum non habere aliquod organum in corpore. At Philoſophus loquitur ibi de intellectu ſecundùm ſe conſiderato, & ab omni corpore abiuncto, non autem de intellectu prout corpori coniuncto, ſic enim organis eget, & creatio corporis, & membrorum eſt propter illum, vt idem Philoſophus aſſerit lib. 2. de animalibus. Prætereà nec Philoſophi iſti aſſeuerant intellectum habere organum, quà intellectus eſt, ſed quà perfectio eſt corporis egere organis corporeis ad ſuas functiones ritè obeundas.

Ad quartum dicendum eſt ex omnium ſententia, vnum hominem alium præcellere poſſe habitu ſcientiæ ex perenni virtutis ſtudio, & exercitio acquiſito, etſi ille, qui eiuſmodi habitu præſtat, ignobiliori præditus ſit principio ſiue ratione numericæ indiuiduationis, ſiue ratione temperamenti, & diſpoſitionis organorum.

Demum ad poſtremum quod ſpectat, nulla difficultas ineſſe poteſt, quin diuino beneficio, & munere vnus homo ob infuſos diuinitùs ſibi habitus perfectiùs alio intelligat, & per conſequens nobilior habeatur. Hanc ſententiam refert Mahometus Iamnius in Præfatione Tract. de præſtantia Mechæ, & Ieruſalem ex hiſce Alcorani verbis: *Et extulimus quoſdam veſtrûm ſuper quoſdam gradibus:* indeque probare nititur vnum locum alio præſtantiorem eſſe, vt homine hominem. Idem aſſerit Salamas ſect. 1. de mirabilibus orbis. *Scias oportet*, inquit, *Deum omnium præſtantiſsimum conſtituiſſe intellectum, & vnicuique elargitum eſſe iuxta menſuram ſui amoris erga illum, eiúſque dignitatem apud Dominum ſuum. Itemque antecellere fecit quoſdam ſuper quoſdam diuitiis, & largitate bonorum. Angelorum itaque, & Prophetarum intellectus ſuperant intellectus Doctorum. Doctorum verò intellectus ſuperant intellectus vulgi hominum, & intellectus vulgi hominum ſuperant intellectus mulierum, demum intellectus mulierum intellectus puerorum.*

Hæc porrò partim intelligenda ſunt de habitibus infuſis, quales ſunt Prophetarum: partim de acquiſitis, quales Doctorum: partim de differentia numerica, atque de gradibus perfectionis, qui oriuntur ex organorum corporeorum diſpoſitione, quales inter mulieres pueroſque diſcernuntur.

Verùm ex mox dictis oritur dubium, num mulier viro imperfectior ſit, diſtinguaturque in ipſa ratione ſpecifica. Philoſophi Arabum diſtinctionem hanc ſpecificam non admittunt, at legales, ſiue Theologi vltrò concedunt. Eam docet imprimis Cahbus ex Rabbino pſeudoprophetæ ſectator, & diſcipulus, vt de illo referunt Amamus Nagemaddinus, & Abufadlus in præfatione Commentarij eiuſdem Cahbi poëmatis coram

Maho-

Mahometo habiti de eius amaſiæ Saad laudibus. Opinionem hanc è Iudæorum ſcholis ad Arabes emanaſſe, non ſemel mihi olim teſtatus eſt clariſſimus, Rabbinicarumque diſciplinarum peritiſſimus Ioannes Baptiſta Iona in Piſana olim, nunc in Romana Academia Hebraïcæ linguæ publicus Lector, atque Profeſſor. Quod autem per mox nominatum Cahbum præſtititum fortè eſt; cùm is omnes ex Iudæorum ſynagoga fabulas, & apologos ad Mahometanam tranſtulerit Moſchæam.

Eidem aſſertioni ſuffragari videtur Tullius, dum dicit: *Duplex eſt natura generis humani, ſed præſtantius eſt genus eorum, qui ſunt viri.* Accedit Philoſophus 1. Polit. docens, quòd in communicatione, quâ ſibi communicant vir, & mulier, vir eſt ſicuti principans, & mulier ſicuti ſubiecta. His omnibus addere robur creditur authoritas Apoſtoli affirmantis, virum eſſe caput mulieris, & mulieres viris ſubditas eſſe, oportere. Nec minus fauet teſtimonium D. Auguſtini in quæſt. Noui, & Veteris Teſtamenti, iſthæc ediſſerentis de creatione hominis ad imaginem Dei: *Hæc,* inquit, *imago Dei eſt in homine, vt vnus factus ſit dominus ex quo cæteri oriantur, habens imperium Dei quaſi vicarius eſt, quia vnius Dei habet imaginem. Ideoque mulier ad imaginem Dei non eſt facta: ſic etenim dicit:* Et fecit Deus hominem; ad imaginem, & ſimilitudinem Dei fecit illum. *Hinc etiam Apoſtolus; vir quidem, ait, non debet velare caput, quia imago & gloria Dei eſt. Mulier ideò velet, quia non eſt imago, aut ſimilitudo.* Eadem fermè tradit D. Ambroſius ſuper epiſt. 1. ad Corinthios. Ex quibus omnibus colligi videtur, virum differre ſpecie à muliere, cùm ille ſit factus ad imaginem Dei, ipſa non item; adeóque diuerſa eſt vtriuſque ſubſtantialis forma.

Ad hæc reſpondetur primò: authoritatem Apoſtoli, & Philoſophi Arabibus iſtis minimè ſuffragari. Principatus enim, & eminentia viri ſuper mulierem non eſt naturæ, cùm in hoc, teſte D. Baſilio in Hexam. æqualis ſit vir, & mulier: ſed œconomiæ; proindéque paterfamilias non vxori præeſt duntaxat, & caput dicitur eſſe mulieris, eminere & habere principatum gamium, ſeu coniugalem; verumetiam præeſt liberis, habetque in eos dominium paternum; præeſt ſeruis, & habet in eos deſpoticum, ſeu herile dominium, nec præterea cenſetur eſſe diuerſæ naturæ, & ſpeciei reſpectu liberorum, ac ſeruorum.

Illud autem quod adducitur ex Tullio pro diuerſitate generis viri, & mulieris, intelligendum eſt de ſexu diſtinguente ſuo modo inter virum, & feminam, genuſque accipiendum hîc eſſe latiſſimo modo, ac ſatis analogicè, in quo ſenſu dicere ſolemus, genus Gallorum, genus Hiſpanorum, genus Arabum, deſignantes tunc multitudinem quandam regione, linguâ, habitu, victûs ratione, moribus, religione, & id genus ab alia multitudine diſtinctam. Profectò etiam qui verba illa attentius perpenderit, comperiet, eſſe dicta de perfectione numerica, & quæ à meliori diſpoſitione organorum pendet, ſecundùm quam tam corpore, quàm mente feminæ ſunt viris longè imperfectiores. Hinc Ouid. in Epiſt. Heron. ad Leand.

Vt corpus teneris, ſic mens infirma puellis.

Ad id porrò, quod affertur ex DD. Auguſt. & Ambroſio ita reſpondet S. Thomas par. 1. quæſt. 93. art. 4. ad 1. *Tam in viro, quàm in muliere inuenitur Dei imago quantum ad id, in quo principaliter ratio imaginis conſiſtit, ſcilicet quantum ad intellectualem naturam. Vnde Gen. 1. cùm dixiſſet ad imaginem Dei creauit illum, ſcilicet hominem, ſubdit, maſculum & feminam creauit eos, & dixit pluraliter eos (vt Auguſt. dixit) ne intelligatur in vno indiuiduo vterque ſexus fuiſſe coniunctus. ſed quantum ad aliquid ſecundarium imago Dei inuenitur in viro, ſecundùm quod non inuenitur in muliere: nam vir eſt principium mulieris, & finis: ſicut Deus eſt principium & finis totius creaturæ. Vnde cùm Apoſtolus 1. Corinth. 11. dixiſſet, quòd vir imago & gloria eſt Dei, mulier autem eſt gloria viri; oſtendit, quare hoc dixerit ſubdens: non enim vir eſt ex muliere, ſed mulier ex viro: & vir non eſt creatus propter mulierem, ſed mulier propter virum.*

Ego ſanè non à veritate alienum eſſe reòr, mulierem ideo dici non eſſe factam ad imaginem Dei, quia non immediatè à Deo condita eſt ſicut vir, ſed vt apographum ad prototypi viri imaginem; quemadmodum ſi quis pingat immediatè imaginem Cæſaris, & ad huius ſimilitudinem aliam. Tunc licet vtraque ſit effigies Cæſaris, prior tamen dicitur facta ad eius imaginem, altera non item, ſed ad ſimilitudinem prioris delineata, ſiue antitypon.

Curioſè forſitan, ac iure merito ſciſcitabitur hîc à nobis nonnemo, quâ ratione Arabum legales aliqui excludunt mulieres à paradiſo virorum, conſortióque, cùm potiſſimam partem voluptatis finalis alterius mundi ex Mahometi decreto, & condicto iſtæ conſtituant, vt non ſatis putauerit ſingulis viris ſingulas iungere puellas, ſed plures, quas aliqui volunt fore quadraginta, alij centum, nonnulli multò plures, niue candidiores, ſole ſplendidiores, vti videre eſt in Alcorano cap. *Miſericors.*

Reſpondetur, puellas illas Mahometicas non eſſe ex harum, quas in hoc noſtro habemus Mundo, genere, aut ſpecie, ſed alterius longè ſublimioris, ac elegantioris, vti legere eſt in libro *Sonnat*, ſeu de Mahometi Lege tradita, & alibi. Vide hac de re doctiſſimum eruditiſſimumque R. P. Philippum Guadagnolum in Apologia pro Fide Chriſtiana Tract. 2. de Alcorano cap. 3. ſect. 3. Quamquam non omnibus vna ſententia ſit de harum puellarum productione.

Ex Arabibus Chriſtianis Abuiſaac Benaſſalus Tract. *de principiis, & fundamentis Religionis cap. 5. de Intellectu, Anima, Corpore, Forma, Materia, & Operibus hominis,* quadrifariàm diſtinguit iuxta potentias theoricas, vt loquitur, Animarum ordines. Primum tribuit iis, qui diuinarum cognitione, & ſcientiis ſunt cælitùs illuſtrati. Secundum illis, qui diuina veráque dogmata amplexati ſunt, non euidenti demonſtratione inducti, ſed ſolâ Eccleſiæ perſuaſi authoritate. Tertium iis, qui tam veris, quàm falſis dogmatibus vacui penitùs ſunt. Quartum demum illis, qui falſis imbuti ſunt. Porrò iuxta potentias practicas in tres diſtinguit ordines. Primus ordo tribuitur iis Animabus, quæ optimis ſunt præditæ moribus; ſecundus illis, quæ tam bonis, quàm malis vacuæ ſunt; poſtremus eis, quæ malis moribus ſunt inquinatæ.

Author Epiſtolæ *de Spiritu & Anima quæſt.* 8. duas affert opiniones, vnam Philoſophorum, alteram Theologorum Mahometanorum. Illorum ſententia totam diſcriminis rationem collocat in varietate temperamentorum, iſtorum verò in ipſa eſſentiali differentia. Quatuor hæc ſententia innititur argumentis. Primum ita adſtruitur ex officio Apoſtolatûs. Vel enim, aiunt, id conſequitur Apoſtolus gratiâ aliquâ, vel ex principiis eſſentialibus emanat; non primum, quia illa gratia aliam requirit, & hæc aliam, atque ſic in infinitum; ergo reſtat, vt ſit ex principiis eſſentialibus: igitur homines licet ſint eiuſdem ſpeciei, differunt inter ſe in gradibus perfectionum eſſentialium. Alterum argumentum inſtituunt ex hiſce Mahometi Pſeudoprophetæ verbis: *Animæ ſunt milites ordinati*, nempe inſtar militum cæleſtium, ſeu Angelorum; atqui Angeli diſcrepant in gradibus eſſentialium perfectionum; ergo & homines. Tertium ex hoc eiuſdem Pſeudoprophetæ alio dicto: *Homines differunt inter ſe vt metalla, nempe aurum, & argentum*; atquî hæc differunt in gradibus eſſentialibus: ergo & homines. Quartum: Homines, inquiunt, longè diſſident ingenij acumine, vel hebetudine, temperantiâ, & luxuriâ, & eiuſmodi aliis; ſed hæc proueniunt ex principiis eſſentialibus: ergo differentia inter eos eſt in gradibus perfectionum eſſentialium. Eadem tradit Sciahrzurus in libro *Ænigmatum, & Parabolarum diuinarum de cognitione Animæ & Spiritûs.* Hanc ſententiam lubens amplectitur C. F. d'Abra de Raconis Doctor Nauarricus *Tract. de Anima rationali ſect.* 5. *de affectionibus animæ rationalis quæſt.* 1. *an omnes animæ rationales ſint æqualis perfectionis*, aliâ, quam dudum ſecutus erat, repudiatâ ita palinodiam canens. *Verùm quia inſpectâ attentiùs ratione iſtâ, eam infirmam valdè, imò ruinoſam eſſe deprehendi: ideò in ea opinione diutiùs perſiſtere non potui, ſed lubentiùs contrariam ſum amplexus, ductus contrariâ ratione, quæ talis eſt: Non eſt inconueniens, imò valdè congruum videtur admittere inæqualitatem eſſentialem inter indiuidua eiuſdem ſpeciei: ergo tametſi omnes animæ rationales ſint eiuſdem ſpeciei, non ſequitur, eas omnes eſſe in eſſentia æqualis perfectionis, imò exinde potiùs iudicandæ ſunt inæquales. Probatur antecedens, non eſt magis inconueniens, ſed pari iure aſſerendum videtur, indiuidua eiuſdem ſpeciei inæqualia eſſe in perfectionibus eſſentialibus, ac ſpecies eiuſdem generis: ſicut enim ſpecies præter communem gradum generis, in quo omninò ſimiles ſunt & æquales, habent proprias, & peculiares differentias eſſentiales à quibus peti poteſt inæqualitas eſſentialis: verbi gratiâ homo, & brutum, quæ ſunt ſpecies animalis, præter illam communem rationem animalis habent ſuas differentias eſſentiales, homo rationalitatem, brutum irrationalitatem, ratione quarum non modò diſcriminantur, ſed homo brutum nobilitatis iure longiſſimè anteat: ita indiuidua præter communem gradum ſpeciei ſuæ, ſecundum quem eadem ſunt, & planè æqualia, ſortiuntur peculiares differentias indiuiduales.* Hæc retulimus ad oſtendendum, quàm par, & vniformis ſit ratio diuerſa philoſophandi vel in Gallia, vel in Arabia, vel vbique terrarum, & gentium.

DE ANIMARVM MORTALITATE, & Immortalitate.

CAPVT DECIMVM-QVINTVM.

ANIMAS qui mortales faciunt inter Arabes, non pari modo, & ſententia inſaniunt omnes. Aliqui enim naturâ ipsâ abhorrente, atque reclamante, manu, & calamo renitente, repugnantéque, illas in nihilum redactum iri, ac vnà cum corporibus interitum affirmabant, nullâ ſpe reſurrectionis aut Animabus, aut corporibus affulgente.

Alij, Animas cum corporibus extingui, aſſerebant, vnáque in nouiſſimo die cum iiſdem reſurrecturas fore docebant.

Prima ſententia Dahritarum Philoſophorum erat. Quamquam Fachrus in *variis quæſtionibus*, præter aliorum omnium Arabum opinionem, perſuaſionémque, vt poſteaquàm horum ſupra retulimus ſententiam, apud eum legimus, perhibeat, Dahritas nequaquàm Animas interituras ſenſiſſe, ſed non reſurrecturas, ſeu ad corpora ſua aliquando redituras, aut illa reſumpturas. *Hinc,* inquit ille, *quidam ſunt rati, Dahritas Philoſophos mortales habere Animas, quia reſurrectionem corporum inficiebantur, & Animarum ad corpora reditum. Verùm hæc de corporum mortalitate, & interitu intelligenda ſunt, non autem Animarum.* Scilicet, Dahritæ corporum negabant reſurrectionem, aſſerebantque Animas ad ea non eſſe redituras ampliùs, poſtquam ſemel ab ipſis diſceſſerunt, at eas propterea eſſe mortales, nequaquàm.

Arbitror ſanè, ad me quod attinet, Fachrum Dahritas cum Peripateticis philoſophis hîc confundere. Ex horum quippe de Mundi æternitate ſecundùm præſentem formam ſententia nullam fore corporum reſurrectionem neceſſariò conſequitur, aut Animarum ad illa reditum. Ex quo Mahometus Algazel huius opinionis reum agit Auicennam, quàmquàm is *Tract. poſtremo Metaph. ſect. de Prophetia*, inter multa, atque diuerſa, quæ à Propheta inculcanda ſunt hominibus, articulum reſurrectionis, vt valde præcipuum, ac neceſſarium recenſeat, necnon reditum Animarum ad ſua corpora. Qua de re ita noſter Author propoſitorum Arabum Philoſophorum propoſ. 24. *Haud obſtante hac expoſitione retulit ad illum* (Auicennam) *Amamus Mahometus Algazel negationem reditûs corporalium. Cauſa autem huius relationis ad hoc fuit, quòd reditus corporalium repugnat æternitati Mundi corporum. Ipſe verò* (Auicenna) *aſſerit æternitatem, & durationem huius Mundi in ſua exiſtente forma.* Hoc eſt, Auicenna aſſerit Mundum ab æterno conditum fuiſſe, atque in æternum duraturum, ſeruaturúmque præſentem formam: ſed quiſquis huius opinionis ſuſcipit patrocinium, reſurrectionis dogma deſtruit, & Animarum ad corpora negat reditum, quicquid verbis in contrarium diſſimulet. Reſurrectionem autem præſentem Mundi inuertere ordinem, & formam præter rationes, & argumenta diuina teſtantur oracula: *Adueniet autem dies Domini vt fur: in quo cæli magno impetu tranſient, elementa verò calore ſol-*

uentur, terra autem, & quæ in ipſa ſunt opera, exurentur. Licuit ergo Algazelo ex hac ſententia de Mundi æterna duratione inferre, Auicennam alioſque Peripateticos Philoſophos re corporum reſurrectionem negare, & Animarum ad illa reditum quicquid ille de reſurrectionis articulo à Propheta inculcando dixerit. Totum itaque diſcrimen inter Dahritas Arabes, Arabeſque Peripateticos in eo conſiſtit, quod iſti ex ſuo doceant Philoſopho immortales eſſe Animos, illi non item, ſi Fachri de illis excipies teſtimonium.

Altera opinio, niſi velis inſaniam illam appellare, de Animorum mortalitate extitit nonnullorum ſub ipſo Chriſtianiſmo, cui nomen quoque dederant. Iſti affirmabant Animas vnà cum corporibus extinctum iri, & in die nouiſſimo cum iiſdem viciſſim eſſe reſurrecturas, vti legere eſt in Concilio Arabico contra eoſdem celebrato an. 2. Fabiani Pontificis, & 4. Philippi Imperatoris, qui eſt Domini 249. de quo videſis Euſebium, Baronium, & alios.

Fit alterius quoque Concilij Alexandriæ habiti contra eoſdem mentio in Cophtitarum Martyrologio, vbi ipſa verba ſunt. *Die 3. menſis Tuti congregatum eſt ſanctum Concilium in vrbe Alexandria ann. 2. principatûs Patris noſtri ſancti Patriarchæ Dionyſij. Coactum autem eſt Concilium hoc causâ quorumdam, qui ex regione Arabia prodeuntes docebant, Animam vnà cum corpore mori, ſimulque etiam cum illo in die reſurrectionis reſurgere. Qua de re conſcriptam Epiſtolam ad aliquos Alexandriam tranſmiſerunt. Quod videns Pater noſter S. Dionyſius ægerrimè tulit, illóſque ab hac vt amoueret opinione omnes adhibuit conatus. Quamobrem hoc aduersùs eos coacto Concilio, multiſque initis cum ipſis diſputationibus eorum aperuit errorem, & reſipiſcere detrectantes, ac ab eiuſmodi opinione nolentes recedere, anathematis mucrone feriit, & fidelium priuauit communione. Scripſit præterea contra ipſos Tractatum, qui ita incipit:* Vtique Dei erga humanum genus charitas ſumma eſt. *In quo euidentiſſimè demonſtrauit, Animam neque mori, neque extingui cum corpore, ſed immortalem eſſe, vti ſunt Angeli, & dæmones, quoniam ipſa quoque ſpiritus eſt, ac minimè propterea alterationi, aut corruptioni obnoxia eſt, & egredientem è corpore mittit illam* (Deus) *ad locum meritis eius congruentem vſque ad reſurrectionis diem. Sonante autem buccinâ, & reſurgentibus corporibus imperio Creatoris ſingulæ Animæ ſua reſument corpora, conſequentúrque cum ipſis aut felicitatem, aut ſupplicium decretum, ac in eo ſtatu, quem vtrumque conſequutum fuerit, permanebit, nec illum in ſeculum ſeculorum, & æternitatem æternitatum commutabit.*

Hanc ſententiam de Animarum extinctione cum corpore inferebant illi ex receptiſſima inter illius ſeculi Philoſophos hac definitione: *Anima eſt corpus ſimplex rationale apta vniri corpori, per quod ſuas actiones operationeſque perficiat, ſeu fungatur.* Ex qua ſic arguebant: *Anima eſt corpus, corpus eſt interitui obnoxium, igitur mortalis.* Cùm verò alia ex parte ſe vrgeri admodum viderent diuinorum oraculorum authoritatibus de Animarum immortalitate, earúmque reditu in nouiſſimo die ad ſua corpora, ſtatuerunt eas vnà cum corporibus reſurrecturas fore in die iudicij.

Verùm enimuerò nec definitionis ſenſum intelligebant, nec Philoſophorum illius authorum aſſequuti ſunt mentem. Siquidem iſti Animam non *abſolutè* eſſe corpus definierunt, ſed quà comparatur Deo, qui ſolus puriſſimus actus eſt, Anima verò non item, ſed ex potentia & actu conſtat. Ita definitionem hanc interpretatus olim eſt Bazudbadukus antiquiſſimus ſcriptor Chaldæus in libro Definitionum, quas Syriacè conſcripſit, definit. 91. & 92. vbi, *definitur*, inquit, *Anima eſſe corpus ſimplex, vt à Deo diſtinguatur.* Confirmatur hæc interpretatio ex Angelorum definitione, qui etſi ex eorundem Philoſophorum mente immortales ſint, definiuntur tamen ab illis ita: *Angeli ſunt corpus ſimplex rationale operantes ſine organis.* Quam autem definitionem mox laudatus Bazudbadukus ſic explicat: *Dicuntur Angeli eſſe corpus Deo comparati: operantes ſine organis, vt ab Anima vnita corpori diſtinguantur.* Hinc liquidò, ac palam relinquitur; eos Arabes grauiſſimè eſſe deceptos arguentes à corporis compoſiti, & elementaris affectionibus ad corpus ſimplex, & ſpirituale, quod nequaquàm corpus dici meretur, niſi comparatè, ac ſi diceres, facem non lucere ſoli collatam, & illud Iobi 25. *Ecce Luna etiam non ſplendet in conſpectu eius.*

Non deſunt prætereà rationes aliæ, & argumenta ſatis euidentia ad ſuadendum planiſſimè, illorum Philoſophorum mentem haud fuiſſe in ea tradenda definitione, vt docerent, Animam eſſe mortalitati obnoxiam, & corruptioni, quia totius corruptionis mortalitatiſque rationem, & fundamentum non in eſſe corporis abſolutè collocant, ſed in ſolam compoſitionem, ac diuiſibilitatem partium referunt. Nomine omnium in ſuis variis quæſtionibus audiatur in præſens Fachrus: *Si Anima*, inquit, *corruptibilis eſſet, ex ſuſcipiente corruptionem, & diuiſionem compoſita eſſet, oporteret: atqui Anima ſimplex corpus eſt indiuiſibile, & incompoſitum: ergo incorruptibilis, & immortalis.* Iiſdem planè conceptum verbis argumentum legitur apud Gregorium Barhebræum Syrum in Tractatu Syro de fundamentis Eccleſiæ lib. 6. de Anima, cap. 5. de ſtatu Animæ poſt diſceſſum è corpore, ſect. 1. de Animæ immortalitate.

Ad hæc ita reponunt aduerſarij contrariæ ſententiæ patroni: Anima non eſt ſimplex duntaxat corpus, ſed corpori materiali, elementari, & compoſito vnita per modum partis ad vnum totum conflandum: atquî hoc totum corruptibile eſt; corruptio autem totius eſt corruptio etiam partium: ergo corrumpitur Anima corrupto illo toto, cùm extra compoſitum ſubſiſtere nequeat.

Profectò nullo modo hoc ſequitur ex illorum Philoſophorum definitionis mente, quia Animam corpori extrinſecùs aduenire, & vnionem cum illo antecedere expreſsè docent paſſim, & ipſius definitionis hæc verba dilucidè declarant: *Apta vniri corpori.* Námque ſi Anima ſubſiſtere poteſt ante vnionem, quod certiſſimum adhuc ex illorum ſententia eſt, quia omnes Animas ſimul creatas fuiſſe affirmabant initio Mundi, etiam poſt vnionis diſſolutionem hoc præſtare poterit, cùm vnio non ſit de eſſentia Animæ. Præter quàm quòd etiam falſiſſimum ſit, corruptionem totius, ſiue compoſiti eſſe ſimpliciter & abſolutè corruptionem par-

tium. Corruptis enim iis, quæ ex elementis conſtant, certum eſt ac planum, partes non corrumpi, niſi quà ad ſuum totum referuntur, non autem in ſuo eſſe. Patet hoc euidentius ex compoſitis artificialibus, etenim deſtructa domo ex lignis, & lapidibus compoſita, & conſtante, neque ligna quà ligna ſunt, neque lapides quà tales corrumpuntur, etſi dicatur totam domum deſtructam eſſe, & quodammodo in nihilum redactam.

Tota adhuc hæc difficultas ex mente illorum Philoſophorum euaneſcit ex diuiſione Animæ in cæleſtem, & humanam, vbi illam non perinde cæleſtibus iungunt corporibus, ac iſtam humanis. Hanc doctrinam ita Author Propoſitorum Arabum Philoſophorum propoſ. 7. refert. *Scias, Animam rationalem bifariam diuidi; altera eſt Anima cæleſtis. Quidam autem Philoſophorum dicunt, quòd omnis Planeta ex Planetis errantibus ſit cordis inſtar, eiuſque particulares orbes reliquorum membrorum inſtar; & quòd Anima cæleſtis colligatur primò Planetæ, & mediante Planetâ particularibus orbibus; ex quo planum fit, Animas cæleſtes eſſe nouem iuxta cælorum numerum. Abuhali autem Abnſina* (vulgò Auicenna) *aſſeruit, quòd omne cælum habeat Animam, omniſque Planeta etiam Animâ ſit præditus illum ciente motu poſitiuo. Erunt igitur Animæ cæleſtes penes numerum cælorum, & Planetarum. Altera autem eſt Anima humana, quæ demonſtratur per pronomina* EGO *&* ILLE, *& eſt apud Platonem æterna ſempiterna:* (id eſt ex vtroque extremo perpetua) *apud Ariſtotelem verò de nouo producta, & ſuperſtes poſt deſtructionem corporis.*

Duo ex dictis notanda hîc ſunt. Primum, diuiſionem ſiue diſtinctionem hanc Animæ in cæleſtem, & humanam vniuocam eſſe in eorum Philoſophorum ſententia, non autem analogicam; ex quo conſequitur, quòd quemadmodùm vnio cæleſtium Animarum cum corporibus cæleſtibus non reddit eas mortales, ita nec vnio Animarum humanarum cum humanis corporibus conſtituit eas corruptibiles. Alterum, Animas noſtras tam ex mente Platonis, quàm Ariſtotelis immortales eſſe apertè fatentur. Quamobrem nullus de eorum dubitandi mente relinquitur ſcrupulus. Quis ergo non videt clariſſimè, quàm de tam ſanâ definitione, tam inſanam intulerint Arabes illi conſequentiam.

Aduersùs horum Philoſophorum deliria ſuâ verſione collimaſſe videtur antiquus ſacrarum Litterarum Arabs Interpres, quiſquis ille fuit, dum ver. 11. Pſal. 88. qui ex Hebræo ita ſonat: *An mortuis facis miracula? an defuncti reſurgent, te laudabunt?* legit, ac interpretatus eſt: *Num facturus es erga mortuos miracula tua, aut Philoſophi ſurgent, atque confitebuntur tibi?* Quaſi his verbis dixiſſet: Num Philoſophi ſectæ huius ſurgent, & confitebuntur reſurrectionis veritatem? Vulgatus Interpres Medicos, vt ille Philoſophos diſtringere hîc videtur: *Numquid mortuis facis mirabilia: aut Medici ſuſcitabunt, & confitebuntur tibi?* Geminum tamen is locus habere poteſt ſenſum. Primùm, an Medici illi, qui totum hominem intra vegetatiui, & ſenſitiui includunt terminos, & fines, qui interitui & corruptioni obnoxij ſunt, credunt reſurrectionem eſſe futuram, aut Animam eſſe immortalem? Ex his quippe, ſcilicet vegetatiuo & ſen-

ſitiuo, omnium argumentorum adſtruitur congeries pro Animarum mortalitate, vti videre eſt apud Petrum Pomponatium, & alios. Ex his Ariſtotelis extorquent mentem, qui ex eius placitis mortalitatem elicere nituntur. Ex eiuſmodi Mateoſophiæ principiis pro certo ſibi conſtare ſemper affirmabat Ioannes de Canis Medicus Florentinus multi nominis, Animam mortalem eſſe, vt 2. *Dialogo Chimarico* prodidit Ioannes Baptiſta Gellus. Verùm morti proximus dubitare cœpit, & iamiam animam agens ait, *Sit necne mox ſciam.* Sed quî ſcire poterat infelix, ſi mortalis eſt Anima.. Vel indigitatur etiam eo verſu Galenus cum ſequacibus Medicis, qui nullam abſolutè admittit in compoſitis naturalibus ſubſtantialem formam, ſed qualitatum temperiem, & harmoniam Animæ loco in homine tantùm agnoſcit. Alter ſenſus eius verſus eſſe poteſt: *Non medici quidem mortuos ſuis ſuſcitabunt medicamentis, ſed tu Domine.* Qui ſenſus egregiè facit pro mortuorum reſurrectione.

Quemadmodùm verò verſus iſte iuxta Hebraïcum textum maximoperè fauere videtur Saducæorum de Animarum interitu, & exſtinctione hæreſi: ita nullus ferè eſt in ſacrarum Scripturarum tota ſupellectili, qui earum immortalitatem clariùs aſſerat iuxta Syriacam editionem. Hebræi textûs lectio, *An mortuis facies miracula? an defuncti reſurgent, te laudabunt? numquid narrabitur in ſepulchro miſericordia tua: veritas tua in perditione?* Syriaca autem editio ita ſe habet: *En mortuis facturus es miracula, & gigantes ſurgent, atque confitebuntur tibi: & narrabunt qui ſunt in ſepulchris miſericordiam tuam, fidemque tuam in interitu.* Quos duos verſus paſſim proferunt Syri Patres, & Scriptores ad aſſerendam mortuorum reſurrectionem, ac præſertim SS. Iacobus Epiſc. Niſibenſis, & eius diſcipulus Ephrem Syrus, & paſſim recitantur apud Maronitas, ac Syros alios in commemorationibus defunctorum. Paris quoque momenti ac ponderis eſt verſus 7. cap. 7. Iobi, quem acriter ſibi adſciſcunt Saducæi, & Saducæorum ſequaces, qui ex Hebræo ita ſonat. *Memento quod ventus vita mea, non reuertetur oculus meus ad videndum bonum.* Syriacus, & Arabicus: *Memento quod ſpiritus viuens eſt, quare oculus meus reuertetur videre bonum.* Tam oppoſitum ſenſum quod attinet, non eſt noſtri modò diſcutere vnde ſit ortus, quemadmodum an vetuſtus Hebræus textus diuerſus fuiſſet ab eo, quem nunc manibus terimus; & an Interpretes illi id præſtiterint ad Saducæorum oppugnandam hæreſim, ne inter Gentes alias diſſeminaretur tam pernicioſum dogma. Ambigi quoque poteſt, an Interpres Arabs ita vertendo, eos Philoſophos, de quibus Concilium Arabicum, & Alexandrinum ſuprà relata, diſtringere voluerit.

Quemadmodum autem Prophetarum nos oraculis, ac teſtimoniis Scripturarum aſſerimus immortalitatem Animorum, pari ratione Author Epiſtolæ *de Spiritu & Anima quæſt.* 7. eandem octo argumentis ex Prophetarum conſenſu, Alcorano, & Mahometi dictis comprobat. Primum argumentum, inquit, Animorum adſtruens immortalitatem, eſt conſenſus Prophetarum, Sanctorum, & ſapientium, ac eorum labores. Secundum, ſunt miracula, prodigia, & euidentes demonſtrationes, ac hiſtoriæ, quæ dilucidè, atque clarè demonſtrant Animos eſſe immortales,

corpora,

corpora verò caduca, & mortalia. Tertium, elicitur ex Mahometo dicente Hadiſæ deploranti filios ſuos ante Mahometiſmum, ſiue vt illi loquuntur, infideles defunctos: *Si vis, te audire faciam eorum gemitum in igne.* Quartum ex eiuſdem Pſeudoprophetæ authoritate, qui affirmauit, ſe Prophetas vidiſſe ſecundùm varios beatitudinis gradus eâ nocte, quâ in cælum raptus eſt, vt in hiſtoria eiuſmodi raptûs, ſeu comitialis morbi fabula veriùs refertur. Quintum ex hoc eiuſdem apophtegmate: *Somnus eſt frater mortis.* Sextum ex hoc dicto eiuſdem: *Vtique ſancti Dei non morientur, ſed transferuntur ex vno in aliud domicilium.* Et ex hoc alio nomine Dei ab ipſo prolato: *Sanè & ipſe & illi morientur, & quod ſuperſtes erit iudicabitur.* Quid enim ſupereſt morti niſi Anima, cùm certum ſit corpus extingui? Septimum ex hiſtoria, quam de illis, qui fato conceſſerunt, refert. Aſſerit quippe, defunctorum Animas ſingulis feriæ ſextæ diebus in hunc venire Mundum, & ante ſuorum domorum ſtare fores, mœſtáque proclamare voce: *O conſanguinei, ô filij, ô parentes, ô domeſtici noſtri, ô proximi, miſeratione moueamini ſuper nos, nec noſtri obliuiſcamini, precibus adeſte nobis, eleemoſynis opem ferte, ſuffragiis auxiliamini, vt fortè miſereatur nobis Deus antequam ſitis vt nos.* Octauum ex hiſtoria belli Badrenſis, in quo Mahometus grauiter vulneratus fuit, & plures cecidere ſociorum contra vaticinium, quo pro certo pollicitus erat, neminem ſuorum eo in certamine periturum. Superſtitibus autem de vana pollicitatione illa conquerentibus ait: *Per eum in cuius manibus anima mea eſt, adhuc viui ſunt, adhuc vos audiunt, etſi diuino decreto reſpondere prohibeantur.*

His allatis argumentis aliam idem Author mouet quæſtionem: num ſcilicet Anima in æternum immortalis erit, an verò poſt reſurrectionem ſit aliquando peritura. Tres hac de re affert opiniones. Prima eſt eorum, qui Animam purum ſpiritum eſſe affirmant, atque conſequenter æternùm permanſuram: altera illorum qui eam corpus eſſe arbitrantur, quamobrem aliquando morituram: nonnullorum demum ſub Mahometiſmo ſententia fuit tam Angelos, quàm Animas quandoque interituras fore. Huius demonſtrationem ex his Alcorani exerunt verbis: *Omnia pereunt præter vnum Deum.* Sed hæc comparatè accipienda eſſe alij reſpondent, quia Deus naturaliter immortalis eſt, reliqua verò ſolâ Dei gratiâ. Hinc Sciahrzurus libro citato *de Dei cognitione* loquens de ſimili comparatione ait: *Dei quidem altiſſimi cognitionem nequaquàm conſequi poſſumus, niſi lumine ipſius Dei, quoniam ipſe eſt ſui ipſius demonſtratio, omnium demonſtrationum euidentiſſima: ipſéque eſt cælorum, ac terræ lumen, & niſi anima eius lumine illuſtrata fuerit, minimè veritatem aſſequi poterit, quia omnis vel euidentiſſima demonſtratio tenebræ ſunt denſiſſimæ illius lumini comparata.* De æternitate autem Animæ ita ibidem paulò inferiùs. *Scias, qui conſequutus eſt ſcientiam Animæ: iam conſequutus eſt felicitatem æternam, & ſempiternum regnum.* Et paucis interiectis ex Peripateticorum placitis ſubdit: *Ipſi* (Peripatetici) *demonſtrationibus confirmant exiſtentiam rei abſtractæ à materiebus vnitæ corpori, illúdque gubernantis, quæ mortuo illo ſuperſtes erit.* Mox etiam addit, immortalitatem Animæ eſſe vnum ex articulis religionis Mahometanæ, adeóque fide credendam eſſe, non ar-

gumentis probandam. Ahmetus Algazel in libro *de conſolatione* hanc affert pro immortalitate Animæ aſſerenda pſeudoprophetæ ſalutandi formulam, dum inter ſepulchra tranſibat, *Pax, & requies vobis, qui verè viui eſtis, nos verò mortales. Ex quo,* ait relatus author, *cognoſcimus Animam non mori demortuo corpore.* Hermes Arabicus cap. 4. libri *de correptione Animæ: Numquid ignoras Anima, quòd per mortem naturalem tranſmigreris ab anguſtiis ad latitudinem, à paupertate ad diuitias, à mœrore ad lætitiam, à periculis ad ſecuritatem, à labore ad requiem, ab afflictionibus ad voluptates, & delicias, à morbo ad ſanitatem, à tenebris ad lucem? ne te igitur pigeat, quia malorum depoſitâ ſtolâ, & iniquitatum, ſtolam recipies bonorum, & immortalitatem.*

Teſtimonia eiuſmodi innumera occurrent Arabes ſcriptores legenti, quæ miſſa facimus cùm breuitatis gratiâ, tum quia ex ſequentibus capitibus adhuc conſtabit hæc Animæ immortalitas. Hoc vnum tamen haud omittendum eſt: eos videlicet qui Animam, aut ſanguinem, aut aërem, aut ignem, aut qualitatum harmoniam, & temperamentum, & id genus eſſe docuerunt, nequaquàm eam mortalitati ac interitui obnoxiam propterea facere: ſed Animam tunc pro vita, ſeu effectum pro cauſa per metonymiam accipere, quicquid ſit de Galeni, & ſequacium opinione. Id ſect. 3. quæſt. 10. author Epiſt. *de Spiritu & Anima* luculentiſſimis declarat his verbis: *Scias prætereà,* inquit, *aliud eſſe vitam, aliud Animam, ſed ita altera alteri coniuncta eſt, vt diſiungi nequeat, ideóque plures eas diſtinguere neſciuerunt ob maximam, quæ inter ipſas intercedit, affinitatem.* Quâ fortè diſtinctionis ignoratione diſtringit Legales, & Mohtazlitas, qui Animam accidens eſſe docebant. Idem de illorum aſſertione dicendum eſt, qui Animam bubonem, vlulam, aut id genus auem aliam dixere, cùm non eſſentiam Animæ, ſed ſolam extrinſecam formam ſeu figuram denotare voluerint, nam corpori ſuperſtitem illam faciunt, & incorruptibilem, quod non aſſeruiſſent, ſi eo nomine veram auem, aut aliquid corporeum, & compoſitum intellexiſſent.

Tandem duo hominum eſſe genera, notandum eſt, qui Animam mortalitati obnoxiam faciunt, vt obſeruauit olim Gabriel Barklai Maronita popularis meus, vir pietate, ſanctimonia, doctrina, & librorum, quos compoſuit, numero clariſſimus, atque ſummus. Primum eorum eſt, qui nullum alium finem ſibi hoc aſſerendo proponunt, quàm vt ex tam abſurda, abſona, & veſana opinione de ſuæ Animæ immortalitate immortale ſibi comparent nomen, & famam. Nec mirandum ſanè eſt, non deſunt enim qui hoc laborant morbo, qui eiuſmodi conflictantur deliriis, qui ſponte inſaniunt ſolùm, vt ſaniores videantur, cæcutiunt, vt clariùs aliis videre credantur. Audio doctorem illum impudentiſſimum, audentiſſimumque adhuc plura, & multò atrociora in ſacroſanctum Eccleſiæ Catholicæ Textum meditari, nec ſat habuiſſe tam horrendas in eum euomuiſſe hactenus blaſphemias, & cum flaua atram bilem totam euacuaſſe. Audio illum furioſorum gregi adſcribendum Doctorem, ac ergaſtulo, & catenis coërcendum, LXXII. verſionem nunc tamquam fictitiam, commentum, & fabulam, & quæ nunquam extitit

in rerum natura, petulanter ſuis ſcriptis diuulgare, & audacter in vrbe litterarum regia audere. Audio miſerum illum fanaticum, vnum aut alterum nuperum Scriptorem pari veſania correptum totius venerandæ antiquitatis canitiei antepoſuiſſe, ac ſanctiſſimæ matris Eccleſiæ Catholicæ authoritati, ſummorum Pontificum decretis, ſacrorum Conciliorum conſtitutionibus, ſapientiſſimorum Doctorum teſtimoniis, Iudæorum, Samaritarum, Mahometanorum, atque Ethnicorum conſenſui prætuliſſe. Hoc autem ſolùm, vt ex tam improbo, ac ſtultiſſimo facinore, quemadmodum Vanninus, & eiuſmodi farinæ alij Animam facientes mortalem, nomen ſibi apud poſteros compararet. Huius miſeratione digniſſimi Doctoris ſtultitiæ hoc vnum euidentiſſimum argumentum eſt. Patres quos paulò ante laudat, eorúmque vtitur auctoritate ad ſuam Hebraïcam aſſerendam perperam ſuo more veritatem, mox improbet, neceſſe eſt, ad ſuam hanc aliam inſaniam adſtruendam in LXXII. debacchans verſionem. Verùm benè ſperamus non defore, vt amiciſſimè exoptamus, peritiſſimum aliquem medicum, qui veritatis & doctrinæ pharmaco tanto morbo occurret, & delirum doctorem ad ſaniorem reſtituet mentem; aut Anticyram illum nauigare Archiater iubebit, ſi tanta erit vis morbi, vt illo pharmaci genere expelli nequeat.

Alterum hominum genus, qui Animam mortalem faciunt, libertinorum eſt, ac flagitioſorum, quorum non minùs aliæ regiones, quàm Arabiæ feraces ſunt, quóſque non minùs noſtra ætas, quàm priſca protulerunt ſecula. Hoc hominum genus eo nomine tantummodò ſibi perſuadere conatur, Animam mortalem eſſe, & interitui obnoxiam, vt profuſiùs nefandiſſimis quibuſque criminibus, & ſceleribus ſeſe immergat, & dedat obſcœniſſimis, & homine indigniſſimis voluptatibus.

Verùm enimuerò, vt concludamus, vtrique Animam mortalem ſtatuentes, eam immortalem eſſe fatentur. Nam quid prætendunt illi nominis, & famæ immortalitate, quàm Animos noſtros ex innato appetitu eſſe immortales, & æuiternos? Aut quid etiam iſti aliud, quàm hoc idem, cùm eorum nonnulli mortem ſubire maluerint, quàm ſuam deſerere opinionem, cùm nullum flagitium non eſſet patrandum priùs, quàm moriendum, vt egregiè notat S. Thomas in expoſitione Symboli Apoſtolorum, ſi Anima mortalis eſt? Miratur idem 3. Ethic. quomodo ponentes Animam eſſe mortalem poſſunt eligere mortem, vt Ariſtoteles docet, & ſuadet. Plato quoque in Phœdone affirmat, mortem nequaquam eſſe æquo animo ferendam, niſi ſpe melioris vitæ.

DE METEMΨΥΧΩΣΙ, SIVE ANIMARVM Tranſmigratione.

CAPVT DECIMVM-SEXTVM.

ARABES, vt plures aliæ gentes, in hunc errorem de Animarum tranſmigratione prolapſi quoque ſunt, at non vna omnium fuit ſententia concors. Haſcemitæ, qui à nomine authoris Haſcem ita dicti ſunt, perpetuâ, æternáque circulatione, ſeu reuolutione Animas de vno in aliud corpus demigrare docebant, nec alias dare pœnas pro flagitiis aſſerebant, quàm quas in diuerſis luebant ſiue humanis, ſiue brutorum corporibus. Pari ratione affirmabant, eas nullo alio donari præmio pro operibus virtutis, quàm quo in iiſdem fruebantur corporibus. Reſurrectionem corporum inficiebantur iſti deinceps, quia repugnat cum æterna illa circulatione Animarum; ex quo hæreticorum Mahometanorum catalogo adſcriptus eſt, ac diris deuotus Abdalla Candacita cum ſequacibus, quòd opinionem hanc in mortalium lucem reuocauerit, ac totis viribus diſſeminare conatus ſit.

Sub ipſo tamen Mahometiſmo quatuor fuerunt de *μετεμψύχωσι* hac ſententiæ, vt quæſt. 9. refert Author Epiſtolæ *de Spiritu & Anima*, Sciahinſciah *de* 73. *ſectis Mahometanorum*, & alij. Prima opinio fuit illorum, qui Animam de humano in humanum corpus demigrare poſſe tantùm affirmabant, quia hoc ſolum illi eſt proprium, ac proportionatum, quamobrem hoc tranſmigrandi genus vocatur illis النسخ *Annaſcho*, quod propriè ſignificat *tranſlationem ad ſimile*. Alij admittebant quoque demigrationem ad corpora animalium, & modum hunc demigrandi appellant المسخ *Almaſcho*, id eſt, *metamorphoſim, mutationem formæ in fœdiorem*, Quidam verò præter hos duos tranſmigrandi modos tertium concedebant, nempe transfuſionem Animarum in plantas, nuncupaturque is modus الفسخ *Alphaſco*, id eſt, *diuortium*, quia Animæ diuortium quodammodo facere videntur à natura animata ad aliam alterius generis. Nonnulli demum, Animas ad res omni viuendi genere carentes tranſmigrare etiam rebantur, quod genus nuncupant الرسخ *Arraſcho*, id eſt *ſubſidere, immotum eſſe, conſiſtere*, quia Animæ in illis delegatæ conſiſtunt, nec mouentur.

Mashudius *in Pratis aureis cap. de perſuaſionibus Arabum ſeculi ignorantiæ* ſe integrum conſcripſiſſe tractatum memorat tam aduersùs Arabes illius ſeculi, quàm recentiores ſub Mahometiſmo, qui eiuſmodi tranſanimationem ſibi perſuaſam habebant, pluresque recenſet ſectas, quæ non tam re, quàm fundamentis, & rationibus diſſentiebant. Addit inſuper ſe argumenta Iudæorum, Chriſtianorum, Græcorum, Indorum, Magorum, & Nubienſium, qui in hanc abierant ſententiam, funditùs euertiſſe. Vtinam extaret nobis ad manus eiuſmodi tractatus, vt ex illo videre poſſemus illarum gentium fundamenta, & Mashudij refutationis pondus, & momentum, necnon quænam Chriſtianorum natio hanc ſit amplexa opinio-

nem tam veſanam, quoniam ad me quod attinet, vt verum ingenuè fatear, apud neminem Chriſtianorum ſcriptorum vtriuſque orbis eam hactenus legi, vel vllius eſſe, aut fuiſſe audiui.

Auctor Epiſtolæ *de Spiritu & Anima quæſt.* 9. hanc tranſmigrationem tribus ita oppugnat breuiter argumentis. *Si Anima vno depoſito corpore ad aliud tranſit, illique vnitur, ſine dubio geſta in priori corpore recordaretur, quoniam ſubiectum recordationis, & ſcientiæ integrum remanet: atquî nihil illorum recordatur, ergo eiuſmodi tranſmigratio falſa eſt. Secundò, corpus ſtatim atque aptum redditur, ſuſcipit Animam quæ illud informat, vnitúrque illi vt ſubſtantialis forma, & vnum ex vtriſque fit compoſitum: ſi autem alia Anima ad eiuſmodi demigrat corpus, erunt duæ Animæ, & formæ in eodem ſubiecto, quod eſt falſum & abſurdum, quia vnuſquiſque homo percipit ſe eſſe vnum, non duos. Tertiò, ſi tranſmigratio daretur, negaretur corporum cum Animabus reſurrectio, quia plura corpora non poſſunt ſurgere cum vna Anima; & ſi ſurgent, ſequeretur vnum corpus eodem tempore extare duobus in locis: atquî reſurrectio corporum cum ſuis Animabus certiſſima eſt, nec in dubium reuocanda, ergo tranſmigratio eſt falſa.* Hæc ille.

Huius autem tranſanimationis adſtructorem extitiſſe Pythagoram vtriuſque orbis conſentiunt ſcriptores, qui ſe priùs Æthalidem Mercurij filium fuiſſe affirmauit, deinde Euphorbum factum eſſe, tum Hermotimum, poſteà Delium quendam piſcatorem nomine Pyrrhum, demum Pythagoram. Eò reſpiciunt hæc Naſonis 15. Metamorph.

Ipſe ego, nam memini, Troiani tempore belli
Panthoïdes Euphorbus eram.

Huius tamen inſani commenti recentes quidam Iudæi, quibus ſe addit Menaſſeh Beniſraël lib. 2. de reſurrect. mort. cap. 15. Prophetas faciunt authores, cùm teſtatiſſimum ſit apud omnes id ad hodiernos, aut heſternos Rabbinos ex Pythagoricis, & Platonicis fontibus emanauiſſe. Hanc manifeſtam veritatem ingenuè fatetur Leo Modena Rabbinus Venetus part. 4. cap. 10. Hiſtoriæ rituum Hebræorum. *Molti ſono*, inquit, *degli Hebrei, che credono quell' opinion Pittagorica, che le Anime ritornino altre volte al Mondo, tranſmigrando da vn corpo all' altro, il che chiamano* Ghilgul, *tirando a queſto ſenſo molti luoghi della ſcrittura.* Quæ ad verbum ita Latinè ſonant: *Multi ſunt ex Hebræis, qui credunt opinionem illam Pythagoricam, quòd Animæ ſcilicet ſint reuerſuræ iterum in Mundum demigrando de vno in aliud corpus, quod vocant* Ghilgul (reuolutionem) *ad hunc ſenſum detorquentes plura ſcripturarum loca.* Rectiſſimè ſanè dicit is Rabbinus: *detorquentes ad hunc ſenſum plura ſcripturarum loca.* detorquent profectò, & extorquent hunc Iobi verſum 29. cap. 30. *Ecce omnia iſta operabitur Deus vicibus tribus cum homine:* dum inde inferunt ſuam ternam tranſmigrationem. Nec certè id inde magis ſequitur, quàm contrarium ex hiſce eiuſdem capitis ver. 14. verbis: *Semel loquitur Deus, & ſecundò id ipſum non repetit.*

Aduertat hîc ſedulò prætereà Menaſſeh cum ſuis, ne iſthæc aſſerens matrem ducat in vxorem, vt probè lib. 10. cap. 30. de Ciuitate Dei aduerſus huius opinionis propugnatores, & patronos coarguit D. Auguſtinus.

Caueat etiam, ne matrem equam, vel mulam, & patrem equum, vel aſinum obequitet. Hæc ſola ratio ſat olim ponderis habuit, cur Porphyrius Platonis magiſtri, cui addictiſſimus alioquin erat, opinionem deſeruiſſet, rei turpitudinis adductus grauitate. *Puduit ſcilicet*, inquit S. Auguſtinus loco mox citato, *Porphyrium illud credere, ne mater fortaſſe filium in mulam reuoluta vectaret: & non puduit hoc credere, ne reuoluta mater in puellam filio forſitan nuberet.* Sed quæ adhuc teterrima committerentur parricidia? quæ nefaria homicidia? quæ quotidianæ iniuriæ in parentes, filios, fratres, conſanguineos, & proximos, dum animalia, in quorum corpora demigrant, Iudæi iſti mactant, interficiunt, operâ inhumaniter vtuntur, & abutuntur, carnibus veſcuntur? nam cum mox citatò Naſone affirmant. ——— *inque ferinas*

Poſſumus ire domos, pecudúmque in corpora condi,
Corpora, quæ poſſunt animas habuiſſe parentum,
Aut fratrum, aut aliquando iunctorum fœdere nobis.

Apologus itaque cernenda potiùs eſt hæc opinio, & ſolis brutis digna, nedum homine ratione participe, aut ſanctiſſimis Prophetis, vt Iudæi tranſmigrantes nequiter blaſphemant iam, & impunè. Nec ſui Menaſſeh vanis iactitet verbis Zohar antiquitatem, ac Talmudis, cùm conſtantiſſimum ſit apud omnes, hanc fabularum farraginem multò poſt Pythagoræ, Platonis, & Chriſtiani æui Æram à poſterioribus Rabbinis fabulatoribus eſſe confictam. Imò non deſunt ſapientiſſimi viri, qui affirmant, Pythagoram id non ex animi protuliſſe ſententia, ſed ſolùm finxiſſe, vt homines à vitiis deterreret. Prætereà vel ita ſibi verè perſuadens, vel ſimulans ab animalium omnium carnibus abſtinebat, vt doctrinæ factis reſponderet. Quod profectò feciſſent etiam & Prophetæ, præſertimque Prophetarum maximus Moyſes, ſi eiuſmodi Animarum in bruta transfuſionem credidiſſent.

DE STATV ANIMARVM POST DISCESSVM ex ſuis corporibus: & primò de illarum beatitudine.

CAPVT DECIMVM-SEPTIMVM.

ANIMAS rationis participes virtutum exercitatione ad beatitatem, & vltimum finem diſponi, dignáſque reddi, nemo ferè vel inſigniter barbarus non fatetur, quamquàm grauiſſimè ſæpiùs circa media erret. Perfectionem autem eiuſmodi ſiue diſpoſitionem, conditionémque ad illam felicitatem tam conſiſtere in actione poſitiua, quàm in negatione Author Propoſitorum Arabum Philoſophorum propoſit. 24. hiſce teſtatur verbis: *Et quidem perfectio hominis eſt, vt induat ſe laudabilibus moribus, & vituperabilibus moribus exuat.* Nomine autem laudabilium morum, ſeu habituum non ſolùm intelligit illos, qui ex quatuor virtutum, quas Cardinales vulgò appellamus, contrahuntur exercitatione, de quibus paulò ſuperiùs locutus erat, verùm de virtutibus quibuſcumque,

& virtutum genere, quà pro quauis actione bona, & recta ſumitur. Quemadmodum etiam nec habitus vitioſus capiendus eſt pro ſolo exceſſu, & defectu quatuor illarum virtutum, quas ſolas ibi memorat, ſed pro quolibet actu peccaminoſo virtuti in genere oppoſito. Manifeſtè hoc patet, quoniam has quatuor virtutes ſtatuit omnium virtutum fontem, & ſcaturiginem. Colligitur prætereà, hominis perfectionem, quà tendit ad eum ſtatum, non conſiſtere duntaxat in acquirendis virtutum habitibus, ſed etiam in declinatione ab oppoſitis, ſeu vitioſis. Quod ſanè conſentaneum eſt Philoſophiæ regulis, cùm principium priuationis præcedat in omni generatione, ſeu actu de nouo producto principium poſitiuum. Conſonat hoc penitùs huic Scripturæ præcepto: *Declinet autem à malo, & faciat bonum.* Quid porrò tum conſequitur, ita declarat ibidem idem Author: *Tunc enim inſignitur Anima rationalis ſpeciebus exiſtentium.* Videlicet, Anima mediantibus habitibus virtutum inſigniri dicitur imaginibus, & ſpeciebus rerum, quod perinde eſt, ac laudabilibus habitibus decorari & exornari. Species autem eiuſmodi, quibus inſignitur Anima, nihil aliud ſunt, quàm præordinatio, & quædam tendentia præſentis vitæ felicitatis ad ſupremam beatitudinem, ad quam per viſibilium ſpeculationem ad inuiſibilium contemplationem aſſurgitur, & per hæc ad ea, quæ ſupra nos ſunt, tamquam per ſcalam aſcenditur. Dicit prætereà, Animam inſigniri exiſtentium ſpeciebus, quia in animi operationibus collocat præſentis vitæ felicitatem, quæ eſt ſpecies quodammodò, & futuræ vitæ pignus, & rude quoddam delineamentum. Quò ſanè reſpicit Philoſophi illud Ethic. 9. aſſerentis, *felicem eſſe, eſt bene viuere & bene operari.*

Hanc ſententiam plures amplexi ſunt Arabum Philoſophi; hinc dicere ſolitum Mahometum Benhaſanum Philoſophum celeberrimi nominis, cùm difficiliores quæſtiones philoſophicas diſſoluebat, refert Auctor noſtræ *Semitæ ſapientiæ* cap. 8. *Vbinam ſunt reges? vbinam principes? vbi regum filij ſuis voluptatibus innatantes? longè procul abſunt ab iis voluptatibus, quibus nos Philoſophiæ beneficio fruimur. Imò noſtris illæ comparatæ ſtercus ſunt, fœtor, vapor, nihil.*

Quam porrò felicitatem ſit conſequutura eiuſmodi Anima iis ſpeciebus inſignita poſt diſceſſum à corpore, ſtatim idem laudatus propoſitorum Author hiſce ibidem indicat verbis: *His autem imbuta* (Anima) *perfectionibus cùm diſceſſerit à corpore, experietur in ſemetipſa voluptatem maximam, & immenſam lætitiam.*

Obiectum autem beatitudinis, & locum Animarum beatarum ante reſurrectionem corporum quod ſpectat, maximum eſt inter Arabum Authores diſſidium. Illi, qui ſeculo vixerunt ignorantiæ, quædam amœniſſima aſſignabant Animabus loca, quales apud Latinos, Græcóſque ſunt campi Eliſij, quorum fruuntur deliciis. Ex Mahometanis nonnulli affirmant, beatorum Animas in buccina Iſraphaelis Archangeli includi vſque ad Iudicij vniuerſalis diem. Alij ex Mahometi perhibent traditione, quem Ali eius patruelis grauibus confirmauit verbis, beatorum Animas ſeruari in puteo Zamzam vſque ad reſurrectionis diem, quemadmodum damnatorum Animas in puteo Barhut prouinciæ Arabiæ Hadhramuti, ex quo paſſim in ore habe-

bat : *Optimus puteorum eſt puteus Zamzam, peßimus verò omnium puteus Barhut.* Zamzam eſt fons ille Hagar indicatus ab Angelo, cùm Iſmaëlem filium ſiti penè pereuntem deſererat. De hoc puteo leguntur honorandæ parentis Hagar cauſâ tot nugæ ab Hagarenis confictæ, & tam ſuperſtitiosè colitur, vt vix integro volumine quæ de illo dicuntur, comprehendi poſſint. Verùm Pſeudopropheta iſte vt ſolis putidis mendaciis innixus, ac minimè propterea ſibi conſtans, interrogatus aliàs de Animarum loco reſpondit : *Animæ fidelium ſunt in ventriculis auium viridium in Paradiſo, infidelium verò in ventriculis auium nigrarum in inferno.* Rurſus, vti referunt Author libri ſubtilitatum, & Author Epiſt. de Spiritu & Anima dixit : Animas eſſe in lampadibus quibuſdam ex Dei ſolio ſuſpenſis, & liberè quocumque lubet ire, rediréque ad ſuas lampades. In libro verò de ſui raptu, quem corpore, & animâ factum eſſe nugatur Abdalla Bocharenſis tom. 30. Commentariorum Alcorani, & alij, aſſeuerat, ſibi occurriſſe in ſingulis ſeptem cælis infinitam Prophetarum, aliorúmque ſanctorum virorum turbam, ex quo affirmare neceſſe eſt, Animas Beatorum ex eius ſententia in cælis eſſe. Quidam volunt, Animarum quaſdam in huius inferioris Mundi commorari ſpatiis, quaſdam ſub Dei quieſcere ſolio, quaſdam inter Paradiſi circumuolitare hortos, quaſdam tandem eſſe vbi diuinum iubet decretum, nullum certum habentes locum. Sunt verò qui perhibent, Beatorum Animas poſt ſeparationem è corporibus ſuis diuinâ frui viſione, vti videre eſt apud Auctorem Epiſt. de Spiritu & Anima, quæſt. 9. Quam quidem ſententiam amplectitur etiam Author Propoſitorum, propoſito ſuprà citato, dum dicit: *Efficieturque Anima illa rationalis* (in ſtatu ſeparationis) *tamquam Angelus ex Angelis propinquis*, nempe Deo. Angelos autem diuinâ frui viſione non eſt inter Arabes qui negat. Quoniam verò non eſt par perfectionum gradus, ita nec beatitudinis, ſubdit : *Et ſanè ſecundùm multitudinem perfectionum, earúmque paucitatem ſeſe ſuperant ordines Animarum rationalium in propinquitate, & longinquitate à veritate*, ſcilicet Deo. His intelligenda venit propinquitas, & longinquitas ratione perfectionis, & gloriæ, non autem diſtantiæ localis, quia quò quis perfectior eſt, eò propinquior intimiórque Deo cenſetur. De eiuſmodi gloriæ gradibus iuxta diuerſitatem meritorum exponit hanc reſponſionem Maadi filij Giahali ad interrogantes de ſtatu Animarum poſt diſceſſum è corporibus, Author libri ſubtilitatum : *Animæ Prophetarum commorantur in Paradiſo Eden, Animæ Martyrum in Paradiſo medio, Animæ puerorum fidelium in ventriculis auium Paradiſi, Animæ puerorum infidelium nullâ certâ ſede in Paradiſo vagantur.* Nomine autem Paradiſi eum intelligere cæleſtem patriam, non terreſtrem, aut aliquem amœnum locum ex his, quæ ſubdit, liquet : *Anima eius qui ære obſtrictus eſt alieno, aut aliena rapuit, in aëre ſuſpenditur, nec ad cælum peruenire valet, donec ſolutum fuerit debitum, aut redditum ablatum.* Hæc de ſeparatarum Animarum beatitudine, innumeris breuitatis gratia nugis omiſſis. Iam de illa, quæ reſurrectionem ſequitur, aliquid delibandum eſt nobis. Hoc autem clariùs ex Paradiſi, ſeu alterius patriæ deſcriptione & enumeratione eorum, quæ in illo ſunt.

Paradiſos itaque conſtituunt ſeptem, quorum primum vocant *Domum maieſtatis*, alterum *Domum ſalutis*, tertium *Hortum voluptatis*, quartum *Domum æternitatis*, quintum *Hortum beatitudinis*, ſextum *Hortum paradiſi*, ſeptimum *Hortum Eden*, omnes ex pretioſiſſimis gemmis, & metallis conſtantes, vt ex ſupra dictis cap. 9. videre eſt. Totum verò hoc beatitatis domicilium in centum diſtinguunt gradus, ac inter ſingulos gradus tantùm collocant interualli, quantum citatiſſimo curſu quingentorum annorum ſpatio inſignis emetiri poteſt equus. Portæ autem patent ingredientibus illum octo ex Banabbaſi, & multorum aliorum ſententia. Primus paradiſus portas habet duas, reliqui vnam. Omnes aureis ſunt obductæ laminis, inter quas laminas tantum eſt intercupedinis, quantum cælum inter & terram. Hæc immenſa Paradiſorum moles ex aureis, argenteiſque conſurgit lateribus, quorum vnum cælorum, terrarúmque hæc vniuerſitas capere non poteſt. Pauimentum ex muſcho ſtratum eſt, terra ex croco, palatia ex margaritis, cubicula ex carbunculis & pyropis, portæ ex gemmis variis conſpiciuntur: Multi ſcaturiunt fluuij; primus dicitur *miſericordiæ*, qui per omnes excurrit Paradiſos; ſecundus *Alcauthar*, quem ſibi adſciuit Mahometus, & eſt in quo purgantur Animæ; tertius *Alcaphur*, ſeu camphoræ; quartus *Taſlim*; quintus *Salsbil*; ſextus *Rahix*; aliique innumeri. Pſeudopropheta in libro de ſuo raptu alia quatuor flumina ſe in Paradiſo vidiſſe teſtatur; vnum lympidiſſimæ aquæ, alterum dulciſſimi lactis, tertium generoſiſſimi vini, quartum defæcati mellis. Eius nugas de horum fluminum origine, & fontibus lubens prætereo, quia ſingulas hîc referre prolixum ſatis, moleſtúmque eſſet. Infinitis omnis generis arboribus conſitos eſſe hos Paradiſos aſſerit. Quas inter omnium maxima, ac præcipua conſpicitur arbor beatitudinis, cuius radices conſtant ex vnico vnione, truncus ex gemmis variis, folia ex ſmaragdo, ramis luxuriatur hæc arbor ſeptuaginta millibus ex topatio, quorum beneficio vmbræ tota fruitur beatorum illorum turba, & ab æſtu, & caloribus ſeſe tuetur. Folia agitata motu auræ talem edunt concentum, cuius mortalium nemo vel mente concipere poteſt ſuauitatem. Ali Bentalebus, ſe audiuiſſe, refert, à patruele Mahometo in Paradiſo eſſe arborem quandam ex cuius trunco equi naſcuntur alati, ſtragulis ornati pulcherrimis, & margaritis, ac carbunculis redimiti, qui nulla egerunt excrementa. His inſident ſoli primi ordinis ſancti, quos videntes ſancti inferiorum ordinum exclamabunt: *O Domine*, quibus ſerui hi tui tantos conſequuti ſunt honores? Iſti, inquiet Deus, dum vos ſomno ſopiti, atque ſepulti eratis, vigilantes præſtitutas perſoluebant preces; dum crapulæ vos eratis dediti, ieiunio languebant iſti; dum iſti incumbebant toti operibus virtutis, vos voluptatibus operam dabatis; dum iſti ſua bona pauperibus elargiebantur, vos cumulandi nullum faciebatis finem. Singulis autem huius Paradiſi ſanctis ſeptuaginta attribuit Mahometus, & eius ſectæ patroni vxores tantæ pulchritudinis, vt ſi vnus iſtarum capillus in orbem ceciderit noſtrum, duplò plus quàm ſol illum illuminauerit. Si continget etiam, vt vna iſtarum expuerit ſemel in Oceanum, illum dulciſſimum reddiderit, vt ſaccharo, ac melle opus amplius nobis non fuerit. Comedendi, bibendi, & coeundi tanta

vnuſquiſque in hoc Mahometano Paradiſo prædītus erit facultate, quantâ centum valentiſſimi huius noſtri orbis viri; Mahometus verò in hoc mille virorum arrogat ſibi vires. Hæc omnia, innumeráque alia huius momenti, & ponderis aut in ipſo leguntur Alcorano, vel ex Mahometi habentur traditionibus, vti videre eſt apud Authorem libri ſubtilitatum, Bocharenſem, Thaalabum, Bidhaum, Sonnan, ac alios perplures, quorum numerus vix iniri poteſt.

Quæſtio hîc acerrima exagitatur inter Legales, & Philoſophos de horum omnium genuino ſenſu. Legales quippe, vt qui nimis ſuperſtitioſè Mahometi ſeſe manciparunt nugis, omnia hæc materialiter, ac vt ſonant ad litteram intelligenda eſſe, mordicùs contendunt. Contrà, Philoſophi, & æquiores aliqui Alcorani commentatores rerum adducti abſurditate nihil aliud eſſe affirmant hortos, arbores, fructus, flumina, aues, vxores, gemmas, & id genus alia, quàm titillationes quaſdam, & illecebras ad rudes illos Arabes alliciendos, permulcendóſque iis voluptatibus, & deliciis animos, & ſuo indulgendo genio capiendos. Suam opinionem ex rerum quibuſdam firmant nominibus, vti eſt arbor fidei, arbor beatitudinis, fluuius miſericordiæ, quæ ſermonem ibi tranſlatum, non proprium eſſe indicant. Hinc acerrimum inter Legales, & Philoſophos bellum; hinc inuectiones; hinc iniuriarum plauſtra. Auerroës in prologo ſuæ reſponſionis ad librum Algazel inſcriptum تهافة الفلاسفة *Tahaphato Alphalaſaphati*, quem titulum antiquum vertit interpres *Deſtructio Philoſophorum*, ego verò potiùs ex verborum analogia *De ſtoliditate Philoſophorum*, hanc inimicitiam his aperit verbis: *Dicimus quod hoc dicto homini accidit fortè vna dictarum cauſarum: aut ex aliquo morbo perturbatus fuit intellectu: aut fortè ſuſpectus erronicæ prauitatis inter Legales ſui temporis praextiterat. Legales namque inimici reperiuntur Philoſophorum: & ipſe aliquo modo noluit ipſorum pati inimicitiam.* Algazel autem quæſt. 15. mox citati libri quatuor profert cauſas præcipuas, cur Legales tantoperè abhorrent à Philoſophis. *Primò*, inquit, *quia aſſerunt Philoſophi præſentem rerum Vniuerſi huius faciem, ſeriémque inter cauſas, & effecta ex omnimoda pendere neceſſitate, non autem ex libera, aut contingente aliquando. Secundò, quia docent, Animas humanas eſſe ſubſtantias per ſe ſubſiſtentes, non autem in corpore impreſſas; & mors nihil aliud eſt in eorum ſententia, quàm ſuſpenſio dependentiæ, cùm Anima deſiſtit corpus regere, & quòd illa tam ante, quàm poſt ſuſpenſionem illam per ſe ſubſiſtat. Tertiò, dicunt, has Animas impoſſibile eſſe, initio Mundi ſimul fuiſſe productas: tametſi addant, immortales, & æternas eſſe, nec vllo modo interitui obnoxias, poſtquàm ſemel extiterint. Quartò, Animarum ad hæc ſua corpora reditum inficiantur, adeóque corporum reſurrectionem.* In peroratione verò totius operis duas alias addit aſſertiones, quarum ratione Philoſophos hæreticorum catalogo adſcribendos eſſe cenſet. Prima, quia Mundum faciunt æternum, quemadmodum & omnes ſubſtantias: altera, quia Deum particulares neſcire affirmant.

Illi demùm, qui Philoſophiam cum Lege conciliare adnituntur, vtrumque admittunt, nempe beatos in alia vita tam ſpiritualibus, quàm corporalibus fruituros eſſe deliciis, & voluptatibus. Ita Algazel lib. citato quæſt. 20. *De reſurrectione, ac reditu Animarum ad ſua corpora.*

DE DAMNATIS, EORVMQVE LOCO, & ſuppliciis.

CAPVT DECIMVM-OCTAVVM.

QVATVOR hoc de argumento proponi, & exagitari ſolent præcipuæ quæſtiones. Prima, vtrum Animæ ſtatim atque diſcedunt è ſuis corporibus, auolent ad cælum, vel ad Tartara detrudantur, an verò aliquo detineantur in loco vſque ad Iudicij vniuerſalis diem. Altera, an Damnatorum pœnæ æternæ ſint, vel ad præſtitutum aliquod tempus. Tertia, vtrum ignis gehennæ corporeus ſit, vel ſpiritualis, aut metaphoricus. Quarta demùm, an præter Damnatorum æternùm locum, ſit locus aliquis leuiores expiandi culpas.

Ad primum quod attinet, ignorantiæ ſeculi Arabes quemadmodum Beatis locum aſſignabant amœniſſimum, vt mox capite ſuperiori notatum eſt, ita Damnatis locum attribuebant ſqualidum, horridum, cæcum, & caligine opertum æternâ, in quo improborum Animæ ſtatim atque ſua exuunt corpora includuntur cruciandæ vſque ad Iudicij vniuerſalis diem.

Alteram partem huius quæſtionis quod ſpectat, ſunt qui docent, Animas detineri quodam in loco extra inferos omnis pœnæ ſenſûs expertes vſque ad Iudicij diem. Huius opinionis Abuhariram fuiſſe adſtructorem ſub Mahometiſmo, teſtatur Author libri ſubtilitatum in hæc verba: *Interroganti de loco Animarum poſt ſeparationem ex corporibus, ita reſpondit Abuharira: Cùm quis moritur, circuit eius Anima circa eius domum vno menſe, vidétque heredes quâ ratione ſua diuidunt bona, æs alienum ſoluunt, exequuntur teſtamentum. Elapſo autem menſe ad ſuam reducitur foueam, ſuúmque circumit ſepulchrum per annum integrum, vt videat, quis pro ſe fundit preces, quiſque contriſtatur. Anno exacto adducitur defuncti illius Anima ad illum locum, in quo ſeruantur Animæ vſque ad illum diem, quo buccina reſurrectionis ſonabit.* Maadus filius Giabalæ item interroganti de Damnatorum loco apud eundem Authorem reſpondit: *Animæ improborum Moſlemanorum excruciantur in ſepulchris vnà cum corporibus; Animæ verò infidelium in carcere inferorum igne torquentur.* Nonnulli, tam beatorum, quàm improborum Animas in ſepulchris concludi vſque ad reſurrectionis diem, autumant: ſed illorum dilatantur ſepulchra, & per feneſtellam ſuum vident in cæleſti paradiſo locum, quemadmodum iſtorum coarctantur ſepulchra, & per ſimilem feneſtellam ſuum in inferis conſpiciunt locum. Hìc nihil dico de Terreſtri Paradiſo, in quo ſeruari Animas iuſtorum vſque ad Iudicij diem Patrum aliqui aſſeruerunt.

Communis tamen ac receptiſſima ſententia Arabum eſt, proborum Animas, quæ nullo ſcelere contaminatæ diſcedunt è corpore, ad cæleſtem euolare patriam felicitatibus fruituros, improborum verò ad Tartara deturbari cruciandos. Hanc manifeſtiſſimis docet verbis ſententiam Author Propoſitorum propoſ. 24. vbi poſtquàm aſſeruit, Animam inſignitam perfectionibus experiri in ſemetipſa ſummam delectationem, immenſámque

lætitiam in ſtatu ſeparationis à corpore, & effici vt Angelum ex Angelis propinquis Deo, ſtatim ſubdit: *At ſi imbuta fuerit Anima contrariis memoratarum perfectionum, ſanè torquebitur vehementiſſimâ pœnâ inferorum.* Liquet hæc ſententia ex variis ſuppliciis & pœnis, quas ſingulis peccatorum generibus apud inferos attribuunt ſcriptores Arabes, liquebit adhuc ex mox dicendis.

De ſecundo etſi planè conſtet apud Arabes, improbos ob admiſſa maiora, vt loquuntur, crimina, & flagitia igne inferorum torquendos eſſe: non conueniunt tamen, an finem eiuſmodi ſupplicia ſint habitura, nec ne. Horum namque quamplures, vti legitur apud Hazzadulam Bencamunam Tract. de tribus religionibus, nempe Moyſis, Chriſti, & Mahometi cap. 4. affirmant, improbos nequaquam æternam ſubituros in inferis eſſe damnationem, ſed aliquando inde egreſſuros, vel poſtquam dignas pro ſuis criminibus perſoluerunt pœnas, vel interceſſione Mahometi, ac diuinâ indulgentiâ. Alij autumant, neminem ex Mahometi aſſeclis ſupplicia luiturum fore, quantiſcunque ſceleribus & flagitiis ſit obſtrictus, & contaminatus, ſed omnes rectà paradiſum petent Mahometo pro omnibus intercedente. Non deſunt tamen, qui flagitioſis damnationem ſtatuunt æternam, nullúmque interceſſionis, aut indulgentiæ agnoſcunt locum. Mahometus Algazel lib. cit. quæſt. 20. hanc communiorem eſſe Moſlemanorum doctrinam ſcribit aduersùs Philoſophos, vt inferiùs ex eius verbis de triplici Animarum ſtatu poſt ſeparationem patebit. Quæ opinio videtur eſſe Alcorani cap. 2. & alibi aſſerentis: *In æternum permanebunt* (peccatores) *in ea* (gehenna) *nec diminuetur eis pœna.* Qua de re vide plura apud peritiſſimum linguarum, præſertim Arabicæ, & eruditiſſimum, atque amiciſſimum R. P. Philippum Guadagnolum Tract. 2. cap. 9. ſuæ doctiſſimæ Apologiæ pro Chriſtiana Religione. Verùm enimuerò vt nulli ſolido innixus fabularum fabricator fundamento oppoſitum omninò docet in libro Sonna, ſiue Legis, vbi confidenti fronte ſectatoribus liberationem ab inferorum pœnis ſua interceſſione pollicetur. Hoc etiam eiuſdem nugarum machinatoris audentiſſimum iactatur apud Abdallam Bocharenſem tom. 30. Commentariorum Alcorani, effatum: *Vtique,* inquit impoſtor, *conuenient omnes homines die Iudicij ad primum hominem Adamum dicentes: Intercede pro nobis deprecemur, pater noſter; qui ſua commemorans peccata reſpondebit: Ego ſanè non ſum dignus, nec tantus, quare adite iuſtum Noachum. Adibúntque Noachum, qui ſua commemorans peccata eos remittit ad Abrahamum Dei dilectum. Abraham autem ſua commemorans peccata Moyſem colloquutorem Dei adire illos iubebit. Moyſes verò ſua item commemorans peccata eos Chriſtum Spiritum Dei, & eius Verbum adire adhortatur. Chriſtus demum Mahometum Dei amiciſſimum adeundum præcipiet. Tunc venient ad me,* inquit Mahometus, *& enixè rogabunt, vt pro illis intercederem, ſtatimque ingrediar ad Dominum meum, & pronus adorabo, qui ad me: Surge, Mahomete, extolle caput, dic, exaudieris, pete, habebis. Et ego ad illum: Gens mea, gens mea. Tunc dicet mihi: Vade, & educ ex illis omnes eos, in quorum corde tantum comperies fidei, quantum granum pendet hordei. Quibus eductis reuertar, iterúmque Dominum adorans deprecabor pro gente*

mea, qui ad me: Surge, Mahomete, caput extolle, dic, exaudieris, pete, habebis, & ego ad illum: Gens mea, gens mea. Et ille rurſus ad me: Vade, & educ ex illis omnes eos in quorum corde tantum comperies fidei quantum pendet granum ſynapis. Quibus à me præſtitis, reuerſus deprecabor pro reliquis: & ille ad me: vade, & educ ex illis omnes, in quorum corde comperies minus, minus, minus, quàm granum ſynapis, ex igne, ex igne, ex igne. Tunc egrediens immenſâ perfuſus lætitiâ omnes educam, & ad Paradiſum perducam. Quæ ſcelerum Architectus tam hiperbolicè mentiendo effutiuit, infinities, ac citra omnem humanum captum plures amplificauere Legales, vt riſum mouerint non ſolùm aliis gentibus, ſed ipſis etiam Mahometanis Philoſophis, vnde tot orta ſunt bella.

Porrò quid ſentiunt de aliarum gentium, quæ Mahometi inſaniam non ſunt ſecutæ, ſalute aut damnatione, inter illos haud conuenit. Nonnulli quippe apud citatum Hazzadaulam exiſtimant, eos, ad quos Pſeudoprophetæ miſſionis notitia, & cognitio aut penitùs non peruenit, aut leui ſolùm, & obſcurâ penetrauit famâ, quæ prudentem non moueat, æternùm haud damnatum iri, niſi aliquid æternâ damnatione dignum egerint, aut crediderint. At ſi notitia illa talis extitit, quæ prudentem moueat, nihilominus pertinaci obſtiterunt animo, eámque aſpernati ſunt, æterno damnantur igni. Verùm ſi eam minimè aſpernati ſunt, ſed omni adhibitâ curâ, & ſtudio veritatem illius miſſionis perquiſiuerunt, nec ipſam potuerunt aſſequi, non damnantur æternùm ſecundùm aliquos, niſi aliunde id meruerint: ſecundùm alios verò ſempiternis deſtinantur ſuppliciis. Gentium Seductor cap. mox citato Alcorani non ſolùm ſuis, ſed etiam Iudæis, Chriſtianis, ipſiſque paganis ſalutem pollicetur, vt ad damnationem pelliceret: *Certè,* inquit, *his qui crediderunt* (Mahometani) *& Iudæis, & Chriſtianis, & Paganis retributio erit ſua, & merces apud Dominum ſuum, nec timendum eſt illis, nec contriſtandum.* Alibi etiam aſſerit, Moyſen pro Iudæis, Chriſtum pro Chriſtianis interceſſuros eſſe, & ab æterna liberaturos damnatione, & pœna, etſi aliis in locis vt impoſtor, & mendax ſibi contradicat contrarium affirmans.

Inferorum ignem, quod tertio loco propoſitum eſt, corporeum, ac materialem eſſe, aſſerit Abdalla Alcaſſai libro de creatione Mundi, cap. de Gehenna, & alij quamplures apud illum. Algazel quæſt. 20. acriter inuehit in Philoſophos, quòd metaphoricum illum faciant, nec aliud eſſe velint, quàm attritionis, & compunctionis. Auctor Propoſitorum propoſit. 24. vtrumque agnoſcit: *At ſi imbuta fuerit Anima contrariis memoratarum perfectionum, ſanè torquebitur vehementiſſimâ pœnâ inferorum, vretúrque igne compunctionis & attritionis.* Fertur in libro ſubtilitatum cap. de igne, Gabrielem Archangelum Mahometo interroganti, ita inferorum ignem deſcripſiſſe. *Cùm altiſſimus Deus gehennæ creauit ignem, accendit illum annos mille donec rubuit, tum alios mille, donec albuit, demùm alios mille donec nigruit vt nox tenebroſiſſima.* Interrogatus item filius Mashudi, vti Hamſus, & Zaidus filius Vahabi apud eundem teſtantur Authorem, de hoc eodem inferorum igne reſpondit: *Hic veſter ignis eſt pars vna ex ſeptuaginta partibus inferorum ignis, & niſi bis in mare immerſus lotúſque fuiſſet,*

nullum ex illo cepiſſetis commodum, quinimmò maximum detrimentum. Narrant Mahometana ſacra, quæ vocant, monumenta, ſeu multò veriùs profana, & nugaciſſima commenta, vti in libro ſubtilitatum legere eſt, Gabrielem Archangelum à Deo quondam miſſum fuiſſe ad Malechum inferorum præſidem, qualem faciunt Græci, & Latini Plutonem, vt ignem primo parenti Adamo inde afferret ad ſuos coquendos cibos. *Qui Malechus* (verba ſunt libri ſubtilitatum) *Gabrieli ait: quantum ignis vis tibi dem. Cui Gabriel: menſuram mina. Tunc ſubridens Malechus dixit: Si hanc tibi dedero menſuram, vtique illius calore liqueſient cæli ſeptem, ſeptémque terræ. Igitur ad Dominum reuerſus Gabriel ait: Deus meus, quantum accipiam ignis? Cui Deus: quantum pendet minutiſſima atomus, ſed lauito illum in ſeptuaginta fluminibus ſeptuaginta vicibus, antequàm ad Mundum illum afferas. Quo facto, attulit ignem illum ad primum parentem Adamum, poſuitque ſuper altiſſimi montis cacumine, qui ſtatim liquefactus totus eſt, & ad priſtinum reuerſus ignis locum, remanſitque illius fumus tantùm in ferro, & lapidibus vſque nunc, ex quo fumo eſt noſter hic ignis.* Commodè ſanè ex ſilice, & ferro, quibus excutimus ignem, compacta eſt fabula, & exaggerata in rebus commentitiis veritas.

Tandem eſſe locum aliquem, in quo purgantur, expiantúrque imperfectiores, vt loquuntur, Animæ, ſiue quæ leuiorum ſcelerum notâ maculatæ ex hac vita diſcedunt, antequàm Deo ſiſtantur, eiúſque fruantur viſione, vel Paradiſi voluptatibus, & deliciis, conſtantiſſima, teſtatiſſimáque eſt omnium Arabum ſententia. Ita Iacob Baſcia in Theſauro Iuris cap. de lotione ante preces, & cap. de cura mortuorum, cui omnes adſtipulantur Iuris Canonici Mahometani Tractatores. Omnes quippe docent externam corporis legalem lotionem ſignare internam, quæ eſt Animæ, indéque inferunt: Si templum adire, & preces perſoluere illoto corpore, & ſordibus contaminato nefas eſt, quemadmodum & defunctum humare ſine lauacro, quantò magis nefas erit, Animam ſiſti Deo immundam, quamuis leuiſſimè. Quam autem purgationem peragi igne, preces, quas pro defunctis fundunt, clarè ac luculenter demonſtrant. Vnam aut alteram hîc exhibere ex libro ſubtilitatum lubuit. *O Deus requieſcere fac Animas eorum, & illumina ſepulchra eorum, & ablue eos aquâ, & niue, & refrigera calores eorum, & munda illos à peccatis ſicuti mundatur veſtis alba à ſordibus.* Item: *Commuta, Domine, domicilium eius in melius domicilium, & in familiam meliorem adſcribe illum, & introduc illum in Paradiſum, & ſerua illum à tentationibus ſepulchri, & cruciatu ignis per miſericordiam, & gratiam, & liberalitatem tuam, ô miſericordioſiſſime miſericordum.*

Mahometus Algazel quæſt. 20. triplicem agnoſcit Animarum poſt ſeparationem ſtatum, quam eſſe omnium Mahometanorum ſententiam ibidem teſtatur. Verba ipſiſſima ſunt: *Vtique felicitas æterna eſt Animabus perfectioribus ſempiternis, & ſupplicium ſempiternum eſt Animabus imperfectioribus contaminatis, finitum verò Animabus imperfectis contaminatis, quæ nequaquam conſequuntur felicitatem abſolutam, niſi perfectione, iuſtificatione, ſeu ſuffragiis, & purgatione.*

Hanc veritatem omnes agnoſcunt Orientales Chriſtiani, quidquid ſit de

ipſo nomine, in quo hærent noſtri temporis nugatores. Ad quod probandum vnum, aut alterum afferendum duximus teſtimonium ad ſilentium imponendum illis, qui impudentiſſimè, & perfrictâ fronte blaterant in ſuorum angulis, & profanis ſynagogis, Orientales inficiari Purgatorium, ne deinceps muſſitare audeant. Conſtitutio Eccleſiæ Syrorum cap. 39. de defunctis, quod refertur in codicibus Melchitarum, Maronitarum, Iacobitarum, & Neſtorianorum eſt. *Facito tertiâ die commemorationem pro iis, qui obdormierunt, in Pſalmis, & precibus, quia Chriſtus mortuus eſt, & reſurrexit tertiâ die. Fiat quoque pro illis commemoratio nonâ die in memoriam viuorum & mortuorum. Facito item pro illis trigeſimum diem iuxta antiquæ legis ritum, quoniam filij Iſraël luxerunt ſuper Moyſe triginta diebus. Item fiat pro illis anniuerſarium, erogetúrque de bonis illorum eleemoſyna pauperibus. Et ſanè pro certo credimus, id fieri pro illis tantùm, qui continentiâ, fide, & iuſtitiâ ſunt præditi; quoniam pro patratoribus magnorum criminum, & infidelibus ſi quicquid in hoc mundo bonorum in eleemoſynam erogatum fuerit, nihil penitùs illis proderit.* Ioannes Epiſcopus Darenſis ſcriptor Syrus antiquiſſimus lib. 4. de reſurrect. mortuorum cap. 24. *Sunt quidam*, inquit, *qui in hoc Mundo purgantur ex peccatorum ſordibus: alij verò nonniſi poſt hanc vitam per ignem ex cicatricibus peccati curantur.* Quid clarius? quid luculentius? quid de nomine digladiamur, cùm de re tam certò conſtet?

Iudæorum autem quænam ſit de hoc loco expiandi Animarum ſententia, aperit Leo Modena Rabbinus Venetus in Hiſtoria de ritibus Hebræorum part. 4. cap. 9. hiſce verbis: *Tengono che vi ſia il Paradiſo per l'Anime de buoni, qual chiamano* Gan Heden, *che beatificati iui ſtiano fruendo la gloria ſolo con la viſion diuina; ſimilmente l'inferno, che chiamano* Gheinam, *per gl'empij: doue l'anime loro ſiano tormentate con fuoco, & altre pene, ma qui alcuni ſiano dannati in perpetuo a penar in quella maniera, ne mai ſiano per vſcirne, altri vi ſtiano ſolamente per certo tempo prefiſſo, e queſto dicono eſſer* Purgatorio, *non diſtinguendoſi per luogo, ma per tempo.* Quæ Latinè ita ſonant: *Tenent Paradiſum eſſe pro Animabus proborum, quem vocant* Gan Heden, quæ beatitudinem adeptæ, gloriâ ibi fruentur ſolâ viſione diuinâ; ſimiliter Inferos, *quos appellant* Gheinam, *pro impiis, vbi eorum Animæ cruciantur igne, aliiſque pœnis: ſed hîc quidam ſunt damnati in æternum ad luendas eo modo pœnas, nec vmquam egrediendi ſpes affulget: alij ibi manebunt ſolùm ad præſtitutum quoddam tempus, quod vocant* Purgatorium, *non diſtinguentes illud loco, ſed tempore.*

Nihilominus Menaſſeh Beniſraël de creatione Mundi, probl. 21. cum Hollandicis vlulans lupis perſcripſit: *Denique non eſt neceſſarium, vt ponamus Purgatorium: nam ponimus varios gradus eſſe in Inferno pro ratione multorum, aut paucorum peccatorum, quæ quis commiſit.* At ſi varios Κόλαξ, atque מגופא ponis gradus in Inferno, cur varios ordines, quos ponit Ricardus de Media Villa cum Theologis aliis meram fabulam in tui capitis limine appellas, cùm idem ſit ponere gradus varios, & varios ordines? Certè auribus hæc das Caluiniſticis, & dum ad voluntatem loqueris tuorum amicorum, eoſdem illudis, & iudaïcè eludis, ac negans cum illis, nobiſcum ais. Quid enim ad nos de nomine dum conſtat de re? Non habent aliæ

nationes, & linguæ nomen, quod ineffabili Dei nomini יהוה, eiúſque ſignificationibus æquipollere poſſit; ergo non conueniunt de re ſignificata? impium effatum! Purgatorium nobis nihil aliud ſanè eſt, quàm ordo, ſiue gradus eorum, qui non æternùm ſunt damnati ad pœnas, ſed ad præſtitutum aliquod tempus cruciantur, luuntque pro criminum grauitate ſupplicia. Hæc ipſe malitioſè taces, Menaſſeh, nec aperis, aut declaras gradus eorum, qui ad tempus luunt pœnas, quod eſt totius quæſtionis huius momentum, & pondus: Sed hoc ſatis euidenter ex ſuorum graduum diſtinctione euincitur. Adhuc prætereà longiſſimè à vero aberras affirmans graduum illorum varietatem peccatorum facere numerum, cùm conſtantiſſimum, & compertiſſimum ſit apud omnes, circumſtantias, & qualitates criminum ſuos quoque conſtituere gradus, ac multò plures. Grauiſſimum habetur adulterium à quocumque commiſſum; ſed multò grauius ſi à ſacerdote, vel ſacerdotum ſummo admittatur. Maximum ſcelus eſt quempiam alicubi occidere, at multò maius ſi in templo. Nec paris grauitatis cenſendum eſt furtum à paupere patratum ad explendam famem, quâ premitur, cum eodem quod patrat diues. Blaſphemia in Deum infinitæ eſt grauitatis, quàm in hominem quempiam. Sæpiſſimè etiam grauius eſt peccatum cogitationis, & cordis, quàm facti, vti eſt hoc inſipientis: *Dixit inſipiens in corde ſuo non eſt Deus.* Quæ omnia ſatis apud veteres varia declarabant ſacrificia. Igitur non ſolus numerus, ſed circumſtantiæ etiam varios illos conſtituunt gradus, contra quàm aſſeris.

Splendidè profectò mentiris, & perfrictâ fronte pronuncias Menaſſeh, cùm ſubiungis: *Quid quod in ſacris litteris nullum veſtigium eorum locorum reperire eſt?* & Rabbinis tuis maximè iniurius es, qui locum hunc Zachariæ cap. 13. verſ. 9. *Et inducam tertiam partem per ignem*, & hunc alium 1. Samuel. cap. 2. verſ. 6. *Dominus mortificat, & viuificat, deducit ad inferos, & reducit,* De huiuſmodi ordine intermedio interpretantur in Tract. *Ros à Sana.* Sed locum integrum ex tua interpretatione lib. 2. de reſurrect. mort. cap. 20. huc transferre iuuat, vt armis te confodiamus tuis. Ipſiſſima ſunt verba: *Academia Samay, inquit, quòd tres hominum claſſes, atque ordines iudicandi ſiſtentur: vnus impiorum, ac peſſimorum, alter optimorum, tertius mediorum. Illi, qui perfectiſſimè iuſti ſunt, ſine mora fruentur vitâ futuri ſeculi. Iſti, qui planè mali, atque improbi fuerint; confeſtim in infernum detrudentur; iuxta illud*: Multi ex dormientibus in terræ puluere expergiſcentur; hi ad vitam æternam, illi ad pudorem, & opprobrium æternum. *Intermedij deſcendent, & precabuntur, & hinc adſcendent iuxta illud:* Et inducam tertiam partem per ignem. *Et de his loquitur Hana:* Dominus occidit, & vitæ reſtituit, facit deſcendere ad ſepulchrum, & facit adſcendere. *Cæterum Academia Hillelis ait, Deus eſt gratioſus, & propenſus ad miſericordiam; vti loquitur David, cùm ait:* Dilexi quoniam exaudiet Dominus vocem deprecationum, &c. *vſque ad* attenuatus ſum, & me ſeruabit.

Quid adhuc de tua audacia tui dicent, Menaſſeh, recutiti, qui Gentiles ſcriptores, & Poëtas eorum ſapientibus præfers ſcribens: *Et Gentiles, qui locuti ſunt de præmio, & pœna Animarum, non plura poſuere loca, quàm Infernum, & Paradiſum, quorum hunc vocarunt Elyſios campos, illum Tartarum.*

Et

Et poſtquàm pro hac tua ſententia adduxeris Platonem, Virgilium, Ouidium, ac Tibullum, addis: *Denique alij quoque multi ex gentilibus, quos omnes referre nimis longum videatur, tantùm meminere iſtorum duorum locorum, & fieri poteſt, vt illud acceperint à Prophetis.* Rabbini tamen tria agnoſcunt loca ex Prophetis, vt ex mox relato teſtimonio euidentiſſimè patet, ergo egregiè mentiris Menaſſeh, ac vtriſque impudentiſſimè imponis, ſolùm vt cum illis, apud quos degis, & ſcribis, catholicum reiicias Purgatorium, nullâ Scripturarum, & Rabbinorum habitâ ratione. Ipſorum te expiſcari gratiam, tibíque conciliare conari, manifeſtiſſimè habemus ex cap. 5. lib. 3. de reſurrect. mortuorum vbi exponens verba illa Zachar. 13. 7. *Et ſuper virum ſocium meum*, de Imperatore Turcarum, ita tùm tuos ſubiungis latratus: *vel potiùs de Papa Romano capiendum eſt, qui ſe paſtorem, & proximum à Deo appellat, & Dei vicarius in terris audire vult.* Reſpondeat nunc Abiſai Semei huic improbo: *Quare maledicit canis hic mortuus domino meo regi?* Latrat quidem canis, & oblatrat.

——*ſed fruſtra agitur vox irrita ventis,*
Et peragit curſus ſurda Diana ſuos.

DE RESVRRECTIONE MORTVORVM.

CAPVT DECIMVM-NONVM.

HOC de reſurrectione mortuorum dogma ſemper ab vtriuſque ſeculi gente impensè creditum eſt, ſi ea, quæ de Dahritarum ſecta ſupra notauimus, modò recolas. De prioris æui tamen Arabibus id vnum hoc de argumento ſcriptum legimus apud Gregorium Barhebræum lib. 9. ſui Chronici, Mashudium, & alios, quòd ſcilicet ſuos equos, aut camelos ad ſua mactare ſepulchra mandabant morientes, quia arbitrabantur, eos, qui hoc præſtitiſſent, reſurrecturos fore equites, qui verò non, pedites. Fabula non ſine fœnore ad poſteros deuenit, vt infrà videbitur. Nec ſanè mirandum eſt, ſeculi ignorantiæ Arabes gentilitatis tenebris obrutos id credidiſſe, cùm & aliis gentibus huius quoque affulſiſſe luminis aliquid certò conſtet, vti legere eſt apud Platonem in Phœd. Senecam Epiſt. 36. & Herc. fur. Virgilium Ecl. 4. & lib. 6. Æneid. ac alios.

Qui autem poſt Mahometi vixerunt tempora de re omninò concordant, non item de modo, & circumſtantiis Reſurrectionis. Quod vt benè intelligatur, ſciendum eſt: Arabes ſcriptores reſurrectionem vulgatiſſimo vocabulo المعاد *Almaad*, denotare, id eſt, *reuerſio, regreſſus, reductio, reſtitutio.* Denominationis rationem ita reddit Algazel quæſt. 20. libri deſtructionis Philoſophorum: *Reſurrectio dicitur* Almaad, *quia Deus altiſſimus reducit, atque reſtituit corpus à priuatione ad eſſe, & à morte ad vitam.* Qui hanc reſurrectionis denominationis rationem recipiunt, trifariam diuiduntur. Primi volunt, illud idem corpus reſurrecturum fore, quod primùm Animæ vnitum eſt, & vnum cum illa conſtituit compoſitum. Suam hanc

aſſertionem, vt alij eiuſdem propugnatores, & patroni tam Chriſtiani, quàm Iudæi, ex diuina ſtabiliunt iuſtitia, quoniam corpus, quod bonorum, aut malorum operum particeps fuit Animæ, iuſtum ac par eſt, vt vnà cum illa vel bonis fruatur, & communi præmio, vel pœnas luat. Eandem confirmant, & vrgent ex vocabuli analogia, quia non rectè diceretur, aliquid reduci, & reſtitui ad priſtinum eſſe, niſi omninò idem ſit, ſaltem quoad partes eſſentialiter componentes.

Secundi arbitrantur corpus componi iterum ex eadem materia & materiæ partibus, ex quibus compoſitum anteà erat, verùm non eadem animari vita, aut informari, ſed alia de nouo à Deo producta, atque id ſatis eſſe exiſtimant, vt aliquid reduci, & reſtitui ad priſtinum eſſe dicatur. Iſti haud planè declarant, quid nomine vitæ de nouo productæ à Deo intelligant, an ſcilicet ipſam Animam, vt aliquando intelligendum venit per metonymiam, an verò nouam ipſius Animæ coniunctionem cum corpore. Ad me quod attinet, puto, eos intelligere Animam ipſam, quam cum vita confundunt, & accidens appellant, vt ſuprà obſeruauimus, ſi tamen iſti ſint iidem cum illis. Auget coniecturam reſurrectionis illius deſcriptionis expoſitio, cùm dicant ad illam ſaluandam ſatis eſſe, vt eadem materia corporea iterum reducatur, reſtituatúrque ad priſtinam humanam formam, & figuram. Quamobrem immortalitas, quam diximus, hos Animæ attribuere, vt alibi aſſerere videntur, vel capienda eſt pro ea, quæ reſurrectionem ſequitur, vel de immortalitate indeterminatè. Niſi tamen dicere velimus, illos nomine materiæ corporeæ intelligere Animam & corpus, cùm non defuerint inter Arabes, qui Animam corpoream ſtatuerint, vt ex hactenus dictis conſtat; ac nomine vitæ de nouo productæ ipſam nouam vtriuſque coniunctionem, & Animæ effectum, qui eſt vitam tribuere.

Poſteriores mox relatæ ſententiæ authoribus rectà opponi videntur, quia, vt homo ad priſtinum ſtatum reduci dicatur, & reſtitui, ſufficere autumant, vt Anima rurſùs corpori vniatur alicui, vel idem illud ſit, quod prius, vel aliud, quia ſola Animæ ratione homo conſtituitur, aiunt, non autem corporis.

Qui autem vocabuli *Almaad* deſcriptionem non admittunt, corpus nequaquàm reſurrecturum eſſe, ſed ad priora redactum iri elementa, ſimilaréſque partes decernunt, atque adeo reſurrectio nihil aliud illis eſt, quàm perfectarum Animarum abſolutiſſima, & finalis beatitudo, quemadmodum imperfectarum ad commeritas pœnas plena, & confirmata Iudicio vniuerſali damnatio. Horum eiuſmodi eſt argumentum, & præcipuæ rationis ſumma. Quî fieri poteſt, inquiunt, vt illud idem reſurgat corpus, quod in alia, & alia corpora conuerſum eſt, & per varias mutationes in animalia, plantas, metalla, lapides, & id genus reſolutum? Quid prætereà dicendum eſt de iis corporibus, quæ in hominum cedunt alimenta, & ſubſtantias, itaut multiplici tranſmigratione, vt loquitur Algazel, vnum idémque corpus pluribus animabus ſucceſſiuè informatum fuiſſe, credibile ſit, per eiuſmodi conuerſiones? Hæc difficultas tanti ponderis fuit, vt lepidiſſimæ præbuerit Rabbinis quibuſdam comminiſcendæ fabulæ occaſionem & locum. Confixerunt enim in ſpina dorſi oſſiculum eſſe quoddam לוז

Luz vocatum, quod nunquàm pereat, ex quo hominem tamquàm ex maſſa fermenti inſtauratum, reſtitutúmque iri in futura reſurrectione. Ipſorum verba ſunt in Tract. Bereſcit: *Adrianus (cuius oſſa comminuuntur) quæſiuit ex R. Ieoſuah filio Hanina, vnde Deus benedictus germinare faciet hominem in futuro ſeculo? reſpondit ille ex* לוז Luz, *ſeu oſſiculo ſpinæ. Rurſus alter, vnde noſti hoc? Da mihi illud, inquit ille, oſſiculum, & te docebo: contudit illud in mola, ſed non tuum eſt; coniecit in ignem, & non flagrauit; coniecit in aquam, & non attritum eſt; impoſuit incudi, malleóque cecidit; ſed ne hilum comminutum eſt.* Eiuſdem oſſiculi mentio fit in libro Zoar, in Toldot Noah, & in Toldot Iſhac ſic: *Omnibus defunctis, qui inuenientur procul in peregrina terra, creabit Deus benedictus corpus ſuum quale conuenit: nam vnicum oſſiculum hominis manet ſub terra, quo corpus iſtud formabitur, tamquàm ex maſſa fermenti.* Et R. Hya: *Sciendum eſt*, inquit, *reſurrecturum idem corpus, quod fuit, quia ſic ſcriptum legitur,* viuent mortui tui, *non autem legitur, quòd Deus ea creabit: quippe illæ ſolùm creaturæ, quæ ſunt, viuent. Eſt enim oſſiculum, quod ſub terra manet incorruptibile, neque ſeneſcit vnquam, aut in puluerem abit. Iſto tempore Deus benedictus emolliet illud, & turgidum reddet ſicuti maſſam fermenti, & alleuabit, atque extendet in quatuor partes, atque hinc corpus, eiúſque membra fient; tum Deus benedictus infundet illi animam. Ita eſt, inquit R. Elhazar. At oſſiculum iſtud quo pacto emolietur? rore; ſic ſcriptum eſt, quia ros olerum ros tuus.* Adſtipulatur hic R. Eliezer in Pirque cap. 34. Quoniam autem hoc commentum experientiâ, & de facto facillimè deprehendi poteſt, Menaſſeh, qui horum ſubſcribit opinioni, lib. 2. de reſurrect. cap. 15. hoc aliud addit: *Iſtud enim oſſiculum tale eſt, vt nequeat interire, quamuis hodie nullus ſit, qui illud nouerit.* Putidum effatum! Imò nunc magis noſcendum eſſet, cùm nunquàm corporis humani, eiúſque minutiſſimarum partium tam nota, ac cognita fuerit, ac hiſce noſtris temporibus Anatomes. Fieri ne etiam potuit, vt antiquorum Romanorum, qui mortuorum cadauera igne abſumebant, cineréſque tanto curabant ſtudio, nullus iſtud animaduerterit? Hanc nugacitatem duplici ſacrarum Scripturarum firmant Rabbini patroni authoritate. Prima eſt Pſalmographi regis 34. 21. *Cuſtodiens oſſa eius, vnum ex iis non conſumptum eſt.* Altera Ezechielis 37. 6. *Et fuit tempeſtas, & acceſſerunt oſſa, os ad os ſuum.* At profectò hinc manifeſtum euadit, hos ad ſummam impudentiam ineptos eſſe, cùm nulla ſint ferè in tota ſacrarum Litterarum ſuppellectili teſtimonia, adeò luculenta, quæ hoc commentum æquè à fundamentis euertant. Pſalmographus namque apertè loquitur de omnibus oſſibus, & non de vno illo, quod iſti confingunt: & quaſi verbis iis dixiſſet, oſſa defunctorum, quæ nos conſumpta eſſe credimus, Deo integra manent, ac minimè conſumpta. Ezechielis verba adhuc luculentiora ſunt, itaut commentariis illa declarare velle, maioris eſſet ineptitudinis improbus labor. Quid eſt enim os ad os ſuum accedere, quàm oſſa diſperſa, & diſiuncta Dei nutu aggregari, vniri, & coniungi? Et hoc eſt ne idem illis, ac oſſiculum emolliri, turgidum reddi ſicuti maſſam fermenti, alleuari, atque extendi in quatuor partes, atque hinc corpus, eiúſque membra fieri? Mentitur etiam ſplendidè Menaſſeh, dum dicit, oſſiculum illud iam igno-

tum eſſe, cùm notiſſimum ſit non ſolùm apud Syrorum, Arabúmque medicos, ſed etiam ignobile vulgus. Eſt quippe oſſiculum quoddam in ſpina dorſi amygdali referens formam & figuram, vnde nomen לוז *Luz* à ſimilitudine accepit, & ab aliis oſſibus nec duritie differt, nec incorruptibilitate. Atque adeò alienæ linguæ vocabulum Rabbinicum nouum arguit commentum. Nec parum hoc diuinæ derogat omnipotentiæ, quaſi verò ſine illo incorruptibili oſſiculo mortuorum corpora ad priſtinum ſtatum reſtituere non poſſet. Sed ad Arabes, dum intereà in ſuo dorſo ſuum quærunt Iudæi oſſiculum.

Aliud Arabes, qui corporum inficiantur reſurrectionem, & ſolam Animarum admittunt, adſtruunt contra eiuſmodi argumentum. Materia corporum eſt finita, Animæ verò infinitæ ſunt, ſed infiniti ad infinitum nulla eſt proportio, ergo corporum reſurrectio, & noua illorum cum Animabus coniunctio penitùs fieri nequit. Huius ſyllogiſmi maior propoſitio Mundum ab æterno creatum fuiſſe ſupponit, quod cùm falſum ſit, vt falſiſſima ab aliarum opinionum propugnatoribus negatur, ac iiſdem exploditur rationibus, & argumentis, vt quæſt. 20. notat Algazel, ac Mundi æternitas.

Communis itaque ſententia eſt, ac omnium receptiſſima Arabibus, eadem corpora eſſe reſurrectura, non autem alia de nouo producta, aut ex parte aliqua, vel oſſiculo concreta. Argumenta ab huius aſſertionis impugnatoribus allata facilè refellunt, cùm, quia non naturali aliquâ potentiâ id fieri aſſeratur, ſed diuinâ, quæ omnia ex nihilo produxit, quod multò maiorem arguit potentiam; cùm quia diuina Prophetarum oracula paſſim hoc nobis teſtantur. Vnde Propoſitorum Author. propoſ. 24. aduerſus illos: *At veraciores Philoſophi æquè ſtatuerunt regreſſum ſpiritualium, & corporalium iuxta ea, quæ memorauerunt Prophetæ, & tradiderunt aſſerentes, hoc neceſſariò credendum eſſe.* Ioannes Darenſis Syrus toto primo libro de reſurrectione corporum illa impugnat, ſoluítque argumenta, & multis, ac quidem doctiſſimis, eruditiſſimiſque rationibus euertit, ſed cùm ad Arabum non pertineant ſuppellectilem, eas Chriſtianis reſeruamus Archiuis.

Modum tandem reſurrectionis quod ſpectat, duæ ſunt Arabum opiniones. Prima, quæ refertur ab Algazelo quæſt. 20. Authore libri ſubtilitatum cap. de reſurrectione, & aliis, aſſerit ex authoritate ſacræ, ſi Deo placet, Mahometanæ hiſtoriæ, Deum quadraginta dierum ſpatio ſuper terram immiſſurum pluuiæ guttas humano ſpermati perſimiles, ex quibus humana germinabunt corpora, non ſecus ac herba, & olera terræ. Fabula accepta fortè partim eſt à Rabbinis, qui verba hæc Pſalmi: *Et florebunt de ciuitate ſicuti herba terræ.* & hæc Iſaiæ cap. 26. *quia ros olerum ros tuus,* de reſurrectione interpretantur. Altera, quæ communis, ac receptiſſima eſt, aſſeuerat, quod ſonante primò buccina Iſraphaële Archangelo omnium ſurget primus Mahometus, qui excuſſo ex capite, & barba puluere, Gabrieli, qui ipſi aderit, dicet: quæ dies iſta eſt Gabriel? cui ille: dies reſurrectionis, dies iudicij, dies rationis reddendæ, dies attritionis & compunctionis, dies pauoris & tremoris. Sonante verò denuò Iſraphaële cæteri excitabuntur mortales, & ad locum agentur Iudicij, ſed equites fideles, in-

fideles pedites. Traditio quippe Ali Bentalebi Mahometi patruelis eſt, Deum ita Angelis præcepturum eſſe: *Angeli mei, fideles ne ad iudicium agatis pedites, cauete, ad hoc enim non ſunt conſueti; nam primùm in paternis ferebantur lumbis, tum nouem menſium ſpatio in vtero materno, deinde verò prodeuntes obſtetricis excepti ſunt vlnis, tum nutricis circumlati brachiis, ablactati parentum foti ſinu, adulti equis, camelis, & aſinis terrâ vecti, mari verò nauibus.* Quod mutuatus eſt ex priſcis Arabibus ignorantiæ ſeculi, vt ſupra notauimus, commentum Mahometi ad ſuos hoc confirmauit effato: *Multiplicate ſacrificia animalium, quia nobis in illo itinere ad iudicium leuamen erunt.* Hoc Mahometum ad antiquorum ſuperſtitionem illam, & animalium ad ſepulchra mactationem alluſiſſe, certum eſt, quoniam, vt alibi obſeruauimus, antiquorum fabulas auxit potiùs, quàm abſtulit nugator.

Reſtat modò, vt de via, ſeu ponte, qui reſuſcitatis traiiciendus eſt, necnon de vniuerſali Iudicio aliquid dicamus. Quoniam verò hæc omnia exactè referuntur ab Authore libri ſubtilitatum cap. *de Ponte*, ab ipſo ea petenda eſſe duximus. Ipſa verba ſunt: *Creauit Deus, ait Propheta, ſuper ignem, ſeu Inferorum barathrum pontem ſeptem conſtantem arcubus, quorum ſinguli trium millium annorum itineris ſunt, mille aſcensûs, mille planitudinis, mille decliuitatis. Qui pons tenuior capillo eſt, gladio acutior, obſcurior nocte tenebroſiſſimâ, & mille acuminatiſſimis inſtructus haſtis. Traiiciens itaque homo in primo arcu interrogatur de fide, rationémque eius reddere cogetur; in ſecundo de ſtatutis precibus; in tertio de decimis, in quarto de ieiunio, in quinto de peregrinatione ad ſacra loca, in ſexto de legalibus purificationibus, in ſeptimo de honore exhibito parentibus, eleemoſyna, ac tyrannide. Qui hæc omnia præſtitiſſe inuentus fuerit, ad felicitatis traiicit locum, qui verò minùs, in barathrum præceps deturbabitur Inferorum. Quidam autem vt fulgur prætervehuntur, alij vt ventus, alij vt volucres, alij viginti quatuor horarum ſpatio, alij vnius, aut duorum menſium, alij vnius, duorum, trium, aut plurium annorum, itaut poſtremi totum illum pontem viginti quinque millium annorum confecerint curriculo. Quidam verò ad pontis conſiſtent aditum, quibus dicet Gabriel, cui pax, cur non tranſitis? qui inquient: quia extimeſcimus ignem. Quibus Gabriel: Cùm in Mundo ſeſe vobis pelagus offerebat, quibuſnam illud transferebatis? nauibus, reſpondebunt. Tunc templa, in quibus orationes perſoluebant, ad nauium redacta formam offeret illis, ac ita pontem tranſgredientur. Iniunget prætereà Deus altiſſimus Gabrieli, quemadmodum ſacræ ferunt hiſtoriæ, vt illum, cuius bona opera exceduntur à criminibus, interroget, an doctorum virorum in hoc Mundo vſus ſit conſuetudine, vt ipſi eorum interceſſione parceret; vel ſi aliquem dilexerit doctorem, aut cum illo comederit in eadem menſa, vel in eodem habitauerit vico, vel amicum eius dilexerit, vel ſaltem cognominis extiterit alicuius doctoris. Si quem autem talem inueneri, apprehenſa manu in Paradiſum introducat illum.* Vnum hîc notandum eſt, ſcilicet Mahometanos pontem hunc intelligere materialiter, & ad litteram, vt in Synodo Samarkandenſi decretum eſt, quam omnes ſequuntur iuniores ſcriptores. Huius viæ, ſeu Pontis paſſim mentionem facit Alcoranus, ſed præſertim in ipſo proœmio, de quo plura eius commentatores, quæ huc non attinent.

DE PROPHETIA.

CAPVT VIGESIMVM.

CENTVM viginti quatuor Prophetarum millia ab Mundi conditu vſque ad Mahometum numerant Arabes. Horum ſingulos ad ſingulas gentes miſſos fuiſſe autumant, Mahometo excepto, quem ad omnes deſtinatum fuiſſe delirant. Hinc Muſcacanus Iudæus neci traditus eſt Babylone, etſi Mahometum ſummum Prophetam, & Dei Apoſtolum faſſus ſit, quia aſſeruit illum ablegatum fuiſſe ad omnes Nationes, Iudæis exceptis, vt Sciahinſciah in Hiſtoria gentium author eſt. Itaque aiunt, Hudum, qui idem illis eſt, ac Heber filius Sale, miſſum tantùm fuiſſe ad Haditas; Salehum ad Thamuditas; Hantalam ad Raſſitas, prouinciæ Hadhramutæ montium incolas; Abraham ad Chaldæos; Loth ad Pentapolitanos; Iobum, & poſt illum Baſarum eius filium ad Syros; Sciohaibum, qui Iethro ipſis eſt Moyſis ſocer, ad Madianitas; Moyſen ad Hebræos, & ſic de cæteris. Prophetiam, & Prophetas non omnes agnoſcebant ſeculi ignorantiæ Arabes, qui Dahritæ, de quibus crebra mentio hactenùs facta eſt, ipſum vniuerſi conditorem è medio tollebant, omnia naturæ viuificanti, vt loquuntur, attribuentes, & conſequenter Prophetiam, & Prophetas.

Qui autem Prophetiam amplectabantur vtriuſque ſeculi Arabes, in varias ſcindebantur ſectas, & opiniones, nec vna omnium ſententia erat. Quidam enim docebant, vt libro primo Bencamuna teſtis eſt, Prophetiam nihil aliud eſſe, quàm naturæ abſolutiſſimam perfectionem, itaut neminem aſſequi eam poſſe, arbitrarentur, niſi omnes adhibuerit conatus ad ea, quæ ſunt in potentia ad actum educenda, omnéſque corporis, animique numeros habeat.

Alij, nequaquàm opus eſſe, vt quis doctus ſit, an indoctus iuuenis, an ſenex, rebantur, ſolúmque exigenda eſt vitæ, & morum probitas, vt talis in Prophetam à Deo ſeligatur. Verùm hæc ſententia partim Alcorano manifeſtè repugnat, cùm apertè teſtetur, neminem prophetiæ donum aſſequutum eſſe ante quadrageſimum exactum annum præter vnum Chriſtum Dominum.

Nonnulli demum, etſi omnium virtutum requirant in homine illo ornamenta, vt id mereatur donum, cenſent tamen, eum non liberè, ſed impulſione quadam, nullâ etiam habitâ diuinæ voluntatis ratione prophetare, nec aliter ad id impelli, quàm animalia ex indita naturæ vi, commotione, & affectu ad coitum. Imò in hoc neceſſitatis, & impulſionis gradu collocant doctores, qui alios inſtituere conantur, libróſque improbis laboribus componunt ad hominum vitam, moréſque componendos. Sed profectò hanc neceſſariam impulſionem, neſcio qua ratione cum decem illis modis, quos cum aliis prophetiæ ſtatuunt, vt ritè fiat, conciliare poterunt. Quos modos hîc referre non pigebit, vt collatione factâ, ferant eruditiſſimi lectores iudicium. Primo modo, aiunt, fit prophetica viſio in ſomnio per figuras & ſimilitudines, quarum interpretatio eodem quandoque reſeratur

Prophetæ tempore, quandoque nonniſi poſt aliquod temporis interuallum, vt res, & neceſſitas poſtulat. Secundo modo, voces per ſomnium audit Propheta, ac illorum percipit ſenſum, at authorem non videt. Tertio fit reuelatio, per hominem aliquem Prophetam in ſomnio alloquentem, & figuras, ac ſimilitudines ipſi exhibentem. Quarto fit comparente illi in ſomnio Angelo. Quinto apparente illi Deo in ſomnio, ipſúmque alloquente. Sexto cùm vigilanti fit reuelatio per figuras. Septimo cùm vigilans voces audit, & neminem videt. Octauo cùm vigilans hominem aliquem ſe alloquentem videt. Nono, cùm vigilanti Angelus apparet, illúmque alloquitur. Decimo tandem cùm vigilans ipſum conſpicit Deum ſeſe alloquentem. Qui quidem modi penitùs repugnare videntur poſtremæ huic ſententiæ, quia iſti extrinſecùs adueniunt Prophetæ, nec ab ipſa pendent natura, aut impellunt vt naturales affectus, & Prophetam commouent ad ea, quæ ſunt ſui muneris præſtanda nullâ habitâ diuinæ voluntatis ratione. Quinimò cùm modi iſti à Deo mediatè, vel immediatè proficiſcantur, omninò ab eius voluntate originem habere eas reuelationes, ſiue res, quæ reuelantur, neceſſe eſt; alioquin nec Deus liberè ageret, quod blaſphemum, & abſurdum eſt, nec Propheta ille verba, & mandata Dei referre dicendus eſſet, quod non minus abſonum eſt. Ioannes Franciſcus Pic. Mirand. de prænotione, lib. 2. cap. 8. triplicem propheticæ reuelationis ponit tantùm modum. *Aut enim*, ait, *per auditum, & viſum exteriorem offeruntur obiecta, quæ rerum futurarum ſigna notæve ſint, aut menti collucent, aut mediæ inter mentem, & ſenſum exteriorem imaginariæ poteſtati ſe inſinuant.*

Porrò fundamenta, ſiue notæ veri Prophetæ ſunt, (vti docent Mahometus Sanuſius, Hazzadaula Bencamuna, Abuzacharias Iahia, Mahometus Talemſanus, Abuzaidus Thaalabus, Auicenna, ac Arabes alij) vt homines inſtruat, vnum eſſe Deum factorem rerum omnium, viuum, omnipotentem, nullum habentem regni ſocium, nullum ſimilem, æmulum nullum, abſentia iuxta ac præſentia cognoſcentem, itémque diſtantia, vt propinqua tam in cælis, quàm in terra, adeóque omnis obedientiæ, & obſequij actus illi præſtandus eſt vti ſupremo, abſolutóque Domino. Præmia præterea omni carentia fine alterius vitæ nomine Dei probis promittat Propheta, contra ſupplicia in æternum duratura improbis comminetur. Inculcet adhuc hominibus ieiunia, preces, peregrinationes, ſacrificia, decimas, pro religione certamina, ac quicquid faciendum, aut omittendum eſt, vno verbo, ad virtutes impellat, deterreat à vitiis.

Hîc acriter quidem, & grauibus verbis Bencamunam has veri Prophetæ recenſentem notas Abuhaſanus Benmahruma Mardinenſis in ſuis pro Chriſtiana religione poſtillis ad Tractatus eiuſdem Bencamunæ, qui plus æquo in Moſaïcam legem aduersùs Chriſtianam propenſior fertur, ita meritò perſtringit: *Si res ita ſe habet, vbinam Moſaïca lex mentionem fecit beatitudinis, aut alterius vitæ felicitatis? vbi preces, & ieiunia inculcauit? Illa nuſquàm profectò, Chriſtiana vbique. Hoc igitur vnum ſatis eſſe debet ad tuum perpetuo ſilentio occludendum os, atque temeritatem retundendam.*

Prophetiæ autem propugnatores eam ex quindecim vtilitatibus, & com-

modis, quæ ex illa capiunt homines, adſtruunt. Primò enim, inquiunt, homines Propheta inſtruit, quot genera ſunt cultûs diuini, vt omnis è medio amoueatur confuſio, quam mortalium fœcunda producere ſolent capita. Secundò, Propheta homines ex ſtupiditatis naturæ ſopore excitat, ſtimulóſque admouet promiſſionum, & comminationum incutit terrorem, cùm homo ex ſua conditione ſit obliuioni, & incuriæ obnoxius, adeóque admonitore eget. Tertiò, quamuis fidei, & virtutum dignitatem lumine intellectûs aſſequi poſſimus, quemadmodum infidelitatis, & vitiorum turpitudinem, præmia nihilominus æterna, quæ pro illis tribuuntur, & ſupplicia in æternum duratuta, quæ pro iſtis infliguntur, ignoramus; quare Propheta opus nobis eſt, qui nobis hæc omnia doceat, & ſuprema ſtabiliat authoritate. Præſertim verò quia maximâ ducimur voluptate, & illecebris irretimur ad turpia quæque admittenda, quæ ſenſuum adulatione, & falſis, fallacibúſque humanus intellectus excuſerat argumentis tamquam nullum inferentia Deo detrimentum aut iniuriam. Quæ quidem fallaciæ, & vana corruptæ naturæ ratiocinia, & adulationes Prophetæ diſſipantur comminationibus, & paulatim euaneſcunt. Quartò, diuinorum attributorum noſtri virtute intellectûs nullum cognoſcimus, niſi quæ ex eius colligimus operibus, vt igitur reliqua aſſequamur, prophetiâ nobis opus eſt. Quintò, omnis amouetur de diuino cultu dubitatio, nam etſi homo nouerit, quinam ſit ille cultus, poteſt tamen dubius hærere, an iniuſſus illum præſtare debeat, necne. Sextò, plura nos ducimus turpia, ac habemus, quæ talia verè in ſe non ſunt, quam difficultatem dirimit nobis prophetia. Septimò, rerum, quæ in hoc generationis & corruptionis extant Theatro, quædam inſeruiunt ad mortalium alimenta, quædam ad medicamenta, quædam verò mortem nobis inferunt, & interitum. Horum autem pericula, & delectum nequaquàm aſſequi valemus niſi poſt ſatis diuturnum temporis curriculum, præter quàm quòd etiam experientia lubrica eſt, ac anceps. Hæc verò omnia ſine detrimento, aut diſcrimine nobis reſerauit prophetia, vt ſanè ex illorum cognitione ipſius prophetiæ demonſtrari poſſit exiſtentia, & eſſe. Quandoquidem plures ſcientias intellectus humanus minimè aſſequi potuiſſet ſine prophetiæ ope, vti eſt, exempli gratiâ, Medicina, quæ pro certo ſuam habuit originem à Prophetis, qui eam primò mortales docuerunt. Hæc ſententia deſumpta eſſe videtur ex hiſce Eccleſ. cap. 38. verſ. 38. verbis: *Honora medicum propter neceſſitatem, Dominus enim eius author eſt. Nam omnis medicina manat ab Altiſſimo.* Incertus veteris inſtrumenti Interpres Arabs multò pluris tribuit Medicis, dum locum illum ita vertit: *Honora Medicos tempore neceſſitatis, vt Deum pro te deprecentur, & ſanitas tibi ab Altiſſimo demittetur.* Conſiderent igitur qui veri Medici haberi volunt, quantum eorum profeſſio, & inſtitutum ab omni vitiorum nota, & genere abeſſe debeat, caueántque, ne tam diuinâ abutantur ſcientiâ. Octauò, quis Aſtronomiæ, & veræ Aſtrologiæ cognitionem nanciſci potis eſt obſeruationibus, quæ mille depoſcunt ſecula, & repetitas animaduerſiones tum ob rerum obſeruandarum magnitudinem & quantitatem, tum ob imbecillitatem noſtri intellectûs, vitæque breuitatem? Quis etiam ne-

ſcit

ſcit Mathematicorum inſtrumenta ad Mercurium non pertingere, tùm ob eius paruitatem, & exiguitatem luminis, tùm quòd oriens & occidens ſemper Soli propinquus ſit? Nonò, artes, quas ab inuicem ediſcimus, vel nunquàm conſequuti primò eſſemus, vel imperfectè, & maxima cum difficultate. Decimò, ad vitam benè ducendam œconomia, politica, & morum compoſitio omninò ſunt neceſſariæ, ergo & prophetia, quæ illas ſtatuat. Vndecimò, homo naturâ eſt animal ciuile, hinc alter alterius indiget ope, vnde, vt res ipſæ docent, iſte tibi ſerit, ipſe illi metis, hic tibi penſit, tu viciſſim illi ſuis, alter tibi acum elaborat, & ſic de cæteris. Igitur vt rectè hæc omnia fiant, & omnis tollatur è medio tyrannis, legibus opus fuit: ſed has nemo cum vniuerſali poteſtate decernere poterat niſi miſſus à Deo Propheta. Duodecimò, ſi legiſlatio hominibus priuatis delata fuiſſet, fortè nec vel vnius loci ciues inter ſe conuenirent in ferendis legibus, & obſeruandis, ſed omnia complerentur contentionibus, & certationibus, quamobrem ſingulæ ſaltem gentes Prophetâ indigent, & Legiſlatore. Decimo-tertiò, quas quis ſecundùm ſuæ mentis rationem fert leges, non longè diſtare poſſunt ab humanis ſtatutis, & conſuetudinibus, nec ſpectant ad cultum diuinum, nec homines eiuſdem conditionis illas facilè recipiunt: at ſi leges illæ nomine Dei à Propheta latæ fuerint, nemo eas impugnare, aut reſpuere audebit, atque ita omnis amouebitur diſcordia. Quarto-decimò, intellectus non eiuſdem ſunt ordinis, & gradus, vt ſupra pluribus oſtenſum eſt; qui autem ad excellentem perfectionem accedunt, rari, vel nulli ſunt: diuina verò myſteria, & arcana ſummæ ſunt maieſtatis, & altitudinis, igitur ad illorum comprehenſionem, & dilucidationem Prophetâ opus fuit. Quinto-decimò, vnumquodque genus ſpecies ſub ſe continet, & inter ſpecies illas vna eſt cæteris perfectior, & abſolutior; pari etiam ratione ſe habent ſpecies reſpectu inferiorum, & iſtæ reſpectu indiuiduorum, ac indiuidua reſpectu membrorum. Et quemadmodum principem cor obtinet locum, & vicarias partes cerebrum, à quo potentiæ redundant in omnia corporis membra, ita humanum genus principe eget. Huius autem principis poteſtas aut pertinet ad forum extrinſecum tantùm, qualis eſt regis; aut ad intrinſecum tantùm, qualis eſt doctoris, ſeu ſacerdotis, aut ad vtrumque, & hæc eſt ſolius miſſi Prophetæ, & eius vicarij, & ſucceſſoris. Ex quo manifeſtum euadit, Prophetam in hoc Mundo inſtar cordis eſſe, eius verò vicarium ſiue ſucceſſorem cerebri inſtar. Et quemadmodum potentiæ comprehenſiuæ ad cætera membra manant ex cerebro, ita potentia demonſtrandi, & docendi per Prophetæ ſucceſſorem emanat in vniuerſos doctores, ac reliquum humanum genus. Hæc Arabes illi, qui prophetiam propugnant, eiúſque cauſam ſuſcipiunt.

Qui porrò illam inficiantur præter Dahritas, eiuſmodi impugnant argumentis. Cauſa, cuius gratia Prophetarum fit miſſio, eſt mortalium ad legis alicuius obſeruantiam inductio, quæ lex tota conſiſtit aut in opere præſtando, aut in omiſſione illius operis: ſed inductio huiuſmodi abſurda eſt, ergo & Prophetarum miſſio. Hanc abſurditatem ſex comprobare conantur rationibus. Prima ratio eſt; cùm homo inducitur ad opus patrandum, in illud propendeat, neceſſe eſt, ergo tunc in omiſſionem illius operis non

poterit propendere, ex neceſſitate igitur operatur, & coactus, non autem liberè. At ſi illud omittere poterit, omiſſio præponderabit operi, ergo determinatione opus eſt, quæ potiùs ad omiſſionem, quàm ad opus hominem illum determinet: ſed ſi hæc determinatio procedit ab ipſo homine, vana prophetia erit, & abſurda; ſi verò determinationis illius author Deus eſt, redit ratio, quòd homo non liberè, ſed ex neceſſitate operatur. Secunda, ſapientiſſimus Deus omnium rerum cognoſcit euentus, ea igitur, ad quæ homo per illas leges inducendus eſt, & obligandus, vel ſuum habebunt in ſcientia Dei euentum, & exitum, vel non; ſi exitum ſortientur, ex neceſſitate fient, adeóque prophetiâ haud opus eſt: ſi verò non, impoſſibilia erunt, inductio autem, & obligatio ad impoſſibilia non ſolùm abſurda eſt, ſed tyrannide non caret: igitur prophetia vana, & abſurda eſt, quia Deus altiſſimus longiſſimè à tyrannidis ſuſpicione abeſt. Præthereà legis obſeruantia vltimum reſpicit finem, qui eſt beatitudo: ſed ſi hanc decreuit Deus largiri mortalibus, nullâ legis obſeruatione opus eſt: ſi verò non, obſeruatio illa nihil proderit. Tertia, inductio, & obligatio abſurdiſſima ducitur, cùm ex æquo ſe habeant opus, & omiſſio operis, quia ſemper determinatione opus eſt, quæ aut neceſſaria eſt, aut impoſſibilis, ſed vtrumque abſurdum eſt, ergo & Prophetarum miſſio, quæ eò inducit. Quarta, inductio illa nullius eſt commodi, vel vtilitatis, quia id commodi vel redundat in Deum, vel in hominem; non autem in Deum, quoniam longiſſimè diſtat ab eiuſmodi vtilitatibus, quemadmodum ab omni detrimento; non in hominem, quia eius commoda, & vtilitates conſiſtunt in voluptatibus, & gaudiis, necnon dolorum, & mœroris amotione: ſed hæc omnia ſine vllo medio conſequi poteſt; Prophetis igitur haud opus eſt. Quinta, inductio illius ad legem, qui fidem abnegaturus, & adulteria, homicidia, & id genus eſt perpetraturus, penitùs abſurda, & à diuina ſapientia longè aliena eſt, ad quid ergo conducet? Sexta, tot opera, cæremoniæ, ritus, obſeruationes, & eiuſmodi infinita alia, quibus Prophetarum ſunt referta monumenta, impedimento ſunt homini, ne totus cæleſtibus vacet contemplationibus, & diuino ſeſe dedat, ac vero cultui, & amori; igitur conuenientiſſimum eſt, hominem ſuo relinqui libero arbitrio, & nullis conſtringi legibus.

Ad hæc omnia prophetiæ reſpondent propugnatores, ſatis eſſe, vt homo liberè agere dicatur, ſi quantum in ſe eſt, cooperatur, vt Prophetam ſuſcipiat, vel reſpuat, qui ſunt actus liberrimi. Cætera ſunt ſophiſticæ fallaciæ, quæ reſponſione non egent longiori, & ex ſequentibus eorum planè liquet ſolutio. Adde, quòd quemadmodum diuinum eſſe à nulla dependet cauſa, ſed omnes cauſæ ab illo, ita diuina opera, & actiones.

Alterum impugnatorum argumentum eſt: Doctrina prophetica aut intellectui conſona eſt, aut abſona; ſi conſona, facilè aſſequi illam poteſt intellectus ſine prophetiæ præſidio, aut ope; ſi abſona, nequaquàm capiet illam intellectus, etſi à Propheta inculcetur: ergo prophetiâ nullâ ratione opus eſt.

Ad hoc argumentum ita reſpondet propugnator: Prophetæ miſſi ſunt ideò, vt de iis inſtruerent homines, quæ ipſorum intellectus per ſe com-

prehendere, & capere non poteſt, etſi minimè illi ſint diſſona. Quod manifeſtiſſimè patet ex rebus naturalibus, & ciuilibus, quæ tametſi intellectui ſunt maximè conſona, non ita facilè illa comprehendit ſine impendio, & inſtitutione.

Tertium argumentum: Plures cæremonias, cultus, & ritus à legibus, & Prophetis inculcari videmus, non ſolùm ad nullam rem, & vſum vtiles, ſed non parua mortalibus inferentes incommoda, vti ſunt peregrinationes ad longinqua loca religionis ergo, ieiunia, & id genus alia. Imò quædam tam perridicula ſunt, vt riſum, & irriſionem conſpicientibus moueant, vti ſunt ea quæ hoc potiùs facienda ſunt tempore, quàm alio, aut hoc modo, quàm illo, & ſic de aliis pluribus. Quis hîc Caluinum Arabem loquentem non planè aduertit?

Ad hoc argumentum ita propugnator: Sapientiæ diuinæ non eſt præſcribendus modus; nec dubitandum eſt, quin multa reconditiſſima myſteria, & arcana in eiuſmodi vulgaribus, & abiectis rebus recondita ſint, quæ noſtrum fugere poſſunt captum, & intellectûs imbecillitatem. Hominem, tam nobile animal, quis ex tam ſordida materia concretum eſſe, & ſanguine nutritum menſtruo, credet, niſi experientia id nos docuiſſet? Imò Dei maieſtas, & omnipotentia multò magis elucet, cùm vilibus vtitur inſtrumentis ad magnas, miráſque res efficiendas. An non maiorem moueret admirationem, qui digito proſterneret leonem, quàm qui gladio? & qui ex ouo produceret elephantem, quàm gallinarum pullum? An etiam qui minimas has ſanxit cæremonias, & ritus, non eſt idem, ac ille, qui maxima tulit, & vtraque miraculorum ſtabiliuit authoritate, quæ totius naturæ excedunt ordines, & facultates, vt nemini poſthac dubitandi relictus ſit locus? An idem non eſt, qui Moyſi inter tonitrua, & fulgura legem dedit tabularum, & qui præcepit, vt aſperſione cineris & ſanguinis animalium expiarentur peccata? Non res igitur conſiderandæ ſunt, & cæremoniæ, aut ritus, & cultus, ſed illorum Author ſummâ veneratione ſuſpiciendus.

A prophetiæ oppugnatione ad miraculorum euerſionem ſeſe transferunt, ſeptémque adſtruunt aduersùs illa argumenta. Primum argumentum: Si miracula concederemus, multa ſequerentur abſurda, multíſque concluderemur ſophiſmatis, & fallaciis, faciléque perſuaderi nobis poſſet, montes in aurum eſſe conuerſos, & in ſanguinem mare, & hunc ſenem temporis hoc momento ſine parentibus extitiſſe, & iſtum non eſſe Zaidum, quem nouimus olim, ſed alium ipſi omninò perſimilem à Deo modò creatum.

Ad hæc ita reſpondet propugnator: Propoſitio vniuerſalis, affirmatiua ſit, vel negatiua, non excludit effectus, vel caſus particulares, & contra. Non ſequitur enim, quia homo generat hominem, non poſſe aliquando Deum creare aliquem ad ſimilitudinem Zaidi, aut ſenem momento temporis emergere; quemadmodum non ſequitur omnes viros ex limo terræ eſſe procreatos, & feminas ex coſtis virorum productas, quia ita ſemel factum eſt. Ad hæc miracula plures comitantur circumſtantiæ, & ſigna, quæ ita illa diſtinguunt à communibus rebus, vt propterea dicantur معجز *Maagiaz*,

nempe id, quod nullo modo effici poteſt, aut potentiâ, niſi diuinâ. Nec vllus tam ſtolidus eſt, & bardus, quin benè diſcernat, an ſenex ille ita ſubitò extiterit, an verò per varias ætates eò peruenerit; & an iſte ſit Zaidus, quem cognouimus olim, an alius ſimilis modò creatus. Hæc enim eſt ſcientia neceſſaria, quam mortalibus indidit rerum conditor Deus, ne ordo dimoueretur Vniuerſi huius, & eiuſmodi confunderetur dubitationibus, & ſcrupulis. Miracula etiam non clam fiunt à Prophetis, ſed palam, neceſſe eſt, vt homines pertrahant ad ea, ad quæ vocant, adeóque illa ſola miracula cenſenda ſunt, quæ aut ipſi cernimus, aut proborum comprobat nobis authoritas, aut pari authoritate à maioribus accepimus.

Secundum argumentum: Non eſt ſatis dicere, miracula illa effici Dei voluntate, iuſſu, aut permiſſione, quia fieri poteſt, vt ille, qui efficit illa nomine Dei, animam à cæterorum hominum animabus diuerſam habeat, & alterius ſit ſpeciei, aut diſſimilis temperamenti, & compoſitionis, itaut hæc particularis proprietas principium ſit potentiæ miracula edendi; ſiue medicamentum inuenerit aliquod, iis præditum virtutibus, & naturâ, quo prodigia illa facit. Vel id præſtat adminiculo geniorum, ſiue dæmonum, aut aliorum cæleſtium ſpirituum ad mortales ſeducendos.

Ad hoc reſpondet propugnator: Nequaquàm dubitandum eſt, vera miracula ſolo diuino iuſſu voluntate, & permiſſione edi poſſe, quamobrem minimè credendum eſt, ſapientiſſimum Deum illa permittere, aut facere ad præuaricationem, & ſeductionem mortalium. Ad animæ autem diuerſitatem, temperamentum, medicamentum, & genios quod attinet, dicimus, nugis hæc eſſe adſcribenda, quia nulla creata potentia ad vera miracula patranda per ſe pertingit, & quæ aliquando miracula creduntur à plebecula, maiorum reprimit authoritas. Inſuper quæ fiunt aliquâ aſtutiâ, arte, vel medicamento, poſſunt adhuc ſi non ab omnibus, ab vno, aut altero ſaltem effici, miracula verò non item.

Tertium argumentum: Nequaquàm concedendum eſt, Deum miracula, & prodigia edere ad veritatem aliquam comprobandam, quia eius opera longiſſimè abſunt à nouitatibus, & mutationibus.

Ad hoc propugnator: Cùm miraculum ſit Dei opus ad extra, & indicium eius exiſtentiæ, nullum conſequitur abſurdum, ſi de nouo producatur, vti ſunt reliquæ res creatæ, quæ noui nihil, aut mutationis in ipſo arguunt Dei eſſe.

Quartum argumentum: Ea, quæ miracula creduntur, quis prohibet, quin ſint principium rei alicuius, quæ tunc incipit, aut naturales euentus, qui nonniſi raró contingunt?

Propugnator: Scientia illa neceſſaria, quæ nobis indidit Creator, benè diſtinguit inter illa, quæ à natura effici poſſunt quocumque tempore, vel quibuſcumque inſtrumentis, & quæ non. Dubitare autem de rerum principiis, & euentibus, qui raró accidunt, nihil eſt concludere, hac enim ratione dubitaremus, an ignis ſit calidus, an Sol eluceat, an homo ſit rationalis, & ſic de aliis.

Quintum argumentum: Si omnia à Deo creata ſunt, nec negatis, igitur ipſe creauit adulterium in adultero, & infidelitatem in infideli, &

proinde non magis inconueniens erit, Deum illa edere miracula ad homines inducendos ad infidelitatem, & adulteria, quàm ipſam creare infidelitatem in infideli, & adulterium in adultero. Hinc itaque colligitur, miracula non eſſe certa, & indubitata indicia probandæ veritatis.

Reſpondet ad hoc propugnator: Deus altiſſimus eâ conditione creauit hominem, vt ſuâ vtatur libertate, cùm ergo adulterium committit, aut euadit infidelis, ſuo damno, & culpâ id facit, non Dei decreto, vel iuſſu. Abſit enim à Deo omnis iniquitatis ſuſpicio. Itaque non eſt par vtriuſque ratio.

Sextum argumentum: Conſtanter negandum eſt, ſigna æquipollere affirmationi, vel confirmationi, aut negationi, quemadmodum ſi quis dixerit principi: Si tuus ego ſum Legatus, admoue manum capiti, vel pectori, & ille præſtiterit, quia contingere potuit, quòd princeps id tunc fecerit aliquâ aliâ de causâ, aut cogente neceſſitate, aut caſus hoc tulit. Pari ratione de ſignis, quæ ab illis, qui Prophetæ audire volunt, eduntur, arguendum eſt.

Propugnator: Negare ſigna æquipollere affirmationi, vel negationi, proinde eſt, ac omnia ſuſquedeque habere, & nihil in hoc rerum vniuerſitate certum eſſe; omníſque deſtruitur ordo, & cuncta confuſione complentur, & contentionibus.

Septimum argumentum: Fac, ſignum manus admotione ad pectus, aut caput datum, vel nutum aliquem eſſe indicium aſſensûs principis ad confirmandam, approbandámque rogantis legationem; at inde non ſequitur propterea, miraculum, quod propheta edere dicitur, eſſe argumentum diuini aſſensûs ad comprobandam Prophetæ miſſionem. Quandoquidem vel aſſenſus ille eſt miraculum, vel non; ſi eſt, alio indiget miraculo, & iſtud alio in infinitum; ſi non eſt miraculum, nullam inducit approbationem. Ex quibus manifeſtum euadit, neque miracula dari, neque prophetiam.

Ad hæc propugnator: Ineptum argumentum! nam etſi aſſenſus ſit miraculum, nequaquàm alio indiget miraculo, quemadmodum ſignum non indiget alio ſigno. Et ſi non eſt miraculum, adhuc tamen inducit approbationem, quia præter aſſenſum non apparentem, conſtat de prodigio apparente quod eſt argumentum illius diuini aſſensûs, & approbationis Prophetæ manifeſtiſſimum indicium.

DE VATICINATIONIBVS, ARIOLATIONE, diuinatione, auſpiciis, ac eiuſmodi aliis.

CAPVT VIGESIMVM-PRIMVM.

HIS omnibus ſedulam nauabant olim operam Arabes, nec minorem dant hactenùs poſteri, imò hoc vno maximópere gloriantur, quòd ſcilicet apud illos ea habuiſſent ſuam originem, & inde ad alias deriuata ſint gentes. De ipſorum effectis non parum diſcordant, de cauſis verò plurimùm.

Quidam exiſtimant, diuinationem futurorum, & abſentium cognitionem

proficiſci ex ipſius animæ ſubſtantia à vitiorum ſordibus, & fæcibus expurgata. Siquidem autumant, rerum omnium imagines, & ſpecies in animæ ſubſtantia impreſſas ineſſe, earúmque expreſſionem, & reuelationem impediri ſolùm à vitiorum ſordibus, quæ tamquàm velum, aut inuolucrum quoddam obiiciuntur.

Sunt autem, qui iſthæc attribuunt ſpiritibus ſeparatis, ſiue dæmonibus, qui futura & abſentia illis inſinuant, & cum animabus ſympathiam habent quandam, & homogeneitatem. Non omnes tamen idem ſentiunt, quia eorum quidam non ad ſympathiam & compaſſionem animarum & ſpirituum hoc referunt, ſed ad pactiones, & conuentiones. Hinc videmus, inquiunt, diuinos & ariolos ſuffumigia quædam ſemper intermiſcere, certa demurmurare verba, horrenda inuocare nomina, & ſacrificia quædam offerre, antequàm vllum reddant reſponſum. Sed nec iſti inter ſe omninò conueniunt, quia illorum quidam volunt, Dæmones, & Genios ex inſitis ſuæ naturæ principiis futura, & abſentia dignoſcere poſſe; alij non niſi hæc ab Angelis ediſcere, quorum linguæ, & idiomata ipſis ſunt explorata, & perſpecta.

Alij hæc omnia in animæ naturali potentia, & corporis ac ſenſuum temperamentorum naturalium ſubtilitate, ac puritate reponunt. Nam quemadmodum vnus ingenio, & intellectûs virtute, & acumine alium multis excellit gradibus; pari ratione quidam eò progrediuntur, vt ad illum diuinandi, & futura, ac abſentia cognoſcendi pertingant gradum & ordinem. Ex hoc hominum genere Edriſum, qui Arabibus Enoch, & Mercurius Triſmegiſtus eſt, & Pythagoram extitiſſe perhibent, quibus ex ſua gente addunt Sakum, Satihum, Zabubaam, Sadilum filium Hermaſi, Amranum filium Mazikiæ, & ex feminis Dariſam, Haginam, & Dahelam.

Nonnulli hæc omnia aſtris, & eorum præſidibus intelligentiis tribuunt, quod tripliciter contingere affirmant, ſcilicet quando quis in ipſo Mercurij exaltationis naſcitur momento; vel cùm reliqui Planetæ ſunt in articulis æqualibus, & aſpectibus præponderatis; vel demum ſub coniunctionibus maximis. Hanc ſententiam iuniores Aſtrologi duobus miris confirmarunt exemplis, vti legere eſt apud Gregorium Barhebræum lib. 9. ſuorum Chronicorum. Primum accidit ſub Almamuno, qui Caliphatum geſſit ann. Hegiræ 198. quo tempore prodiit homo quidam, ac ſe Prophetam vbique iactabat. Fama ad Calipham perlata eſt, qui nullâ interpoſitâ morâ hominem accerſit, & prætentæ prophetiæ demonſtrationem ab illo depoſcit. Cui ait ille: eſt apud me annulus, quem ſi quis præter me ſuo indiderit digito, nequaquàm à riſu ſe continere poterit, donec illum depoſuerit. Habeo prætereà calamum, quo nemo præter me ſcribere valet, & ſi quis id tentauerit, minimè manum, aut digitum mouere quibit. Qui cùm vtrumque executioni mandaſſet, Caliphâ iubente, ſummam admirationem omnibus mouit præſentibus. Eueſtigiò viros binos illius ſeculi Aſtrologorum celeberrimos ſcilicet Abumaſciar, vulgò Abumaſar, & Mahometum filium Moyſis Gialiſi accerſit Calipha, & pluribus aliis adiunctis, iuſſit hominis deſignare horoſcopium, nihil eis de ipſo, eiuſque theſi indicans. Qui mandato obtemperantes, eius aſcendentem in Ariete compererunt, quem

Iupiter in ſpica conſtitutus adſpiciebat, itémque illum adſpiciebant Venus, & Mercurius in ſcorpione, ſol autem & luna in eodem gradu erant cum aſcendente, quemadmodum & portio felicitatis, & abſentiæ. Quibus omnibus diligenter collatis, atque expenſis hominis propoſitam theſim veram eſſe quotquot aderant Aſtrologi pronunciarunt, Abumaſciar excepto, qui, vt ſuam diceret ſententiam, iuſſus ait: Huius quidem hominis argumentum innixum eſt Veneri, & Mercurio, qui vim præbent ipſi aliquam, & conatum in propoſitam ab illo theſim, verùm non fauet his Iupiter, à quo theſis perfectionis ſumma pendet; quemadmodum & ex triangulis, & ſexangulis ſolis dum nulla adeſt ſoli malignitas, huius autem aſcendens Ioui opponitur, quia eſt illius caſus, & ab illo abhorret in hoc ſigno, quamobrem falſa eſt propoſita theſis. Tunc indicauit nobis, inquit Abumaſar, Almamunus hominem, & eius aperuit theſim, obtinuitque tandem ab illo multis blandimentis, & pollicitationibus arcani explicationem; inuenimuſque illum Aſtrologiæ mortalium peritiſſimum.

Alterum exemplum contigit rerum potiente Arabum Altaieo, qui eis regnauit Hegiræ ann. 363. Viuebat eo ſeculo Tabetus Haranenſis multi nominis medicus, qui ex pulsûs contactu diuinabat non ſolùm ciborum qualitatem, & ſubſtantiam, ſed quantitatem & numerum. Fertur inter cætera, quæ de illo narrantur, aliquando in Caliphæ conſeſſu pulſum explorandum illi præbuiſſe Abdallam filium Alhagiagi poëtam, cui ait: comediſti, imò deuoraſti pulmentum ex lacte acri, & vitulina carne. Quod cùm ille ingenuè faſſus eſſet, admiratio omnes cepit. Deinde manum tradidit ipſi Abuhabbaſus Aſtrologus, cui ſtatim ait Thabetus: Tu quoque modum exceſſiſti, nam vndecim ediſti malogranata. Tunc exclamauit Abuhabbaſus: Prophetia hæc eſt, non medicina. Rogatus autem inſtanter à Calipha, & ipſi aſſidentibus, vt arcanum illis aperiret, reſpondit addito iuſiurando, ſe hæc omnia linguâ ſolùm proferre nullo præuio examine, aut cogitatione mentis, vel aliquâ certâ ſcientiâ. Erecto igitur ab Aſtrologis eius horoſcopio, inuenta eſt portio abſentiæ in gradu aſcendentis cum gradu Iouis, & portionis felicitatis coniuncta. Quibus perſpectis ait illi Abuhabaſus: Hæc ſunt, amice, quæ loquuntur, non ipſe.

Quidam diuinationes eiuſmodi nihil aliud eſſe exiſtimant, quàm acquiſitum habitum, vti ſunt habitus reliquarum ſcientiarum, qui facilè comparatur receſſu ab hominum ſocietate, & commercio. Siquidem tunc cogitationibus obruitur quodamodò anima, quæ illam abundè alunt, vnde ex illius alimenti nubibus decidit ſuper eam quædam ſcientia ſpiritualis, ipſámque illuminat, & velum amouet obſcuritatis, quod futurorum & abſentium viſionem impediebat, & ne fungeretur anima ſuo munere obſtaculum erat, & obex. Alimentum hoc, & augmentum, quod animabus accedit ex rerum contemplatione, vt ad hunc perueniant ordinem, ex aliarum ſcientiarum huic affinium firmant comparatione, quas nonniſi iugi ſtudio, meditationibus, & quotidiana adipiſcimur ruminatione.

Nonnulli diuinationem hanc ſequelam eſſe rati ſunt, & ex præmiſſis quibuſdam illationem, & coniecturam, ac perinde illis peculiarem, qui acri, & acutiſſimo pollent ingenio. Suæ opinioni probationem adſtruunt ex hiſtoria trium filiorum Nazari, quæ non minùs arguta, quàm lepida fuit. His, vt refert Mashudius in pratis aureis, & alij, dum ad Aphahi Giarhamitarum regem proficiſcebantur, camelarius quidam occurrit, & de amiſſo interrogat eos camelo. Cui primus ait: vidimus non longè abhinc quendam camelum vno captum oculo; ſubdit alter, vno minutum dente; addidit tertius, vno claudicat pede. His auditis ſignis minimè dubitauit ille, hunc eſſe camelum, quem amiſerat. Quamobrem eò, quò indicauerant ipſi, profectus eſt ſuum quærens camelum, ſed fruſtra omnia vicinia perluſtrauit loca. Reuertitur igitur ad iuuenes fratres, & tamquam ab illis deluſus grauiter conqueſtus eſt. Rurſus maior ait: camelus, quem amiſiſti, nonne ex vna parte geſtat vtrem mellis, & ex alia butyri? affirmauit camelarius. Addit minor: Nonne medio oneri mulier inſidet? annuit. Concludit minimus: Nonne grauida eſt hæc mulier? maximè reſpondit. Atque ex his ſignis pro certo ſibi perſuaſit Camelarius, iuuenes illos camelum fuiſſe furatos, quia eum in loco ſibi indicato reperire non potuit. Ergo apud regem furti eos inſimulat, qui ex datis indiciis integram præſtitit camelario fidem, eóque nomine in carcerem coniiciuntur. Sed inuento altero die camelo abſolutos dimiſit rex, non ſine veniæ poſtulatione, cui ſupplices addidit preces, vt ſibi aperirent, vnde ſigna nouerint illa, cùm nunquam viderint camelum. Cui primus reſpondit: hæc omnia ex veſtigiis quibuſdam coniecimus, quia ex vna parte viæ, per quam tranſierat camelus, totam carpſerat herbam, ex alia verò intacta herba virebat, ex quo conieci camelum illum luſcum eſſe. Et ego, ſubdit alter, eum vno dente minutum eſſe, iudicaui, quia herbarum ab illo decerptarum fruſta in via paſſim viſebantur dentis exæquantia magnitudini. Claudum illum eſſe addit tertius, ex eo cognoui, quia trium pedum veſtigia integrè in puluere impreſſa conſpiciebantur, non item quarti, quem inuerſum trahebat, vt expreſſus indicabat ſulcus. Coniecturas eiuſmodi non ſine magna admiratione excepit rex, quare vt reliqua proſequerentur, non minoribus exegit precibus. Vt ergo tanto regi facerent ſatis, ita primus cæterorum narrationem exorſus eſt. Quòd camelus ille ex vna parte geſtaret mellis vtrem, & ex altera butyri, ex eo coniecturam feci: per multum itineris ſpatium hinc formicarum inde muſcarum infinita propemodùm turma conſpiciebatur, quarum iſtæ dulcibus, pinguibus illæ trahuntur. Quòd autem, ſubdit alter, medio oneri mulier inſideret, argumentum mihi fuit pedis veſtigium in puluere impreſſum, vbi camelus cubauerat. Et quoniam veſtigium illud pueri quoque eſſe poterat, id tamen mulieris eſſe pro certo noui ex vrina, quæ ibi erat, quia tincto in illa digito, & naribus admoto, ſtatim carnalem concupiſcentiam per membra ſerpere ſenſi. Mulierem autem illam grauidam eſſe, inquit tertius, veſtigia indicabant manuum, quorum ope ob grauitatem corporis, vt ſe erigeret, vſa eſt, poſtquam eius exonerauerat onus. In eiuſmodi itaque coniecturis totam fundant iſti diuinandi ſcientiam,

vt

vt iure de illis cum Tullio dici poſſit lib. 8. ad Atticum: *Igitur noſter Attice, non hariolaris vt illa, cui nemo credidit, ſed coniecturâ perſpiciens, &c.*

Alij diuinandi artem eſſe donum quoddam ab Authore naturæ nationibus quibuſdam vel familiis, & perſonis particularibus inſitum exiſtimant, nec vllo modo pendere ab ingenij acumine. Giafara prouincia inter Ægyptum & Syriam ſita homines alit ſtupidiſſimi & ineptiſſimi ingenij, qui tamen ſi quem conſpexerint, qui ipſorum fuerit furatus dactylos vel ante viginti annos, ſtatim agnoſcunt, etſi nunquam antehac illis viſus fuerit. Adhuc maiora de illis narrantur apud Mashudium. Ex veſtigiorum in arena vel puluere impreſſione diuinant, quis ea impreſſit, & non aliter ac ſi eſſent characteres legunt illa, & nomen authoris indicant. Hinc factum eſt, vt prouinciarum gubernatores, & præfecti vrbium ex hoc hominum genere conſtituere conſueuerunt exploratores aliquos, qui hoſtes, fures, latrones, ac alios ſceleſtos homines ex veſtigiis proderent. Ferunt etiam, aliquos ex Coraiſcitarum genere, ex quibus Mahometus originem duxit, non ſolùm ex veſtigiis in arena, puluere, aut luto expreſſis authores cognoſcere, verùm etiam diuinare nomina eorum, qui ſuper lapides, ligna, ac alia id genus, quæ veſtigiorum impreſſionem accipere apta non ſunt, inceſſerint.

Pſeudopropheta Mahometus ad ſuam ſententiam hac de re dicendam rogatus aliquando reſpondit, vaticinationes, & diuinationes Arabum ſeculi ignorantiæ, aliarúmque gentium eſſe vnam ex quadraginta ſex partibus prophetiæ: ita referunt Mashudius *in Pratis aureis*, Author *epiſt. de Spiritu & Anima*, & alij.

Infinita propemodum ariolandi, & diuinandi ſunt genera apud Arabes, quorum præcipua ſunt, ſcilicet augurium ab auibus, quod vocant السانح *Alſancho*, à quadrupedibus البارح *Albarcho*, ex volatu التطير *Altatioro*, auſpicium الزجر *Alzagiaro*, ariolatio العيافة *Alhaiafato*, diuinatio ex veſtigiis القيافة *Alkaiafato*, ex corpore, vultúque الفراسة *Alpharaſato*, quam Græci φυσιογνωμίαν vocant, ex arena ſeu puluere الرمل *Arrambo* γεωμαντία.

DE VISIONIBVS PER SOMNIVM.

CAPVT VIGESIMVM-SECVNDVM.

DE viſionibus per ſomnium, corúmque interpretatione multi ſcripſere ſeculi ignorantiæ authores, principem tamen obtinet inter eos locum Abuishac illius ſeculi celeberrimus vates, qui ſuum de hoc argumento tractatum ex Abrahæ Patriarchæ libris ſe compilaſſe teſtatur. Hunc ſequuti exinde ſunt Benſirin, Sahidus Almoſabbobi filius, Abugiafar Alcaſſai, Abumahometus filius Alcaribæ, & alij innumeri. Nugaciſſimus pſeudopropheta ita huic profeſſioni addictus erat, vt ſingulis diebus matutinis abſolutis precibus altâ voce ex ſuggeſtu exclamaret: *ſi quis veſtrûm viderit ſomnium, proferat illud & interpretationem habebit*, vt Benſirin author eſt. Ex

quo non paruam exiſtimationem nominis apud barbaros illos adeptus eſt ſomniator, & ſomniorum interpres, ac coniector, ideoque diuinationibus eiuſmodi quadrageſimam ſextam prophetiæ partem tribuit, vt capite ſuperiori notatum eſt, vt in prophetiam ſe ſe inſinuaret.

De ſomniorum cauſis non eſt vna omnium ſententia, quia quidam totam cauſam in cibum, & potum, eorumque qualitates reiiciunt. Quandoquidem qui cibis veſcitur craſſioribus, horrendis, laborioſis, ac moleſtis vexatur ſomniis, ſecùs qui delicatioribus.

Sunt, qui horum cauſas ad ſolos referunt humores, quia illi, in quibus fel ardet, ac flaua bilis, ignes, flammas, incenſas domos, & vrbes, vulcanos, & eiuſmodi vt plurimùm vident. Illi verò, quibus phlegma præualet, vident maria, flumina, lacus, fontes, imbres, & id genus. Iis porrò, qui atræ bili ſunt obnoxij, apparent ſepulchra, cauernæ, cœmeteria, cadauera, obſcura, & ſubterranea loca, demum quicquid terrores infert, ac timores. Contra accidit illis, quibus prædominatur ſanguis, qui nonniſi quicquid lætum, quicquid iucundum vident, vt vinum, flores, fructus, hortos, tripudia, luſus.

Alij credunt, rationalem animam, in ſtatu ſomni ſenſitiuâ ad corporis cuſtodiam ſubſtitutâ, ſolutam ac liberam ſuis fungi naturalibus muneribus, & per animarum vagantem Mundum, omniáque perluſtrantem futura, & abſentia in ſpeculo illius Mundi inſpicere, & ex impreſſis in eo rerum omnium ſpeciebus cuncta ediſcere; exinde verò in corpus reuerſam ſenſitiuæ impartire. Quoniam autem ſenſitiuis, corporeiſque ſpeciebus ſpirituales ſpecies confunduntur, atque perturbantur, maior illorum pars animæ redeunti excidit.

Alij minimè ſubſtituunt ſenſitiuam, ſed animam inſtar glomeris fili eſſe affirmant, cuius præcipuum extremum in corpore reſidet, alterum extra protenditur, excurritque ad animarum Mundum, indéque futurorum, & abſentium referens notitiam ad corpus iterum ſe retrahit. Huius opinionis Mahometus fuiſſe creditur apud Authorem Epiſt. *de Spiritu, & Anima quæſt.* 10. *ſect.* 2. quia interrogatus aliquandò, quò dormientis faceſſit anima? reſpondit, eius pars per aëra vagari.

Nonnulli arbitrantur, ſomnia quædam nobis ab Angelis inſinuari, quædam verò à dæmonibus, & malis Geniis: iſti id faciunt, vt nos illudant, & decipiant; illi, vel vt nobis bona annuncient, & prænuncient, vel à patrandis criminibus reuocent, & ſeruent. Ad bona verò ſomnia à malis diſcernenda hanc conſtituunt regulam. Somnia, inquiunt, quæ Vere, & Æſtate accidunt, vt plurimùm vera ſunt; contra, quæ Autumno, & Hyeme, falſa. Ratio eorum eſt, quia Angeli arborum, florum, foliorum, fructuum, herbarum, & reliquorum ſtirpium cuſtodes in terra his duabus tempeſtatibus commorantes abigunt inde Genios, ac dæmones, atque adeò hoc tempore mala ſomnia nobis iniicere non valent. At fructibus deficientibus, & decidentibus foliis, ac Angelis in cælum ſeſe recipientibus erumpunt ex tartareis regionibus dæmones, & falſis vexant mortales ſomniis. Quoniam verò nec Angeli deſunt nobis penitùs Autumno, & Hyeme, nec à ſuis deſiſtunt odiis, & fraudibus dæmones Vere, aut Æſtate, hanc aliam

ſtatuerunt diſtinctionis normam. Omnia ſomnia, inquiunt, quæ cernimus ad latus dextrum cubantes, vera ſunt; falſa verò, quæ conſpicimus ad ſiniſtrum dormientes, vel ſupini, & à dæmonibus nobis iniecta. Quæ verò cernimus proni cubantes, mera ſunt ſomnia à natura, cibis, potibus, humoribus, & eiuſmodi aliis genita, & procreata. Adhæc ſomnia, quæ nobis noctu eueniunt, veraciora ſunt, quàm quæ interdiu. Obiter hìc notandum eſt; Arabes ſingulis hominibus duos aſſignant Angelos, quorum vnus dextrum claudit latus, & bona ſcribit ſtatim ſine teſte opera; alter ſiniſtrum, & mala exarat opera, verùm non ſine ſocij teſtimonio, & ſeptem quidem poſt admiſſum flagitium elapſis horis, quoniam ſi eum intereà pœnituerit, & veniam poſtulauerit, dimittitur ipſi crimen illud, nec ampliùs ei imputatur. Alij vnicuique homini quinque tribuunt Angelos, duos ad cuſtodiam noctis, duos ad cuſtodiam diei, & vnum perpetuum comitem.

Authoris Epiſtolæ *de ſpiritu, & Anima quæſt.* 10. *ſect.* 2. ſententia eſt, humanas animas pendere, & coniunctas eſſe Angelo cuidam, qui dicitur Angelus viſionum, itaut, quandiu homo immerſus reperitur in caducis rebus cumulandis, & victu comparando occupatus, nequeat vti coniunctione illa, nec quicquam abſentium rerum aſſequi, aut ſanctorum arcanorum: at dormiens, & ab his perinde vacans ad ſuæ conditionis tendit principia, aperienturque illi quædam abſentium ſecreta. Non inficiatur tamen Author iſte, multa ſomnia falſa eſſe, ac mendacia, vt quæ à Dæmonibus iniecta, vel ab humoribus, & cibis exorta, vel ab imaginibus rerum reſidentibus animo excitata.

Dahritæ omnia abſolutè, vt vana, & falſa explodunt ſomnia, quibus Mohtazlitæ accedunt vnum excipientes tamen Ioſephi Patriarchæ ſomnium. Vtrorumque ſententiam damnat, & reiicit Arabum ſcriptorum vulgus, vti legere eſt apud Authorem Epiſt. *de ſpiritu & anima quæſt.* 10. *ſect.* 2. & contrariam duabus ſtabilit rationibus. Prima ratio petitur ex conſenſu omnium hominum ab Adamo vſque ad hæc tempora. Altera ex ſomnio Abrahæ Patriarchæ, quod confingunt, Ioſephi, & aliorum, aggeruntúrque ad eius confirmationem plures Alcorani authoritates.

Somniorum propugnatores ſingulis ſomniis certum ſtatuunt tempus, quo ſuum ſortientur euentum. Itaque ſomnium, quod accidit primâ nocte, poſt viginti annos ſuum habebit effectum, & exitum; quod verò mediâ nocte, poſt annos decem; quod aurorâ erumpente, poſt menſem; quod meridie demum, poſt dies decem. Temporum interuallis eâ proportione terminos decernunt, quâ magis, & minus à principio diſtant, & fine, vel accedunt.

Interpretationi aſſequendæ varia ſtruunt principia, vt ipſi loquuntur, atque ita triticum, hordeum, paleæ, farina, lens, faba, ciceres, ferrum, ſal, terra, & id genus alia ſignificant illis bona, & facultates. Equi, arbores, flumina, feræ, aues, & eiuſmodi denotant viros. Veſtimenta, ornamenta equorum, ſtragulæ, ephippiæ, iumenta, & auium feminæ deſignant mulieres. Vaſa, inſtrumenta, ſtrata, vtenſilia, ac quicquid noſtro vſui, & ſeruitio cedit, ſignificant ſeruos, & mancipia. Vt autem vana, & mendacia ſunt ſomnia, ita incertæ, & fallaces ſunt eorum interpretationes, cùm vnum idémque ſomnium variè à variis exponatur, vna tamen

eſt veritas non multiplex. Benſirin *Tract. de ſomniorum interpretatione cap.* 4. tonitrua, fulgura ardentia, & comburentia fulmina, interpretatur de vaſtatione illius regionis, in qua hæc accidiſſe viſa ſunt, per externum regem facienda. Hæc verò ipſa de Harami fluminis Arabiæ illuuione interpretata eſt olim Dariſa Arabum vates celeberrima, vt ex hiſce eius verſibus ad Amrum Gentis principem conſtat.

Quid vidi ô rex? quid vidi in ſomniis?
Vidi nubem, quæ ex oculis excuſſit ſomnum.
Vidi nubem horridè fulgurantem,
Tonantem diu, atque fulminantem,
Et obuia quæque eueſtigiò comburentem.
Hæc quid ſequetur aliud, quàm illuuio?

Nec etiam conueniunt in ſtatutis terminis, quia ſupra citatus Benſirin, Abuishac, & alij maiorem terminum conſtituunt viginti annorum, vbi mox laudata Dariſa ſuo ſomnio de illuuione quadraginta præſcripſit annos, vt apud Mashudium legere eſt in *pratis aureis.* Vana igitur ſomnia, vana ſomniorum principia, vani termini.

DE SPECTRIS, SEV NOCTVRNIS LARVIS.

CAPVT VIGESIMVM-TERTIVM.

ARABES, vt qui ſpectrorum frequentioribus viſionibus præ cæteris mortalibus illuſi ſunt, ita in varia opinionum ſunt abducti commenta.

Quidam enim hæc ſeparatas improborum eſſe animas crediderunt, quæ omni ſpe ſalutis derelictæ, atque deſtitutæ, quas poſſunt aliis inferre noxas conantur, & in eandem illos agere præcipites damnationem.

Alij, hæc Dæmones eſſe, arbitrati ſunt, qui Dei indignati, quòd Adamum adorare recuſarunt, retulerunt damnationis ſententiam, vt ſupra cap. 9. à nobis notatum eſt.

Sunt verò, qui ſpectra eiuſmodi non puros dæmones eſſe putarunt, ſed mixtæ ex dæmoniaca, & humana naturæ, ſcilicet ex concubitu Abliſi, ſeu Dæmoniorum principis cum Lilit prima Adami coniuge ſuſceptos liberos. Fabulam hanc ex Iudæorum pandectis ad Arabes inuexit, ſi ex reliquis coniicere licet, Cahbalahbaro ex Rabbino Mahometi ſectator, & diſcipulus, qui omnes ferè Iudaïcas nænias ad Arabes non ſine fœnore tranſtulit. Comminiſcuntur quippe, Deum ex limo terræ vnà cum Adamo formaſſe fœminam nomine Lilit, illique in vxorem ipſam dediſſe. Commentum ex hiſce cap. 1. Geneſ. ver. 27. eliciunt verbis. *Maſculum & fæminam creauit eos.* Quam autem mulierem, cùm creationis paritate tam inſolens, ac moleſta viro facta eſſet, ſæpiùs admonitam, & non reſipiſcentem extra Paradiſum expulit Deus, hinc ſubiunxit: *Non eſt bonum eſſe hominem ſolum: faciamus ei adiutorium ſimile ſibi.* Id totum confirmant ex Adami verbis, cùm vidiſſet mulierem ex eius coſta eductam: *Hoc nunc os*

de oſsibus meis, & caro de carne mea: hæc vocabitur virago, quoniam de viro ſumpta eſt. Quod idem eſt, ac ſi dixiſſet, inquiunt, nunc, ſiue hac vice dedit mihi Deus coniugem, & ſociam ex oſſibus meis, & carne mea, quæ vocabitur virago à viro à quo deſumpta eſt: at illa, quam tunc, & aliâ vice mihi dederat, nec de oſſibus meis erat, nec de carne mea, nec virago à viro dicenda eſt. Expulſa igitur è Paradiſo Lilit ſeſe copulauit dæmoni, cui peperit liberos quamplures, qui Genij dicuntur. Iſti ſex ſunt præditi qualitatibus, ex quibus tres communes habent cum hominibus, ac totidem cum dæmonibus. Vt homines generant ſibi ſimiles, cibis veſcuntur, morti ſunt obnoxij; vt dæmones ſunt alati, & quò lubet velociſſimè volant, ſunt inuiſibiles, denum corpora abſque detrimento permeant, atque penetrant. Hoc Geniorum genus minus hominibus noxium eſſe creditur, imò ſatis familiare, & amicum ob naturæ affinitatem, & portionem. Author hiſtoriæ, & rerum geſtarum ab Alexandro Macedone refert, in quadam Indiarum regione certis diei horis Geniorum pueros ſpeciem aſſumere humanam, & palam apparere conſuetos eſſe, ac cum illorum hominum pueris luſiones inire ſatis familiariter.

Salamas Benadi lib. 6. *Horti mirabilium orbis*, Geniorum parentes fuiſſe Margium & Margiam, vt hominum Adamum, & Euam, ex igne puriſſimo procreatos, & omnis caloris, & fumi experte, perſcribit. Accedunt Vahbus filius Monbahi, Benishac, & alij apud Mashudium, in hoc tamen differunt, quòd aſſerunt, non ex puro igne, ſed ex ignis æſtu, & virulentioribus particulis concretos eſſe. Hanc opinionem tribuit mox nominatus Salamas priſcis Ioniorum, & Perſarum philoſophis, quâ verò fide, ipſe viderit. Margia hæc triginta & vnum peperit oua. Ex primo excluſa eſt Catraba, à qua Catrabitæ, hactenùs dici poſteros, perhibent, illud nimirum Geniorum genus, quod ſub felium apparens formâ pueris noxam, & damna afferre conatur. Ex ouo altero orti ſunt illi Genij Abalis Arabibus dicti, qui ob nimiam malitiam & nocendi procliuitatem ad inſulas deſertas proſcripti à Deo ſunt. Ex tertio nati ſunt Algul, ſiue Alghilan, qui vaſtas ſolitudines, horrendas valles, denſas, & aſperas ſyluas, ac eiuſmodi loca colere gaudent. Iſti à recto itinere deflectere viatores ſtudent accenſis extra viam rogis, vt faciliùs ignis claritate illos decipiant. Aliquando etiam ſeſe viatoribus iungunt, ac tamquàm deuios ad viam reducere fingunt, duceſque præbent ſe itineris; ſed erumpente aurorâ eiuſmodi euaneſcunt duces, ac ſe deceptos animaduertunt ſerò viatores. Qui hoc ſuſpicantur, ſtatim atque ignotus occurrit ipſis noctu itineris ſocius aliquis, hoc recitant diſtichon,

O tu, qui noctu aberras,
Cuius cuſtodia amaſiam reliquiſti?

Quo pronunciato, ſtatim ſpectra hæc euaneſcunt, vt ſibi perſuadent Arabes, & ad inculta ſeſe, vt priùs, recipiunt loca. Ex quarto ouo Sohalæ procreatæ ſunt, ſcilicet Lamiæ, veneficæ, ſtriges, & id genus, quæ in balneis, ſterquiliniis, ac latrinis latitare in deliciis habent. Ex quinto genus deducunt omnia venenata, & lethifera animalia, quæ paſſim in aëre apparere ſolent ſub alatorum ſerpentum formâ ad illum inficiendum. Ex ſexto illi

Genij excluſi ſunt, qui tempeſtates, turbines, & procellas excitare conſueſcunt, quemadmodum ex ſeptimo, qui peſtiferos & vrentes ventos commouent, & inflammant. Ex octauo ſuſcepti ſunt illi, qui Alhauateſo dicuntur, nempe voce compellantes, quia viatores compellant nullâ conſpectâ compellantis perſonæ formâ. Ex nono excluſus eſt Aladharo, qui Incuborum, & Succuborum parens habitus eſt. Hos Ægypti ſuperioris, ſiue Thebaidis, Arabiæ felicis, & prouinciæ Gaſſan, quæ eſt pars Arabiæ Syriæ contermina, incolis maximam inferre moleſtiam, & incommoda conſuetos eſſe, perhibent. Qui ex Incubi, & feminarum congreſſu procreantur liberi, matris ſequuntur formam, patris verò malitiam, hinc inſitâ quâdam vi, & naturæ impulſione nomina ſibi adſciſcunt, ſeu agnomina ipſis imponuntur patris indigitantia genium, & genus, vti eſt hoc *Cacciadiauoli* id eſt expulſor diabolorum, quod alios ſcilicet expellere conetur, nec ſibi ſimiles, & æmulos dæmones ferat. Succubos quoque procreare liberos ſcribit libro 6. *horti mirab. orbis* Salamas, refertque Bengiahami caſum, qui inſcius Succubum in vxorem duxit, pluresſque ſuſcepit filios. Hæc tandem commendatis patri natis è conſpectu per aëra euolans euanuit, nec amplius mariti repetiit Penates. Sunt qui ſcribunt, eum breui confici, qui rem cum Incubo habuerit, non item qui cum Succubo. Ex reliquis ouis varia Geniorum exorta ſunt genera, quæ ſingula referre longum ſatis, ac moleſtum eſſet.

Aliam loco citato refert Salamas de Geniorum generatione ſententiam, nempe horum parentem nullam habuiſſe vxorem, ſed eius coxarum vnam eſſe maſculam, alteram feminam, ex quarum congreſſu quinque peperit oua. Ex primo excluſit filium nomine Haua, qui Sectarum, & Hæreſum author extitit, ac eſt: Ex ſecundo alium Cahcah nominatum Idolorum, & Idololatriæ patronum: Ex tertio natus eſt Cahtan doli, & fraudum architectus: Ex quarto Zalium adulteriorum, fornicationum, ſtuprorum, & id genus ſuaſor: Ex quinto Zanin ad ignauiam, deſidia, & ſuſurrationes impulſor.

Huiuſmodi porrò Geniorum, ſpectrorúmque viſionibus, & Laruis non modò illuſi ſunt Arabes, ſed eorum quamplures cum illis congreſſi ſunt, atque occiſi. Halcama filius Safuani maternus proauus Marouani filij Alhocmi, qui vndecimum inter Caliphas obtinuit locum, ſingulari certamine cum Genio quodam, ſiue Larua congreſſus eſt, in quo vterque corruiſſe dicitur. Res vt Arabibus notiſſima refertur à Mashudio. Harbum quoque filium Aſiæ à Geniis occiſum fuiſſe in vaſtiſſima ſolitudine, hoc Epitaphium eius ſepulchro ab iiſdem inſcriptum teſtatur.

Sepulchrum Harbi in hoc deſerto poſitum eſt loco,
Nec propè ſepulchrum Harbi aliud conſpicitur ſepulchrum.

Ferunt neminem poſſe hoc epitaphium ter ſucceſſiuè recitare ſine trepidatione, & linguæ hæſitatione, & hoc quidem, quia à Geniis ſit compoſitum. Verùm certiſſimum eſt, iſtud prouenire ex Arabicorum verborum cacophonia, & ſyllabis, dictionibuſque ſucceſſantibus, quæ celeri pronunciationi præſertim, ac concitatæ impedimento eſſe ſolent, vt in hoc Latino. *O tute Tate tibi tanta tyranne tuliſti.*

Alharidus etiam, qui poëticæ peritiæ ſummam adiecerat muſices artem, ſæpius monitus à Geniis ne verſus quoſdam caneret, & non deſiſtens ab ipſis occiſus eſt. Idem Madraſo filio Abihameri poëtæ celeberrimo accidiſſe perhibent. De Laruis illis, quæ totis noctibus lamentatricum officio funguntur ad ſepulchrum Hatemi Taitæ, liberalitate notiſſimi viri, ſingula, quæ narrantur, hîc referre mihi & lectoribus moleſtiſſimum eſſet. Iſthæc omnia fusè proſequitur Salem filius Zararæ Gatanita in poëmate Hodiæ filio Hatemi inſcripto, quemadmodum & Abubacrus Doraidus, Abuhatemus Sageſtanus, Abuhobaidus Mohmarus, & alij. Pſeudopropheta Dæmoniacus non modò Genios, ac Dæmones ſibi apparuiſſe non ſemel in Alcorano affirmat, ſed etiam eoſdem magiſtros, & diſcipulos ſe adhibuiſſe iactat. Algazel quoque non ab aliis Alcorani difficiliorum locorum explicationem ſe habere potuiſſe teſtatur apud Salamas, quam à comparentibus ſibi Geniis, & Dæmonibus. O Lex Alcoranica talibus diſcipulis digna, & magiſtris.

Frequentiùs Arabibus Laruæ, & ſpectra Geniorum apparebant, at frequentiſſimè ſub Mahometi natalibus, vt Mashudius, & quotquot de hac re ſcripſerunt teſtes ſunt locupletiſſimi, ita vt improbi pſeudoprophetæ huius in Mundum aduentus rectà Chriſti Domini aduentui oppoſitus fuiſſe videatur. In aduentu quippe Domini Angelus apparuit paſtoribus, & euangelizauit eis gaudium magnum, *quia natus eſt vobis*, inquit, *hodie ſaluator, qui eſt Chriſtus Dominus. Et ſubitò facta eſt cum Angelo multitudo militiæ cæleſtis laudantium Deum, & dicentium: Gloria in altiſſimis Deo, & in terra pax hominibus bonæ voluntatis.* Edito vero in lucem terrarum orbis pernicie Mahometo, lætiſſimi palam viſi ſunt Dæmones, & Genij tamquàm de diſcipuli, & collegæ eiuſdem legis promulgandæ natalibus gratulabundi. Quàm autem ſeduli, & diligentes in eo maturè inſtituendo ſeſe præbuerunt, qui eius deſcripſerunt vitam, diſertè docent. Nam quadrennis factus, cùm aliquando extra vicum in agro Mechenſi poſitum, vbi Halimæ Saaditæ nutriendus traditus erat, cum aliis pueris luſum iſſet, à duobus Geniis improuiſò apparentibus capitur, ac ſupinus proſternitur humi, ac ſi eum eſſent Genij illi mactaturi. Hoc viſo refugiunt alij pueri elatis ad ſydera clamoribus, & quod accidit, nutrici trementes narrant. Quæ confeſtim eò accurrens cum marito, puerum totum lachrymis perfuſum reperit. Interrogantibus autem illis de infortunio reſpondit: Illi duo viri, qui apparuerunt improuiſò, mihi humi ſupinè proſtrato ventrem diſecuerunt, & neſcio quid inſeruerunt in illo, tùm refecto ſubitò ex oculis euanuerunt. His auditis nutrici maritus ait: ſine dubio in pueri huius pectore ſuam collocauit diabolus ſedem, quare matri quamprimùm reſtituto illum, antequam Diaboli in ipſo apparere incipiant opera. Hæc ad verbum ferè ex Iſmaële Siahinſciah Mahometano authore, cui omnes adſtipulantur, excerpſimus.

Sunt aliqui tamen, qui Laruarum cauſas in aſtrorum ortus, impreſſiones, & figuras varias, & aſpectus referunt, quæ per homœomeriam inferioribus his rebus iſta imprimunt. Hinc, aiunt, cùm oritur aſtrum illud, quod canis gigantis vocatur, canina graſſatur rabies; & cùm vrſa, vrſo-

rum ſæuiunt morbi; pari ratione cùm alia, & alia oriuntur aſtra, alij, & alij conſpiciuntur effectus, quibus eiuſmodi Laruæ accenſendæ ſunt. Hæc opinio ſuam apud Indos habuit originem, indeque ad Arabes effluxit, quam poſteà Abumaſar non modò comprobauit, illi ſubſcripſit, ſed etiam eius propugnator acerrimus factus eſt, ac fusè de illa egit in ſua magna Iſagoge, vt Mashudius teſtis eſt, vbi quadraginta recenſet aſtra, quorum ortus, caſus, qualitates, impreſſiones, figuras & effectus ſingillatim deſcribit.

Alij volunt, Laruas, & ſpectra nihil aliud eſſe, quàm animalia quædam ex belluina, & humana natura compacta, quæ interdiu humanum horrent commercium ob ſui corporis fœditatem, & ferinam portionem; noctu verò apparent, viatores compellant & alloquuntur, quia noctis obſcuritate ac tenebris deformitas illa humanis ſubducitur oculis. Si quid autem mali hominibus inferunt, id faciunt aut ferinâ compulſa portione, aut neceſſitate inducta, vel oblectatione aliquâ allecta. Porrò quis quotidianâ, inquiunt, experientiâ vel leuiter tinctus non videt, nos multò maioribus quotidie damnis affici à conſortibus, quàm ab his Laruis, aut quibuſcumque aliis ferocioribus feris, ac ipſis diabolis?

Nonnulli demum hæc omnia mera eſſe phantaſmata, & vmbras imaginatiuæ potentiæ vi in animo noſtro formatas, & ad ſenſus emiſſas exteriores exiſtimant. In illiuſmodi enim horridis locis, in quibus hæc accidere ſolent, nos terroris aggreditur imaginatio, imaginationem, ac terrorem atræ bilis agitatio ſequitur, ex qua falsò confeſtim exoriuntur phantaſmata, hinc voces, hinc clamores, hinc compellationes, hinc laruæ, hinc ſpectra, & id genus ſexcenta alia, quibus non aliter illudimur, quàm capti mente, & phrenitide laborantes.

Equidem, ſi hîc meam interponere liceret ſententiam, dicerem, plura iſtorum ex imaginationis proficiſci agitatione, vmbráſque eſſe, & phantaſmata; ſed plura adhuc veriſſima eſſe, & ex ſacris Literis probationem habere poſſe, & robur. Vnum Iſaiæ impræſens ſuffragatur nobis teſtimonium, qui cap. 34. ver. 14. inter ſpectra, quæ loca deſerta, & horrida colere gaudent, Dæmonia recenſet: *Et occurrent dæmonia onocentauris, & piloſus clamabit alter ad alterum.* Hîc vocabulum prætereà, quod *piloſus* interpretatus eſt vulgatus, hebraïcè eſt שעיר *Sahir,* quod *hircum* quoque ſignificat, nec alia huius ratio eſt, niſi quia Dæmon ſub ea forma frequenter apparere ſolet. Fauent interpretationi noſtræ R. Dauid Kimhi, & R. Salomon in Targum, vbi vterque vertit שידין Dæmones. Suffragantur Syriacus, & Arabicus Textus. Primus: *Et Dæmon ſocium vocabit;* Alter: *& ſpectra alterum in alterum occurrent.*

Atque hæc de Arabum vtriuſque ſeculi perſuaſionibus impræſens ſatis dicta ſint, nunc ad Regum Gentis hiſtoriam ab origine vſque ad Mahometi tempora contexendam concedamus.

HISTO-

HISTORIÆ ARABVM
PARS ALTERA,
QVÆ EST
DE IPSORVM REGIBVS.

PROŒMIVM.

*R*EGIO *illa, quæ Arabiæ nomine nunc dignoſcitur, non vnum antiquitùs conſtituebat regnum, ſed in plura diuidebatur. Horum omnium regnum Iaman, ſiue Arabiæ felicis, ampliſſimum erat, & ſuorum regum potentiâ, & generis nobilitate, & fertilitate agri, & ſalubri cælo aliis longè præcellebat. Ab huius itaque regibus exordium ſumendum nobis eſt, indeque ad cætera gradum faciemus.*

DE ARABIÆ FELICIS REGIBVS AB IPSORVM origine vſque ad Mahometum.

CAPVT PRIMVM.

SVPERIVS iam dictum à nobis eſt, dum egimus de Arabum origine, Cahtanum filium Heberi Arabum gentis parentem, & authorem fuiſſe, ac propagatorem, omniumque primum regium capiti impoſuiſſe diadema. Huic defuncto ſucceſſit Iaarab filius, qui regioni toti ex ſuo nomine nomen dedit, & linguæ, quam non ſolùm excolere primus cœpit, ſed characteres, & ſcripturam excogitauit, vt Mashudius, & alij teſtantur. Quamquam non deſint, qui arbitrantur, Salomonem hos inueniſſe characteres, & Belkais reginæ Sabæ, quæ illis eadem ac Arabiæ eſt, vt ſuo loco fuſiùs dicetur, tradidiſſe, cùm illum in ænigmatis, & problematibus tentatum venit. Quâ ſine dubio traditione opinioneve imbutus, ac perſuaſus Cteſiphon S. Iacobi Apoſtoli diſcipulus, vel quiſquis ille fuit, antiquos Arabum characteres, quibus plumbeæ illæ laminæ, quæ apud Granatenſium vrbem in turre quadam repertæ fuerunt, ſunt exaratæ, Salomonis appellauit in Latina hiſtoriola, quam vnà cum illis ibidem recondiderat. Huic opinioni præter Arabes ſuffragantur Syri, & Chaldæi apud Ieſudad Epiſcopum Hadtenſem in præfatione Elucidationis Geneſeos, vbi poſtquàm pluribus contendit, ante Moyſen nullas extitiſſe ſcripturas, nulloſque characteres, ſubdit: *Quidam autem aiunt, quòd quemadmodùm ille* (Moyſes) *primus excogita-*

uit literas Hebraïcas, quibus Legem poſuit, ita Salomon excogitauit characteres aliorum librorum, ſiue ſcripturarum, quos tradidit populis à quibus affectus eſt honoribus, & primùm quidem Syriaca lingua (characteres) *quos dedit Hiram Tyri.* Iaarabo eius ſufficitur filius nomine Iaſahab, qui regni heredem reliquit Habdſciames, videlicet *cultorem ſolis,* qui poſtea ob acerrima bella finitimis illata gentibus, ſpolia ab illis reportata, eaſque in captiuitatem ductas, Saba nuncupatus eſt, id eſt *direptorem, depredatorem;* vrbemque de ſuo nomine condidit Sabam, quæ vniuerſæ regioni indidit nomen, & genti, vnde Sabæi ſunt dicti Arabes. Eruditiſſimus vir Samuel Bochartus in præfatione prioris partis Geographiæ ſacræ, ſeu Phaleg Arabes Sabæos à captiuitate dictos vult, quia ipſorum regi ex palatio ſuo prodire vetitum fuit ſub pœna lapidationis. Sed profectò hæc non videtur Arabum eſſe ſententia, cùm nullus illorum eius legis mentionem fecerit, & contrarium ex ſingulorum regum rebus geſtis conſtet liquidò, cùm ſummo imperio, & libertate regio functi ſint munere. Nec *Saba* vocabulum Arabibus ſignificat incluſum, aut in carceribus detentum eſſe, ſed in captiuitatem ducere, rapere, diripere, ſpoliare, & eiuſmodi. Itaque Sabæi dicti ſunt Arabes, id eſt latrones, & depredatores. Decedente autem Saba regni ſceptrum ſuſcepit Homairus filius, princeps liberalitate, ac magnanimitate celebratiſſimus inter Arabes. Eo vocabulo nuncupatus eſt, quod rubrum denotat, quia rubris veſtimentis maximè delectabatur, illorumque inuenit vſum. Rerum potitus Thamuditarum gentem ex Arabia felice ad Hagiazum expulit armis. Eo defuncto ſufficitur frater illius Cahlan, poſt quem ad Vathelum Homairi filium rediit imperium, cui ſucceſſit eius filius Alſacſac, quem ſequutus eſt Iagphar. Hunc regno expulit Durias filius Naran, filij Haufi, filij Homairi, quem deinde conuocatis vndique Arabum auxiliis vitâ, & regno priuauit Alnaamanus filius Iagphar, filij Alſacſac, filij Vatheli, filij Homairi, paternumque recuperauit regnum. Hic *pungentis* agnomen adeptus eſt, quia in ſuo quodam diſticho dixerat.

Si negotia punxeris *fortiter, vrſeriſque,*
Ad priſcorum principum facilè peruenies virtutes.

Paulò aliter hoc diſtichon legitur apud Iſmaelem Sciahinſciah,

Si violentius negotia punxeris, & quàm par eſt,
Altos principum ſupplantabis facilè pedes.

Poſt Alnaamanum Aſmachus eius filius thronum occupauit, quem ſubſequutus eſt Sadadus filius Hadi, filij Almatati, filij Sabæ. Is multa commiſit cum finitimis prælia, & quidem acerrima, itaut præter totam Arabiam, Africam quoque vſque ad occidentis ſolis terminos ſubiugauerit. Plures condidit vbique vrbes, miraque excitauit ædificia, quorum deſcripta ab authoribus veſtigia, & cadauera omnem propemodum excedunt humanam fidem. Inter plura admiratione digna, hoc vnum refert Ahmetus filius Mahometi, filij Abrahami Thoalabenſis in libro, quem inſcripſit: *Confirmatio demonſtrationum de Alcorani narrationibus,* vbi citat etiam Manſurum filium Sciahbani, atque Abiuaielum. Refert, inquam, Abdallahum filium Balali, dum amiſſam quærebat camelam in ſo-

litudine Anuani, improuisò incidiſſe in vrbem quandam altis, ampliſque mœnibus vallatam, quam cùm eſſet ingreſſus, vacuam ciuibus comperit, ingentes verò tituli vbique ſeſe admiranti offerebant. Stuporem augebant ædificia, & Palatia ſuper ſmaragdinis, ac iacynthinis excitata columnis. Cubicula ex auro puriſſimo, argentoque conſtructa conſpiciebantur; pauimentum variis conſtratum erat gemmis, & vnionibus; portæ ſtellis ex pyropis, ſeu rubinis, & iacynthis emicantes conſtabant. Flumina hanc vrbem irrigabant varia; horti, arbores, ac fructus diuerſi generis deliciarum, & pulchritudinis compendium, ac ſummam complebant, atque abſoluebant. Vrbem ſemel, biſque perluſtrauit Arabs, acceptiſque iis, quæ ex tot diuitiarum cumulis potuit, & lubuit ipſi, in Arabiam felicem reuerſus eſt. Quod percipiens Moauia tunc gentis princeps accerſitum hominem de re curioſè percontatus eſt, cui non ſolùm omnia fideliter ille narrauit, ſed ſua dicta vnionum, pretioſiſſimarum gemmarum, aliarumque exoticarum rerum præſenti teſtimonio, & exhibitione firmauit. Qua de re vt certior eſſet Moauia, Caabalahbarum virum rerum antiquarum peritiâ, & cognitione celeberrimum tunc habitum interrogat, qui reſpondit, eam eſſe vrbem Sadadi filij Hadi, quam ibi ad ſimilitudinem terreſtris Paradiſi conſtruxerat, ſed antequàm eò perueniſſet, vt eius frueretur deliciis, animam efflauit. Huius cadauer inde tranſlatum in ſpecu montis Hadhramuti condidit eius filius ingenti erecto monumento, quod ſic deſcribit mox nominatus Thoalabenſis ex relatione cuiuſdam Baſtami, ac illius ſocij. In ipſo ſpecu, inquit, veſtibulo ſeſe gradus offerunt intranti ferè centum, ſinguli altitudinis ſtaturæ humanæ, per quos ad fornicem in montis rupe excauatum, centum cubitos longitudinis, totidem altitudinis, ac quadraginta latitudinis, deſcenditur. Lectus ibi conſpicitur fornicis longitudinem exæquans, in quo eiuſdem magnitudinis iacet humanum cadauer. Ad huius caput tabula pendebat aurea, in qua Sadadi res geſtæ ordine narrabantur. Tabulam autem hanc cum multis aliis magni prætij rebus auferentes Baſtamus ille cum ſocio in Arabiam aſportauerunt. Nos autem, ſubdit Caabalahbarus, in noſtris legimus hiſtoriis hanc vrbem repertum aliquando iri à quodam homine Moſlemano, qui ſine dubio hic eſt, indigitato Abdallah filio Balali, de quo mox mentio facta eſt. Quinam autem fuit Caabalahbarus iſte iam indicare præſenti datâ occaſione fortè à noſtra narratione haud alienum eſt. Is fuit genere Iudæus, profeſſione Rabbinus, qui Mahometi implacabiles excitauit ſuis verſibus iras, præſertim illo poëmatis ad Begiairum fratrem, qui pſeudoprophetæ nomen dederat, verſu.

Propinauit tibi Mahometus calicem ſuæ ebrietatis.

Ex quo ſuis edixit pſeudopropheta, vt Caabalahbarum, vbicumque terrarum repertus fuerit, interficerent. Ille ergo cùm nullum euadendi videret locum, aut conſulendæ ſaluti, Mahometum adiit, illoque prius ſalutato, formulam impiæ religionis publicè pronunciauit, ſcilicet: *Teſtificor vnum eſſe Deum, & Mahometum Apoſtolum Dei.* Qui antequàm ſecuritatem illi daret, verſum illum proferre, ac recitare palam iuſſit, quem ita pronunciauit. *Propinauit tibi Abubacrus calicem ſuæ ebrietatis.*

Negauitque ſe dixiſſe: *Propinauit tibi Mahometus.* Hoc tamen non placuit, nec ardentes extinxit iras. Quamobrem Amaſiæ cuiuſdam pſeudoprophetæ nomine Saad, quæ longè tunc aberat, laudes, & encomia, vt poëta diſertiſſimus celebrare decreuit. Benè enim animaduertebat, nullo alio magico carmine pſeudoprophetæ animum demulceri magis, ac tam maximè poſſe, aut aliò irarum auerti flammas, quàm amoris. Quod ſanè ex animi ſententia ipſi ceſſit; quippe non ſolùm poëmate recitato obtulit ei ſecuritatem, ſed etiam omnibus iis, qui illud legerint, recitauerint, vel audiuerint audaciſſimè ſuum pollicitus eſt paradiſum. Inſuper ſuo pallio poëtam donauit, quod poſteà Moauia imperij, rerumque Moſlemanorum potitus triginta aureorum redemit millibus, quo & ipſe, & ſucceſſores in celebrioribus ſolemnitatibus vti ſolebant. Poëma ita incipit.

Longè Saad abiit, ideo cor meum eſt mœſtitiâ affectum,
Trahiturque poſt eius veſtigia catenis amoris vinctum.

Sunt Iudæorum nonnulli, qui aſſerunt, Caabalahbarum iſtum Mahometo poſt Sergij Monachi adhæſiſſe, non animo amplectendi eius religionem, ſed vt eloquentiâ Iudæorum religioni, ac rebus apud illum conſuleret. Et ſanè liquidò conſtat Alcoranum legentibus, eum librum Hebræorum cæremoniis, ritibus, næniis, ac fabulis confertum, atque conſarcinatum eſſe; eorum Textum haudquaquam literalis corruptionis inſimulatum, vt quidam perperam arbitrantur, ſed prauæ, ac falſæ interpretationis. Quæ omnia, ac alia ſimilia Alcorano huius Caabalahbari operâ in Iudæorum gratiam inſinuata ſunt.

Defuncto autem Sadado in fratris, nomine Lacman, poteſtatem regni deuenit ſceptrum, cui Duſadad ſucceſſit frater, qui heredem Haretham reliquit filium. Huic *profuſoris* cognomen inditum eſt, quia rediens ex bello cum ingenti præda ab hoſtibus reportatâ, in ciues bona illa omnia liberaliſſimè profudit. Decedenti Harethæ ſuffectus eſt eius filius Dulcarnain, id eſt *Bicornis*, de quo Mahometanorum nonnulli Alcoranum locutum fuiſſe volunt, non quidem de Alexandro Macedone, qui eodem denotatur apud Arabes nomine, cuius rei rationes retulimus in notis ad noſtram Semitam ſapientiæ; non deſunt verò, qui locum Alcorani de Alexandro intelligendum eſſe contendunt. Sequitur Abraha Bicornis filius cognomento Dulmanar, ſcilicet *Pharorum author*, quia omnium primus ad Sinum Arabicum, & Occidentalem Oceanum Pharos extrui curauit, vt ad portus tutius noctu naues appellerent. Africus paternum occupauit regnum, qui vrbem, quam condidit, ex ſuo nuncupauit nomine, ex quo tum tota regio Africa dicta eſt. Eo fatis concedente regni gubernacula ſuſcepit Hamarus ipſius frater, qui Duladhar cognomen adeptus eſt, nimirum *ſcelerum patrator*, quamobrem regno expulſus eſt, ſubſtituto Sarhabilo eiuſdem ſtirpis homine, vnde acerrima bella inter vtriuſque factionis homines commiſſa ſunt, in quibus victoria tandem cum regno Sarhabilo ceſſit. Hic regnum reliquit Alhadhado filio, cui defuncto ſine maſculina prole ſucceſſit Balkais eius filia, feminarum ſui temporis pulcherrima, & ſapientiſſima. Iſta non ſolùm ex omnium Ara-

bum fixa ſententia, ſed multorum aliorum etiam habetur pro illa regina Sabæ in ſacris celebrata Scripturis, quæ Salomonem adiuit, vt illum ænigmatis, & problematibus tentaret, probaretque. Hanc autem ſententiam argumenta duo, & rationes confirmare omninò videntur. Primò, Sabæ nomen, cuius dicitur eſſe regina, toti Arabiæ prouinciæ impoſitum fuit, vt ſupra notatum eſt, quod nomen Æthiopiæ aliquando inditum eſſe, nemo hactenus affirmauit. Quod autem quidam aiunt de illa Æthiopiæ vrbe huius nominis, perridiculum eſt, quia à regnis dicuntur reges, non ab vrbibus, præſertim ignobilibus, ac penè ignotis, qualis eſt hæc, cùm vix certum ſit, reperiri in tota ea regione eiuſmodi vrbem. De differentia punctationis Hebraïcæ hîc non diſſero, conſule ſacrarum Literarum commentatores. Alterum argumentum, quod huic opinioni dat robur maximum, & firmamentum eſt fœminæ acerrimum illud ingenium, ac ſciendi, diſcendique ſtudium, quo Arabes quandiu genus humanum fuit, flagrarunt; vbi contra Æthiopes & ingenio ſunt ſtupidi, ac ſemper fuerunt, nec diſcendi vllo tempore tracti ſunt deſiderio, aut cupiditate. Fabulas, apologos, & lenocinia, quæ inter Vpupam auem, reginam Balkais, & Salomonem regem interceſſerunt, vt ſeriò illa narrat Alcoranus, & Alcorani author Mahometus, hîc lubens prætereo, recenſebuntur enim à nobis alibi inter ſceleſtiſſimi, ac nugaciſſimi impoſtoris tricas, atque ineptias. E viuis decedente Balkais, regnum obtinuit Baſernaëm ipſius auunculus filius Sarhabili, quem quidam nominant Malechum filium Amri, filij Iagfu, filij Amri, ex progenie Mantabi filij Zaidi Homairitæ. Is occiduas inuaſit plagas, tantumque progreſſus eſt, donec peruenit ad torrentem quendam arenarum, qui inſtar fluminis rapidiſſimi excurrere fertur, itaut illum traiicere nemo valeat. Illo autem conſiſtente, ac rei admirante nouitatem, & inuſitatum præter naturæ ordinem curſum, arenarum fluxio ſtetit. Suorum tunc mandauit nonnullis, vt illum transfretantes, certa inde nuncia ſibi referrent. Illi principis iuſſa exequentes traiiciunt torrentem, ſed nunquam ampliùs ſunt reuerſi, ex quo eos periiſſe coniecit. Et ne aliis hoc idem accideret, titulum æreum inibi erigi curauit cum hac inſcriptione,

VLTRA HAS ARENAS NVLLA SECVRA VIA EST.

Parenti ſufficitur Samarbargas, quem nonnulli faciunt filium Africi, filij Abrahæ Dulmanari. Viuebat huius tempore Baſtaſus Perſarum rex, qui Samarbargæ imperio ſubmittere faſces coactus eſt, tributumque pendere. Eodem tempore florebat Zoroaſter, vt quidam perhibent, magorum princeps, ac parens, vt ſuo loco in ſecunda claſſe regum Perſarum dicetur. Samarkendam celeberrimam vrbem armorum vi expugnauit, deſtruxitque, hominum infinitâ propemodum multitudine cæsâ. Inde Sinarum petens regionem iter aberrauit, ac ſiti vnà cum ſuis interiit. Quo mortuo ſuffectus eſt filius eius Abumalechus, qui accipiens eſſe in Occidente torrentem quendam præſtantium ſmaragdorum, quamobrem auiditate ductus eò proficiſcitur, ſed antequàm eò perueniret, mortuus eſt.

Poſt hunc tranſlatum eſt regni ſceptrum à filiis Homairi filij Sabæ ad

filios fratris eius Cahlani. Inter hos primus regnauit Hamran filius Hamu Azdenſis, filij Hamer, filij Charne, filij Amri, filij Thaalaba, filij Mazan, filij Azadi, filij Algauti, filij filiæ Malechi, filij Adad, filij Zaidi, filij Cahlan ſecundi geniti Sabæ. Hamrano ſucceſſit eius frater Hamrus, qui Mazichia, id eſt *lacerans*, cognominabatur, quòd ſingulis diebus nouis veſtimentis vtebatur, & quæ ſemel geſſerat, lacerabat, ne alij iis vterentur. Sahidus autem Africanus, & Hamza Aſpahanenſis in ſuis Chronicis tradunt ante Hamranum, & poſt Abumalechum regnaſſe Alacranum filium eius, tum filium Alacrani Duhiſanum, qui Samarkendam vrbem, quam deſtruxerat Samarbargas, inſtaurauit, & feliciori ſucceſſu ad Sinarum penetrauit regionem, eamque expugnauit, & matricem deſtruxit vrbem, occisâ vbique infinitâ propemodùm hominum multitudine, nouamque condidit ciuitatem, in qua triginta colonorum millia ex ſuis reliquit, quos hactenùs inibi Arabum viuere more, & Arabicam loqui linguam, tradit Hamdanus in Hiſtoria inſcripta *Memoria Gentium*. Tempore huius Aram fluuius totam fermè Arabiam felicem inundauit, atque vaſtauit, vt quæ olim ob cælum ſaluberrimum, fructuum omnis generis copiam, & præſtantiam, ac ea omnia, quæ ad vitam humanam feliciter tranſigendam faciunt, Felicis nacta nomen, prouinciarum omnium miſerrima haberetur. Res notatu digna eſt: citati referunt Auctores ex antiquiſſimis Arabum monumentis, quòd antè illuuionem illam Serpentum nulla reperiebatur ſpecies, nulla Scorpionum, nulla Formicarum, nulla Pediculorum, nulla Pulicum, ac huiuſmodi animantium generi humano infeſtorum; imò ſi aliundè eò aſportabantur, ſtatim atque ad eius prouinciæ terminos perueniebant, moriebantur: poſt illuuionem verò illam ingens huiuſmodi animantium prouenit copia. De hac illuuione mira narrant Arabum Scriptores, eiuſque Pſeudopropheta Mahometus mentionem facit in ſuo Alcorano. Mortuo Duhiſano ſucceſſit Tabahus frater eius maior, huic verò Clicarbus eius filius, cui tum ſuffectus eſt eius patruelis Tabahus minor cognomine Abucarbus, qui omnes Arabiæ Felicis Principes viros neci tradidit. Suſcepto autem totius regni abſoluto regimine, ſuum patruelem præfecit Hagiazi prouinciæ, in qua plures Iudæi degebant, quos peſſimè accepit, eóque ſubditorum prouocauit animos, & iras excitauit, vt nullâ habitâ ſuo Principi reuerentiâ illum ignominiosè trucidarint. Quod audiens Abucarbus eò cum centum ſuorum millibus profectus eſt, vindictam de interfecti patruelis morte ſumpturus, totam enim Prouinciam ferro, flammiſque deuaſtare decreuerat. At patruelis tyrannidem, & peſſimos mores cùm didiciſſet, re infectâ reuerſus eſt. Haſſanus Tabahi maioris filius mortuo auunculo Abucarbo in regno ſucceſſit. Is Strabo erat, luſcus, atque mancus, ſed profectò omnium ſui temporis ſtrenuiſſimus, tantæque maieſtatis apud ſuos, vt nemo ipſi contradicere in re quapiam auderet. Confirmatus in regno omnes, qui in ſui patris conſpirauerant mortem, neci ad vltimum tradidit. Quibus peractis expeditionem in omnes gentes ac nationes parauit, & peragratâ fermè Perſide totâ, atque Choraſane, & aliis prouinciis ſubiugatis, ad Euphratem diuertit, Chaldæam, & Syriam inuaſurus. Quod exercitûs du-

ces ac principes animaduertentes ſummoperè contriſtati ſunt; amplius enim non poterant vxorum, ac liberorum ferre abſentiam, & deſiderium. At ea erat Regis maieſtas, ac ſeueritas, vt nemo ipſi de huiuſmodi re loqui auderet, nec ipſe Hamrus eius frater, qui non minori deſiderio redeundi ad ſuos tenebatur. Cùm igitur diu res eſſet agitata inter Hamrum, & Duces exercitûs de impetrando à Rege reditu, & nemo auſus eſſet id ad ſe recipere, Hamro perſuadere cœperunt, vt fratre interfecto ſibi regni imponeret diadema, quo ſemper dignior ab omnibus habitus erat. Qui regnandi cupidine allectus in mortem conſenſit fratris, & accepto Ducum iuramento, dormientem adoritur, & minimè à fratre facinus huiuſmodi ſuſpicantem trucidat. Quod percipiens Daraïnus, qui ſolus inter Duces parricidium Hamro diſſuaſerat, infelix regnum, infeliciorem vitam, infeliciſſimam mortem ipſi prænunciat. Nec ſanè deceptus eſt, quia ſtatim atque regni ſuſcepit gubernacula, ita ab oculis ſomnus excuſſus eſt, vt nec vel momento temporis, quamuis dormiendi langueret deſiderio, requiem capere poſſet. Conſultis autem medicis, & Sacerdotibus, hoc ſuſcepit reſponſum: *Nemo iniuſtè interfecit fratrem, cui Deus iuſtus non immiſerit vigiliam.* Tunc altâ exclamauit voce: Hoc eſt conſilium Ducum Homaïritarum! Sed præter vigiliam tot tantiſque laborauit morbis, & calamitatibus, vt nec corpus exonerare poſſet, niſi à ſuis feretro ligneo efferretur, ex quo *Lignei* cognomen adeptus eſt. Quamobrem omnibus exoſus factus, vt nec familiares, nec conſanguinitate ei coniuncti illum ampliùs ferre poſſent, eandemque talionis luens pœnam à ſuis interficitur, eiuſque regnum ſuſcepit Duſnater facinoris perpetrator, vt Aſpahanenſis, ac alij Hiſtoriographi perſcribunt. Quidam poſt illum regnaſſe volunt Habdelal eius filium, & poſt hunc illius fratrem nomine Alhareth, cui ſucceſſit Marthad filius Habdelal. Marthad autem iſte, quatuor habuit filios, inter quos diuiſit regnum, & impoſito ſingulis diademate, Reges eos nuncupari voluit. Iſti accepto regno à patre Mecham proficiſcuntur, vt nigrum lapidem ex eius aſportarent templo, aliudque in Arabiâ felice conderent templum, ad quod peregrinarentur Arabes. At cùm hoc percepiſſent Cananes, ac reliqui eius regionis Arabes, magnâ vndique collectâ hominum turbâ aduerſus quatuor Reges pro ſuo Templo, ac lapide nigro pugnaturi procedunt. Commiſſo autem bello tres cecidere Reges, quartus verò captus eſt. Quid autem fuerit Templum illud, ac lapis niger infra ſuo loco oſtendemus. Superatis Regibus ſubſtituitur Tabahus filius Haſſani, qui ab Hamro fratre fuerat interfectus, vt paulò ſuprà diximus. Tabaho nihil magis cordi fuit, aut antiquiùs, quàm vindictam de Cananibus, aliiſque Arabibus ſumere pro debellatis quatuor Regibus, innumerum propatereà cogere cœpit exercitum. Quod cùm eſſet annunciatum Cananibus, qui fœdera pacis tractarent, mittunt, & pro ſingulorum Regum ſanguine mille conſuetos offerunt Camelos. Hoc quippe tempore Gentilitatis ſeu ſeculi ignorantiæ Regum ſanguinis pretium erat, Ducum verò centum. Tabaho defuncto ſucceſſit eius filius Hamrus, qui omnes fermè Principes viros, nobiles, ac ſtrenuos quoſque ſuæ gentis peremit. Tantam impietatem ægrè ferens

Rabiha ex proſapia Cahlani ſecundi geniti Sabæ, eum è viuis ſuſtulit, regnumque occupauit. Sed collectis vndique Homaïritis, aliiſque gentibus eiuſdem factionis aduersùs Rabiham, regno depulſus eſt, ſubſtituto Abraha ex Homaïritarum genere. Huic ſucceſſit Sahbanus, qui cecidit in bello, quod ſuſceperat aduersùs Madraïtas. Interfecto Sahbano ſufficitur Alſabah Abrahæ filius, qui cum ducentis militum millibus Madraïtas adorſus eſt, & vindictam de ſanguine Sahbani ſumpſit. Eo fatis concedente regni deuenit ſceptrum ad Duſnaterum hominem alienigenam legitimis depulſis regni heredibus. Potitus regno totus adulteriis, ac turpioribus obſcœnitatibus ſeſe dedit, & elegantiores quoſque iuuenes, & puellas præſertim regalis ſtirpis rapiebat, & vi opprimebat. Aliquando nunciatum eſt ei Zarham cognomento Dunuas ex regia proſapia ſuæ ætatis eſſe elegantiſſimum iuuenem, quamobrem ſolitâ æſtuans libidine ad ſe illum adduci iubet. Ille parere ſimulans regiis mandatis ſtatim Duſnatero ſeſe ſiſtit. Cùm verò in penetrale ſeceſſiſſent, educto Zarha gladio, quem ſub veſtibus abſconditum tenebat, impium, atque exoſum omnibus tyrannum è medio ſuſtulit. Pro tam egregio facinore Zarham Regem ſalutant Homaïritæ. Is in regno confirmatus Iudaïcam Religionem amplexus eſt, Euangelio, ac multis Chriſtianorum millibus combuſtis, & eorum deſtructis Eccleſiis. Mashudus Scriptor Mahometanus refert in *Pratis aureis*, quod cùm accepiſſet Zarha, (qui Iudæus factus Ioſeph nominari voluit) in vrbe Nahran prouinciæ Iaman, ſiue Arabiæ Felicis plures eſſe Chriſtianos, eò contendit, & accenſis fornacibus hinc Iudaïcam Legem, hinc ignes Chriſtianis propoſuit. Cùm verò multos Chriſtianos in ignem conieciſſet, adducta eſt mulier puerum ſeptem natum menſibus geſtans, quæ cùm ignem formidaret, loquutus eſt ad eam infans inquiens: *Mater, morere pro fide tua, nam poſt hunc ignem nullus erit ignis.* Inſigne ac celebre teſtimonium à Mahometano Scriptore adductum ad Chriſtianæ Religionis confirmationem. Zarhâ defuncto ſufficitur Dugiadan vltimus Rex ex Homaïritarum genere, in qua familia Arabiæ Felicis regnum perduraſſe ſcribunt Arabum Hiſtoriographi annis 2020. Hîc notat Iſmaël Sciahinſciah in *Hiſtoria Gentium*, ex authore *Chronologia populorum*, antiquiores Scriptores non recenſuiſſe omnia nomina Regum Homaïritarum, neque quoto tempore ſingulos regnaſſe, hinc notatum tempus 2020. annorum cum hactenùs enumeratis Regibus fortè conuenire non poteſt.

Eo tempore Felicis Arabiæ tranſlatum eſt regnum ad Æthiopes. Huius rei occaſio ita fuit, vt referunt ſupra citati Scriptores. Zarha Dunuas cùm Chriſtianam renunciaſſet Religionem, Euangelium combuſiſſet, & deſtruxiſſet Eccleſias, ac Chriſtianos ad Iudaïſmum impuliſſet, â Rege Æthiopiæ bello petitus eſt. Is enim Chriſtianæ Religionis zelo permotus, eò Arbatam patruelem cum ſeptuaginra militum millibus miſit, qui breui totam obtinuit Prouinciam, magnâ fidei hoſtium cæsâ multitudine. Fuſis Arabibus, & de ſua ſalute deſperans Dugiadan ſeſe in mare cum equo præcipitem egit. Atque ita regnum Arabiæ ad Arbatam Æthiopem deuenit, qui regno potitus ſpolia inter duces diuiſit, militibus, ac pau-

peribus neglectis. Quare indignè ferens Abraha item Æthiops Arbatam occidit, & regnum occupauit. Audiens Nagaſius Rex Æthiopiæ necem Arbatæ indignatus eſt maximoperè, iurauitque ſe montes, & planities ſanguine Abrahæ ſparſurum. Ille igitur cùm tale Nagaſij percepiſſet iuramentum, vas quoddam impleuit ex terra montium, & planitierum, quam ſuo madefecit ſectâ venâ ſanguine, ad Nagaſium miſit facti multis rationibus contexens excuſationem. Quibus placatus Nagaſius Abrahæ ignouit. Sunt autem qui ſcribunt, Zarham Chriſto Domino nunquàm nomen dediſſe, ſed ex Gentilium caſtris ad Iudaïſmum tranſiiſſe. Eo defuncto regnum ſuſcepit Iacſum, cui ſucceſſit Maſruc filius Abrahæ, & is fuit Æthiopum poſtremus, qui regnum Arabiæ Felicis tenuit; rurſus enim ad Homaïritas deuenit regni ſceptrum. Nam cùm valdè premerentur Arabes ab Æthiopibus, Saiphum ex Homaïritarum genere elegerunt, & aliquâ pecuniæ ſummâ collectâ ad Cæſarem mittunt legatum, vt aduersùs Æthiopes ſuppetias impetraret. At Cæſar, cùm Chriſtianus eſſet, ſuas copias aduersùs homines religionis eiuſdem mittere negauit. Quamobrem Perſarum adiit Saiphus Regem Coſdroam auxilia rogans. Sed nec ipſe efflagitanti, ac ſupplicanti acquieuit. Cùm verò decem aureorum millia ipſi erogari iuſſiſſet, ait Saiphus lacrymis ſubortis: *Aurum ô Rex abs te non poſtulo, auro enim mihi opus non eſt, cùm totius regionis meæ terra aurum ſit, & argentum, ſed auxilia tantùm poſtulo à Regum maximo.* Tunc miſeratione motus Coſdroas poſtulata auxilia promiſit, & lenibus ſolatus hominem verbis. Dum autem de expeditione agebatur apud Coſdroam, id conſilij procerum quidam dedit: Conſulo, Rex, ait, in re tam incerta, vt cum homine eos tantùm mittas, qui ob patrata crimina morti ſunt adiudicati; qui ſi victoriam reportabunt, accedet in tui Imperij augmentum, ſin verò peribunt, tuo honori, aut Imperio nihil decedet. Conſilium Coſdroæ, & Principibus viris non parùm placuit. Quamobrem carceribus luſtratis tria millia, ſexcenti viri ſunt comperti, qui ad prælium apti habebantur. His ſtrenuum præfecit Rex Ducem nomine Vahraz, qui centeſimum tunc & vnum agebat annum, ſed viribus adeò in ea ætate pollebat, vt eius arcum nemo præter ipſum tendere valeret. Conſcenſis igitur nauibus breui ſecundo vento ſinum Perſicum traiiciunt. Saiphus, qui ſuum aduentum ſuis renunciaret, præmiſit, cui nullâ interpoſitâ morâ obuiam occurrerunt ad tempus, & locum condictum ſupra viginti armatorum millia. His Maſruc cum ſuis copiis obuiam iuit, & cùm prius magnum conſcendiſſet Elephantem, poſtea Equum, tum Mulum, optimum omen ſibi augurati ſunt Arabes, eò quòd à maiori ad minus animal deſcenderit exercitus Princeps. Nec vanum fuit omen, quia bello commiſſo Æthiops miles terga dedit, & Maſruc ipſorum Dux telo percuſſus cecidit. Debellatis Æthiopibus, & in deditionem acceptâ vrbe Sagâ, portam dirui Vahraz Perſa iuſſit, ne eam inclinato capite ingrederetur. Quod cùm executioni eſſet mandatum, & ingreſſus præeuntibus regis Perſarum vexillis explicatis, ait Saiphus: *Iam actum eſt de regno Homaïritarum in æternum.* His ita geſtis, miſit Vahraz qui Regem certiorem facerent de victoria reportata ab hoſtibus; miſitque ſimul eidem au-

ri, argenti, gemmarum, ligni Aloë, Ambræ, aliarumque rerum pretioſarum ingentem copiam. His acceptis, Vahrazo ſcribit Coſdroas, vt præfecto Saipho prouinciæ, quamprimùm in Perſidem remearet. Saiphum infinitis encomiis exornarunt Arabes, & carminibus celebrarunt, cùm ob recuperatum regnum paternum, & patriam libertati reſtitutam, tum ob dona, ac munera, quibus multos liberaliſſimè donauit. Verùm non diu fruitus eſt regno, quod tantis laboribus, & periculis occupauerat, quia quos inter intimos, ac familiares admiſerat Æthiopes, dolo eum interemerunt. Coſdroas autem hoc percipiens nequaquàm Reges in Arabia conſtituere voluit ampliùs, ſed Prouinciam per Gubernatores ſuos regere ſtatuit, quorum poſtremus nomine Badhan ſub Pſeudopropheta Mahometanam Religionem profeſſus eſt. Atque hæc de Arabiæ Felicis Regibus ex Arabum Scriptorum monumentis excerpta pro ratione præſentis noſtri inſtituti ſufficiant.

DE HIRÆ, SIVE ARABIÆ MARITIMÆ Regibus.

CAPVT SECVNDVM.

PRIMVS, qui in Hirà prouincia regnauit, quemadmodùm tradunt Iſmaël Sciahinſciah, Sciahreſtamus, Sahidus Africanus, & alij in ſuis Hiſtoriis & Chronicis, fuit Malechus filius Faëmi, filij Ganemi, filij Dus, filij Adnani, filij Abd-allahi, filij Vahrani, filij Caabi, filij Hareti, filij Caabi, filij Malechi, filij Naſri, filij Lazadi, ex nepotibus Cahlani ſecundi geniti Sabæ, regnauitque ante tempora Coſdroarum Perſidis. Ei ſuccedit ipſius frater Hamrus, cui eius ex fratre nepos ſuffectus Giadima, id eſt *Leproſus*, & eo nomine dignoſcebatur, quia dudùm leprâ laborauerat. Hic Perſarum debellauit Reges, multaſque circumuicinas ſubiugauit gentes. Sub iis temporibus Meſopotamiam regebat, ſuperioreſque Chaldææ Euphrati adiacentes regiones, ac Orientalem Syriam vir quidam Amalcita nomine Hamrus, quocum acerrima commiſit prælia Giadima, cui tandem victoria ceſſit Hamro occiſo. Huic, cùm nullos liberos mares reliquiſſet, ſuffecta eſt filia Naiela cognomine Reba, mulierum ſuæ ætatis ſpecioſiſſima, ſed non minori prudentia prædita erat. Quæ cùm ſibi, regnoque non parùm timeret, ac præſertim à Giadima, duas ad vtramque Euphratis ripam conſtruxit vrbes munitiſſimas. Ex ea verò, quæ ſolitudinem reſpiciebat, quam ſororis commiſerat curæ, ſecretum ſuffoderat cuniculum ad deſertum vſque, vt quoties neceſſitas exigeret, eò ſaluti conſuleret. Rebus ita diſpoſitis, ſeſe ad paternum ſanguinem armis vindicandum conuertit: ſed ſorori conſilium non fuit probatum, quia belli, inquit, finis & exitus incertus eſt, ſæpè in debiliores inclinat partes, ſæpiúſque fauet iniuſtis. Quamobrem, ſanius, certiuſque conſilium eſt meâ ſententiâ, vt dolo hoſtem perimas, quod facilè obtinebis, ſi ipſi ſignifica-

bis per legatos, te maximoperè eius exoptare connubia, vt ex duobus regnis vnum fiat inexpugnabile. Conſilium minimè Reginæ diſplicuit, legati mittuntur, annuit libentiſſimè Giadima, qui ipſi erant à conſiliis id approbant præter vnum Coſairum, qui muliebrem legationem nequaquàm dolo carere reclamabat. Sed vnius ſpreto, cæteris conſilio ſtetit Rex, eóque quamprimùm proficiſcitur. Cúmque regni Rebæ eſſet ingreſſus limites, obuiam habuit Reginæ nuncios cum ingentibus donis eius erga Regem animum, & amorem atteſtantibus. Tunc Rex Coſairo, qui tale connubium diſſuaſerat, ait: Quid nunc tibi videtur? Cui ille: animalia priùs alliciuntur eſcâ, tum capiuntur. Contra fatorum decreta, ſubdit Rex, nihil valent mortalium conſilia. Vltro itaque procedenti, & ad Regiam Rebæ appropinquanti vrbem infinitus propemodùm occurrit equitatus, tunc quaſi ſuorum malorum præſagus animus intrepidus olim iam in medio pectore tremere cœpit. Conſilij inops ad Coſairum conuerſus ait: Quid nunc tibi conſilij reſtat? Reſpondit Coſairus: Conſilium poſt dorſum reliquiſti, nunc illud ante quæris? Sed quid tibi in tanta neceſſitate videtur, ait Giadima: Quid obtendit is equitatus, honorem, an Reginæ dolum? Cui Coſairus: Si equitatus, poſtquam ſalutatus fueris, præibit ad honorem tibi deferendum, eum miſſum credas, nullúſque ſubeſt dolus: at ſi vtrumque tuum claudet latus, certiſſimum inſidiarum hoc erit ſignum. Salutato igitur Rege, vtrumque latus longo ordine clauſit equitatus. Coſaire tunc rex ait: Conſilij, & remedij quid tibi ſupereſt? Conſcende, reſpondit, equam tuam Haſam, in qua ſola nunc tua reponenda eſt ſalus, incitatóque curſu tua repete regna, nam ad ſimiles hæc eſt reſeruata caſus. Equa iſta tantæ velocitatis fuiſſe fertur, vt nullus equus, vel equa in tota eſſet Arabia, quæ illam aut anteuertere, aut pertingere poſſet. Eâ igitur conſcensâ concitato curſu ſua regna repetit Giadima, & quamuis vbique equitum paratæ eſſent inſidiæ ad capiendum fugientem, id fruſtrà tentatum eſt ob equæ velociſſimum curſum. Sed fata aliter diſpoſuerant, vt prædixerat ipſe. Nam poſtquàm per triginta millia paſſuum cucurrit equa, tandem ſtetit mingendi compulſa neceſſitate, atque ita Rex capitur ab inſidiis ibi paratis, & ad Rebam ducitur Reginam. Quæ ſtatim eius ſecari venam iubet, & euacuato ſanguine moritur.

Giadimâ defuncto ſucceſſit Hamrus eius ex ſorore nepos. Giadima enim ſororem habuit ſuæ ætatis pulcherrimam, vt ſcribit Sciahinſciah, & Sciahreſtanus, nomine Racas. Hæc Hadium Regis pincernam deperibat, ac ille viciſſim ipſam. Amoris igitur illa impatiens Hadio dixit: Cùm Regem aliquando ebrium, ac lætum videris, pete me in vxorem. Ille itaque occaſione nactâ ſibi non defuit, ſed cùm Rex eſſet quandoque lætiſſimus, ipſique dixiſſet: Quæcunque dona, & munera à me petieris pro lautiſſimis vinis, quæ mihi comparas, habebis, reſpondit illi: Vnum inſtar omnium rogo, vt mihi Racas ſororem tuam concedas in vxorem. Rex itaque vino lætus nullis interpoſitis moris Notario adſcito matrimonij contractum ſcribi iubet, & eâdem nocte conſummari voluit. At ſequente die excuſsâ ebrietate, & dolum ſubeſſe coniectans Hadium ca-

pite plecti mandat. Et cùm ſororem reprehendiſſet, regi his verſibus reſpondit illa;

Me neſcientem matrimonio tradidiſti,
Et mulieres, vt me ornarent, induxiſti,
Hoc non mihi, ſed mero eſt tribuendum,
Ebrietati, tuaque ſtultitiæ.

Ex eo matrimonio elegantiſſimum habuit Racas filium non minus ſibi, quàm regi gratum, quem Hamrum vocarunt, & regio cultu educari curarunt, tanquàm regni heredem, ſi regia deeſſet proles. Multa de Hamro iſto fabulantur Arabes, deque illius raptu à Geniis, quæ prolixitatem vitantes omittimus. Hamrus Coſairi, de quo ſupra dictum eſt, inſidiis Rebam Reginam vitâ & regno ſpoliauit Giadimæ Aui vindictam ſumens. Hamro extincto eius ſuccedit filius nomine Amrilcais cognomine Albadi, id eſt principium. Eo defuncto ſubſtituitur Hamrus illius filius, & huic Aus filius Calam Amalacita, cui ſucceſſit Amalacita alius anonymus. Poſt hunc regno reſtitutus eſt Amrilcais ſecundus ex Hamri proſapia, cognomine Comburens, quòd primus Arabum ſupplicium ignis induxit. Quo extincto regnum ſuſcepit Alnaamanus eius filius, & eſt ille, qui duo illa palatia in tota Arabia celeberrima, & admiranda conſtrui curauit, quorum vnum appellauit *Hauizanec*, alterum verò *Sadirum*. Huius ædificij cauſa fuit. Iazdargedo Saporis Regis Perſarum filio nulli diu viuebant liberi, ſed quotquot naſcebantur, moriebantur ſtatim. Conſilio igitur Medicorum ad Alnaamanum mittit Bahram Giur ſuum filium, vt illum educaret, vbi cœlum totius Arabiæ ſaluberrimum. Alnaamanus igitur, vt morem regi Perſarum gereret, in loco omnium ſaluberrimo, & cunctarum affluentiſſimo deliciarum ea condidit Palatia. In illorum ædificiorum ſtructura vſus eſt Alnaamanus operâ Sanmari Architecti peritiſſimi, qui cùm omnes videret eius admirari & laudare opus, dixit: Si dignam opere mercedem mihi promiſiſſet Alnaamanus, profectò tale excitaſſem ædificium, quod moueretur ad motum Solis. Quo indignatus Alnaamanus eum præcipitem agi iuſſit, quòd causâ non poſtulatæ mercedis, tam admirabile ædificium non condidiſſet. Alij ferunt, eum dixiſſe: Palatia illa eâ arte eſſe conſtructa, vt vno lapide, quem ipſe ſolus ſciebat, amoto, totum corrueret ædificium. Cui Alnaamanus, ne igitur aliis indices tantum arcanum meritas plectito pœnas; quo dicto, illum præcipitem egit. Quodam autem die ingreſſus Alnaamanus hortos, qui circa ea palatia latè extendebantur, & florum contemplatus colorum, ſpecierum, ac pulchritudinis varietatem ad ſuos dixit: Hæc mira pulchritudo tenditne irreparabiliter ad corruptionem, & finem? Marceſcetne hæc elegantiſſima ſpecies? Cui, maximè, aiunt, & præterita ſunt nobis futurorum certiſſima exempla. Quodnam igitur, ſubdit ille, bonum ab eo regno expectandum erit, cuius finis eſt corruptio? Statimque, hoc dicto, ad loca deſerta ſe contulit, regno abdicato, & vitam eremiticam vſque ad mortem ibi egit. Alnaamano ſufficitur filius eius Almender, qui vitam produxit vſque ad tempora Pheruzi filij Iazdargedi regis Perſarum. Eo extincto regnum ſuſcepit eius filius Alaſuad, qui reges Gaſſan debellauit,

eorum expugnato regno, & ſuæ ditioni addito. Hic ſibi ſucceſſorem reliquit fratrem Almenderum, cui ſucceſſit Halcama ex eadem ſtirpe, ſed non linea. Poſt hunc regnum ſuſcepit Amrilcais filius Alnaamani, qui ad eremiticam vitam ſe contulerat. Illo extincto ſucceſſit eius filius Almender, & huic eius filius Hamrus, tùm eius frater Kabus, & illi alter frater Almender. Eo defuncto ſufficitur Alnaamanus eius filius cognomento Abukarbus, qui Chriſto nomen dedit cum matre Salma, regnauitque viginti duobus annis, ceciditque in bello, quod causâ Religionis cum Coſdroa Bazuizo rege Perſarum ſuſceperat. Alnaamani mors nequaquàm bellis finem impoſuit inter Arabes Chriſtianæ Religionis, ac Gentiles, quorum partibus fauebat Coſdroas, ſed incrementum potiùs dedit, donec tandem Coſdroas præualuit, & hominem ſuæ factionis, & perſuaſionis præfecit Prouinciæ nomine Aias. Sexto menſe regni Aias ſuum Alcoranum Pſeudopropheta Mahometus, vt diuinam legem ſibi à Deo traditam euulgandam hominibus prædicare cœpit.

DE REGIBVS GASSAN.

CAPVT TERTIVM.

SVAM Gaſſanitæ originem ducunt ex Arabia Felice, ex progenie Cahlani ſecundi geniti Sabæ, vt ſcriptis ſuis prodiderunt ſupra citati Arabes Scriptores. Iſti Arami fluminis, de quo ſupra dictum eſt, fugientes illuuionem ad Syriam Arabiæ conterminam appulerunt, & diuertentes ad fontem quendam nomine Gaſſan, ex eo Gaſſanitæ poſteà cognominati ſunt. Eam prouinciam neceſſitate impulſi breui debellarunt, & expulſis incolis, eorum occuparunt ſedes. Primus, qui hos inter regis inſignia vſurpauit, fuit Giafena quadringentis, ſiue vt quidam malunt ſexcentis ſexdecim annis ante Mahometiſmum. Eo extincto eius conſtituitur filius Hamrus, qui, vt ſcribit Iſmaël Sciahinſciah, multa condidit in Syria Monaſteria, inter quæ celeberrima habentur Monaſterium Giabi, Monaſterium Iob, & Monaſterium Hend. Huic ſucceſſit filius Thaalabæ, tum huius filius Hareth, tum Giabela Harethi filius, qui pontes quamplures conſtrui curauit. Ipſi ſuccedit filius Hareth, habitauitque vrbem Balka, in qua mirabiles conſtruxit aquæductus. Sequitur poſt hunc Almender maior filius Harethi, filij Giabelæ, filij Harethi, filij Thaalabæ, filij Hamri, filij Giafenæ. Almenderi regnum ſuſcepit eius frater Alnaamanus, cui ſucceſſit huius etiam frater Giabela, & huic alter frater Alaiham, qui conſtruxit Monaſterium Sacham, & Monaſterium Prophetiæ. Poſt hunc rex conſtituitur Hamrus filius Harethi eius frater, quem ſubſequutus eſt Giafena minor Almenderi maioris filius. Hic Hiram prouinciam igne incendit, ac ideò poſteri eius Incendiarij ſunt dicti. Ipſi ſucceſſit eius frater Alnaamanus minor, filius Almenderi maioris, qui ſucceſſorem habuit Alnaamanum filium Hamri, & is filium Giabelam. Poſt hunc regnum ſuſcepit Alnaamanus filius Alhaimi, tum eius frater Hareth, tum huius filius

Alnaamanus, tum eius filius Almender, tum eius frater Hamrus, tum horum frater Hayerus, tum huius filius Hareth, quem ſequutus eſt Giabela eius filius, & hunc eius filius nomine quoque Hareth, cui ſubſtitutus eſt eius filius Alnaamanus. Poſt iſtum autem regni gubernacula ſuſcepit Alaiham filius Giabelæ, & poſt hunc eius frater Almender, tum alter frater nomine Sarahilus, cui ſucceſſit frater alius Hamerus. Eo autem extincto eius ſubſtitutus eſt nepos Giabela, tum Giabelæ filius Alhaim. Is fuit vltimus Gaſſanitarum rex, qui Mahometanam perfidiam ſub Hamro Benachattabo ſecundo à Mahometo Chalifa, amplexus eſt.

DE REGIBVS ALHAGIAZI, ſiue Giarham.

CAPVT QVARTVM.

ALHAGIAZI Arabiæ prouinciæ reges Giarham cognominantur ex primi ſui regis nomine. Is autem erat ex filiis Cahtan Iarabi fratris, qui toti prouinciæ nomen dedit, vt ſupra notauimus. Giarhamo ſucceſſit eius filius Habd-talil, & huic Habd-almadan filius Gianſciam, cui eius ſubſtitutus eſt filius Naſela, & huic eius filius Habd-almaſih, id eſt, *ſeruus Chriſti*, tum Maſnad, Hamrus, Hareth, Hamrus, Baſar, Maſnad, qui poſtremus in Gente Giarham regnum tenuit. Huius Gentis multorum regum nomina & memoriam antiquitas deleuit. Ex his Iſmaëlem duxiſſe vxorem, ferunt Arabum Hiſtoriographi. Multa adhuc de Arabibus eſſent nobis dicenda hîc, ſed inſtituti noſtri præſens ratio id non patitur, nec reliqua nunc temporis permittit iniuria.

FINIS.

PARISIIS,
IN TYPOGRAPHIA REGIA,
CVRANTE SEBASTIANO CRAMOISY,
Regis ac Reginæ Regentis Architypographo.

M. DC. LI.

Digitized by Google